

๒๕๖๖ พอช.

มุ่งสร้างชุมชนเข้มแข็ง
เพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืน

2023 ANNUAL REPORT รายงานประจำปี 2566

สถาบันพัฒนาองค์กรชุมชน (องค์การมหาชน)
Community Organizations Development Institute (public organization)
กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์

สารบัญ

CONTENTS

สารจากประธานกรรมการ (นายกอบศักดิ์ ภูตระกูล)	06
สารจากผู้อำนวยการ (นายกฤษดา สมประสงค์)	10
คณะกรรมการสถาบันพัฒนาองค์กรชุมชน	12
ที่ปรึกษาคณะกรรมการสถาบันพัฒนาองค์กรชุมชน	14
คณะผู้บริหารสถาบันพัฒนาองค์กรชุมชน	15
บทสรุปสำหรับผู้บริหาร	26

1

ความเป็นมา วิสัยทัศน์ และพันธกิจ 47

2

แผนปฏิบัติการระยะ 5 ปี
(พ.ศ. 2566 – 2570) 50

3

ผลการดำเนินงาน
ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2566 54

3.1 งานตามภารกิจหลักและนโยบายการพัฒนา

บวบนองค์กรชุมชน	56
1. การพัฒนาชุมชนท้องถิ่น โดยใช้พื้นที่เป็นตัวตั้ง	56
2. การพัฒนาเศรษฐกิจ และคุณภาพชีวิตชุมชนท้องถิ่น	69
3. การเสริมสร้างความเข้มแข็งขององค์กรชุมชนและเครือข่ายภาคประชาสังคม ในการป้องกันการทุจริตและประพฤติมิชอบ	74
4. การประสานความร่วมมือและบูรณาการการทำงานร่วมกับภาคีพัฒนา	81
5. การพัฒนาขีดความสามารถของผู้นำและคนรุ่นใหม่เข้าร่วมกระบวนการพัฒนา	88
6. การพัฒนาคุณภาพและเสริมสร้างศักยภาพสภาองค์กรชุมชน ให้เป็นกลไกกลางในการพัฒนาชุมชนท้องถิ่น	90
7. การยกระดับคุณภาพและมาตรฐานกองทุนสวัสดิการชุมชน	93
8. การพัฒนาคุณภาพองค์กรผู้ใช้สินเชื่อ	98
9. การยกระดับการใช้ข้อมูลสารสนเทศเพื่อการพัฒนาชุมชนท้องถิ่น	100
10. การพัฒนานวัตกรรมและองค์ความรู้สื่อสารสู่สาธารณะ	104
11. การเพิ่มประสิทธิภาพระบบบริหารจัดการและการกำกับติดตาม	111
12. การบริหารและพัฒนาสมรรถนะบุคลากร	116

3.2 งานตามนโยบายรัฐบาล	123
1. โครงการบ้านมั่นคง	123
2. โครงการพัฒนาที่อยู่อาศัยชุมชนริมคลอง	129
3. โครงการบ้านพอเพียง	133
4. โครงการพัฒนาที่อยู่อาศัยชั่วคราว กรณีไฟไหม้ ไล่รื้อ และภัยพิบัติ	136
3.3 สรุปผลการปฏิบัติงาน ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2566	138
3.4 สรุปผลการดำเนินงานตามนโยบายของคณะกรรมการสถาบัน	141
3.5 การประเมินการปฏิบัติงาน และการประเมินคุณธรรม และความโปร่งใสในการดำเนินงานของหน่วยงานภาครัฐ ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2566	152

4

รายงานผลการดำเนินงาน
คณะกรรมการตรวจสอบ
ประจำปีงบประมาณ 2566

157

5

ภาคผนวก 177

- นโยบายคณะกรรมการ
สถาบันพัฒนาองค์กรชุมชน
(องค์การมหาชน) พ.ศ. 2566-2568 178
- 22 ปี พอช. “เปลี่ยนผ่าน สานต่อ
สู่ชุมชนเข้มแข็ง” : การเปลี่ยนแปลง
และพัฒนาการที่สำคัญ 180
- เหตุการณ์สำคัญของสถาบันพัฒนาองค์กรชุมชน
(องค์การมหาชน) ประจำปีงบประมาณ
พ.ศ. 2566 (ตุลาคม 2565-กันยายน 2566) 192

สารจากประธานกรรมการ สถาบันพัฒนาองค์กรชุมชน (องค์การมหาชน)

“ ตำแหน่งที่ตนรู้สึกภูมิใจมากก็คือ
การเป็นประธานกรรมการ พอช.
เพราะคำตอบในการเปลี่ยนประเทศ
คือ **พี่น้องประชาชน** ที่จะมาสร้าง
ความเสถียรภาพ สร้างความเข้มแข็ง
ให้กับชุมชนและประเทศ ”

ในปี 2566 สถาบันพัฒนาองค์กรชุมชน (องค์การมหาชน) หรือ พอช. เดินทางมาถึงย่างก้าว ครบปีที่ 23 ในปีที่ดำเนินการอย่างมุ่งมั่นตั้งใจ เกิดการเปลี่ยนผ่านและความท้าทายที่สำคัญ เกิดกระบวนการเรียนรู้ เกิดบทเรียน เกิดการบริหารจัดการทั้งเชิงนโยบาย และพื้นที่ในรูปแบบใหม่ และ พอช. กำลังก้าวสู่ปีที่ 24 นับเป็นปีแห่งการเปลี่ยนผ่าน (Transform) ที่สำคัญ ภายใต้ระบบงบประมาณและบุคลากรในพื้นที่ขนาดกระทัดรัด

แต่มีพื้นที่ทำงานครอบคลุมทุกพื้นที่ของประเทศไทย จึงมีความจำเป็นอย่างยิ่งในการร่วมสร้างกลไกในการดำเนินงานที่สำคัญ คือ ขบวนการองค์กรชุมชน ประชาสังคม ที่ทำงานร่วมกับภาคีการพัฒนา ด้วยการสร้างจุดร่วม และหนุนเสริมทรัพยากรในการทำงาน รวมทั้งการเชื่อมโยงกับองค์กรภาคีการพัฒนาต่างๆ ให้ขับเคลื่อนงานพัฒนาไปด้วยกัน จึงเป็นสิ่งสำคัญ ดังคำที่ว่า **“เราจะเป็นส่วนร่วมการพัฒนาด้วยกัน”**

เศรษฐกิจไทยที่นับวันปัญหาความเหลื่อมล้ำยากจนจะมากขึ้นเรื่อยๆ พี่น้องประชาชนในพื้นที่ หากเราไม่ช่วยเขา เขาก็จะอ่อนแอ มีความทุกข์ในพื้นที่ที่ก็เหลือแต่คนแก่และเด็ก อยู่อย่างยากแค้นแสนลำบาก เป็นผลพวงของการพัฒนา 10-30 ปีที่ผ่านมา ที่มุ่งพัฒนาเมืองเป็นหลัก มุ่งอุตสาหกรรม คนต่างจังหวัดและภาคเกษตรก็มุ่งหน้าเข้ามาอยู่ในเมือง คนรวยก็รวยขึ้นเรื่อย ๆ สิทธิพลียุทิมก็เต็มไปหมด ทำให้เรามุ่งเน้นการพัฒนาจากบนสู่ข้างล่าง แต่ข้างล่างวิ่งไล่ตามไม่ทัน ที่ดินที่อยู่ในมือชาวบ้านก็หลุดมือไปเรื่อย ๆ ไปอยู่ในมือพ่อค้าคนกลางในชุมชน นายทุน แล้วก็หลุดมาอยู่ในมือของคนรวย 20% ที่เป็นคนรวยถือครองที่ดิน 80% แต่คนส่วนมากถือครองที่ดินเพียง 0.25% ห่างกันเกือบ 300 เท่าตัว เงินในบัญชีมีเพียง 4,000 บาท จากฐานคนส่วนใหญ่ นี่คือความจริงในประเทศไทย ที่เราพัฒนาเป็นอย่างมาก แต่มีปัญหาความเหลื่อมล้ำเป็นจำนวนมาก และต่อไปประเทศไทยจะเป็นประเทศที่ไม่มีความสุข

ฉะนั้นแนวคิดที่น่าจะเป็นจุดเริ่มต้นการแก้ไขปัญหานี้ก็คือ เริ่มสร้างความแข็งแกร่งจากฐานรากไปสู่คนระดับบน เพราะคนกลุ่มบนที่มองว่าเป็นหัวรถจักรสำคัญคงไม่ใช่ทั้งหมดแล้ว ฉะนั้นเราต้องเข้าใจลงไปถึงระดับชุมชน ส่งเสริมระบบฐานรากให้เข้มแข็ง ต้องทุ่มสรรพกำลังสร้างฐาน นี่คือหัวใจ ทำยังไงที่เศรษฐกิจไทยและสังคมไทยจะมีฐานที่เข้มแข็ง ต้องมองปัญหาตอนนี้คือ

1. ปัญหาหนี้ในระบบ 2. ปัญหาระบบคนกลางที่ครอบครองส่วนต่างมากเกินไป 3. ปัญหาขาดแคลนความรู้และนวัตกรรมใหม่ ฉะนั้นวิธีแก้ไขคือ 1. สร้างผู้นำเข้มแข็ง 2. รวมกลุ่มชุมชนเพิ่มอำนาจต่อรอง 3. ส่งเสริมเอกชนเข้ามาสนับสนุนชุมชน ซึ่งแตกต่างกับการได้สิทธิประโยชน์ทางภาษี และ 4. ภาครัฐต้องลดข้อจำกัดในด้านกฎระเบียบต่าง ๆ ด้วย

พอช. เป็นองค์กรที่มีบทบาทสำคัญในการแก้ไขปัญหาความเหลื่อมล้ำ ที่เกิดจากพลังชุมชนเข้มแข็งจากข้างล่าง **“ชุมชนเข้มแข็งทั่วไทย ทำให้ประเทศอยู่รอด”** มีรูปแบบและรูปธรรมของชุมชนที่มีกระบวนการสร้างความเข้มแข็งจากข้างล่าง ยกตัวอย่างเช่น ชุมชนไม่เรียงชุมชนหนองสาหร่าย ชุมชนสุขสำราญ ชุมชนตำบลดงขี้เหล็ก ฯลฯ ทุกที่มีการรวมตัวกันของชาวบ้าน มีผู้นำเข้มแข็ง ยิ่งเรารวมตัวกันเข้มแข็งยิ่งขึ้น นำระบบใหม่ ๆ มาใช้ รวมถึงการมีนวัตกรรม การมีอีคอมเมิร์ซ กลุ่มไหนมีผู้นำดี ชุมชนก็จะเข้มแข็ง พอช. เป็นองค์กรที่รวบรวมผู้นำที่เข้มแข็งทั่วไทย และนำพาความคิดในการพึ่งพาตนเอง ถ้าชุมชนเข้มแข็ง ประเทศไทยไปได้ หากจะสร้างบ้านก็ต้องให้ฐานรากของบ้านเข้มแข็ง พอช. ไปส่งเสริมให้ชุมชนเข้มแข็ง จะเกิดชุมชนเข้มแข็งทั่วไทยทุกพื้นที่ ทุกตำบล ชุมชนเข้มแข็ง จะทำให้ประเทศไทยน่าอยู่เป็นอย่างยิ่ง

มีความตั้งใจในการส่งเสริม ทำให้เกิดโครงการดี ๆ บางโครงการพวกเรารู้จักดีอยู่แล้ว เช่น ป่าชุมชน ฝ่ายมีชีวิต ร้านค้าชุมชน สินค้าออนไลน์ บ้านมั่นคง ชุมชนริมคลอง ฯลฯ ทำอย่างไรให้โครงการของ พอช. ไปเพิ่มโอกาส และเดินหน้าไปเรื่อย ๆ ถ้าทำได้ใน 2-3 ปีข้างหน้า เราสามารถสร้างการพัฒนาแนวใหม่ เป็นการพัฒนาจากฐานราก ในปี 2566 เกิดโครงการที่ชุมชนฐานรากขับเคลื่อนร่วมกับภาคีพัฒนาทั้งภาครัฐ เอกชน ท้องถิ่น และภาคธุรกิจ เช่น **โครงการสร้างความเข้มแข็งของชุมชนผ่านการพัฒนาคน โดยใช้การพัฒนาศูนย์เด็กเป็นฐาน** มีการทำบันทึกความร่วมมือการสร้าง ความเข้มแข็งของชุมชนผ่านการพัฒนาคน โดยใช้การพัฒนา ศูนย์เด็กเล็กเป็นฐาน พัฒนาคุณภาพชีวิตเด็กปฐมวัย หรือเด็กเล็กในชุมชน ส่งเสริม สนับสนุน สร้างการเรียนรู้ ประสานความร่วมมือกับหน่วยงานรัฐ เอกชน และองค์กร ชุมชน นำร่องพัฒนาศูนย์เด็กเล็ก 60 แห่งทั่วประเทศ เป็นการพัฒนา ‘คน’ ตั้งแต่เด็ก-ผู้นำชุมชน พอช. ทำโครงการสร้างให้ผู้นำเข้มแข็ง โครงการนั้นอยู่รอด หัวใจการเปลี่ยนประเทศไทย คือ การสร้างผู้นำ ต้องมีการเพิ่มผู้นำรุ่นใหม่ให้มากขึ้น ยิ่งเราสร้างมาก โอกาส ก็มีมาก รวมถึงการรวมตัวเป็นกลุ่มเป็นเครือข่าย สร้างพลังทุกกองทุนทั่วประเทศ **การขับเคลื่อนป่าชุมชน และฝ่ายมีชีวิต** โดย พอช. ร่วมกับ สสส. กรมป่าไม้ ภาคประชาสังคมและขบวนการองค์กรชุมชน ร่วมขับเคลื่อน การจัดการป่าชุมชนเพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืน ดำเนินการ 15 พื้นที่ทั่วประเทศ เพื่อให้ชุมชนสามารถรักษาต้นไม้ เกิดภาพเกษตร 3 มิติ ในพื้นที่ 20,000 กว่าชุมชน

จะทำให้เกิดพื้นที่ที่มีทรัพยากรสมบูรณ์ ชุมชนมีรายได้ ฯลฯ รวมถึงพื้นที่ป่าชายเลน ที่สามารถอนุรักษ์ป่าชายเลน อนุรักษ์พันธุ์สัตว์น้ำ มีธนาคารปูม้า มีการจัดการเป็น แหล่งท่องเที่ยว ชีวิตคนก็จะสมบูรณ์มากขึ้น เป็นต้น

“ทั้งหมดนี้เป็นแนวคิดของชาวบ้านทั้งหมด เราจะนำแนวทางของ พอช. มาร่วมขับเคลื่อน สร้างเครือข่าย เพื่อให้เกิดพลังด้วยการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ เช่น การใช้ระบบเทคโนโลยีมาปรับใช้ ทำสื่อออนไลน์ ให้ พอช. ทำคลิป เว็บไซต์ เพจ เป็นแหล่งความรู้เพื่อ กระจายความรู้ ความคิด ขยายสู่พื้นที่ชุมชนต่าง ๆ นำเสนอรูปธรรมความสำเร็จในพื้นที่นั้นให้รู้จัก เป็นโรงเรียนผู้นำชุมชนในอนาคตต่อไป เป็นการ ใช้เทคโนโลยีสมัยใหม่ในการดำเนินการ รวมถึงการใช้ เทคโนโลยีในการวางระบบข้อมูลชุมชน มีระบบรายงาน ภาพรวมงานพัฒนา”

รวมไปถึงการปรับแนวคิด เดิมเรามิงบประมาณ เท่าไหร่ก็ทำแบบนั้น เป็นการงานแนวใหม่ สานต่อ เราต้องคิดว่าเราจะมิงงานแนวใหม่แบบไหน เมื่อก่อน เรามีเงินกองทุน เรานำเงินกองทุนไปช่วยชาวบ้าน แต่พอเงินหมด ก็จะต้องไปขอสนับสนุนงบประมาณ แต่ทิศทางในการขอสนับสนุนงบประมาณก็ยากขึ้น เรื่อย ๆ แต่ก็ได้คุยกับผู้บริหาร พอช. ในการคิดและ มองถึงโครงการในการให้หน่วยงานต่าง ๆ มาสนับสนุน หรือที่เขามิงบประมาณอยู่แล้วก็ไปเชื่อมโยง มีหลาย ส่วนงานที่มีงบประมาณ พอช. มีวิธีการออกแบบและ ปรับตัวเพื่อไปส่งเสริมให้พี่น้องชาวบ้านไปชิงงบประมาณ กับเพื่อนภาคีมากขึ้น

ประเทศไทยจะเปลี่ยนแปลง ต้องส่งเสริมชุมชน 3 ขั้นตอน คือ **1. ทำให้ชุมชนเดินได้ก่อน** แม้ถูกกดขี่ ยิ่งทำยิ่งเป็นหนี้ สุดท้ายจบด้วยการสูญเสียที่ดิน เราต้องมีระบบการออมในชุมชน เช่น การออมวันละบาท จะทำให้ชุมชนสลัดจากการถูกกดขี่ สลัดจากหนี้นอกระบบที่เป็นปลิงที่จ้องดูดเลือดเราออกไป การทำเรื่องสถาบันการเงินชุมชน ก็สามารถตอบโจทย์ของคนในชุมชนได้เช่นกัน **2. ทำให้ชุมชนยืนได้** ช่วยเหลือกันเองได้ ต้องมีสุขภาพที่แข็งแรง สุขภาพของคนในชุมชนดีทุกช่วงวัย มีการจัดสวัสดิการชุมชน ดูแลกันตั้งแต่เกิดจนตาย เป็นกองทุนที่ดูแลกัน ชุมชนมีเงิน และ **3. ทำให้ชุมชนวิ่งได้** มีเงินมีรายได้ ทำเรื่องป่าชุมชน สินค้าชุมชน การตลาดชุมชน เดินหน้าสร้างผู้นำเข้มแข็ง ต้องทำกับผู้นำที่เข้มแข็ง เติมความรู้เรื่องเทคโนโลยี ทำการตลาด ค่าขายออนไลน์ มีการส่งเสริมระบบการตลาด เปิดพื้นที่ให้เอกชนจับมือกับชุมชนที่เข้มแข็ง เป็นต้นแบบ เมื่อเราทำได้ เราก็วิ่งได้ เปลี่ยนจากชุมชนที่เป็นโรคตาบอด เป็นความเข้มแข็งในทุกมิติ

“อยากให้พวกเราภูมิใจที่เป็นองค์กรที่ส่งเสริมให้ชุมชนเข้มแข็ง และทั่วโลกมาดูงาน และดูสิ่งๆ ที่พวกเราทำไปนั้นเกิดประโยชน์และคุณค่ากับสังคม สิ่งๆ ที่พวกเราทำนั้นมีคุณค่าแค่ไหน ถ้าเราส่งเสริมให้พี่น้องปลูกต้นไม้เป็นธนาคารต้นไม้ได้ เราจะสามารถตอบโจทย์ของคนเกษียณอายุ ในการสร้างความเป็นอยู่ มีเงินออมในวัยเกษียณอายุได้ หากทำให้รัฐบาลตอบโจทย์เงินบำนาญ 20 ล้านคนได้ในอนาคต อยากให้พวกเราเห็นคุณค่าของโครงการที่พวกเราส่งเสริมและดำเนินการ เพื่อเปลี่ยนผ่าน สานต่อ คน พอช. กับการทำงานแนวใหม่ต่อไป”

(นายกอบศักดิ์ ภูตระกูล)

ประธานกรรมการสถาบันพัฒนาองค์กรชุมชน
(องค์การมหาชน) คนที่ 7

สารจากผู้อำนวยการ สถาบันพัฒนาองค์กรชุมชน (องค์การมหาชน)

ปี 2566 สถาบันพัฒนาองค์กรชุมชน (องค์การมหาชน) หรือ พอช. นับเป็นปีที่ พอช. ได้เปิดพื้นที่ เปิดโอกาสในการขับเคลื่อนงานร่วมกับภาคีทั้งภาครัฐ เอกชน ประชาสังคม ตลอดจนเครือข่ายองค์กรชุมชนในรูปแบบ “หุ้นส่วนการพัฒนา” ภายใต้ยุทธศาสตร์ “องค์กรชุมชนเป็นแกนหลัก พื้นที่เป็นตัวตั้ง”

การดำเนินงานของ พอช. ตามภารกิจหลักขององค์กรและนโยบายคณะกรรมการสถาบัน ในการพัฒนา ขบวนการองค์กรชุมชน และงานตามนโยบายรัฐบาล ก่อให้เกิดผลสัมฤทธิ์ตามเป้าหมายการพัฒนาชุมชนท้องถิ่นในพื้นที่ผ่านประเด็นงานต่างๆ และขับเคลื่อนงานตามนโยบายรัฐบาลในการพัฒนาที่อยู่อาศัยผู้มีรายได้น้อยในเมืองและชนบท เพื่อหนุนเสริมให้ขบวนการองค์กรชุมชนมีคุณภาพชีวิตที่ดี มีที่อยู่อาศัยที่มั่นคง และเกิดการพัฒนาในพื้นที่อย่างยั่งยืน

ปี 2566 ถือเป็นปีแห่งการเปลี่ยนผ่าน (Transform) ที่สำคัญ อย่างไรก็ตามภายใต้ระบบงบประมาณและบุคลากรของ พอช. ที่มีจำกัด แต่มีพื้นที่ทำงานครอบคลุมทุกพื้นที่ของประเทศไทย พอช. มีความจำเป็นอย่างยิ่งในการร่วมสร้างกลไกในการดำเนินงานที่สำคัญ คือ ขบวนการองค์กรชุมชนและประชาสังคม ที่ทำงานร่วมกับภาคีการพัฒนา ด้วยการสร้างจุดร่วมและหนุนเสริมทรัพยากรในการทำงาน รวมทั้งการเชื่อมโยงกับองค์กรภาคีการพัฒนาต่าง ๆ ให้ขับเคลื่อนงานพัฒนาไปด้วยกันจึงเป็นสิ่งสำคัญ

พอช. มีความมุ่งมั่นที่จะก้าวเดินเพื่อมุ่งสู่เป้าหมายตามวิสัยทัศน์ขององค์กร คือ **“ปี 2579 ชุมชนท้องถิ่นมีความเข้มแข็งเต็มพื้นที่ประเทศไทย”** โดยมีประเด็นการพัฒนาอันเป็นทิศทางสำคัญในช่วงต่อไป ดังนี้

ประการแรก การพัฒนาโดยใช้พื้นที่เป็นตัวตั้ง สนับสนุนให้ชุมชนท้องถิ่นมีระบบที่พัฒนาไปสู่การจัดการตนเอง เพื่อให้ชุมชนท้องถิ่นมีความเข้มแข็ง สามารถจัดการตนเองบนพื้นฐานทุนชุมชนท้องถิ่น และผู้มีรายได้น้อยในเมืองและชนบทมีความมั่นคงในที่อยู่อาศัยและคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้น **ประการที่สอง** การสานพลังความสัมพันธของชุมชนท้องถิ่นและภาคีเครือข่ายพัฒนาสู่การเปลี่ยนแปลงเชิงโครงสร้างและนโยบาย **ประการที่สาม** การพัฒนาและเสริมสร้างขีดความสามารถของผู้นำ คนและ ขบวนการองค์กรชุมชน และ **ประการที่สี่** การพัฒนาระบบบริหารจัดการองค์กรในการเป็นหุ้นส่วนการพัฒนาชุมชน บูรณาการทุกภาคส่วนในการสนับสนุนองค์กรชุมชนและเครือข่าย ดำเนินงานเพื่อเสริมสร้างความเข้มแข็งของชุมชนและประชาสังคม การพัฒนาองค์กรที่เอื้อต่อการทำงานของชุมชน นำไปสู่ชุมชนเข้มแข็งจัดการตนเอง

“ชุมชนท้องถิ่นเข้มแข็งคือทางรอดของประเทศไทย” โดยมี 4 เสาหลัก คือ 1. การเสริมสร้างประชาธิปไตยของชุมชน โดยมีสภาองค์กรชุมชนเป็นพื้นที่กลางในการสร้างทิศทางการอยู่ร่วมกันของคนในชุมชนท้องถิ่น 2. การรักษา พัฒนา และต่อยอดทุนชุมชน ทุนทางปัญญา ทุนทางวัฒนธรรม วิถีชีวิต การประกอบอาชีพ ทั้งการพัฒนาเศรษฐกิจฐานราก องค์กรการเงินชุมชน และป่าชุมชน 3. การมีระบบ

สวัสดิการของชุมชนที่เกิดขึ้นมาจากการจัดตั้งของชุมชน เป็นภูมิคุ้มกันของชุมชน ทั้งการแก้ไขปัญหาที่ดินทำกิน ที่อยู่อาศัย และกองทุนสวัสดิการชุมชน และ 4. การประกอบอาชีพที่ไม่เบียดเบียนผู้อื่นหรือสัมมาชีพชุมชน

ส่วนการสร้างความร่วมมือขององค์กรชุมชนและเครือข่ายองค์กรชุมชนในทุกระดับของ พอช. จะดำเนินการผ่าน 6 พันธกิจสำคัญ ได้แก่ 1. พัฒนาคุณภาพชีวิต 2. สร้างหุ้นส่วนการพัฒนา 3. เพิ่มช่องทางการเข้าถึงแหล่งทุนที่หลากหลาย 4. เพิ่มศักยภาพผู้นำองค์กรชุมชน 5. ประยุกต์ใช้เทคโนโลยีที่เหมาะสม และ 6. มีระบบข้อมูลที่เชื่อมโยงการพัฒนาและเปิดเผย

“ทั้งหมดนี้ ถือเป็นทิศทางและแนวทางการขับเคลื่อนกระบวนการทำงานที่สำคัญ สู่เป้าหมายตามวิสัยทัศน์ของ พอช. คือ ชุมชนท้องถิ่นเข้มแข็งเต็มพื้นที่ประเทศไทยในปี 2579”

(นายภุชชดา สมประสงค์)

ผู้อำนวยการสถาบันพัฒนาองค์กรชุมชน

(องค์การมหาชน)

คณะกรรมการ

สถาบันพัฒนาองค์กรชุมชน (องค์การมหาชน)

นายกอบศักดิ์ ภูตระกูล
ประธานกรรมการสถาบัน

นางวิภาภรณ์ ชัยรัตน์
กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิ

นายปรนนท์ สิตะวรวโร
กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิ

นายกันตพงศ์ รัชชีสว่าง
รองปลัดกระทรวงการพัฒนาสังคม
และความมั่นคงของมนุษย์ (พม.)
กรรมการส่วนราชการ

นางสาววรวรรณ พลิกามิน
รองเลขาธิการสภาพัฒนาการเศรษฐกิจ
และสังคมแห่งชาติ (สศช.)
กรรมการผู้แทนส่วนราชการ

นางสาวสุมาลี สติตชัยเจริญ
รองผู้อำนวยการ
สำนักงานเศรษฐกิจการคลัง
กระทรวงการคลัง

นายอรรชิต สัมพันธรัตน์
อธิบดีกรมการพัฒนาชุมชน (พช.)
กรมการส่วนราชการ

นายสังคม เจริญทรัพย์
กรรมการผู้แทนองค์กรชุมชน

นางวารุณี สุกรัตน์ธารา
กรรมการผู้แทนองค์กรชุมชน

นางสาวจรรยา กลัดล้อม
กรรมการผู้แทนองค์กรชุมชน

นายกฤษดา สมประสงค์
ผู้อำนวยการสถาบันพัฒนา
องค์กรชุมชน (องค์การมหาชน)
กรรมการและเลขานุการ

ที่ปรึกษาคณะกรรมการ สถาบันพัฒนาองค์กรชุมชน (องค์การมหาชน)

นางสาวสมสุข บุญยะบัญชา

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.จิติ มงคลชัยอรัญญา

นายเดโช ไชยทัฬห

นายละองดาว สีลาน้ำเที่ยง

คณะผู้บริหาร

สถาบันพัฒนาองค์กรชุมชน (องค์การมหาชน)

นายกฤษดา สมประสงค์
ผู้อำนวยการ

นางสาวเฉลิมศรี ระดากุล
รองผู้อำนวยการ

นายวิชัย นະสุวรรณโน
รองผู้อำนวยการ
ปฏิบัติหน้าที่เพิ่มในตำแหน่ง
ผู้อำนวยการภาค สำนักงานภาคเหนือ

นายธনীช นฤพรพงศ์
รองผู้อำนวยการ

นางอุษา เลิศเจริญพบ
ผู้ช่วยผู้อำนวยการ

นางสาวจันทนา เบญจทรัพย์
ผู้ช่วยผู้อำนวยการ

นายสยาม นนท์คำจันทร์
ผู้ช่วยผู้อำนวยการ

นายธีรพงศ์ พร้อมพอชินบุญ
ผู้อำนวยการภาค
สำนักงานภาคกลางและตะวันตก

นางสาวสุมล ยางสูง
ผู้อำนวยการภาค
สำนักงานภาคกรุงเทพฯ ปริมณฑล
และตะวันออก

นายสุวัฒน์ จันทนา
ผู้อำนวยการภาค
สำนักงานภาคตะวันออกเฉียงเหนือ

นายรณภณ เมืองเฉลิม
ผู้อำนวยการภาค
สำนักงานภาคใต้

ผู้ช่วยผู้อำนวยการสำนักงานภาค และหัวหน้าสำนัก

กลุ่มพื้นที่

สำนักงานภาคเหนือ

นายกมล ปุยยะรูน
ผู้ช่วยผู้อำนวยการภาค
(ปฏิบัติการพื้นที่)

นางสาวสุวิมล มีแสง
ผู้ช่วยผู้อำนวยการภาค
(ปฏิบัติการพื้นที่)

นางสาวรัชกช ชัยลังกา
ผู้ช่วยผู้อำนวยการภาค
(บริหาร)

สำนักงานภาคตะวันออกเฉียงเหนือ

นายวิเชียร พลสยม
ผู้ช่วยผู้อำนวยการภาค
(ปฏิบัติการพื้นที่)

นายไชยา พลขาง
ผู้ช่วยผู้อำนวยการภาค
(ปฏิบัติการพื้นที่)

นางสุภาณิตร์ จุ่มผา
ผู้ช่วยผู้อำนวยการภาค
(บริหาร)

สำนักงานภาคใต้

นางทิพวรรณ หัวหิน
ผู้ช่วยผู้อำนวยการภาค
(ปฏิบัติการพื้นที่)

นายวิริยะ แท้มแก้ว
ผู้ช่วยผู้อำนวยการภาค
(ปฏิบัติการพื้นที่)

นางสาวจิรวรรณ วรรณทอง
ผู้ช่วยผู้อำนวยการภาค
(บริหาร)

สำนักงานภาคกรุงเทพฯ ปริมณฑล และตะวันออก

นายธาราสานต์ ทองฟัก
ผู้ช่วยผู้อำนวยการภาค
(ปฏิบัติการพื้นที่)

นายยุทธพงษ์ เชื้อนเมือง
ผู้ช่วยผู้อำนวยการภาค
(ปฏิบัติการพื้นที่)

นางสาวลิโรชินี ศรีทอง
ผู้ช่วยผู้อำนวยการภาค
(บริหาร)

สำนักงานภาคภาคกลางและตะวันตก

นางวิชรา สงมา
ผู้ช่วยผู้อำนวยการภาค
(ปฏิบัติการพื้นที่)

นายศุภสิทธิ์ ศรีสว่าง
ผู้ช่วยผู้อำนวยการภาค
(ปฏิบัติการพื้นที่)

นางสาวรัชรา เอียดศิริพันธ์
ผู้ช่วยผู้อำนวยการภาค
(บริหาร)

กลุ่มยุทธศาสตร์และวบวนชุมชนเข้มแข็ง

นายสามารถ สุขบรรจง

หัวหน้าสำนักเลขานุการยุทธศาสตร์ชุมชนเข้มแข็ง

นายชัยวิชัญญ์ ด้งกิจ

หัวหน้าสำนักประสานเครือข่ายสวัสดิการชุมชน

นายสถาพร สมศักดิ์

หัวหน้าสำนักประสานเครือข่ายประชาสังคม

นายทองใบ สิงสีทา

หัวหน้าสำนักประสานเครือข่ายสภาองค์กรชุมชน

กลุ่มนโยบาย

นางริญดา กระจ่างธิมาพร
หัวหน้าสำนักผู้อำนวยการ

นางสาวกนิษฐา สุวัตกุล
หัวหน้าสำนักยุทธศาสตร์นโยบายและแผน

นายอนันท์ ยอดมณี
หัวหน้าสำนักเทคโนโลยีสารสนเทศ

นางสาวสุจิตา บัวสุขเกษม
หัวหน้าสำนักพัฒนานวัตกรรมชุมชน
จัดการความรู้และสื่อสาร

กลุ่มบริหารองค์กร

นางสาวบัวทอง จันทรเหลียง
หัวหน้าสำนักบริหารงานกลาง

นางบุษกร ธาตวากร
หัวหน้าสำนักการเงินและบัญชี

นายพรเทพ ศรีสมพงษ์
หัวหน้าสำนักทรัพยากรบุคคล

กลุ่มที่อยู่อาศัยและสินเชื่อ

นางสาววรรณ สิทาทัฬห
หัวหน้าสำนักบ้านมั่นคงและที่ดิน

นายทักษพล ก้อนนิล
หัวหน้าสำนักสินเชื่อ

นายสุริยะบุตร สดแสงจันทร์
หัวหน้างานออกแบบ
และก่อสร้าง ปฏิบัติหน้าที่
หัวหน้าสำนักพัฒนา
ที่อยู่อาศัยชุมชนริมคลอง

โครงสร้างคณะกรรมการ สถาบันพัฒนาองค์กรชุมชน(องค์การมหาชน) ปีงบประมาณ 2566

คณะกรรมการสถาบัน

คณะกรรมการตรวจสอบ

กลุ่มบริหาร จัดการองค์กร

คณะอนุกรรมการ
นโยบายและแผน

คณะอนุกรรมการ
บริหารบุคลากร

คณะอนุกรรมการ
บริหารเงินกองทุน

คณะอนุกรรมการประเมินผล
การปฏิบัติงานของผู้อำนวยการ

กลุ่มขับเคลื่อน ยุทธศาสตร์ และนโยบาย

คณะอนุกรรมการสนับสนุนสภาองค์กรชุมชน

คณะอนุกรรมการประชาสัมพันธ์
พัฒนาวิชาการและนโยบายสาธารณะ

คณะอนุกรรมการบ้านมั่นคงและการจัดการที่ดิน

คณะอนุกรรมการพัฒนาที่อยู่อาศัย
ชุมชนริมคลอง

คณะอนุกรรมการสินเชื่อ

คณะอนุกรรมการนโยบายส่งเสริม
การพัฒนาเศรษฐกิจฐานราก

คณะอนุกรรมการสนับสนุนส่งเสริม
งานวิชาการ เพื่อการพัฒนาชุมชนท้องถิ่น

คณะอนุกรรมการสวัสดิการชุมชน

กลุ่มคณะ อนุกรรมการภาค

คณะอนุกรรมการ
ภาคเหนือ

คณะอนุกรรมการ
ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ

คณะอนุกรรมการ
ภาคกลางและภาคตะวันตก

คณะอนุกรรมการภาคกรุงเทพฯ
ปริมณฑลและตะวันออก

คณะอนุกรรมการ
ภาคใต้

หมายเหตุ : อัตราค่าเบี้ยประชุม
ให้เป็นไปตามข้อบังคับสถาบัน
พัฒนาองค์กรชุมชน (องค์การ
มหาชน) ว่าด้วยเบี้ยประชุม
และประโยชน์ตอบแทนอื่น
ของคณะกรรมการตรวจสอบ
และคณะกรรมการ พ.ศ. 2562

ข้อมูล ณ 30 กันยายน 2566

ประวัติคณะกรรมการสถาบัน

คำสั่งแต่งตั้งอนุกรรมการสถาบัน(2566)

ข้อมูลการเข้าประชุม
ของคณะกรรมการสถาบัน (2566)

บทสรุปสำหรับผู้บริหาร

การดำเนินงานของสถาบันพัฒนาองค์กรชุมชน (องค์การมหาชน) ในปีงบประมาณ พ.ศ.2566 เป็นการดำเนินงานตามภารกิจหลักขององค์กรและงานตามนโยบาย ภายใต้ประเด็นการพัฒนา 4 เรื่อง ประกอบด้วย

- 1) การพัฒนาโดยใช้พื้นที่เป็นตัวตั้ง สนับสนุนให้ชุมชนท้องถิ่นมีระบบที่พัฒนาไปสู่การจัดการตนเอง
- 2) การสานพลังความสัมพันธ์ของชุมชนท้องถิ่นและภาคีเครือข่ายพัฒนาสู่การเปลี่ยนแปลงเชิงโครงสร้างและนโยบาย
- 3) การพัฒนาและเสริมสร้างขีดความสามารถของผู้นำ คน และขบวนองค์กรชุมชน และ
- 4) การพัฒนาระบบบริหารจัดการองค์กรในการเป็นหุ้นส่วนการพัฒนาชุมชนท้องถิ่น โดยเกิดการพัฒนาในระดับพื้นที่และกลุ่มเป้าหมาย ดังนี้

ระดับจังหวัด

1. เกิดแผนพัฒนาชุมชนท้องถิ่นระดับจังหวัด 77 จังหวัด เสนอต่อจังหวัด เพื่อเชื่อมโยงกับยุทธศาสตร์ของจังหวัด และนำไปสู่การจัดทำข้อเสนอเชิงนโยบายใน 70 จังหวัด
2. รูปธรรมการพัฒนาและแก้ไขปัญหาที่สอดคล้องกับปัญหา/ความต้องการของชุมชนท้องถิ่นตามบริบทของพื้นที่ใน 74 จังหวัด

ระดับตำบล

1. พื้นที่รูปธรรมการแก้ไขปัญหาและพัฒนาชุมชนท้องถิ่นสู่การจัดการตนเอง 1,135 ตำบล โดยได้รับการสนับสนุนงบประมาณจากหน่วยงาน/ภาคีความร่วมมือ 430 ตำบล วงเงินที่ได้รับรวม 107.95 ล้านบาท และได้รับการเชื่อมโยงแผนกับแผนของหน่วยงาน 705 ตำบล ก่อให้เกิดรูปธรรมการแก้ไขปัญหา/พัฒนาชุมชนในด้านต่าง ๆ ได้แก่ การพัฒนาอาชีพ 809 ตำบล การพัฒนาด้านสิ่งแวดล้อม 167 ตำบล การพัฒนาด้านที่อยู่อาศัย 72 ตำบล การพัฒนาด้านสังคม 87 ตำบล
2. พื้นที่ต้นแบบชุมชนเข้มแข็ง 1,366 ตำบล โดยเป็นการประเมินตนเองร่วมกันของสมาชิกในตำบลตามกรอบการประเมิน 4 มิติ
3. เกิดการพัฒนาคุณภาพชีวิตผู้มีรายได้น้อยในเมืองและชนบท 512 ตำบล/เมือง โดยชุมชนมีแผนแก้ไขปัญหและพัฒนาคุณภาพชีวิต และรูปธรรมการช่วยเหลือทางสังคมในการดูแลสมาชิกและกลุ่มผู้ด้อยโอกาสในชุมชน
4. พื้นที่รูปธรรมการป้องกันและต่อต้านการทุจริต 343 ตำบลใน 33 จังหวัด โดยมีประชาชนร่วมเป็นคณะทำงานในพื้นที่ 5,890 คน และเชื่อมโยงเครือข่ายจากทุกภาคส่วนร่วมดำเนินการในพื้นที่ 2,965 เครือข่าย
5. เกิดการสมทบงบประมาณกองทุนสวัสดิการชุมชนรวม 1,663 กองทุน ครอบคลุมสมาชิก 1,130,315 คน งบประมาณสมทบรวม 233.82 ล้านบาท ส่งผลให้กองทุนสวัสดิการชุมชนสามารถจัดสวัสดิการพื้นฐานให้กับสมาชิกครอบคลุมทุกช่วงวัยตั้งแต่เกิด แก่ เจ็บ ตาย

ผู้มีรายได้น้อยมีความมั่นคงในการอยู่อาศัย มีคุณภาพชีวิตและการอยู่อาศัยที่ดีขึ้น 31,368 ครัวเรือน

1. บ้านมั่นคง 4,143 ครัวเรือน 146 ชุมชนใน 14 จังหวัด
2. ที่อยู่อาศัยชุมชนริมคลองเปรมประชากร 100 ครัวเรือน
3. บ้านพอเพียง : ซ่อมแซม/ ปรับปรุงที่อยู่อาศัย 25,655 ครัวเรือน 2,248 ตำบลใน 77 จังหวัด
4. ที่อยู่อาศัยชั่วคราว กรณีไฟไหม้ ไล่อื้อ ภัยพิบัติ 1,470 ครัวเรือนใน 30 จังหวัด

จากการดำเนินงานในปีงบประมาณ พ.ศ. 2566 ก่อให้เกิดผลสัมฤทธิ์ตามเป้าหมายในพื้นที่ผ่านประเด็นงานต่าง ๆ และขับเคลื่อนงานตามนโยบายในการพัฒนาที่อยู่อาศัยผู้มีรายได้น้อยในเมืองและชนบท โดยสรุปผลการดำเนินงานสำคัญใน 4 มิติ ดังนี้

1

คนมีความสามารถเพิ่มขึ้น

ผู้นำและคนในชุมชน 5,327 คน เกิดความเชื่อมั่นในแนวคิด “ชุมชนเป็นแกนหลัก พื้นที่เป็นตัวตั้ง” โดยมีทำเนียบผู้นำชุมชนที่ได้รับการพัฒนาในระบบสารสนเทศ เพื่อเป็นฐานข้อมูลในการประสานงานและเผยแพร่แก่ผู้ที่เกี่ยวข้อง ซึ่งเป็นฐานข้อมูลผู้ที่ได้รับการพัฒนาและมีความรู้ความสามารถและทักษะในด้านต่าง ๆ นำไปใช้ในการพัฒนาชุมชนท้องถิ่น ดังนี้

(1) **การบริหารจัดการที่ดี** 531 คน ก่อให้เกิดคณะทำงานเครือข่ายภาคประชาชนและองค์กรชุมชนต่อต้านการทุจริตใน 343 ตำบล เป็นกลไกขับเคลื่อนการป้องกันและต่อต้านการทุจริต และเกิดการบริหารจัดการโครงการที่ถูกต้องตามหลักธรรมาภิบาล

(2) **ความรู้ด้านงานพัฒนา** 3,290 คน โดยเฉพาะการจัดทำแผนพัฒนาชุมชนท้องถิ่นของภาคประชาชน

ส่งผลให้ตำบลมีแผนพัฒนาชุมชนท้องถิ่นใน 1,135 ตำบล สอดคล้องกับปัญหา/ความต้องการและบริบทของพื้นที่

(3) **การสื่อสารและการประชาสัมพันธ์** “นักสื่อสารชุมชน” 990 คน โดยมีการนำเสนอข่าว บทความ และคลิป เผยแพร่ผ่านช่องทางของสถาบันฯ ผู้สาธารณะ ไม่น้อยกว่า 20 ชิ้น/ผลงาน

(4) **การใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ** 152 คน ในการใช้งานโปรแกรมบริหารการเงินและบัญชีกองทุนสวัสดิการชุมชน (Social Welfare Fund) ก่อให้เกิดระบบการบริหารจัดการเงินกองทุนสวัสดิการชุมชนที่มีประสิทธิภาพ

(5) **ผู้เชี่ยวชาญเฉพาะด้าน** 364 คน โดยเกิดการพัฒนากระดับฝีมือ “ช่างชุมชน” สู่อุปกรณ์แก้ไขปัญหาที่อยู่อาศัยผู้มีรายได้น้อย และเป็นการสร้างงานสร้างอาชีพ สร้างรายได้ให้กับคนในชุมชน

เกิดพื้นที่รูปธรรมการป้องกันและต่อต้านการทุจริต โดยการมีส่วนร่วมของเครือข่ายภาคประชาชน และองค์กรชุมชนใน 33 จังหวัด 343 ตำบล และมีคณะทำงานเครือข่ายในพื้นที่ 5,890 คน จากการทำนงานผ่านกิจกรรมต่าง ๆ ที่หลากหลายตามบริบทของแต่ละพื้นที่ ส่งผลให้ภาคประชาชนในพื้นที่เกิดการตื่นตัวและเข้าร่วมกิจกรรมจำนวน 46,775 คน สู่อำนาจสร้างวัฒนธรรมสุจริตพร้อมกับการต่อต้านการทุจริต” โดยเกิดรูปธรรมปฏิบัติการเฝ้าระวังและแจ้งเบาะแสการทุจริตและประพฤติมิชอบที่เกิดขึ้นในพื้นที่ เช่น ช่องทางการแจ้งเบาะแสผ่านการสแกน QR code การติดตั้งตู้ไว้วางยารับเรื่องร้องเรียน เพื่อรวบรวมส่งต่อหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง

2 องค์กรชุมชนเข้มแข็งมีความสามารถในการบริหารจัดการ

2.1 การพัฒนาคุณภาพขององค์กรชุมชน 2,612 องค์กร โดยองค์กรชุมชนมีคุณภาพ ประกอบด้วย

1) สภาองค์กรชุมชน 7,785 ตำบล สมาชิก 254,326 คน และมีกลุ่ม/องค์กรชุมชน/เครือข่ายองค์กรชุมชนรวม 156,497 องค์กรใน 77 จังหวัด โดยเกิดการพัฒนาคุณภาพสภาองค์กรชุมชน 1,162 ตำบล ในการเป็นกลไกกลางแก้ไขและพัฒนาคุณภาพชีวิตของคนในตำบล จากการจัดทำแผนพัฒนาชุมชนท้องถิ่นระดับตำบลและพัฒนาคุณภาพชีวิตของคนในชุมชนผ่านประเด็นงานพัฒนาต่าง ๆ เช่น การพัฒนาที่อยู่อาศัย เศรษฐกิจชุมชน การป้องกันและต่อต้านการทุจริต การอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม เป็นต้น ส่งผลให้

ชุมชนเกิดการพัฒนาและแก้ไขปัญหาที่สอดคล้องกับปัญหา/ความต้องการของชุมชนอย่างแท้จริง โดยกระบวนการมีส่วนร่วมจากทุกภาคส่วน อันเป็นประชาธิปไตยชุมชนจากฐานราก

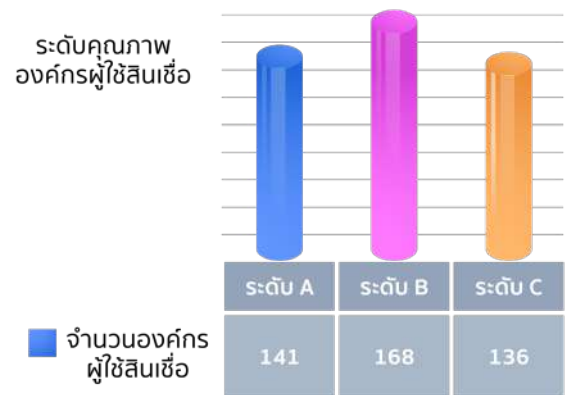
สภาองค์กรชุมชนตำบลกำโลน จังหวัดนครศรีธรรมราช สนับสนุนการพัฒนาคุณภาพชีวิตผู้มีรายได้น้อย ในการส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงวิถีชีวิต วัฒนธรรมและประวัติศาสตร์ โดยจัดทำแผนผังการเดินทางท่องเที่ยวในชุมชน เพื่อสร้างรายได้ให้กับคนในตำบลและทำให้คนได้รู้จักมากยิ่งขึ้น **สภาองค์กรชุมชนตำบลเหล็ก จังหวัดสุพรรณบุรี** ส่งเสริมการสร้างอาชีพในการทำอาหาร และร้านค้าชุมชน ส่งผลให้เกิดครัวตำบลตำบลเหล็ก เพื่อให้พ่อค้าแม่ค้าที่ทำอาหารมาขายรวมกันและเป็นศูนย์กลางด้านอาหารที่ปลอดภัย ถูกสุขลักษณะให้กับคนในชุมชน

2) **สวัสดิการชุมชน** ในปี 2566 เกิดการรับรองมาตรฐานกองทุนสวัสดิการชุมชน 1,005 กองทุน ตามเกณฑ์การรับรองฯ อันเป็นการสะท้อนคุณภาพและมาตรฐานการดำเนินงานของกองทุนสวัสดิการชุมชนในการมีระบบบริหารจัดการที่ดี พร้อมทั้งมีระบบโปรแกรมบริหารการเงินและบัญชี **กองทุนสวัสดิการชุมชน (Codi_SWF)** เป็นเครื่องมือในการบริหารกองทุนให้มีประสิทธิภาพและเป็นระบบฐานข้อมูลร่วมของกองทุนสวัสดิการชุมชน

3) **องค์กรผู้ใช้สินเชื่อ** สามารถจัดระดับความเข้มแข็งและมาตรการในการพัฒนาองค์กรผู้ใช้สินเชื่อที่สอดคล้องกับคุณภาพขององค์กรผู้ใช้สินเชื่อ 445 องค์กร ซึ่งมีคุณภาพระดับ A และ B รวม 309 องค์กร และพัฒนาความรู้ความสามารถและทักษะการบริหารจัดการที่ดีขององค์กรผู้ใช้สินเชื่อ 141 สหกรณ์ 243 คน ภายใต้ความร่วมมือกับกรมตรวจบัญชีสหกรณ์ และกรมส่งเสริมสหกรณ์

จากรูปธรรมการดำเนินงานของขบวนองค์กรชุมชนต่าง ๆ ในพื้นที่ สะท้อนให้เห็นบทบาทและพลังของขบวนองค์กรชุมชนในการช่วยเหลือและพัฒนาชุมชนท้องถิ่นในหลากหลายมิติตามปัญหาความต้องการและบริบทของพื้นที่ เพื่อให้สมาชิกในชุมชนได้เข้าถึงและมีส่วนร่วมในการพัฒนาร่วมกันอย่างบูรณาการ อันจะนำไปสู่ความเข้มแข็งขององค์กรชุมชนในการจัดการตนเองได้อย่างยั่งยืน

3.1 กองทุนสวัสดิการชุมชนสร้างหลักประกันความมั่นคงในชีวิตให้กับคนในชุมชน จากกองทุนสวัสดิการชุมชนตำบล/เมือง 5,935 กองทุน สมาชิกกองทุน 6,760,604 ราย มีเงินกองทุนสะสมรวม 20,755.56 ล้านบาท ซึ่งเงินกองทุนส่วนใหญ่ ร้อยละ 68 หรือ 14,052 ล้านบาท เป็นเงินจากการสมทบของสมาชิก

ในปี 2566 สนับสนุนงบประมาณสมทบกองทุนสวัสดิการชุมชนรวม 1,663 กองทุน ครอบคลุมสมาชิก 1,130,315 คน วงเงิน 233.82 ล้านบาท ส่งผลให้กองทุนสวัสดิการชุมชนสามารถจัดสวัสดิการตั้งแต่เกิด แก่ เจ็บ ตายให้กับสมาชิกและคนในชุมชนทุกช่วงวัย ทำให้สมาชิกสามารถเข้าถึงระบบสวัสดิการของชุมชน โดยมีผู้ได้รับสวัสดิการตรงสะสมรวม 5,602,437 ราย เงินจ่ายสวัสดิการรวม 3,981.010 ล้านบาท

3.2 ผู้มีรายได้น้อยในเมืองและชนบทที่มีที่อยู่อาศัยที่มั่นคงและคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้น 31,368 ครัวเรือน

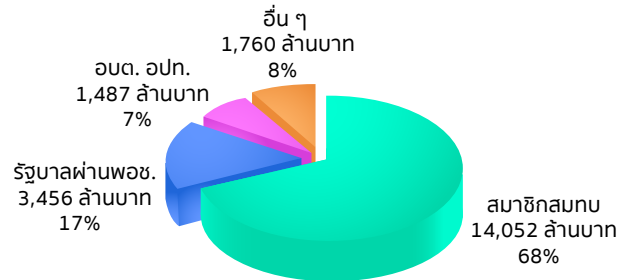
1) บ้านมั่นคง : เกิดกระบวนการมีส่วนร่วมในการแก้ไขปัญหาชุมชนระหว่างขบวนการองค์กรชุมชน ท้องถิ่นและหน่วยงานในพื้นที่ ส่งผลให้ชุมชน

"คนบ้านดงกล้วย มั่นคง บ้แม่ันแต่บ้าน"

แผนภูมิแสดงที่มาของเงินกองทุนสวัสดิการชุมชน (สะสม)

จำนวน 20,755,566,074 บาท จำแนกตามแหล่งงบประมาณ

เกิดการรวมกลุ่มออมทรัพย์หรือสหกรณ์เพื่อพัฒนาที่อยู่อาศัย 4,143 ครัวเรือน 146 ชุมชนใน 14 จังหวัด คิดเป็นร้อยละ 110.48 ของเป้าหมาย ทำให้ผู้มีรายได้น้อยมีความมั่นคงในการอยู่อาศัย มีคุณภาพชีวิตและการอยู่อาศัยที่ดีขึ้น สามารถแก้ปัญหาชุมชนแออัด ชุมชนบุกรุก สร้างสภาพแวดล้อมที่น่าอยู่ของเมืองและชุมชน เกิดการปรับเปลี่ยนสถานะจากผู้บุกรุกที่ดินของรัฐ/เอกชนซึ่งผิดกฎหมาย เป็นสถานะผู้อยู่อาศัยในชุมชนอย่างถูกกฎหมายและสามารถเข้าถึงสิทธิขั้นพื้นฐานและโครงสร้างสาธารณูปโภคพื้นฐาน (น้ำ ไฟฟ้า) อันเป็นการยกระดับคุณภาพชีวิต (Well - Being) ที่ดียิ่งขึ้น เช่น โครงการบ้านมั่นคงในที่ดิน สปก.บ้านดงกล้วย ตำบลนาจำปา จังหวัดกาฬสินธุ์ เกษตรกรยากไร้ได้รับการจัดสรรที่ดินและรวมตัวกันเป็น 'สหกรณ์การเกษตรบ้านดงกล้วย จำกัด' จำนวน 75 ครัวเรือน โดยมีการแบ่งพื้นที่เป็นที่อยู่อาศัย พื้นที่แปลงรวมใช้ในการปลูกหญ้า เลี้ยงสัตว์ และไม้ยืนต้น รวมทั้งพื้นที่ส่วนกลางในการปลูกหม่อนเลี้ยงไหม ทำให้เกษตรกรที่ยากไร้ มีที่อยู่อาศัยที่มั่นคง มีที่ดินทำกิน และมีอาชีพจนนำไปสู่การมีรายได้จากการทำเกษตรแบบผสมผสาน เกษตรอินทรีย์ ทำให้มีชีวิตที่ดีกว่าเดิม

สหกรณ์เคหสถานพัฒนา 99 มีสุขร่วมใจ จำกัด เขตหลักสี่ กรุงเทพมหานคร

2) การพัฒนาที่อยู่อาศัยชุมชนริมคลอง :

เป็นการดำเนินงานตามนโยบายรัฐบาลในการกำหนดมาตรการจัดระเบียบและแก้ไขปัญหาชุมชนแออัดและการสร้างที่อยู่อาศัยรुकกล้าแนวลำคลองและทางระบายน้ำ

การพัฒนาที่อยู่อาศัยในพื้นที่คลองเปรมประชากร

เป็นการดำเนินงานต่อเนื่องมาตั้งแต่ปี 2563 ซึ่งมีพื้นที่ที่สามารถดำเนินการได้ 17 ชุมชน 1,503 ครัวเรือน คิดเป็นร้อยละ 23.32 ของกลุ่มเป้าหมายทั้งหมด ประกอบด้วยบ้านที่ก่อสร้างแล้วเสร็จ 1,034 ครัวเรือน อยู่ระหว่างการก่อสร้าง 368 ครัวเรือน และพื้นที่รื้อย้ายแล้วพร้อมก่อสร้างบ้าน 101 ครัวเรือน ซึ่งในปี 2566 มีการอนุมัติโครงการและงบประมาณ 100 ครัวเรือน ตามเป้าหมายที่กำหนดไว้

ผลจากการพัฒนาที่อยู่อาศัยชุมชนริมคลองก่อให้เกิดระบบจัดการร่วมในรูปแบบของกลุ่มออมทรัพย์และสหกรณ์ และเกิดการแก้ไขปัญหาการรुकกล้าของชุมชนริมคลองและพัฒนาที่อยู่อาศัย โดยผู้มีรายได้น้อยสามารถมีที่อยู่อาศัยเป็นของตนเอง มีระบบสาธารณูปโภค สาธารณูปการและสิ่งแวดล้อมที่ดีสอดคล้องกับวิถีชีวิตและความสามารถในการใช้จ่ายของคนในชุมชน ส่งผลให้เกิดการปรับเปลี่ยนสถานะจากผู้รुकกล้า/ก่อสร้าง

ไม่ถูกต้องตามกฎหมาย เป็น “ผู้อยู่อาศัยถูกกฎหมาย” และได้รับสิทธิขั้นพื้นฐานที่สามารถเข้าถึงบริการของรัฐ รวมทั้งเป็นแหล่งเรียนรู้การพัฒนาที่อยู่อาศัยให้กับภาคส่วนต่าง ๆ ทั้งภายในและภายนอกประเทศ ตลอดจนเป็นพื้นที่จัดกิจกรรมเพื่อพัฒนาคนในพื้นที่ อาทิ การจัดกิจกรรมศิลปะเด็กและเยาวชน ‘Street Art by Sand’ เพื่อส่งเสริมให้เด็กและเยาวชนได้ร่วมกิจกรรมสร้างสรรค์ ขับเคลื่อนความคิดสร้างสรรค์ตั้งแต่วัยเด็ก กิจกรรม ร้อย รัศมี โลก เพื่อส่งเสริมการขับเคลื่อนกิจกรรมรัศมีโลก ปลูกฝังให้คนรัศมีสิ่งแวดล้อมของตนเอง

3) บ้านพอเพียง : เกิดการปรับปรุงซ่อมแซมและก่อสร้างที่อยู่อาศัยให้กับผู้ด้อยโอกาส 25,655 ครัวเรือน 2,248 ตำบลใน 77 จังหวัด และมีผลการดำเนินงานสะสมนับตั้งแต่ปี 2560 – 2566 รวม 129,434 ครัวเรือน ส่งผลให้ครัวเรือนยากจนที่มีปัญหาความเดือดร้อนด้านที่อยู่อาศัยในชุมชนมีที่อยู่อาศัยที่มั่นคง มีคุณภาพชีวิตในการอยู่อาศัยที่ดีขึ้น ภายใต้แนวคิด “สร้างบ้าน สร้างสุข สร้างความมั่นคง” และก่อให้เกิดการประสานความร่วมมือกับภาคีพัฒนาในการสนับสนุนงบประมาณและทรัพยากร เพื่อการพัฒนาที่อยู่อาศัยอย่างบูรณาการร่วมกัน

4) การพัฒนาที่อยู่อาศัยชั่วคราว กรณี ภัยพิบัติ ไฟไหม้ ไล้รื้อ : ชุมชนที่ประสบภัยไฟไหม้ ไล้รื้อ และน้ำท่วม 1,470 ครัวเรือนใน 30 จังหวัด มีที่อยู่อาศัยชั่วคราว โดยเป็นชุมชนที่ถูกไล้รื้อ/ต้องสร้างบ้านชั่วคราว 955 ครัวเรือน ประสบภัยพิบัติรวม 515 ครัวเรือน ประกอบด้วย อัคคีภัย 185 ครัวเรือน วัตภัย 264 ครัวเรือน และอุทกภัย 66 ครัวเรือน ส่งผลให้กลุ่มคนด้อยโอกาสและเป็นผู้ที่ได้รับความเดือดร้อนได้รับการดูแล มีที่อยู่อาศัยรองรับเฉพาะหน้าและได้รับโอกาสในการพัฒนา เพื่อสร้างที่อยู่อาศัยที่มั่นคงต่อไป

จากการศึกษาประเมินมูลค่าที่อยู่อาศัยที่เพิ่มขึ้นจากการดำเนินงานพัฒนาที่อยู่อาศัยในชุมชนที่สร้างบ้านแล้วเสร็จ จำนวน 11 ชุมชน ใน 7 จังหวัด 815 ครัวเรือน พบว่า เกิดมูลค่าที่อยู่อาศัยที่เพิ่มขึ้นในชุมชนที่สร้างบ้านแล้วเสร็จ โดยเปรียบเทียบกับการสนับสนุนสินเชื่อโครงการบ้านมั่นคงของสถาบันฯ และเงินสมทบจากชุมชน งบประมาณรวม 206,134,076 บาท กับมูลค่าที่เกิดขึ้นจากการพัฒนาที่อยู่อาศัยในรูปแบบสิ่งปลูกสร้างและที่ดินของชุมชน มูลค่ารวม 569,045,700 บาท ซึ่งมีมูลค่าที่อยู่อาศัยเพิ่มขึ้น 362,911,624 บาท คิดเป็นร้อยละ 176.06 เป็นการใช้จ่าย “เงินเป็นเครื่องมือในการแก้ไขปัญหาที่อยู่อาศัยและพัฒนาศักยภาพคน” ตามแนวทางการดำเนินงาน 3 ลักษณะคือ 1) สนับสนุนแบบให้เปล่า โดยพัฒนาระบบสาธารณูปโภค ถนน ไฟฟ้า น้ำประปา เพื่อเปิดโอกาสให้เข้าถึงบริการของรัฐได้อย่างเท่าเทียม 2) สนับสนุนในรูปแบบทุนหมุนเวียนกู้ยืมดอกเบี้ยต่ำระยะเวลาในการผ่อนชำระยาว ทำให้ผู้มีรายได้น้อยสามารถการเข้าถึงแหล่งเงินกู้ 3) สนับสนุนด้านการบริหารจัดการและงานพัฒนาศักยภาพคนและผู้นำ ซึ่งเป็นรูปแบบของการกระจายเม็ดเงินลงสู่ชุมชนควบคู่กับกระบวนการพัฒนาศักยภาพของชุมชนให้เข้มแข็งสามารถจัดการตนเองได้ เพื่อให้เกิดความยั่งยืนของการแก้ไขปัญหา

ดังนั้น ผลจากการพัฒนาที่อยู่อาศัย ทำให้ผู้มีรายได้น้อยได้เข้าถึงสวัสดิการพื้นฐานด้านที่อยู่อาศัย อันเป็นปัจจัยสำคัญในการดำรงชีวิต เป็นการสร้างโอกาสและความเสมอภาคทางสังคมตามยุทธศาสตร์ชาติ 20 ปี โดยสามารถลดปัญหาความเหลื่อมล้ำและแก้ไขปัญหาความยากจนตามเป้าหมายแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ตลอดจนสอดรับกับนโยบายรัฐบาล ด้านการพัฒนาสร้างความเข้มแข็งจากฐานรากในการแก้ไขปัญหาที่อยู่อาศัยและสร้างชุมชนที่น่าอยู่

3.3 การพัฒนาคุณภาพชีวิตผู้มีรายได้น้อย ในเมืองและชนบท 512 ตำบล/เมืองใน 77 จังหวัด เกิดระบบช่วยเหลือทางสังคมในการดูแลสมาชิกในชุมชน และกลุ่มผู้ด้อยโอกาส มีการจัดทำแผนแก้ไขปัญหาและพัฒนาคุณภาพชีวิต ซึ่งมีกิจกรรมสำคัญที่ชุมชนดำเนินการ และรูปธรรมการพัฒนาคุณภาพชีวิตในมิติต่าง ๆ ที่สอดคล้องกับปัญหา ความต้องการและบริบทของพื้นที่ อาทิ โครงการพัฒนาคุณภาพชีวิตผู้มีรายได้น้อย จังหวัดนนทบุรี มีการวิเคราะห์ศักยภาพและประเด็นปัญหาพร้อมของตำบล/เมือง โดยตำบลปลายบาง จัดทำโครงการการจัดการสิ่งแวดล้อม การจัดการขยะในชุมชน เนื่องจากมีปัญหาขยะล้นเมือง โดยส่งเสริมให้มีการคัดแยกขยะและนำขยะมาขาย มีการจัดบัญชีการขายขยะไว้ เมื่อครบจำนวนตามที่ตกลงกัน จะสามารถถอนเป็นเงินสดได้ รวมทั้งมีการจัดสวัสดิการต่าง ๆ ให้กับสมาชิกที่ร่วมโครงการ

วิถีทัศน์ การพัฒนาคุณภาพชีวิต
จังหวัดนนทบุรี

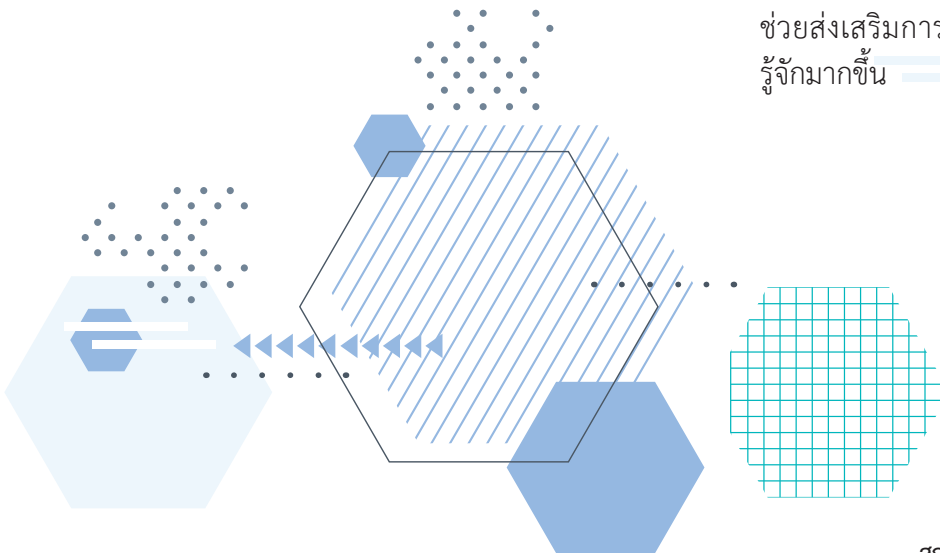

จากการดำเนินงานร่วมกับขบวนการองค์กรชุมชน ภาครัฐพัฒนา และหน่วยงานต่าง ๆ ทั้งในระดับพื้นที่และการผลักดันเชิงนโยบายเพื่อสร้างความเปลี่ยนแปลงในการพัฒนาชุมชนท้องถิ่น โดยในปี 2566 มีผลการดำเนินงาน ดังนี้

4.1 เกิดพื้นที่รูปธรรมการแก้ไขปัญหาและพัฒนาชุมชนท้องถิ่นสู่การจัดการตนเอง 1,135 ตำบลใน 77 จังหวัด คิดเป็นร้อยละ 113.50 ของเป้าหมาย โดยเกิดแผนพัฒนาชุมชนท้องถิ่นของภาคประชาชนที่สอดคล้องกับปัญหา/ความต้องการของชุมชนในพื้นที่ และได้รับการสนับสนุนจากหน่วยงาน/ภาคีความร่วมมือ โดยเฉพาะองค์การบริหารส่วนตำบล (อบต.) และเทศบาล ซึ่งสนับสนุนงบประมาณในการจัดกิจกรรมตามแผนพัฒนาชุมชนท้องถิ่นใน 430 ตำบล คิดเป็นร้อยละ 37.89 ของพื้นที่รูปธรรม และแผนพัฒนาชุมชนท้องถิ่นของภาคประชาชนได้รับการเชื่อมโยงกับแผนของหน่วยงาน 705 ตำบล คิดเป็นร้อยละ 62.11

วงเงินที่ได้รับรวม 107.95 ล้านบาท ก่อให้เกิดรูปธรรมการแก้ไขปัญหา/พัฒนาชุมชนในด้านต่าง ๆ ได้แก่ การพัฒนาอาชีพ 809 ตำบล การพัฒนาสิ่งแวดล้อม 167 ตำบล เช่น การจัดการทรัพยากรน้ำ การจัดการขยะ การพัฒนาที่อยู่อาศัย 72 ตำบล และการพัฒนาด้านสังคม 87 ตำบล เช่น การส่งเสริมสุขภาพของผู้สูงอายุ และการสนับสนุนวัฒนธรรมประเพณีท้องถิ่น ก่อให้เกิดการใช้งบประมาณของชุมชนและหน่วยงานอย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผล เป็นการปรับเปลี่ยนวิธีงบประมาณที่ตอบสนองปัญหาและความต้องการของชุมชนตามแผนพัฒนาของชุมชน

สภาองค์กรชุมชนเทศบาลตำบลเชียงแหวงอำเภอกุมภวาปี จังหวัดอุดรธานี รวมตัวเป็นกลุ่มท่องเที่ยวทะเลบัวแดงของตำบลเชียงแหวง โดยมีการพาเที่ยวและจัดกิจกรรมท่องเที่ยวเชิงนิเวศ เช่น การปลูกบัว การเลี้ยงปลา การสาธิตการทำอาหารพื้นบ้าน รวมถึงการขายสินค้าอุปโภค บริโภคบริเวณหนองบัวแดง สามารถสร้างรายได้ให้กับคนในชุมชนจำนวนมาก และช่วยส่งเสริมการท่องเที่ยวในตำบลเชียงแหวงให้เป็นที่รู้จักมากขึ้น

4.2 เกิดพื้นที่ต้นแบบชุมชนเข้มแข็ง 1,366 ตำบลใน 77 จังหวัด เป็นการประเมินตนเองร่วมกันของสมาชิกในตำบลตามกรอบการประเมิน 4 มิติ โดยสรุปผลการประเมินภาพรวมอยู่ในระดับดีมาก คิดเป็นร้อยละ 88.53 และจำแนกผลการประเมินในแต่ละมิติ ดังนี้

มิติที่ 1

คนมีแนวคิด/
มีความสามารถเพิ่มขึ้น

ร้อยละ
87.43

มิติที่ 2

องค์กรชุมชน
มีความเข้มแข็ง

ร้อยละ
87.42

มิติที่ 3

คุณภาพชีวิต
คนในชุมชนดีขึ้น

ร้อยละ
89.29

มิติที่ 4

ความสัมพันธ์กับ
หน่วยงานภาคี
ท้องถิ่น ท้องถิ่น

ร้อยละ
89.97

4.3 เกิดแผนพัฒนาชุมชนท้องถิ่นระดับจังหวัด ใน 77 จังหวัด โดยมีการเสนอแผนพัฒนาชุมชนท้องถิ่นของภาคประชาชนต่อจังหวัด เพื่อเชื่อมโยงกับยุทธศาสตร์ของจังหวัด และนำไปสู่การจัดทำข้อเสนอเชิงนโยบายใน 70 จังหวัด และก่อให้เกิดการพัฒนาและแก้ไขปัญหาที่สอดคล้องกับปัญหา/ความต้องการของชุมชนท้องถิ่นตามบริบทของพื้นที่อย่างเป็นรูปธรรมใน 74 จังหวัด ใน 4 ด้าน ได้แก่ (1) ด้านสิ่งแวดล้อมและทรัพยากรธรรมชาติ เช่น การจัดการน้ำ ขยะ การแก้ไขปัญหาหมอกควัน (2) ด้านสังคม เช่น การพัฒนาสวัสดิการชุมชน คุณภาพชีวิต (3) ด้านที่อยู่อาศัยและที่ดินทำกิน มุ่งเน้นการรับรองสิทธิในที่ดิน และซ่อมแซมปรับปรุงที่อยู่อาศัยให้มั่นคง และ (4) ด้านเศรษฐกิจ ส่งเสริมอาชีพ การรวมกลุ่ม ท่องเที่ยวชุมชน เกษตรกรรม

4.4 เกิดความร่วมมือและบูรณาการการทำงานร่วมกับภาคีพัฒนา 65 หน่วยงาน

• ระดับนโยบาย 6 บันทึกความร่วมมือ 19 หน่วยงาน

1) ความร่วมมือในการพัฒนาชุมชนเข้มแข็งสู่การพัฒนาที่ยั่งยืน ร่วมกับ วิทยาลัยพัฒนศาสตร์ ป๋วย อึ๊งภากรณ์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ เพื่อพัฒนาชุมชนเข้มแข็งสู่การพัฒนาที่ยั่งยืน ชุมชนท้องถิ่นมีคุณภาพชีวิตที่ดี พึ่งตนเองได้

2) ความร่วมมือเพื่อสร้างความเข้มแข็งให้กับสหกรณ์ โครงการบ้านมั่นคง ร่วมกับกรมส่งเสริมสหกรณ์ และกรมตรวจบัญชีสหกรณ์ กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ เพื่อให้สหกรณ์มีระบบบริหารจัดการที่ดี สามารถดำเนินธุรกิจของสหกรณ์ได้อย่างมีประสิทธิภาพ และมีธรรมาภิบาล

3) ความร่วมมือทางวิชาการ เรื่องการเสริมสร้างชุมชนเข้มแข็งโดยใช้พื้นที่เป็นตัวตั้ง ร่วมกับสถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์ (นิด้า) เพื่อขับเคลื่อนการพัฒนาชุมชน และสังคมฐานรากให้มีความเข้มแข็งสามารถพึ่งพาตนเองได้อย่างยั่งยืน โดยการประยุกต์ใช้องค์ความรู้ทางวิชาการสู่การปฏิบัติ

4) ความร่วมมือ ‘พัฒนาระบบดูแล ช่วยเหลือเด็กเยาวชนด้อยโอกาสเพื่อความเสมอภาคทางการศึกษาและสังคม’ ร่วมกับ 4 หน่วยงาน พัฒนาระบบแจ้งเหตุฉุกเฉินทางสังคม (Emergency Social Services : ESS Thailand) ผ่าน Line OA ESS Help Me ซึ่งเป็นเครือข่ายในการชี้เป้า ฝ้าระวัง ป้องกันเหตุฉุกเฉินทางสังคมตลอด 24 ชั่วโมง ในทุกจังหวัดทั่วประเทศ

5) ความร่วมมือการสร้างความเข้มแข็งของชุมชนผ่านการพัฒนาคน โดยใช้การพัฒนาศูนย์เด็กเล็กเป็นฐาน ร่วมกับ 4 หน่วยงาน กำหนดเป้าหมาย 60 ศูนย์ในการพัฒนาเด็กปฐมวัยตามแนวทางการจัดประสบการณ์เรียนรู้ของเด็ก หรือ “Active Learning” โดยปรับปรุงสภาพแวดล้อมของศูนย์เด็กเล็กให้มีความพร้อมในการใช้เด็กเป็นศูนย์กลางการเรียนรู้ และปรับแนวทางการเรียนการสอน ซึ่งในปี 2566 มีการดำเนินการแล้วเสร็จใน 37 ศูนย์

6) ความร่วมมือการสนับสนุนและขับเคลื่อนการบริหารจัดการป่าชุมชนและฝายมีชีวิตเพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืน ร่วมกับ 7 หน่วยงาน เพื่อพัฒนาศักยภาพขององค์กรชุมชน รวมถึงหน่วยงานภาคีที่เกี่ยวข้องในการอนุรักษ์ ฟื้นฟู บริหารจัดการ บำรุงรักษา นำไปสู่การพัฒนาศูนย์ประสานงานขับเคลื่อนป่าชุมชนในพื้นที่ชุมชนต้นแบบ 15 พื้นที่ใน 15 จังหวัด

- ระดับพื้นที่ปฏิบัติการ 49 หน่วยงาน อาทิเช่น

1) จังหวัดสงขลา : บันทึกความร่วมมือพัฒนาชุมชนริมคลองลำโรง ร่วมกับ 24 หน่วยงาน เพื่อฟื้นฟูคลองลำโรงที่เน่าเสียให้เป็น “คลองสวย น้ำใส ไร้ขยะ ชุมชนมีสุข

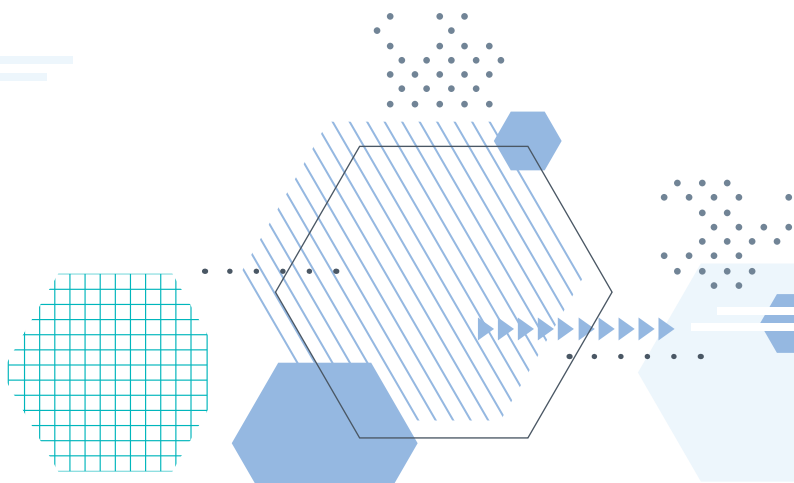
2) จังหวัดแม่ฮ่องสอน : บันทึกความร่วมมือพัฒนาความร่วมมือเพื่อขับเคลื่อนการพัฒนาที่อยู่อาศัย แก้ไขปัญหาความยากจน ร่วมกับ 19 หน่วยงาน เพื่อเป็นการจัดการตำบลโดยใช้บ้านเป็นเครื่องมือ และขยายไปสู่สัมมาชีพในพื้นที่ในการแก้ปัญหาความยากจนเกิดการร่วมกันจัดทำแผนภาคประชาชนเพื่อขับเคลื่อนการพัฒนาที่อยู่อาศัย แก้ไขปัญหาความยากจนและเสริมสร้างคุณภาพชีวิตผู้ด้อยโอกาสให้มีความสุข ภายใต้แนวคิด “บ้านแห่งความสุข”

ผลการประเมินการปฏิบัติงาน และการประเมินคุณธรรมและความโปร่งใสในการดำเนินงานของหน่วยงานภาครัฐ ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2566 มีผลการดำเนินงาน ดังนี้

1) การประเมินการปฏิบัติงานขององค์การมหาชน เป็นการดำเนินงานใน 4 องค์ประกอบ 10 ตัวชี้วัด โดยสรุปผลประเมินภาพรวมองค์กรอยู่ในระดับดีมาก ค่าคะแนน 99.50 และมีผลการดำเนินงานตามเกณฑ์การประเมินสถานะของหน่วยงานภาครัฐในการเป็นระบบราชการ 4.0 (PMQA 4.0) รวม 456.11 คะแนนจาก 500 คะแนน และจากสำรวจความพึงพอใจของผู้รับบริการ

โดยคณะสังคมวิทยาและมานุษยวิทยา มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ พบว่า ผู้รับบริการมีความพึงพอใจต่อการให้บริการของสถาบันฯ ในระดับมากที่สุด ค่าคะแนนร้อยละ 87.40

2) การประเมินคุณธรรมและความโปร่งใสในการดำเนินงานของหน่วยงานภาครัฐ (Integrity and Transparency Assessment : ITA) ประจำปีงบประมาณ 2566 สรุปลผลการประเมินคุณธรรมและความโปร่งใสในการดำเนินงานของสถาบันพัฒนาองค์กรชุมชน คะแนนภาพรวม 93.82 อยู่ในระดับผ่าน

3) สถาบันพัฒนาองค์กรชุมชน ได้รับรางวัลเลิศรัฐประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2566 สาขา การบริหารราชการแบบมีส่วนร่วม ประเภทร่วมใจแก้จน (Collaboration towards Poverty Eradication) เรื่อง “การแก้ไขปัญหาที่อยู่อาศัยผู้มีรายได้น้อยเมืองชุมแพ บ้านที่มากกว่าคำว่าบ้าน ที่ชุมชนร่วมสร้าง” บ้านมั่นคงเมืองชุมแพ จ.ขอนแก่น

ปัญหา/อุปสรรคและแนวทางในการดำเนินงาน

บิตที่ 1

คนมีความสามารถเพิ่มขึ้น

สถานการณ์การเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นหรือส่งผลกระทบต่อในพื้นที่ ทำให้แกนนำและคนในขบวนการองค์กรชุมชน รวมทั้งผู้ปฏิบัติงานในพื้นที่ไม่สามารถปรับเปลี่ยนได้เท่าทันสถานการณ์ที่เกิดขึ้น ซึ่งจะต้องมีการพัฒนาศักยภาพผู้นำองค์กรชุมชนและกลไกดำเนินงานในทุกกระดับ และสมรรถนะของเจ้าหน้าที่ เพื่อหนุนเสริมการดำเนินงานในพื้นที่และปรับเปลี่ยนวิธีการทำงานให้สอดคล้องกับสถานการณ์และบริบทของพื้นที่ พร้อมทั้งประสานความร่วมมือกับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ภาคีพัฒนาและหน่วยงานต่างๆ ในการสนับสนุนการพัฒนาชุมชนท้องถิ่น

บิตที่ 2

องค์กรชุมชนเข้มแข็งมีความสามารถในการบริหารจัดการ

ระดับคุณภาพของสภาองค์กรชุมชน และองค์กรผู้ใช้สินเชื่อ พบว่า ยังมีองค์กรที่มีคุณภาพในระดับ C และ D ซึ่งเป็นระดับที่ต้องมีการพัฒนาและยกระดับคุณภาพให้มีความเข้มแข็งในการบริหารจัดการและเป็นกลไกในการพัฒนาชุมชนท้องถิ่น โดยเฉพาะการประเมินคุณภาพของสภาองค์กรชุมชนตำบลที่ได้รับการจัดตั้งจัดตั้งที่เป็นปัจจุบัน และดำเนินการติดตามคุณภาพองค์กรผู้ใช้สินเชื่อเพื่อไม่ให้ NPL เกินค่าเป้าหมายและมีคุณภาพในการบริหารจัดการองค์กรที่ดี

บิตที่ 3

คุณภาพชีวิตคนในชุมชนดีขึ้น

การดำเนินการพัฒนาที่อยู่อาศัยและการแก้ไขปัญหที่อยู่อาศัยผู้มีรายได้น้อย โดยเฉพาะการพัฒนาที่อยู่อาศัยชุมชนริมคลองลาดพร้าวมีความล่าช้า เนื่องจากการหยุดสร้างเงื่อนไขของหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ส่งผลให้การก่อสร้างที่อาศัยไม่สามารถดำเนินการได้ตามเป้าหมาย โดยจะมีการติดตามและประสานแผนดำเนินการก่อสร้างเงื่อนไข และลงพื้นที่สร้างความเข้าใจกับกลุ่มเป้าหมายร่วมกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เพื่อสร้างความมั่นใจและเตรียมความพร้อมในการดำเนินโครงการเมื่อมีการสร้างเงื่อนไข

บิตที่ 4

ความสัมพันธ์กับหน่วยงานภาคี ก้องก็ ก้องถิ่น

การบูรณาการการขับเคลื่อนงานระดับพื้นที่ยังไม่ครอบคลุมและต่อเนื่อง โดยเฉพาะการจัดทำและเชื่อมโยงแผนพัฒนาในทุกมิติระหว่างชุมชนกับแผนของหน่วยงานในทุกกระดับ ซึ่งจะต้องมีการพัฒนาและสร้างวาระการเปลี่ยนแปลงจากล่างขึ้นบนด้วยการวิเคราะห์และนำเนื้อหาจากพื้นที่เสนอสู่ระดับจังหวัด กลุ่มจังหวัดและนโยบาย และติดตามผลการดำเนินงานที่เกิดขึ้นจากการบูรณาการความร่วมมือร่วมกับหน่วยงานต่าง ๆ

กรณีตัวอย่างการพัฒนางานเชิงพื้นที่ : จังหวัดเพชรบุรี

การเชื่อมโยงแผนพัฒนาชุมชนท้องถิ่นกับแผนจังหวัด

จังหวัดเพชรบุรี

วิสัยทัศน์ : เพชรบุรี นำอยู่ นำกิน นำเที่ยว ชุมชนท้องถิ่นพึ่งพาตนเอง

แผนระดับจังหวัด สำนักงานจังหวัดเพชรบุรี

แผนพัฒนาจังหวัดเพชรบุรี 5 ปี (พ.ศ. 2566 -2570) ประเด็นการพัฒนาที่ 2 การเสริมสร้างความมั่นคง ความสงบเรียบร้อย ด้วยต้นทุนทางสังคมประชาชนพึ่งตนเองได้อย่างยั่งยืน ด้วยศาสตร์พระราชา

แผนพัฒนาชุมชนท้องถิ่น

แผนพัฒนาชุมชนท้องถิ่นระดับจังหวัดเพชรบุรี ระยะ 5 ปี (พ.ศ. 2566 - 2570) ที่มีการเชื่อมโยงประเด็นการพัฒนาที่ 1 ส่งเสริมการพัฒนาพื้นที่แบบมีส่วนร่วมทุกมิติ โดยใช้พื้นที่เป็นตัวตั้ง น้อมนำศาสตร์พระราชาในการขับเคลื่อน

โครงการเสริมสร้างความมั่นคง ความสงบเรียบร้อย ด้วยต้นทุนทางสังคม ประชาชนพึ่งตนเองได้ตามแนวทางการพัฒนา ส่งเสริมการจัดกิจกรรม “เพชรบุรีนำอยู่ เมืองสันติสุข ร่มเย็น”

ขบวนการองค์กรชุมชนจังหวัดเพชรบุรี ได้รับการสนับสนุนให้มีบทบาทในการพัฒนาศักยภาพผู้นำในองค์กรชุมชนให้มีความรู้ ทักษะ และผลักดันให้เกิดการมีส่วนร่วมตั้งแต่ระดับพื้นที่

การขับเคลื่อนการบูรณาการของขบวนองค์กรชุมชนและเครือข่ายจังหวัดเพชรบุรี ดำเนินการมาอย่างต่อเนื่อง โดยมีการเสนอแผนพัฒนาชุมชนท้องถิ่นภาคประชาชนและข้อเสนอเชิงนโยบาย เมื่อวันที่ 28 สิงหาคม 2566 เพื่อนำไปสู่การเชื่อมโยงกับหน่วยงานในระดับจังหวัด มีผู้แทนหน่วยงานเข้าร่วม ประกอบด้วย (1) สำนักงานพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ จ.เพชรบุรี (2) สำนักงานจังหวัดเพชรบุรี (3) สำนักงานพัฒนาชุมชนจังหวัดเพชรบุรี (4) สำนักงานเกษตรและสหกรณ์จังหวัดเพชรบุรี (5) สำนักงานส่งเสริมการปกครองท้องถิ่นจังหวัดเพชรบุรี และ (6) บริษัทประชารัฐรักสามัคคีเพชรบุรี จำกัด โดยมีการวิเคราะห์สถานการณ์ปัญหาและผลกระทบต่อชุมชนสู่การจัดทำข้อเสนอแนะต่อหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ประกอบด้วย

1) ประเด็นด้านทรัพยากรและสิ่งแวดล้อม การมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการน้ำทั้งระบบของจังหวัดเพื่อแก้ปัญหาภัยแล้ง

2) ประเด็นด้านสุขภาวะ เตรียมความพร้อมสู่สังคมผู้สูงวัยและยกระดับเป็นนโยบายสำคัญของจังหวัดเพชรบุรี

3) ประเด็นความมั่นคงทางอาหาร สนับสนุนและรณรงค์การทำเกษตร ปศุสัตว์ ประมง การแปรรูปอาหาร และการผลิตอุตสาหกรรมอาหารโดยไม่ใช้สารเคมี

4) ประเด็นความมั่นคงที่อยู่อาศัยของผู้มีรายได้น้อย ให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเป็นผู้บริหารจัดการที่ดินในเขตคณะกรรมการนโยบายที่ดินแห่งชาติ (คทช.)

ทั้งนี้ หน่วยงานร่วมแลกเปลี่ยนและรับข้อเสนอจากแผนพัฒนาของภาคประชาชนที่มีต่อหน่วยงานเพื่อนำไปประกอบการพิจารณาจัดทำแผนพัฒนาในด้านที่เกี่ยวข้องตามภารกิจของหน่วยงานนั้นๆ โดยมีภาคประชาชนเป็นกลไกเชื่อมโยงบูรณาการการทำงานร่วมและใช้แผนพัฒนาเป็นเครื่องมือช่วยแก้ไขปัญหและพัฒนาพื้นที่ให้สอดคล้องกับความต้องการของชุมชน

รูปธรรมการแก้ไขปัญหาระดับตำบล

ในปี 2566 จังหวัดเพชรบุรีมีการจัดทำแผนพัฒนาชุมชนท้องถิ่น และนำไปสู่พื้นที่รูปธรรมการแก้ไขปัญห จำนวน 6 ตำบล ประกอบด้วย ตำบลหนองโสน ตำบลเขากระปุก ตำบลพุนสุวรรค์ ตำบลหาดเจ้าสำราญ ตำบลหนองจอก และตำบลหนองชุมพล ซึ่งทั้ง 6 ตำบลสามารถเชื่อมโยงแผนระดับตำบลกับแผนของหน่วยงานในพื้นที่ได้ เช่น

(1) ตำบลหนองโสน อำเภอเมือง จังหวัดเพชรบุรี มีการเชื่อมโยงกับอบต.หนองโสน เรื่องการอบรมและให้ความรู้ด้านการเกษตร

(2) ตำบลหาดเจ้าสำราญ อำเภอเมือง จังหวัดเพชรบุรี เชื่อมโยงกับ เทศบาลตำบลหาดเจ้าสำราญ เรื่องการป้องกันและอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

(3) ตำบลหนองจอก อำเภอท่ายาง จังหวัดเพชรบุรี เชื่อมโยงกับเทศบาลตำบลหนองจอก ในการส่งเสริมให้ชุมชนมีการสืบสานวัฒนธรรม

ตำบลหนองโสน อำเภอเมือง จังหวัดเพชรบุรี

แผนพัฒนาชุมชนท้องถิ่น ระยะ 5 ปี (ปี 2566 - 2570) ประกอบด้วย

(1) **ด้านสังคม** : พัฒนาพื้นที่สร้างสรรค์ โครงการหมู่บ้านสีขาว สนับสนุนกองทุนสวัสดิการชุมชน พัฒนาศักยภาพสภาองค์กรชุมชน

(2) **ด้านทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม** : แก้ปัญหาขยะ ควบคุมการบรรทุกสินค้า

(3) **ด้านเศรษฐกิจ** : พัฒนาแหล่งท่องเที่ยวชุมชน พัฒนาเศรษฐกิจชุมชน ให้ความรู้การจัดการทำบัญชีครัวเรือน อบรมเพิ่มผลผลิตทางการทำเกษตร

(4) **ด้านการแก้ไขและพัฒนาที่อยู่อาศัย** : พัฒนาและแก้ไขปัญหาที่อยู่อาศัยผู้มีรายได้น้อย ผู้บุกรุกในที่ดินรัฐ เอกชน ให้เกิดความมั่นคง

การเชื่อมโยงแผนกับหน่วยงาน : เชื่อมโยงกับแผน
อบต.หนองโสน ยุทธศาสตร์การพัฒนาด้านการคลังและ
เศรษฐกิจชุมชน แผนงานการเกษตร โครงการอบรม
ส่งเสริมให้ความรู้ทางการเกษตร งบประมาณ 10,000 บาท

รูปธรรมในพื้นที่ :

(1) การแก้ไขปัญหาที่อยู่อาศัยภายใต้โครงการ
บ้านมั่นคง “สหกรณ์เคหสถานบ้านมั่นคงตำบลหนองโสน
จำกัด” ปรับปรุง ซ่อมแซมที่อยู่อาศัยร่วมกับช่างชุมชน
และหน่วยงานภาคีในพื้นที่ ทำให้คนในตำบลมีที่อยู่อาศัย
ที่มั่นคง

(2) การพัฒนาคุณภาพชีวิตของคนในชุมชน โดยสภาองค์กรชุมชนขับเคลื่อน ต่อยอดโครงการพื้นที่สีเขียว
ในพื้นที่กลางของชุมชน ปลูกพืชผักสวนครัว เลี้ยงปลานิล ปลาสลิค เลี้ยงไก่ไข่ เพื่อสร้างแหล่งอาหารในชุมชน เกิดอาชีพ
สร้างรายได้ และนำไปสู่การมีคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้น

ตำบลหาดเจ้าสำราญ อำเภอเมือง จังหวัดเพชรบุรี

แผนพัฒนาชุมชนท้องถิ่น ระยะ 5 ปี (ปี 2566 - 2570)
ประกอบด้วย

(1) ด้านสังคม : การพัฒนาศักยภาพกองทุน
สวัสดิการชุมชน

(2) ด้านสุขภาพ : การส่งเสริมโรงเรียนผู้สูงอายุ

(3) ด้านทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม :
การจัดการขยะอย่างมีส่วนร่วม และการอนุรักษ์ทรัพยากร
สิ่งแวดล้อม

การเชื่อมโยงแผนกับหน่วยงาน : เชื่อมโยงกับแผน
เทศบาลตำบลหาดเจ้าสำราญ แผนงานด้านการป้องกัน
และอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม โครงการ
อบรมเยาวชนเพื่ออนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและ
สิ่งแวดล้อม จำนวน 50,000 บาท

รูปธรรมในพื้นที่ :

การขับเคลื่อนการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและจัดการสิ่งแวดล้อมอย่างมีส่วนร่วม ส่งเสริมให้เกิดการจัดการขยะและดูแลแหล่งน้ำในชุมชน โดยร่วมกับกรมทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่ง ช่วยกันจัดการขยะและส่งเสริมการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติ และหลังจากมีการขับเคลื่อนเรื่องนี้ในพื้นที่ พบว่า ปริมาณขยะลดลง คนในชุมชนร่วมกันคัดแยกขยะตั้งแต่ต้นทาง มีการคัดแยกขยะไปขาย สร้างรายได้ ถือเป็นความร่วมมือกันของคนทั้งชุมชนในการจัดการขยะอย่างยั่งยืน

ตำบลหนองจอก อำเภอท่าช้าง จังหวัดเพชรบุรี

แผนพัฒนาชุมชนท้องถิ่น ระยะ 5 ปี (ปี 2566 - 2570)
ประกอบด้วย

(1) **ด้านสังคม** : การส่งเสริมให้ชุมชนและองค์กรชุมชนสืบสานการจัดงานด้านวัฒนธรรม ลานวัฒนธรรม ย่านชุมชนเก่าหนองจอก

(2) **ด้านทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม**
: การรณรงค์ลดการเผาเพื่อลดปัญหาด้านมลพิษ

(3) **ด้านเศรษฐกิจ** : การส่งเสริมความรู้และพัฒนาทักษะการประกอบอาชีพ

การเชื่อมโยงแผนกับหน่วยงาน : เชื่อมโยงกับแผนเทศบาลตำบลหนองจอก (2566 - 2570) ยุทธศาสตร์การพัฒนา แผนงานการศาสนาวัฒนธรรมและนันทนาการ โครงการจัดงานลานวัฒนธรรม งบประมาณ 100,000 บาท ส่งเสริมให้ชุมชนมีการสืบสานวัฒนธรรมและมีการนำสินค้ามาขายในงาน สร้างอาชีพสร้างรายได้

รูปธรรมในพื้นที่ : ส่งเสริม อาชีพและ การท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม ชุมชนเก่าตำบลหนองจอก

สภาองค์กรชุมชนตำบลหนองจอก ขับเคลื่อนการอนุรักษ์ศิลปกรรมท้องถิ่นเชิงท่องเที่ยววิถีไทย ด้วยการจัดกิจกรรมลานวัฒนธรรม “เปิดบ้านย่านชุมชนเก่าหนองจอก” สู่อการท่องเที่ยววิถีไทยอย่างยั่งยืน ประกอบด้วย การนั่งรถไฟสายประวัติศาสตร์ จากสถานีรถไฟเพชรบุรี สู่อสถานี่บ้านหนองจอก การเสวนาเรื่องเล่าขานตำนานหนองจอก ชมนิทรรศการรูปเก่าเล่าเรื่อง การเยี่ยมชมสถาปัตยกรรมบ้านเก่า ความเป็นมาของชุมชนหนองจอก และบัวหลวงหนองจอก เป็นต้น ซึ่งจากการจัดกิจกรรมดังกล่าว ทำให้ประชาชนในจังหวัดรวมถึงนักท่องเที่ยวต่างถิ่น ต่างเข้ามาเที่ยวชมงานอย่างคึกคัก รวมถึงมีการเลือกซื้อผลิตภัณฑ์ของชุมชน ส่งผลให้การจัดกิจกรรมนี้เป็นการอนุรักษ์วัฒนธรรมท้องถิ่น อีกทั้งยังเป็นการสร้างอาชีพและรายได้ให้แก่ประชาชนในตำบลอีกทาง

การต่อยอดนโยบายคณะกรรมการสภาบันฯ สู่พื้นที่จังหวัดเพชรบุรี กรณีการขับเคลื่อนป่าชุมชน

ป่าชุมชนบ้านถ้ำเสือ ตำบลแก่งกระจาน อำเภอแก่งกระจาน จังหวัดเพชรบุรี ต่อยอดสู่การเป็น ธนาคารต้นไม้ และทำให้กลายเป็นชุมชนต้นแบบคาร์บอนต่ำของประเทศไทย บ้านถ้ำเสือเป็นชุมชนเล็ก ๆ ที่มีแต่ความอุดมสมบูรณ์ความเขียวชอุ่มของต้นไม้ใหญ่ ป่าชุมชนของบ้านถ้ำเสือมีพื้นที่รับผิดชอบจำนวน 4,821 ไร่ เป็นป่าชุมชนที่ได้มีการบริหารจัดการแบบมีส่วนร่วม โดยการรับรู้ปัญหาตลอดจนหาแนวทางเพื่อแก้ไขปัญหาหาร่วมกันภายในชุมชน โดยการดูแลรักษาป่าชุมชนนั้นมาจากความร่วมมือระหว่างคนในชุมชนและหน่วยงานต่าง ๆ ตัวอย่างเช่น กรมป่าไม้ ธกส. มีการดำเนินการป่าชุมชนมาอย่างต่อเนื่อง และด้วยสภาพแวดล้อมอันอุดมสมบูรณ์นี้จึงเป็นปัจจัยหนึ่งที่ต่อยอดสู่โครงการธนาคารต้นไม้ที่เกิดขึ้นจากความร่วมมือร่วมใจของชาวชุมชนและผู้นำชุมชนที่เข้มแข็ง

การขับเคลื่อนงานต่อไปของชุมชนบ้านถ้ำเสือ คือ การขับเคลื่อนชุมชนริมแม่น้ำเพชรบุรี และพื้นที่ในชุมชนให้เป็นแหล่งท่องเที่ยว โดยจะมีการจัดผังเส้นทางการท่องเที่ยว ณ ชุมชนบ้านถ้ำเสือเพื่อให้นักท่องเที่ยวได้เข้ามาเรียนรู้และสัมผัสความอุดมสมบูรณ์อันเกิดจากธรรมชาติ และรักษาความสมบูรณ์ไว้ด้วยแรงร่วมใจของคนในชุมชนและหน่วยงานในพื้นที่ สำหรับนักท่องเที่ยวหรือผู้ที่สนใจ อยากจะมาเยี่ยมชมหรือมาท่องเที่ยว มาอยู่กับป่า ธรรมชาติ สายน้ำ มาดูการพึ่งพาอาศัยซึ่งกันและกันอยู่อย่างไรให้เกิดความสมดุลระหว่างธรรมชาติและมนุษย์ มาสัมผัสธรรมชาติ สามารถติดต่อได้ที่ช่องทางออนไลน์เพจเฟซบุ๊ก โฮมสเตย์ บ้านถ้ำเสือ

๓ เสาหลัก ที่จะนำพา
ชีวิต ชุมชน องค์กร สังคม มนุษยชาติ
ไปสู่... วัตถุประสงค์ อย่างมั่นคงและยั่งยืน

1

วิสัยทัศน์และพันธกิจ

สถาบันพัฒนาองค์กรชุมชน เป็นองค์การมหาชน จัดตั้งขึ้นตามพระราชกฤษฎีกาจัดตั้งสถาบันพัฒนาองค์กรชุมชน ซึ่งประกาศในพระราชกิจจานุเบกษา เมื่อวันที่ 27 กรกฎาคม 2543 โดยการรวมสองหน่วยงาน คือ สำนักงานกองทุนพัฒนาชนบท และสำนักงานพัฒนาชุมชนเมือง เริ่มดำเนินการอย่างเป็นทางการ เมื่อวันที่ 26 ตุลาคม 2543 ภายใต้การกำกับดูแลของรัฐมนตรีว่าการกระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ โดยมีวิสัยทัศน์และพันธกิจ ดังนี้

วิสัยทัศน์

2579 ชุมชนท้องถิ่น
มีความเข้มแข็งเต็มพื้นที่ประเทศไทย

จากการระดมความเห็นผู้มีส่วนเกี่ยวข้องต่างมีความเห็นในทิศทางร่วมกันว่า ควรจะต้องมีการพัฒนาชุมชนท้องถิ่นให้มีความเข้มแข็งสามารถจัดการตนเองได้ โดยองค์กรชุมชนจะเป็นฐานของชุมชนท้องถิ่นและเป็นองค์การสำคัญที่จะเอื้อให้ชุมชนท้องถิ่นมีคุณภาพชีวิตที่ดี การมีชุมชนองค์กรชุมชนที่เข้มแข็ง เป็นเอกภาพและมีธรรมาภิบาล เป็นรากฐานสำคัญประการหนึ่งของการพัฒนาชุมชนท้องถิ่น ซึ่งต้องมีกลไก เครือข่ายและการบริหารจัดการชุมชนองค์กรชุมชนที่ดี พร้อมทั้งเชื่อมประสานและ

ผนึกพลังกับภาคีเครือข่ายภาคส่วนต่างๆ ทั้งภาครัฐ ธุรกิจ เอกชน วิชาการ ประชาสังคม และสื่อมวลชน ฯลฯ ในการหนุนเสริมความเข้มแข็งของชุมชนองค์กรชุมชน และผลักดันให้เกิดการเปลี่ยนแปลงเชิงโครงสร้างและนโยบายเพื่อบรรลุเป้าหมายสู่ชุมชนท้องถิ่นที่เข้มแข็งสามารถจัดการตนเองได้ในอนาคต

การขับเคลื่อนให้ชุมชนท้องถิ่นมีความเข้มแข็งจึงเป็นจุดมุ่งหมายสำคัญที่ต้องการให้บรรลุ ซึ่งสอดคล้องกับยุทธศาสตร์และกรอบเป้าหมายการพัฒนา อันได้แก่ ยุทธศาสตร์ชาติ (พ.ศ. 2561 – 2580) แผนแม่บทภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติ และนโยบายระดับสากลตามกรอบเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน (SDGs) นโยบายรัฐบาล ยุทธศาสตร์กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์

พันธกิจ

01

สนับสนุนและให้การช่วยเหลือแก่องค์กรชุมชน และเครือข่ายองค์กรชุมชนเกี่ยวกับการประกอบอาชีพ การเพิ่มรายได้ การพัฒนาที่อยู่อาศัยและสิ่งแวดล้อม และการพัฒนาชีวิตความเป็นอยู่ของสมาชิกในชุมชน ทั้งในเมืองและชนบท โดยยึดหลักการพัฒนา แบบองค์รวม หรือบูรณาการ และหลักการพัฒนา ที่สมาชิกมีส่วนร่วมเป็นแนวทางสำคัญ ทั้งนี้ เพื่อเสริมสร้างความเข้มแข็งของชุมชนและประชาสังคม

02

สนับสนุนและให้การช่วยเหลือทางการเงินแก่องค์กร ชุมชนและเครือข่ายองค์กรชุมชน

03

สนับสนุนและให้การช่วยเหลือเพื่อการพัฒนาองค์กร ชุมชนและเครือข่ายองค์กรชุมชน ตลอดจนประสานงานการสนับสนุน และให้การช่วยเหลือดังกล่าวจากหน่วยงานต่าง ๆ ทั้งภาครัฐและภาคเอกชน

04

ส่งเสริมและสนับสนุนและสร้างความร่วมมือขององค์กร ชุมชนและเครือข่ายองค์กรชุมชนทั้งในระดับท้องถิ่น ระดับจังหวัด และระดับประเทศ

แผนปฏิบัติการระยะ 5 ปี พ.ศ. 2566 – 2570

แผนปฏิบัติการระยะ 5 ปี พ.ศ. 2566 – 2570 มีการประเมินสถานการณ์การเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้น ทั้งภายในและภายนอกองค์กรที่จะส่งผลต่อการดำเนินงานและการพัฒนาของขบวนองค์กรชุมชน การเชื่อมโยงกับยุทธศาสตร์และกรอบเป้าหมายการพัฒนาในระดับนโยบาย ยุทธศาสตร์การขับเคลื่อนประเด็นงานพัฒนาในด้านต่าง ๆ ร่วมกับขบวนองค์กรชุมชนและภาคีพัฒนาทุกภาคส่วนที่เกี่ยวข้อง โดยคณะกรรมการสถาบันฯ เห็นชอบแผนปฏิบัติการระยะ 5 ปี พ.ศ. 2566 – 2570 เมื่อวันที่ 26 กรกฎาคม 2565 อันเป็นทิศทางสำคัญในการถ่ายทอดสู่แผนปฏิบัติการประจำปีของสถาบันฯ ในประเด็นการพัฒนา 4 เรื่อง ประกอบด้วย

การพัฒนา
โดยใช้พื้นที่เป็นตัวตั้ง สนับสนุน
ให้ชุมชนท้องถิ่นมีระบบที่พัฒนา
ไปสู่การจัดการตนเอง

01

02

การสานพลังความสัมพันธ์
ของชุมชนท้องถิ่น
และภาคีเครือข่ายพัฒนา
สู่การเปลี่ยนแปลงเชิงโครงสร้าง
และนโยบาย

การพัฒนาและเสริมสร้าง
ขีดความสามารถของผู้นำ
คน และขบวนการองค์กรชุมชน

03

การพัฒนา
ระบบบริหารจัดการองค์กร
ในการเป็นหุ้นส่วน
การพัฒนาชุมชนท้องถิ่น

04

การเชื่อมโยงแผนปฏิบัติการ ระยะ 5 ปี (พ.ศ. 2566-2570) สถาบันพัฒนาองค์กรชุมชน (องค์การมหาชน)

ยุทธศาสตร์ชาติ

แผนแม่บทภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติ

แผนการปฏิรูปประเทศ

แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ

แผนนโยบายที่เกี่ยวข้อง

แผนปฏิบัติการระยะ 5 ปี (พ.ศ. 2566 - 2570)

พ.อช.

15

พลังทางสังคม

เป้าหมาย: ภาครัฐสนับสนุนบทบาทในการพัฒนาท้องถิ่น
ตัวชี้วัด: ดัชนีวัดทุนทางสังคม เพิ่มขึ้นเฉลี่ยร้อยละ 10

17

ความเสมอภาค และหลักประกันทางสังคม

เป้าหมาย: ระบบและกลไกในการให้ความช่วยเหลือแก่เป้าหมายครอบคลุมมากขึ้น
ตัวชี้วัด: ดัชนีความยากจนแบบหลายมิติของกลุ่มเป้าหมาย ที่ต้องการความช่วยเหลือลดลง ร้อยละ 10

มาตรการแบบเจาะจงกลุ่มเป้าหมาย เพื่อแก้ปัญหาเฉพาะกลุ่ม

เป้าหมาย: ระบบและกลไกในการให้ความช่วยเหลือแก่เป้าหมาย ครอบคลุมมากขึ้น
ตัวชี้วัด: ดัชนีความยากจนแบบหลายมิติของกลุ่มเป้าหมาย ที่ต้องการความช่วยเหลือลดลง ร้อยละ 10

21

ต่อต้าน การทุจริต และประพฤติมิชอบ

เป้าหมาย: ประชาชนมีวัฒนธรรมและพฤติกรรม ซื่อสัตย์ สุจริต
ตัวชี้วัด: ร้อยละของประชาชนที่มีวัฒนธรรม ค่านิยมสุจริต มีทัศนคติและพฤติกรรมต่อต้าน การทุจริตและประพฤติมิชอบ ร้อยละ 60

ป้องกัน ทุจริตและประพฤติมิชอบ

11

การป้องกัน และปราบปราม การทุจริต และประพฤติมิชอบ

ส่งเสริมการมีส่วนร่วมของภาคประชาชน

เป้าหมาย: (1) เครื่องมือภาคประชาชนบนบาทหลวงและแนวทางการเพิ่มและมีส่วนร่วมในการป้องกันการทุจริตและประพฤติมิชอบที่มีประสิทธิภาพ
(2) ประชาชนสามารถพึ่งพาตนเองได้และมีความปลอดภัย
ตัวชี้วัด: (1) มีเครือข่ายภาคประชาชน องค์การชุมชนต้นแบบการป้องกันและต่อต้านการทุจริต
(2) มีการขยายผลการดำเนินงานไปสู่เครือข่ายองค์กรชุมชนระดับตำบล ร้อยละ 20 ทั่วประเทศ จนครอบคลุมทุกตำบลทั่วประเทศ

หมุดหมายที่ 9

ไทยมีความยากจนข้ามรุ่นลดลง และคนไทยทุกคนมีความคุ้มครองทางสังคมที่เพียงพอ เหมาะสม

เป้าหมาย: ครัวเรือนยากจนข้ามรุ่นมีโอกาสเลื่อนสถานะทางเศรษฐกิจและสังคม หลุดพ้นจากความยากจนข้ามรุ่นภายในปี 2570
ตัวชี้วัด: ทุกครัวเรือนที่มีสถานะยากจนข้ามรุ่นในปี 2566 หลุดพ้นจากความยากจนข้ามรุ่นภายในปี 2570

แผนแม่บทการพัฒนาที่อยู่อาศัย 20 ปี (พ.ศ. 2560 - 2579) กระทรวง พ.ม.

การพัฒนาที่อยู่อาศัย (มีรายละเอียดอยู่ในแผนแม่บท)

แผนแม่บทโครงสร้างพื้นฐานระบบคลอง และการพัฒนาชุมชนริมคลองเปรมประชากร (พ.ศ. 2562 - 2570) กระทรวงมหาดไทย

การพัฒนาที่อยู่อาศัยชุมชนริมคลองเปรมประชากร

หมุดหมายที่ 13

ไทยมีภาครัฐที่ทันสมัย มีประสิทธิภาพ และตอบโจทย์ประชาชน

เป้าหมาย: การบริการภาครัฐ มีคุณภาพ เข้าถึงได้
ตัวชี้วัด: ความพึงพอใจในคุณภาพการให้บริการของภาครัฐ ไม่น้อยกว่าร้อยละ 90

เป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน (SDG) วัตถุประสงค์ที่ 16 และ 17

ภายในปี พ.ศ. 2573

นโยบายรัฐบาล การพัฒนาความเข้มแข็งจากฐานราก

วิสัยทัศน์ : 2579 ชุมชนท้องถิ่นมีความเข้มแข็งเต็มพื้นที่ประเทศไทย

01 การพัฒนาโดยใช้พื้นที่เป็นดั่งสนับสนุนให้ชุมชนท้องถิ่น มีระบบที่พัฒนาไปสู่อการจัดการตนเอง

เป้าหมาย: (1) ชุมชนท้องถิ่นมีความเข้มแข็ง สามารถจัดการตนเอง บนพื้นฐานทุนชุมชนท้องถิ่นได้อย่างสมดุล
(2) ชุมชนผู้รายได้น้อย ในเมืองและชนบท มีความมั่นคงไม่ที่อยู่อาศัย ภาคประชาสังคมมีความเข้มแข็ง ในการป้องกันการทุจริต และคุณภาพชีวิตที่ดี

02 การสานพลังความร่วมมือหุ้นส่วนท้องถิ่น และภาคีเครือข่ายพัฒนาสู่การเปลี่ยนแปลงเชิงโครงสร้างและนโยบาย

เป้าหมาย: (1) ภาคีเครือข่ายทุกภาคส่วนมีส่วนร่วม และให้การสนับสนุน การพัฒนาชุมชนท้องถิ่นให้เข้มแข็ง (2) องค์การชุมชนและเครือข่าย ภาคประชาสังคมมีความเข้มแข็ง ในการป้องกันการทุจริต และประพฤติมิชอบ ในพื้นที่

03 การพัฒนาและเสริมสร้างขีดความสามารถของผู้นำ คนและขบวนองค์กร

เป้าหมาย: (1) ผู้นำชุมชนมีศักยภาพสามารถปรับตัว ต่อการเปลี่ยนแปลงสังคมใหม่ (2) องค์กร ชุมชน เครือข่ายชุมชน มีความเข้มแข็ง สามารถแก้ไขปัญหาและพัฒนาชีวิตความเป็นอยู่ ของสมาชิกในชุมชนสู่การพึ่งพาตนเอง

04 การพัฒนาระบบบริหารจัดการการองค์กร ในการเป็นหุ้นส่วนการพัฒนาชุมชนท้องถิ่น

เป้าหมาย: (1) พ.อช. เป็นหน่วยงานกลางขององค์กรชุมชน และประชาสังคมในการพัฒนาและเสริมสร้างความรู้ความเข้มแข็งของชุมชน (2) ภาคภาครีสมรรถนะสูง สามารถรองรับการเปลี่ยนแปลง และพร้อมสู่การบริหารจัดการในยุคดิจิทัล

3

ผลการดำเนินงาน

การดำเนินงานของสถาบันฯ ในปีงบประมาณ พ.ศ. 2566 ดำเนินงานภายใต้ประเด็นการพัฒนา 4 เรื่อง ประกอบด้วย

1. การพัฒนาโดยใช้พื้นที่เป็นตัวตั้ง สนับสนุนให้ชุมชนท้องถิ่นมีระบบที่พัฒนาไปสู่การจัดการตนเอง
2. การสานพลังความสัมพันธ์ของชุมชนท้องถิ่นและภาคีเครือข่ายพัฒนาสู่การเปลี่ยนแปลงเชิงโครงสร้างและนโยบาย
3. การพัฒนาและเสริมสร้างขีดความสามารถของผู้นำ คนและขบวนการองค์กรชุมชน
4. การพัฒนาระบบบริหารจัดการองค์กรในการเป็นหุ้นส่วนการพัฒนาชุมชนท้องถิ่น

โดยมีสาระสำคัญครอบคลุมงานตามภารกิจหลัก
ขององค์กร งานตามนโยบายรัฐบาล การประเมินผล
การปฏิบัติงาน รายงานผลการดำเนินงานคณะกรรมการ
ตรวจสอบ และสถานะการเงินของสถาบันฯ

3.1

งานตามภารกิจ

ประเด็นการพัฒนา

การพัฒนาโดยใช้พื้นที่เป็นตัวตั้ง สนับสนุนให้ชุมชนท้องถิ่นมีระบบ ที่พัฒนาไปสู่การจัดการตนเอง

เป็นการดำเนินงานตามภารกิจขององค์กรในการสนับสนุนและพัฒนา องค์กรชุมชนและเครือข่ายองค์กรชุมชนตามแผนงานและโครงการต่าง ๆ ภายใต้ประเด็นการพัฒนา 4 เรื่อง ดังนี้

1

การพัฒนาชุมชนท้องถิ่น โดยใช้พื้นที่เป็นตัวตั้ง

1.1 การสนับสนุนการจัดทำแผนพัฒนาเชิงพื้นที่เชื่อมโยงกับยุทธศาสตร์การพัฒนาพื้นที่

เพื่อให้คนในชุมชนกำหนดเป้าหมายการพัฒนาชุมชนท้องถิ่นร่วมกัน โดยใช้แผนเป็นเครื่องมือในการขับเคลื่อนงานพัฒนาที่จะทำให้ชุมชนท้องถิ่นมีความมั่นคงและมีคุณภาพชีวิตที่ดี พร้อมทั้งรักษาเอกลักษณ์และปรับใช้ภูมิปัญญาของชุมชนท้องถิ่นได้อย่างเหมาะสมในการจัดการแก้ไขปัญหาและพัฒนาชุมชนอย่างมีส่วนร่วมและเป็นพื้นฐานสำคัญในการฟื้นฟูและพัฒนาชุมชนท้องถิ่นสู่ความสมดุลและยั่งยืน

เกิดพื้นที่รูปธรรมการแก้ไขปัญหาและพัฒนา
ชุมชนท้องถิ่นสู่การจัดการตนเอง 1,135 ตำบลใน 77
จังหวัด คิดเป็นร้อยละ 108.10 ของเป้าหมาย (1,050
ตำบล) โดยตำบลรูปธรรมการพัฒนาชุมชนท้องถิ่นมีผล
สำเร็จที่เกิดขึ้นใน 3 องค์ประกอบ ดังนี้

(1) มีแผนพัฒนาชุมชนท้องถิ่นภาคประชาชน
ที่สอดคล้องกับปัญหา/ความต้องการของชุมชนในพื้นที่

(2) ชุมชนท้องถิ่นได้รับการสนับสนุนจากหน่วย
งาน/ภาคีความร่วมมือ เช่น เชื่อมโยงแผนพัฒนาชุมชน
ท้องถิ่นกับแผนของหน่วยงาน สนับสนุนงบประมาณ/
ทรัพยากร เพื่อสนับสนุนการพัฒนาชุมชนท้องถิ่น

(3) มีรูปธรรมการแก้ไขปัญหา/พัฒนาชุมชนใน
ด้านต่าง ๆ เช่น การพัฒนาอาชีพ การจัดการที่อยู่อาศัย
ที่ดินทำกิน ภัยพิบัติ การจัดการทรัพยากรธรรมชาติและ
สิ่งแวดล้อม เป็นต้น

แผนพัฒนาชุมชนท้องถิ่นระดับตำบลของแต่ละ
พื้นที่มีความแตกต่างกันตามสภาพปัญหา ความต้องการ
บริบทของชุมชน การจัดการความสัมพันธ์ระหว่างองค์กร
ต่าง ๆ ในชุมชน ซึ่งแต่ละพื้นที่ที่มีการปรับแผนในการช่วย
เหลือ บรรเทาความเดือดร้อน และพัฒนาคุณภาพชีวิต
ให้สอดคล้องกับสถานการณ์และเกิดประโยชน์สูงสุดต่อ
ชุมชน

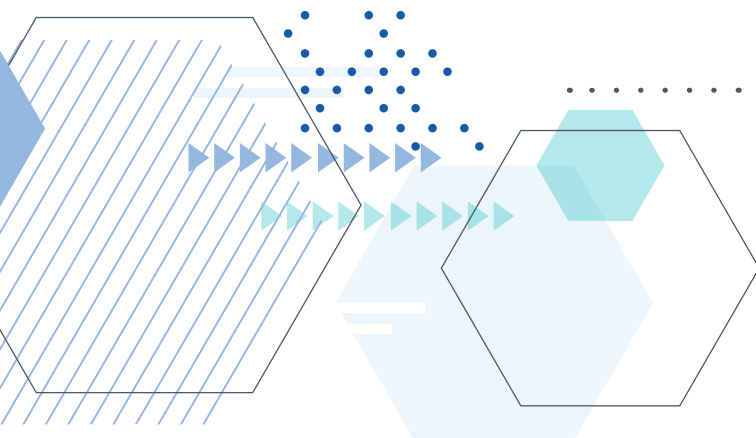
ชุมชนท้องถิ่นได้รับการสนับสนุนจากหน่วยงาน/
ภาคีความร่วมมือ โดยเฉพาะองค์การบริหารส่วนตำบล
(อบต.) และเทศบาล ซึ่งสนับสนุนงบประมาณในการ
จัดกิจกรรมตามแผนพัฒนาชุมชนท้องถิ่นใน 430 ตำบล
คิดเป็นร้อยละ 37.89 ของพื้นที่รูปธรรม วงเงินที่ได้รับรวม
107.95 ล้านบาท และแผนพัฒนาชุมชนท้องถิ่นของ
ภาคประชาชนได้รับการเชื่อมโยงกับแผนของหน่วยงาน
จำนวน 705 ตำบล คิดเป็นร้อยละ 62.11 นอกจากนี้
ชุมชนยังได้รับการสนับสนุนทรัพยากรในการจัดกิจกรรม
ต่าง ๆ เช่น วัสดุอุปกรณ์ วิทยากรให้ความรู้ สถานที่ในการ
จัดกิจกรรม เป็นต้น ก่อให้เกิดรูปธรรมการแก้ไขปัญหา/
พัฒนาชุมชนในด้านต่าง ๆ ดังนี้

(1) การพัฒนาอาชีพ 809 ตำบล เช่น การท่องเที่ยว
ชุมชน การแปรรูปอาหาร ตลาดนัดชุมชน

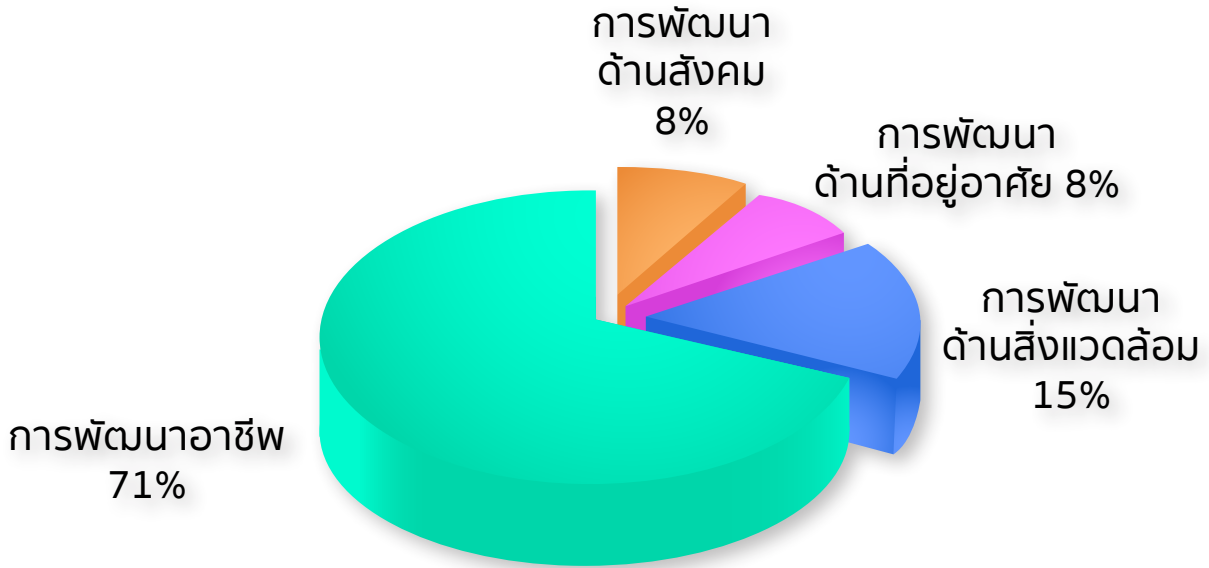
(2) การพัฒนาด้านสิ่งแวดล้อม 167 ตำบล เช่น
การปลูกป่า การจัดการน้ำ การจัดการขยะ

(3) การพัฒนาด้านที่อยู่อาศัย 72 ตำบล เช่น
การซ่อมแซม/ปรับปรุงที่อยู่อาศัยให้กับผู้มีรายได้น้อย
ในโครงการบ้านพอเพียง

(4) การพัฒนาด้านสังคม 87 ตำบล เช่น
การส่งเสริมสุขภาพของผู้สูงอายุ การป้องกันและ
ปราบปรามการทุจริตโดยชุมชน การสนับสนุนวัฒนธรรม
ประเพณีท้องถิ่น

ประเภทธุรกรรมการแก้ไขปัญหา/พัฒนาของชุมชน

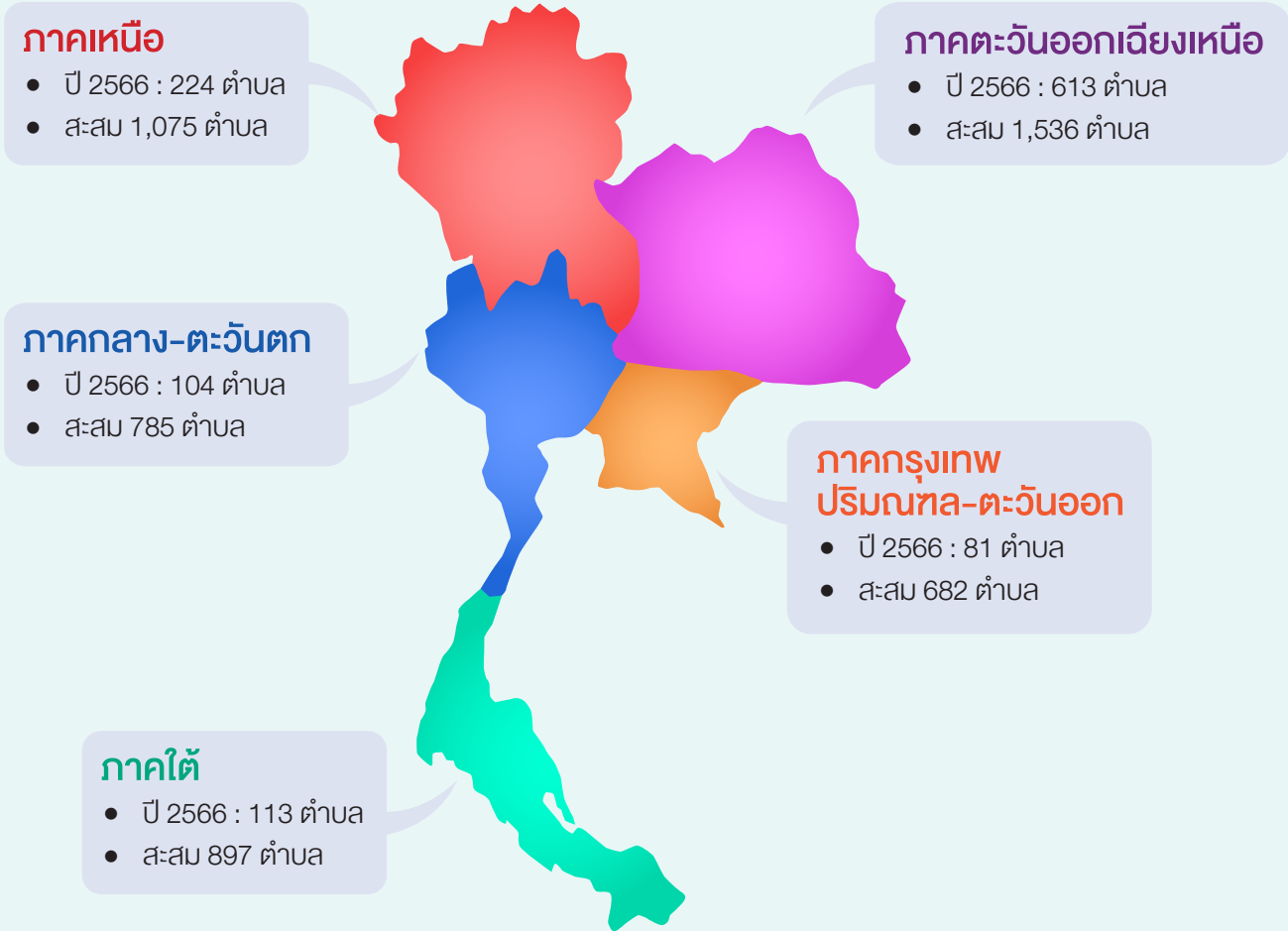
จากการขยายผลการพัฒนาและยกระดับพื้นที่ปฏิบัติการในช่วงปี 2561 – 2566 ก่อให้เกิดพื้นที่รูปธรรมการพัฒนาชุมชนท้องถิ่นรวม 4,975 ตำบล คิดเป็นร้อยละ 63.58 ของพื้นที่ปฏิบัติการทั่วประเทศ อันก่อให้เกิดประโยชน์ ดังนี้

- ชุมชนมีแผนพัฒนาชุมชนท้องถิ่นของภาคประชาชน อันเป็นทิศทางในการพัฒนาชุมชนท้องถิ่นที่สอดคล้องกับปัญหาและความต้องการของชุมชนอย่างแท้จริง
- แผนงาน/โครงการ/กิจกรรมของชุมชนได้รับการเชื่อมโยงบรรจุเป็นแผนของหน่วยงานท้องถิ่น/หน่วยงานต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง ทำให้ชุมชนสามารถเข้าถึง

หน่วยงานในการขอรับการสนับสนุนทรัพยากรและงบประมาณเพื่อการแก้ไขปัญหา/พัฒนาชุมชนท้องถิ่น ก่อให้เกิดการใช้งบประมาณของชุมชนและหน่วยงานอย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผล เป็นการปรับเปลี่ยนวิธีงบประมาณที่ตอบสนองปัญหาและความต้องการของชุมชนตามแผนพัฒนาของชุมชน

- เกิดการจัดความสัมพันธ์ในการทำงานร่วมระหว่างชุมชน ท้องถิ่น และหน่วยงานต่าง ๆ เพิ่มขึ้น เพื่อให้ชุมชนท้องถิ่นมีคุณภาพชีวิตที่ดี สามารถพึ่งพาและจัดการตนเองได้อย่างเป็นระบบ

จำนวนตำบลรูปธรรมการพัฒนาชุมชนท้องถิ่นสู่การพึ่งพาตนเอง ปี 2561 - 2566

ตำบลรูปธรรมการพัฒนาชุมชนท้องถิ่น

- ปี 2566 จำนวน 1,135 ตำบล
- ผลการดำเนินงานสะสม (ปี 61-66) รวม 4,975 ตำบล คิดเป็นร้อยละ 63.58 ของตำบลทั่วประเทศ
 - (1) เกิดแผนพัฒนาชุมชนท้องถิ่นของภาคประชาชนที่สอดคล้องกับปัญหา/ความต้องการของชุมชนในพื้นที่
 - (2) ชุมชนท้องถิ่นได้รับการสนับสนุนจากหน่วยงาน/ภาคีความร่วมมือ
 - (3) เกิดการแก้ไขปัญหา/พัฒนาชุมชนในด้านต่าง ๆ อย่างเป็นรูปธรรม

ตัวอย่างตำบลรูปธรรมแผนพัฒนาชุมชนท้องถิ่นสู่การพึ่งพาตนเอง

เทศบาลตำบลเชียงแหว อำเภอกุมภวาปี จังหวัดอุดรธานี

- แผนพัฒนาชุมชนท้องถิ่นเทศบาลตำบลเชียงแหว ระยะ 5 ปี (พ.ศ. 2566 - 2570) ประกอบด้วย

- (1) ด้านเศรษฐกิจ : สนับสนุนการเลี้ยงสัตว์เพื่อจำหน่าย เช่น กบ ปลา วัว เป็นต้น

- (2) การแก้ไขปัญหาที่อยู่อาศัย : โดยสำรวจข้อมูลที่อยู่อาศัย สำหรับการแก้ไขปัญหาที่อยู่อาศัยทั้งตำบล

- (3) ด้านทรัพยากรและสิ่งแวดล้อม : ส่งเสริมการท่องเที่ยวทะเลบัวแดงบานหนองหานกุมภวาปี

- แผนพัฒนาท้องถิ่น พ.ศ.2566 - 2570 ของเทศบาลตำบลเชียงแหวโครงการส่งเสริมการท่องเที่ยวทะเลบัวแดง จำนวน 700,000 บาท

จากการดำเนินงาน ก่อให้เกิดกลุ่มท่องเที่ยวทะเลบัวแดงของตำบลเชียงแหว รวมตัวกันเพื่อส่งเสริมการท่องเที่ยวในชุมชน โดยมีการพาเที่ยวและจัดกิจกรรมท่องเที่ยวเชิงนิเวศ เช่น การปลูกบัว เลี้ยงปลา สาธิตการทำอาหารพื้นบ้าน รวมถึงการขายสินค้าอุปโภค บริโภค บริเวณหนองบัวแดง เป็นต้น สามารถสร้างรายได้ให้กับคนในชุมชนจำนวนมาก และเป็นการส่งเสริมการท่องเที่ยวในตำบลเชียงแหวให้เป็นที่รู้จักมากขึ้น

ตำบลทับตีเหล็ก อำเภอเมือง จังหวัดสุพรรณบุรี

- แผนพัฒนาชุมชนท้องถิ่นตำบลทับตีเหล็ก ระยะ 5 ปี (พ.ศ. 2566 - 2570) ประกอบด้วย

- (1) ด้านเศรษฐกิจ : ในการส่งเสริมกลุ่มอาชีพ และการส่งเสริมการทำร้านค้าของชุมชน

- (2) ด้านทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม : ในการจัดการขยะครัวเรือน

- (3) ด้านสังคม : ในการพัฒนาที่อยู่อาศัย และ แก้ไขปัญหาที่อยู่อาศัยในชุมชน

- แผนพัฒนาท้องถิ่น พ.ศ. 2566 - 2570 ของอบต.ทับตีเหล็ก (พ.ศ. 2566 - 2570) แผนงานสร้างความเข้มแข็งของชุมชน ในโครงการส่งเสริมการประกอบอาชีพเพื่อเสริมรายได้ จำนวน 100,000 บาท *จากการจัดทำแผนและเชื่อมโยงกับหน่วยงานในพื้นที่* ส่งผลให้เกิดครัวตำบลทับตีเหล็ก เพื่อให้พ่อค้าแม่ค้าที่ทำอาหารมาขายรวมกัน เป็นศูนย์กลางด้านอาหารที่ปลอดภัย มีสุขลักษณะ และราคาถูก เป็นรายได้เสริมให้กับพ่อค้าแม่ค้าในชุมชนและลดรายจ่ายให้กับชุมชนในการซื้ออาหารรับประทาน

ตำบลสะตอ อำเภอเขาสมิง จังหวัดตราด

- แผนพัฒนาชุมชนท้องถิ่นตำบลทับตีเหล็ก ระยะเวลา 5 ปี (พ.ศ. 2565-2569) ประกอบด้วย

- (1) ด้านสังคม : ส่งเสริมการการถ่ายทอด ภูมิปัญญาท้องถิ่น

- (2) ด้านเศรษฐกิจ : ส่งเสริมอาชีพ พัฒนาอาชีพ ให้กับผู้ที่มีรายได้น้อย

- (3) ด้านที่อยู่อาศัย : ซ่อมแซม สร้างที่อยู่อาศัย ให้กับผู้เดือดร้อนประเภทต่างๆ ในชุมชน

- (4) ด้านทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม : จัดการขยะ ป้องกันเชื้อโรค และดูแลความสะอาดใน ชุมชน

- เชื่อมโยงกิจกรรมและได้รับการสนับสนุน วิทยากรจากสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย (กศน.) ในการอบรมให้ความรู้ ส่งเสริมอาชีพการสานตะกร้าจากพลาสติกเส้น

โดยมีผู้ร่วมอบรมจำนวน 20 คน ประกอบด้วย เด็ก ผู้สูงอายุ และผู้ว่างงาน ซึ่งบางคนมีอาชีพเดิมอยู่แล้ว แต่ต้องการเรียนรู้เพิ่มเติม เพื่อนำไปประกอบอาชีพเสริม เพิ่มรายได้ให้แก่ตนเองและครอบครัว ผลจากการฝึกอบรม ผู้เข้าร่วม มีความรู้และทักษะใหม่ ๆ นำไปถ่ายทอดให้กับคนในชุมชนสามารถออกแบบลวดลายและจัดจำหน่าย ตามสถานที่งานต่าง ๆ และจำหน่ายผ่านออนไลน์ ส่งผลให้เกิดรายได้เพิ่มขึ้น ซึ่งตะกร้า 1 ใบ จำหน่ายได้ในราคา ใบละ 450 - 600 บาท จากต้นทุนใบละ 300 บาท เกิด การสร้างอาชีพ สร้างรายได้ให้กับคนในชุมชน

1.2 บูรณาการและสังเคราะห์แผนพัฒนาชุมชน ท้องถิ่นเป็นนโยบายสู่การพัฒนาในระดับจังหวัด

ยกระดับคุณภาพแผนพัฒนาชุมชนท้องถิ่นระดับจังหวัดเป็นแผนระยะ 5 ปี โดยบูรณาการแผนพัฒนาชุมชนท้องถิ่นระดับตำบลสู่แผนพัฒนาชุมชนท้องถิ่นระดับจังหวัด และสามารถเชื่อมโยงกับแผนยุทธศาสตร์จังหวัด พร้อมทั้งได้รับการสนับสนุนจากจังหวัดในการพัฒนาชุมชนท้องถิ่นตามแผนพัฒนาชุมชนท้องถิ่นของภาคประชาชน ก่อให้เกิดการพัฒนาและแก้ไขปัญหาที่สอดคล้องกับปัญหา/ความต้องการของชุมชนท้องถิ่นตามบริบทของพื้นที่ โดยมีเครือข่ายองค์กรชุมชน/ ขบวนการองค์กรชุมชน/ สภาองค์กรชุมชนเป็นกลไกกลางในการบูรณาการจัดทำแผนพัฒนาชุมชนท้องถิ่นและเชื่อมโยงกับแผนยุทธศาสตร์จังหวัด

การขับเคลื่อนจังหวัดบูรณาการ โดยคนในพื้นที่ เป็นผู้กำหนดทิศทางการขับเคลื่อนงานพัฒนาทั้งในระดับตำบลและจังหวัด เน้นการเสริมสร้างและพัฒนาศักยภาพของขบวนการองค์กรชุมชนให้เกิดทักษะและความสามารถในการพัฒนา สร้างการเรียนรู้ในพื้นที่เพื่อสนับสนุนการขับเคลื่อนงาน ส่งเสริมงานวิชาการและงานวิจัยเพื่อสนับสนุนการจัดทำแผนพัฒนา “1 แผนพัฒนา 1 จังหวัด” โดยในปี 2566 มีการดำเนินการครอบคลุมทั้ง 77 จังหวัดทั่วประเทศ

เกิดแผนพัฒนาชุมชนท้องถิ่นระดับจังหวัด 77 จังหวัด โดยมีการเสนอแผนพัฒนาชุมชนท้องถิ่นของภาคประชาชนต่อจังหวัด เพื่อเชื่อมโยงกับยุทธศาสตร์ของจังหวัด และนำไปสู่การจัดทำข้อเสนอเชิงนโยบายใน 70 จังหวัด และก่อให้เกิดการพัฒนาและแก้ไขปัญหาที่สอดคล้องกับปัญหา/ความต้องการของชุมชนท้องถิ่นตามบริบทของพื้นที่อย่างเป็นรูปธรรมใน 74 จังหวัด ซึ่งสามารถจำแนกรูปธรรมที่มีการดำเนินงาน ดังนี้

- 1) ด้านสิ่งแวดล้อมและทรัพยากรธรรมชาติ เช่น การจัดการน้ำ การแก้ไขปัญหาหมอกควัน และการจัดการขยะ
- 2) ด้านสังคม เช่น การพัฒนาสวัสดิการชุมชน คุณภาพชีวิต
- 3) ด้านที่อยู่อาศัยและที่ดินทำกิน มุ่งเน้นการรับรองสิทธิในที่ดิน และซ่อมแซมปรับปรุงที่อยู่อาศัยให้มั่นคง
- 4) ด้านเศรษฐกิจ ส่งเสริมอาชีพ การรวมกลุ่มท้องถิ่น ชุมชน เกษตรกรรม

ภาค	แผนพัฒนา ชุมชนท้องถิ่น	ข้อเสนอ เชิงนโยบาย	รูปธรรม การเชื่อมโยง
เหนือ	17	17	17
ตะวันออกเฉียงเหนือ	20	18	20
ใต้	14	12	14
กลาง-ตะวันตก	13	10	10
กทม.-ตะวันออก	13	13	13
รวม	77	70	74

การเชื่อมโยงแผนพัฒนาชุมชนท้องถิ่นกับแผนจังหวัด

จังหวัดเพชรบุรี

วิสัยทัศน์ : เพชรบุรี นำอยู่ นำกิน นำเที่ยว ชุมชนท้องถิ่นพึ่งพาตนเอง

แผนระดับจังหวัด
สำนักงานจังหวัด
เพชรบุรี

แผนพัฒนาจังหวัดเพชรบุรี 5 ปี

(พ.ศ. 2566 -2570)

ประเด็นการพัฒนาคี่ 2

การเสริมสร้างความมั่นคง ความสงบเรียบร้อย ด้วยต้นทุนทางสังคมประชาชนพึ่งตนเองได้อย่าง ยั่งยืน ด้วยศาสตร์พระราชา

แผนพัฒนา
ชุมชนท้องถิ่น

แผนพัฒนาชุมชนท้องถิ่นระดับจังหวัด เพชรบุรี ระยะ 5 ปี (พ.ศ. 2566 - 2570) ที่มึ การเชื่อมโยง

ประเด็นการพัฒนาคี่ 1

ส่งเสริมการพัฒนาพื้นที่แบบมีส่วนร่วมทุกมิติ โดยใช้พื้นที่เป็นตัวตั้ง น้อมนำ ศาสตร์พระราชา ในการขับเคลื่อน

โครงการเสริมสร้างความมั่นคง ความสงบเรียบร้อย ด้วยต้นทุนทางสังคม ประชาชนพึ่งตนเองได้ ตามแนวทางการพัฒนา ส่งเสริมการจัดกิจกรรม “เพชรบุรีนำอยู่ เมืองสันติสุข ร่มเย็น”

ขบวนองค์กรชุมชนจังหวัด เพชรบุรี ได้รับการสนับสนุนให้มบทบาทในการพัฒนาศึกยภาพผู้นำในองค์กรชุมชนให้มีความรู้ ทักษะ และผลักดันให้เกิดการมีส่วนร่วมตั้งแต่วระดับพื้นที่

การขับเคลื่อนการบูรณาการของขบวนองค์กรชุมชน และเครือข่ายจังหวัดเพชรบุรี ดำเนินการอย่างต่อเนื่อง โดยมีการเสนอแผนพัฒนาชุมชนท้องถิ่นภาคประชาชน และข้อเสนอเชิงนโยบาย เมื่อวันที่ 28 สิงหาคม 2566 เพื่อนำไปสู่การเชื่อมโยง กับหน่วยงานในระดับจังหวัด มีผู้แทนหน่วยงานเข้าร่วม ประกอบด้วย (1) สำนักงานพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ จ.เพชรบุรี (2) สำนักงานจังหวัดเพชรบุรี (3) สำนักงานพัฒนาชุมชนจังหวัดเพชรบุรี (4) สำนักงานเกษตรและสหกรณ์จังหวัดเพชรบุรี (5) สำนักงานส่งเสริมการปกครองท้องถิ่นจังหวัดเพชรบุรี และ (6) บริษัทประชารัฐรักสามัคคีเพชรบุรี จำกัด โดยมีการวิเคราะห์สถานการณ์ปัญหาและผลกระทบต่อชุมชน สู่การจัดทำข้อเสนอแนะต่อหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ประกอบด้วย

- 1) ประเด็นด้านทรัพยากรและสิ่งแวดล้อม การมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการน้ำทั้งระบบของจังหวัด เพื่อแก้ปัญหาภัยแล้ง
- 2) ประเด็นด้านสุขภาวะ เตรียมความพร้อมผู้สังคมผู้สูงวัยและยกระดับเป็นนโยบายสำคัญของจังหวัดเพชรบุรี
- 3) ประเด็นความมั่นคงทางอาหาร สนับสนุนและรณรงค์การทำกรเกษตร ปศุสัตว์ ประมง การแปรรูปอาหาร และการผลิตอุตสาหกรรมอาหารโดยไม่ใช้สารเคมี
- 4) ประเด็นความมั่นคงที่อยู่อาศัยของผู้มีรายได้น้อย ให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเป็นผู้บริหารจัดการที่ดินในเขตคณะกรรมการนโยบายที่ดินแห่งชาติ (คทช.)

ทั้งนี้ หน่วยงานร่วมแลกเปลี่ยนและรับข้อเสนอจากแผนพัฒนาของภาคประชาชนที่มีต่อหน่วยงาน เพื่อนำไปประกอบการพิจารณาจัดทำแผนพัฒนาในด้านที่เกี่ยวข้องตามภารกิจของหน่วยงานนั้น ๆ โดยมีภาคประชาชนเป็นกลไกเชื่อมโยงบูรณาการทำงานร่วม และใช้แผนพัฒนาเป็นเครื่องมือช่วยแก้ไขปัญหาและพัฒนาพื้นที่ให้สอดคล้องกับความต้องการของชุมชน

1.3 การพัฒนาความเข้มแข็ง ของชุมชนท้องถิ่น

เป็นการยกระดับพื้นที่ปฏิบัติการ เป็นพื้นที่ต้นแบบสู่ชุมชนเข้มแข็งในการจัดการตนเอง โดยมีประเด็นสำคัญที่บ่งชี้ความเข้มแข็งชุมชนใน 4 มิติ ประกอบด้วย

(1) คนมีคุณภาพ : ผู้นำชุมชนมีทักษะ ความรู้ความสามารถในการพัฒนาชุมชนและมีส่วนร่วมดำเนินกิจกรรมสาธารณะในชุมชน

(2) องค์กรชุมชนมีความเข้มแข็ง : มีการบริหารจัดการตามหลักธรรมาภิบาล มีระบบ/กลไกการในการบริหารจัดการชุมชน เพื่อแก้ไขปัญหา/พัฒนาชุมชนท้องถิ่น

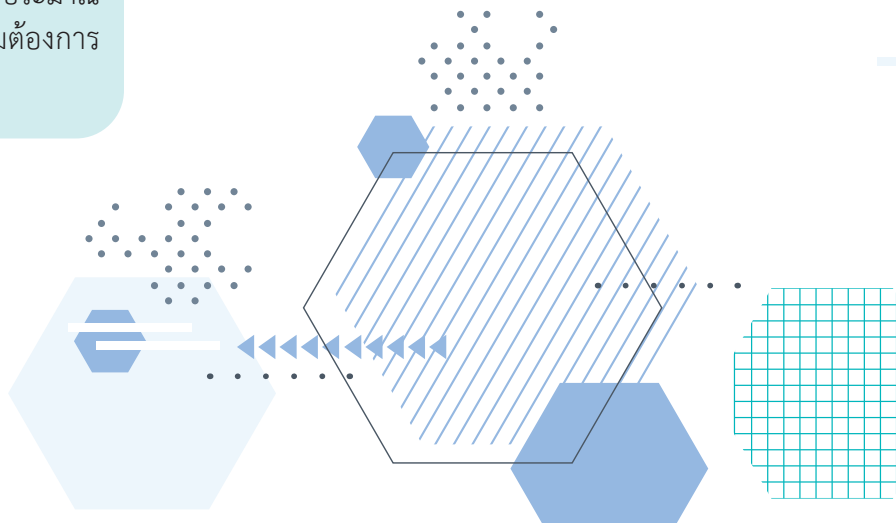
(3) คุณภาพชีวิตคนในชุมชนดีขึ้น เช่น คริวเรือนผู้มีรายได้น้อยมีความมั่นคงในที่อยู่อาศัยและที่ดินทำกิน มีสถาบัน/องค์กรการเงิน มีอาชีพ/รายได้ทางเศรษฐกิจเพิ่มขึ้น

(4) ความสัมพันธ์กับหน่วยงานภาคี ท้องที่ ท้องถิ่น : หน่วยงาน/ภาคีเข้าร่วมสนับสนุนการดำเนินงานของกลุ่ม/องค์กรชุมชน ชุมชนได้รับการสนับสนุนงบประมาณหรือทรัพยากรจากหน่วยงานตามปัญหาความต้องการของชุมชน

เกิดพื้นที่ต้นแบบชุมชนเข้มแข็ง 1,366 ตำบล ใน 77 จังหวัด คิดเป็นร้อยละ 117.56 ของเป้าหมาย 1,162 ตำบล โดยเป็นการประเมินตนเองร่วมกันของสมาชิกในตำบลตามกรอบการประเมิน 4 มิติ มีประเด็นการประเมิน 28 ข้อ 100 คะแนน แบ่งระดับความเข้มแข็งของชุมชนเป็น 3 ระดับ คือ

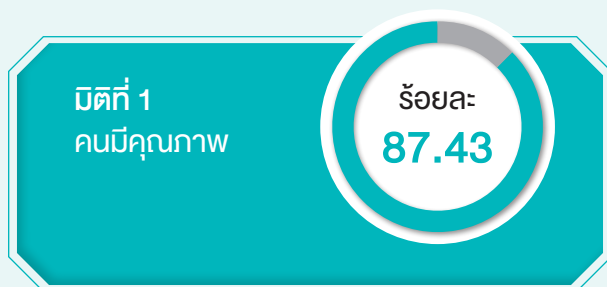
- ตำบลต้นแบบชุมชนเข้มแข็ง ระดับดีเยี่ยม (Excellent) ร้อยละ 90 ขึ้นไป
- ตำบลต้นแบบชุมชนเข้มแข็ง ระดับดีมาก (Very Good) ร้อยละ 80-89
- ตำบลต้นแบบชุมชนเข้มแข็ง ระดับดี (Good) ร้อยละ 70-79

โดยตำบลต้นแบบชุมชนเข้มแข็งที่ผ่านการประเมินนั้น จะต้องีผลการประเมินร้อยละ 80 ขึ้นไป และผลคะแนนแต่ละมิติ ไม่ต่ำกว่าร้อยละ 75

ภาค	จังหวัด	ผลการดำเนินงาน (ตำบล)	ผลการประเมินระดับความเข้มแข็ง (ตำบล)	
			ดีมาก (ร้อยละ 80 - 89)	ดีเยี่ยม (ร้อยละ 90 ขึ้นไป)
เหนือ	17	300	228	72
ตะวันออกเฉียงเหนือ	20	536	297	239
ใต้	14	204	104	100
กลางและตะวันตก	13	183	103	80
กทม. ปริมณฑลและ ตะวันออก	13	143	116	27
รวม	77	1,366	848 (ร้อยละ 62.08)	518 (ร้อยละ 37.92)

สรุปผลการประเมินภาพรวมอยู่ในระดับดีมาก (Very Good)
คิดเป็นร้อยละ 88.53 จำแนกผลการประเมินในแต่ละมิติ ดังนี้

จากการขยายผลยกระดับพื้นที่ปฏิบัติการเป็นพื้นที่ต้นแบบสู่ชุมชนเข้มแข็งในการจัดการตนเองในช่วง 3 ปี (พ.ศ. 2564 – 2566) ก่อให้เกิดพื้นที่ต้นแบบสู่ชุมชนเข้มแข็งรวม 3,313 ตำบล คิดเป็นร้อยละ 42.34 ของพื้นที่ปฏิบัติการทั่วประเทศ โดยนำเครื่องมือ “ตัวชี้วัดชุมชนเข้มแข็ง” วิเคราะห์คุณภาพและระดับความเข้มแข็ง

ของตำบลในการจัดทำแผนพัฒนาชุมชนท้องถิ่น โดยเฉพาะมิติที่เป็นจุดอ่อนที่ต้องมีการหนุนเสริมและพัฒนาเพิ่มขึ้น และเป็นเครื่องมือติดตามความก้าวหน้าการเปลี่ยนแปลงการพัฒนาในระดับพื้นที่โดยชุมชน นำไปสู่การพัฒนาคุณภาพความเข้มแข็งของชุมชน

ตัวอย่างตำบลรูปธรรมแผนพัฒนาชุมชนท้องถิ่นสู่การพึ่งพาตนเอง

ตัวอย่างผลการประเมินพื้นที่ต้นแบบชุมชนเข้มแข็ง			
ตำบลจอมพระ อำเภอจอมพระ จังหวัดสุรินทร์	คะแนนรวม 85.25 ระดับดีมาก (Very Good)		
	ตัวชี้วัดชุมชนเข้มแข็ง 4 มิติ	คะแนนเต็ม	คะแนนที่ได้
	มิติที่ 1 คนมีคุณภาพ	100	90
	มิติที่ 2 องค์กรชุมชนมีความเข้มแข็ง	100	81
	มิติที่ 3 คุณภาพชีวิตคนในชุมชนดีขึ้น	100	86
มิติที่ 4 ความสัมพันธ์กับหน่วยงานภาคี ท้องที่ ท้องถิ่น	100	84	

2

การพัฒนาเศรษฐกิจ และคุณภาพชีวิตชุมชนท้องถิ่น

2.1 การพัฒนาคุณภาพชีวิตผู้มีรายได้น้อยในเมือง และชนบท

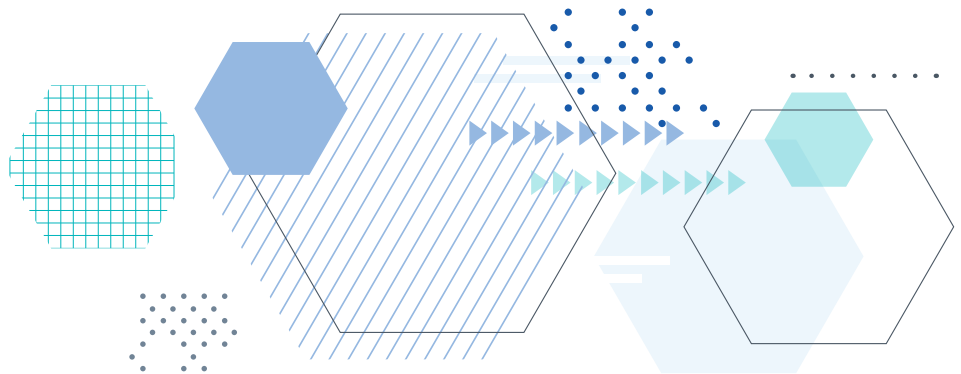
เป็นการพัฒนาชุมชนเมืองและชนบทให้มีความเข้มแข็งสามารถบริหารจัดการพัฒนาท้องถิ่น โดยชุมชนเป็นแกนหลักในการจัดการแก้ไขปัญหา พื้นฟูและพัฒนาชุมชนท้องถิ่น เพื่อให้ตำบล/เมืองมีระบบช่วยเหลือทางสังคมในการดูแลสมาชิกในชุมชนและกลุ่มผู้ด้อยโอกาส

จากการดำเนินงาน ก่อให้เกิดการพัฒนาคุณภาพชีวิตผู้มีรายได้น้อยในเมืองและชนบท 512 ตำบล/เมือง ใน 77 จังหวัด โดยชุมชนมีแผนแก้ไขปัญหาและพัฒนาคุณภาพชีวิต และบูรณาการช่วยเหลือทางสังคมในการดูแลสมาชิกและกลุ่มผู้ด้อยโอกาสในชุมชนรายภาค ดังนี้

- ภาคเหนือ 110 ตำบล/เมือง 17 จังหวัด
- ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ 122 ตำบล/เมือง 20 จังหวัด

- ภาคใต้ 98 ตำบล/เมือง 14 จังหวัด
- ภาคกลางและตะวันตก 90 ตำบล/เมือง 13 จังหวัด
- ภาคกรุงเทพมหานครและตะวันออก 92 ตำบล/เมือง 13 จังหวัด

มหกรรมการดำเนินงานการพัฒนาคุณภาพชีวิตเพื่อความยั่งยืนของชุมชน 2023 (Improving quality of Life for community sustainability 2023) ณ มหาลัยบ้านนอก ตำบลเนินซ้อ อำเภอกาหลง จังหวัดระยอง

ขบวนองค์กรชุมชน 13 จังหวัด ภาคกรุงเทพฯ ปริมณฑล และตะวันออก จัดมหกรรมการพัฒนาคุณภาพชีวิตเพื่อความยั่งยืนของชุมชน 2023 ร่วมกับสำนักงานภาคกรุงเทพฯ ปริมณฑลและตะวันออก สถาบันพัฒนาองค์กรชุมชน (องค์การมหาชน) มีผู้แทนชุมชนต่างๆ จาก 13 จังหวัด และผู้แทนหน่วยงานที่เกี่ยวข้องเข้าร่วมประมาณ 150 คน ภายใต้การสนับสนุนจากบริษัท ไทยเบฟเวอเรจ จำกัด (มหาชน) มีเป้าหมายหลัก เพื่อนำเสนอผลรูปธรรมผลิตภัณฑ์/บริการของชุมชน จากการดำเนินโครงการพัฒนาคุณภาพชีวิตผู้มีรายได้น้อยในเมืองและชนบท และศูนย์บ่มเพาะเศรษฐกิจและทุนชุมชนในพื้นที่ภาคกรุงเทพฯ ปริมณฑลและตะวันออก ผ่านการเปิดวงเสวนาแลกเปลี่ยน เรียนรู้ และกำหนดทิศทางการขับเคลื่อนการพัฒนาคุณภาพชีวิตของคนในชุมชน บนความยั่งยืน ร่วมกัน และเปิดพื้นที่เรียนรู้ระหว่างขบวนองค์กรชุมชน ร่วมกับหน่วยงานภาคีต่าง ๆ เพื่อเชื่อมโยงความร่วมมือในการพัฒนาศูนย์บ่มเพาะเศรษฐกิจและทุนชุมชน และพัฒนาคุณภาพชีวิตเพื่อความยั่งยืนของชุมชน

การพัฒนาขบวนองค์กรชุมชนให้เข้มแข็ง ผ่านแนวทางการพัฒนาคุณภาพชีวิต 5 ดี ดังนี้

1. เศรษฐกิจ ดี ชุมชนสามารถลดรายจ่าย เพิ่มรายได้ในการดำรงชีวิตที่สอดคล้องกับสถานการณ์ในปัจจุบัน มีการรวมกลุ่มด้านอาชีพต่างๆ จากต้นทุนในพื้นที่ เช่น การแปรรูปผลผลิตทางการเกษตร พริกแกง น้ำพริกและสมุนไพร ยกระดับผลิตภัณฑ์ชุมชน รับรองมาตรฐานสินค้า ออกแบบบรรจุภัณฑ์ และพัฒนาช่องทางการตลาดร่วมกับหน่วยงานต่าง ๆ

2. ที่อยู่อาศัย ดี มีการสำรวจข้อมูลผู้เดือดร้อนชัดเจน ประสานความร่วมมือกับท้องถิ่น และจัดทำแผนการพัฒนาที่อยู่อาศัย ส่งเสริมสร้างความมั่นคงปลอดภัยในการแก้ไขปัญหาที่อยู่อาศัยของผู้มีรายได้น้อย

3. สุขภาพ ดี มีข้อมูลด้านสุขภาพชุมชน มีกลุ่ม/องค์กรดำเนินการด้านอาหารปลอดภัย ลดการใช้สารเคมีมาเป็นสารอินทรีย์ ชุมชนผลิตอาหารปลอดภัยบริโภคเองได้เพิ่มขึ้น มีกลุ่มผู้ออกกำลังกายและดูแลสุขภาพจากภูมิปัญญาสมุนไพรในชุมชนเพิ่มขึ้น

4. สิ่งแวดล้อม ดี ชุมชนมีพื้นที่สีเขียวเพิ่มขึ้น มีกลุ่ม/องค์กรในการจัดการขยะตั้งแต่ต้นน้ำ กลางน้ำ และปลายน้ำ การฟื้นฟูระบบนิเวศดิน น้ำ ป่า ลดการใช้สารเคมี ปุ๋ยเคมี เป็นปุ๋ยอินทรีย์ การจัดการแหล่งน้ำ การอนุรักษ์ทรัพยากรป่า และมีแผนพัฒนาเชื่อมโยงกับหน่วยงาน

5. สังคม ดี เกิดการรวมกลุ่ม รวมเครือข่ายขบวนการองค์กรชุมชนร่วมคิด ร่วมวางแผน และดำเนินการพัฒนาคุณภาพชีวิตคนในชุมชน การให้ความรู้ภูมิปัญญาทุนการศึกษาแก่เยาวชนคนรุ่นใหม่ เกิดความรัก สามัคคี ร่วมกันกำหนดระเบียบ/กติกา/ธรรมนูญชุมชน ระบบการดูแล/เกื้อกูลกัน บริโภคหารือกันอย่างต่อเนื่อง และนำไปสู่ความสุขที่เกิดขึ้นในชุมชนเพิ่มขึ้น

ภายในงานมีการจัดกิจกรรมที่หลากหลาย เช่น ตลาดนัดคุณภาพชีวิต การออกร้านจำหน่ายและแสดงสินค้าจากพื้นที่ตำบลรูปธรรม “5 ดี ของดีที่บ้านเรา 13 จังหวัด” การแสดงพื้นบ้าน ต้นบาสโลป การจัดนิทรรศการนำเสนอผลงาน Work shop “อีโคปรีนธ์” ผลิตภัณฑ์จากธรรมชาติบนผืนผ้า “รักษ์โลก รักขี้สิ่งแวดล้อม” จากจังหวัดระยอง เวทีเสวนาแลกเปลี่ยนจากพื้นที่รูปธรรม/หน่วยงาน และการประกวด มิสแกรนด์ของดี 13 จังหวัด

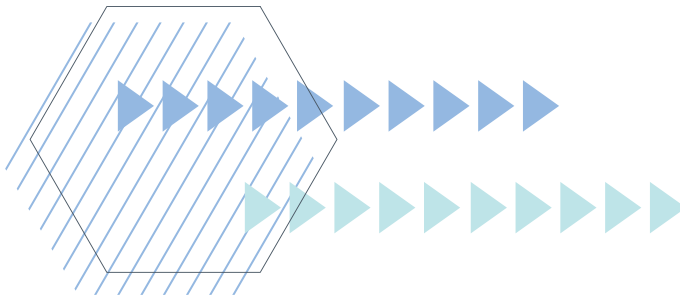

โครงการพัฒนาคุณภาพชีวิตผู้มีรายได้น้อย
จังหวัดนนทบุรี: มีการวิเคราะห์ศักยภาพและประเด็น
 ปัญหาพร้อมของตำบล/เมืองในการจัดตั้งกลไกการ
 ขับเคลื่อนการพัฒนาฐานข้อมูลชุมชนสู่การจัดทำแผน
 แก้ไขปัญหาและพัฒนาคุณภาพชีวิตของตำบล/เมือง
 ระยะ 3 - 5 ปี โดยครอบคลุมทุกมิติ และประสาน
 ความร่วมมือในการบูรณาการแผนงานและงบประมาณ
 กับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น สถาบันการศึกษา และ
 หน่วยงานภาคีต่างๆ สู่พื้นที่รูปธรรม “ตำบล/เมือง
 พื้นฟูชุมชนท้องถิ่น” ในการแก้ไขปัญหาและพัฒนา
 คุณภาพชีวิต

การจัดกิจกรรมในตำบลต่างๆ มีความ
 แตกต่างตามบริบทของตำบลนั้นๆ เช่น ตำบลปลายบาง
 จัดทำโครงการการจัดการสิ่งแวดล้อม การจัดการขยะ
 ในชุมชน เนื่องจากมีปัญหาขยะล้นเมือง โดยส่งเสริม
 ให้มีการคัดแยกขยะ และนำขยะมาขาย มีการจัดบัญชี
 การขายขยะไว้ เมื่อครบจำนวนตามที่ตกลงกัน จะสามารถ
 ถอนเป็นเงินสดได้ รวมทั้งมีการจัดสวัสดิการต่างๆ
 ให้กับสมาชิกที่ร่วมโครงการด้วย

วิถีทัศน์ การพัฒนาคุณภาพชีวิต
 จังหวัดนนทบุรี

รูปธรรมการพัฒนาคุณภาพชีวิต : การพัฒนาทักษะผลิตเฟอร์นิเจอร์ไม้ ตำบลลุ่มสุม อำเภอยะรัง จังหวัดกาญจนบุรี

ตำบลลุ่มสุมอยู่ในพื้นที่ลุ่มไปด้วยภูเขาทำให้ในพื้นที่มีไม้ไผ่จำนวนมากและภาครัฐมีการสนับสนุนให้เกษตรกรปลูกไผ่ชางหม่น ทำให้เกิดภาวะไม้ไผ่ล้นตลาด คนในตำบลส่วนใหญ่จึงประกอบอาชีพการตัดไม้ไผ่ขายเป็นอาชีพหลัก สภากองค์กรชุมชนตำบลลุ่มสุม จึงจัดทำโครงการส่งเสริมอาชีพการทำเฟอร์นิเจอร์ไม้ไผ่เพื่อเป็นการพัฒนาทักษะทางวิชาชีพให้กับคนในตำบลสามารถนำความรู้ไปประกอบอาชีพและมีรายได้เสริม อีกทั้งยังเป็นการเพิ่มมูลค่าของไม้ไผ่ให้มีรูปแบบการใช้งานที่หลากหลาย

ขณะที่การประกอบอาชีพค้าขายและแรงงานต่าง ๆ ได้รับผลกระทบ แต่กลุ่มทำเฟอร์นิเจอร์ไม้ไผ่ไม่ได้รับผลกระทบ จึงเป็นแนวทางหนึ่งที่จะสร้างอาชีพเสริม สร้างรายได้ให้กับผู้ว่างงานและผู้สูงอายุในตำบลด้วยในพื้นที่มีป่าไผ่ซึ่งเป็นวัตถุดิบสำคัญ สามารถหาจากป่าได้โดยไม่ต้องลงทุนซื้อ ประกอบกับในหมู่บ้านมีผู้ประกอบอาชีพนี้อยู่แล้ว จึงมีต้นทุนในด้านองค์ความรู้ที่จะถ่ายทอดให้กับคนในพื้นที่ได้

สภากองค์กรชุมชน ได้เสนอกิจกรรมการส่งเสริมอาชีพให้กับผู้สูงอายุและคนว่างงานในพื้นที่ตำบลลุ่มสุมด้วยการอบรมการทำเฟอร์นิเจอร์จากไม้ไผ่ เมื่อวันที่ 12 - 13 พฤษภาคม 2566 เป็นการอบรมตั้งแต่เริ่มการหาไม้ ทำไม้ จนไปถึงการประกอบเครื่องใช้/เฟอร์นิเจอร์ต่าง ๆ จากไม้ไผ่ ภายหลังจากการอบรมมีการรวมตัวจัดตั้งเป็นกลุ่มผู้ผลิตเฟอร์นิเจอร์ไม้ไผ่ สมาชิก 20 คน เพื่อร่วมกันผลิตเฟอร์นิเจอร์จำหน่าย เพิ่มรายได้ให้กับสมาชิก

ความเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นหลังจากการดำเนินงาน พบว่าคนในชุมชนมีการช่วยเหลือกัน ผู้เดือดร้อน ยากจน ว่างงาน มีองค์ความรู้และทักษะการทำเฟอร์นิเจอร์ไม้ไผ่ ส่งผลให้สมาชิกมีอาชีพและรายได้จากการผลิตเฟอร์นิเจอร์ไม้ไผ่เป็นรายได้หลัก และรายได้เสริม เดือนละประมาณ 3,000 - 5,000 บาท โดยนำทรัพยากรที่มีอยู่ในท้องถิ่นคือไม้ไผ่มาต่อยอด และเกิดการขยายกลุ่มทำเฟอร์นิเจอร์จากไม้ไผ่ ก่อให้เกิดการสร้างรายได้-อาชีพและพัฒนาคุณภาพชีวิตไปพร้อมกัน

3

การเสริมสร้างความเข้มแข็ง ขององค์กรชุมชนและเครือข่าย ภาคประชาสังคมในการป้องกัน การทุจริตและประพฤติมิชอบ

ประเด็นการพัฒนา

การสานพลังความสัมพันธ์ของ
ชุมชนท้องถิ่นและภาคีเครือข่าย
พัฒนา สู่การเปลี่ยนแปลงเชิง
โครงสร้างและนโยบาย

การป้องกันและต่อต้านการทุจริต โดยการมีส่วนร่วมของเครือข่ายภาคประชาชนและองค์กรชุมชน เป็นการส่งเสริมการมีส่วนร่วมของภาคประชาชนในการต่อต้านการทุจริต โดยส่งเสริมให้เครือข่ายภาคประชาชน องค์กรชุมชนและภาคีที่เกี่ยวข้อง มีบทบาท ความสามารถและมีส่วนร่วมในการป้องกันการทุจริตและประพฤติ มิชอบในพื้นที่โดยตรง อันเป็นหัวใจสำคัญในการเพิ่มประสิทธิภาพการดำเนินงานของกระบวนการและกลไกที่ เกี่ยวข้องในการป้องกันและปราบปรามการทุจริตและประพฤติมิชอบของประเทศ

เครือข่ายภาคประชาชนและองค์กรชุมชนขับเคลื่อนภารกิจ “การสร้างสังคมสุจริต และต่อต้านการทุจริต” โดยมีขั้นตอนการดำเนินงานใน 8 ขั้นตอน ดังนี้

ขั้นที่

1

รวมกลุ่มแกนนำ
ผู้ก่อการดี

เกิดการรวมกลุ่มขององค์กรชุมชนมากกว่า 30 ประเภท อาทิ สภาองค์กรชุมชน เครือข่าย กองทุนสวัสดิการชุมชน เครือข่ายแก้ไขปัญหาที่อยู่อาศัย เครือข่ายสภาเด็กและเยาวชน เป็นต้น ร่วมเป็นเครือข่ายภาคประชาชนและองค์กรชุมชนในการสร้างสังคมสุจริต และต่อต้านการทุจริตในระดับพื้นที่

ขั้นที่

2

สร้างพันธมิตร
ความร่วมมือ

ขยายความร่วมมือของภาคประชาชนและองค์กรชุมชน โดยมีการทำความเข้าใจ กับหน่วยงานภาครัฐ ภาคเอกชน ก่อให้เกิดความร่วมมือ ระหว่างภาครัฐ ภาคเอกชนกับ ภาคประชาชนและองค์กรชุมชน และเกิดการยอมรับในบทบาทของเครือข่ายภาคประชาชน

ขั้นที่
3

วิเคราะห์ พื้นที่ปัญหา

เครือข่ายทั้งในระดับจังหวัดและตำบลมีการวิเคราะห์ สภาพปัญหา สาเหตุ และผลกระทบของปัญหาการทุจริต รวมถึงภาคส่วนที่เกี่ยวข้องกับการขับเคลื่อนงานการต่อต้านการทุจริตในพื้นที่

ขั้นที่
4

หาหรือ วางแผนปฏิบัติการ

ทุกพื้นที่ดำเนินการวางแผนปฏิบัติการในพื้นที่ที่สอดคล้องตามบริบททางสังคม สภาพแวดล้อมและวัฒนธรรม โดยประชาชนในพื้นที่มีบทบาทสำคัญในการคิดและกำหนดทิศทางการขับเคลื่อนงานในพื้นที่ และหน่วยงานภาคีร่วมพัฒนาและสนับสนุนการขับเคลื่อนงานร่วมกัน ในหลายพื้นที่มีการกำหนดเป็น ธรรมนูญชุมชน บันทึกความร่วมมือ หรือประกาศเป็นวาระสำคัญในพื้นที่

ขั้นที่
5

ดำเนินงานตามแผน ให้เกิดผล

นำแผนไปสู่การปฏิบัติในพื้นที่ ซึ่งมีรูปแบบและเกิดรูปธรรมที่หลากหลายตามบริบทของแต่ละพื้นที่ โดยจำแนกเป็น 4 ภารกิจ ดังนี้

- 1) ด้านการสร้างการรับรู้และจิตสำนึกประชาชนในพื้นที่
- 2) ด้านการสร้างระบบพื้นที่เปิดเผยโปร่งใส
- 3) ด้านการสร้างธรรมาภิบาลการดำเนินงานของเครือข่ายภาคประชาชนองค์กรชุมชน
- 4) ด้านการปฏิบัติการเฝ้าระวังและต่อต้านการทุจริตในพื้นที่

ขั้นที่
6

ชวนคนสรุปบทเรียน ประเมินค่า

เกิดเวทีสรุปผลการดำเนินงานและสื่อสารทางสังคมในจังหวัดร่วมกันทุกพื้นที่ เพื่อนำไปพัฒนาแผนการดำเนินงานในปี 2567 โดยแต่ละพื้นที่มีการรายงานผลการดำเนินงานในพื้นที่

ขั้นที่
7

จัดสมัชชา เผยแพร่ง่ายผล

หลายพื้นที่สามารถสื่อสารทางสังคมเพื่อให้เกิดการรับรู้และตระหนักว่า การต่อต้านทุจริตเป็นภารกิจของประชาชนทุกคน ไม่ใช่ภาระผ่านการจัดเวทีสมัชชาระดับจังหวัดในหลายแห่ง รวมถึงการจัดกิจกรรมในช่วงการเลือกตั้งนับเป็นส่วนหนึ่งในการสื่อสารต่อชุมชนและสังคม ให้ลุกขึ้นมาต่อต้านการทุจริตร่วมกัน

ขั้นที่
8

ภาคประชาชน ร่วมผลักดันนโยบาย

เครือข่ายภาคประชาชนและองค์กรชุมชนร่วมมือกันสื่อสารบทบาทและสถานะของประชาชนในภารกิจต่อต้านทุจริต โดยประชาชนต้องเป็นกลไกที่สำคัญในการเฝ้าระวังการทุจริตผ่านการสนับสนุนของหน่วยงานภาคีพัฒนาต่าง ๆ มีการสื่อสารในระดับพื้นที่ผ่านการเข้าพบหน่วยงานราชการ ภาคเอกชน ภาคประชาสังคม และต่อเครือข่ายประชาชนด้วยกัน เพื่อสร้างสถานะ บทบาทและความสามารถให้กับประชาชน

จากการดำเนินงาน ก่อให้เกิดพื้นที่รูปธรรมการป้องกันและต่อต้านการทุจริต 343 ตำบลใน 33 จังหวัด โดยขยายผลพื้นที่ตำบลใหม่ 216 ตำบล และยกระดับพื้นที่ตำบลเดิมดำเนินการต่อเนื่องจากปีที่ผ่านมาใน 127 ตำบล ครอบคลุม 33 จังหวัดใน 5 ภาค ดังนี้

ภาค	จน.จังหวัด	จน.ตำบลใหม่	จน.ตำบลเดิม
เหนือ	7	54	10
ตะวันออกเฉียงเหนือ	8	38	30
ใต้	10	38	29
กลาง-ตะวันตก	4	48	29
กทม.-ตะวันออก	4	38	29
รวม	33	216	127

เกิดกลไกคณะทำงานเครือข่ายระดับตำบล 343 ตำบล/เมืองในการขับเคลื่อนแผนปฏิบัติการป้องกันและต่อต้านการทุจริตในพื้นที่ โดยมีประชาชนเข้าร่วมเป็นคณะทำงานเครือข่ายในพื้นที่ 5,890 คน และเกิดการเชื่อมโยงเครือข่ายจากทุกภาคส่วนร่วมดำเนินการในพื้นที่ ทั้งเครือข่ายภาคประชาชน/องค์กรชุมชน 2,965 เครือข่าย เครือข่ายเด็กและเยาวชน คนรุ่นใหม่ 450 เครือข่าย เครือข่ายภาคเอกชนและประชาสังคม 292 เครือข่าย และหน่วยงานภาครัฐในพื้นที่ 1,672 หน่วยงาน จากการดำเนินงานผ่านกิจกรรมต่าง ๆ ที่หลากหลายตามบริบทของแต่ละพื้นที่ ส่งผลให้ภาคประชาชนในพื้นที่เกิดการตื่นตัวและเข้าร่วมกิจกรรมจำนวน 46,775 คน

สรุปผลการดำเนินงานของเครือข่ายในระดับพื้นที่

กลไกและการขับเคลื่อนงานภาพรวม	ผลที่เกิดขึ้น
จัดตั้งเครือข่ายระดับตำบล (เป้าหมาย 210 ตำบล)	343 ตำบล/เมือง
เกิดแผนปฏิบัติการของเครือข่ายระดับตำบล (เป้าหมาย 210 ตำบล)	343 ตำบล/เมือง
จำนวนของประชาชนเข้าร่วมเป็นคณะกรรมการเครือข่ายในพื้นที่	5,890 คน
จำนวนการเชื่อมโยงเครือข่ายภาคประชาชน/องค์กรชุมชน	2,965 เครือข่าย
จำนวนการเชื่อมโยงเครือข่ายเด็กและเยาวชน คนรุ่นใหม่	450 เครือข่าย
จำนวนการเชื่อมโยงเครือข่ายภาคเอกชนและประชาสังคม	292 เครือข่าย
จำนวนการเชื่อมโยงเครือข่ายภาครัฐในพื้นที่	1,672 หน่วยงาน
การขับเคลื่อนงาน แบ่งตามกิจกรรมสำคัญ 4 ภารกิจ	
1. จำนวนกิจกรรมสร้างการรับรู้และจิตสำนึกประชาชนในพื้นที่	590 ครั้ง
2. จำนวนการสร้างระบบพื้นที่เปิดเผยโปร่งใส	425 ครั้ง
3. จำนวนการสร้างธรรมาภิบาลของเครือข่ายภาคประชาชน องค์กรชุมชน	439 ครั้ง
4. จำนวนการปฏิบัติการเฝ้าระวังและต่อต้านการทุจริตในพื้นที่	484 ครั้ง
5. จำนวนประชาชนในพื้นที่เข้าร่วมกิจกรรม	46,775 คน

การพัฒนาและจัดการองค์ความรู้ : พอช. ร่วมกับภาคประชาชนและองค์กรชุมชน มีการจัดทำและพัฒนาคู่มือสนับสนุนการขับเคลื่อนงานการสร้างสังคมสุจริตและต่อต้านการทุจริตโดยเครือข่ายภาคประชาชนเป็นแกนหลักอย่างต่อเนื่อง เพื่อสนับสนุนการดำเนินงานของเครือข่ายในพื้นที่ และเผยแพร่สู่สาธารณะ มีการจัดทำรายการออนไลน์เพื่อสื่อสารสังคมในกิจการงานการสร้างสังคมสุจริต โดยการร่วมมือของเครือข่ายองค์กรชุมชนและเครือข่ายเยาวชนและคนรุ่นใหม่ ในชื่อ **“สื่อสร้างสรรค์ ชุมชนเข้มแข็ง”** ซึ่งมีการพัฒนาเทคโนโลยีการสื่อสารออนไลน์มาใช้อย่างหลากหลาย ทั้งในระบบการประชุมออนไลน์ (ผ่านระบบ ZOOM) ถ่ายทอดสดผ่าน Facebook และการติดต่อเพื่อเข้าไปปรับพียงย้อนหลังทั้งแบบคลิกได้เต็มและติดต่อในรูปแบบวิดีโอผ่าน YouTube และ Tiktok เพื่อแลกเปลี่ยนเรียนรู้แนวทางการทำงานที่แตกต่างกันของแต่ละพื้นที่ รวมถึงนวัตกรรมอื่น ๆ ในระดับพื้นที่ รวมทั้งประสานองค์กรต่อต้านคอร์รัปชัน (ประเทศไทย) จัดอบรมออนไลน์ เกี่ยวกับเครื่องมือ ช่องทาง และแอปพลิเคชัน อาทิ ACTAi Corruption Watch เป็นต้น ให้กับเครือข่ายภาคประชาชนและองค์กรชุมชนทั่วประเทศ เพื่อหนุนเสริมประสิทธิภาพการขับเคลื่อนงานการป้องกันและต่อต้านการทุจริตในพื้นที่

สื่อสร้างสรรค์ ชุมชนเข้มแข็ง

3 กุมภาพันธ์ 2023 144 คน

+ 800 แชร์ 41 ความคิดเห็น

เกิดนวัตกรรมทางสังคมในระดับพื้นที่ โดยมีการคิดค้นช่องทางการแจ้งเบาะแสมายังเครือข่ายฯ โดยผ่านการสแกน QR code สู่แบบฟอร์มการกรอกข้อมูลออนไลน์ และการตั้งตู้ไว้วางย (ตู้รับเรื่องร้องเรียน) เพื่อรวบรวมและส่งต่อหน่วยงานที่เกี่ยวข้องต่อไป อีกทั้งมีนวัตกรรมที่น่าสนใจในแต่ละบริบทพื้นที่ชุมชนท้องถิ่น อาทิ การจัดกิจกรรมที่เชื่อมโยงกิจกรรมการต่อต้านการทุจริตกับกิจกรรมทางศาสนา อาทิ การนำพระสงฆ์มาสอนให้กับกลุ่มประชาชนและเด็กนักเรียนในพื้นที่ กิจกรรมทางสิ่งแวดล้อม อาทิ การปั่นจักรยานโดยมีการณรงค์การแจ้งเบาะแสการทุจริตไปด้วย เป็นต้น

พื้นที่ดำเนินการใน 33 จังหวัด 343 ตำบล

ภาคเหนือ

7 จังหวัด 64 ตำบล

- จ. เชียงใหม่
- จ. นครสวรรค์
- จ. เชียงราย
- จ. ลำปาง
- จ. ลำพูน
- จ. สุโขทัย
- จ. อุทัยธานี

ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ

8 จังหวัด 68 ตำบล

- จ. ขอนแก่น
- จ. บุรีรัมย์
- จ. Mukdahan
- จ. เลย
- จ. อำนาจเจริญ
- จ. ยโสธร
- จ. ศรีสะเกษ
- จ. อุบลราชธานี

ภาคกลาง-ตะวันตก

4 จังหวัด 77 ตำบล

- จ. สระบุรี
- จ. ประจวบคีรีขันธ์
- จ. พระนครศรีอยุธยา
- จ. กาญจนบุรี

ภาค กทม. ปริมณฑล
ตะวันออก

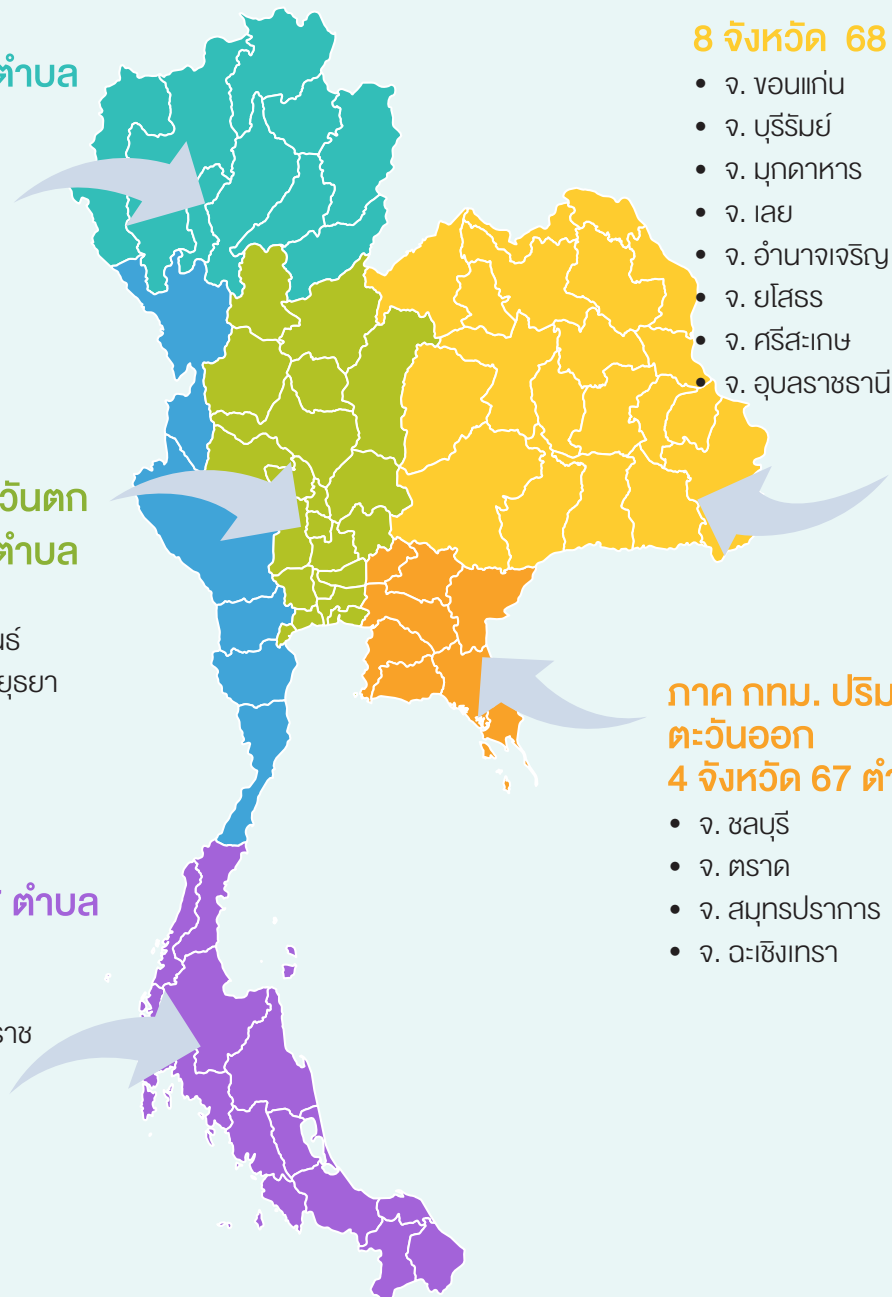
4 จังหวัด 67 ตำบล

- จ. ชลบุรี
- จ. ตราด
- จ. สมุทรปราการ
- จ. ฉะเชิงเทรา

ภาคใต้

10 จังหวัด 67 ตำบล

- จ. ชุมพร
- จ. สุราษฎร์ธานี
- จ. นครศรีธรรมราช
- จ. พัทลุง
- จ. ภูเก็ต
- จ. ตรัง
- จ. นราธิวาส
- จ. ปัตตานี
- จ. ยะลา
- จ. สตูล

การขับเคลื่อนงานภายใต้โครงการการป้องกัน และต่อต้านการทุจริต โดยการมีส่วนร่วมของเครือข่ายภาคประชาชนและองค์กรชุมชนตำบลทุ่งหลวง อำเภอคีรีมาศ จังหวัดสุโขทัย

สภาองค์กรชุมชนตำบลทุ่งหลวง อำเภอคีรีมาศ จังหวัดสุโขทัย ร่วมกันวิเคราะห์สถานการณ์การทุจริตในพื้นที่ และกำหนดแนวทาง - แผนการขับเคลื่อนงานภายใต้โครงการป้องกันและการต่อต้านการทุจริตใน 4 ด้าน ดังนี้

ด้านที่ 1
การสร้างความรู้
ตระหนัก
และจิตสำนึก

- กิจกรรมสร้างการตื่นรู้กับชุมชนที่ตลาดชุมชนเทศบาลตำบลทุ่งหลวง เมื่อวันที่ 5 กรกฎาคม 2566 ผู้เข้าร่วมกิจกรรม 154 คน เพื่อสร้างความเข้าใจเรื่องปัญหาการทุจริตของประเทศไทย และแนวทางการแก้ไขปัญหา ปรับทัศนคติ ค่านิยม และปลูกจิตสำนึก ค่านิยมสุจริตในพื้นที่
- กิจกรรมสร้างสำนึกเด็กและเยาวชนที่โรงเรียนวัดหลายฯ และโรงเรียนวัดดุสิตารามเมื่อวันที่ 26 มิถุนายน 2566 ผู้เข้าร่วมกิจกรรม 250 คน โดยจัดกิจกรรมสร้างจิตสำนึกในการป้องกันการทุจริตให้นักเรียนมีส่วนร่วมในการร่วมคิด ร่วมทำ ร่วมหาทางแก้ไขปัญหา

ด้านที่ 2
การสร้างระบบพื้นที่
เปิดเผยโปร่งใส

- เวทีบันทึกข้อตกลงกับท้องถิ่น เมื่อวันที่ 29 มิถุนายน 2566 มีการทำความร่วมมือระหว่างเครือข่ายประชาชน เทศบาลตำบลทุ่งหลวงกับผู้แทนของท้องถิ่น โดยมีเนื้อหาเกี่ยวกับการสร้างพลังความร่วมมือกับเทศบาลตำบลทุ่งหลวง ซึ่งจะต้องมีการพัฒนายุทธศาสตร์ที่เกี่ยวข้องกับการป้องกันการทุจริต โดยเน้นการส่งเสริมการพัฒนาระบบและมีแนวทางการดำเนินงานร่วมกัน

ด้านที่ 3
สร้างธรรมาภิบาล
การบริหารจัดการ
ที่ดี

กิจกรรมส่งเสริมคุณธรรม จริยธรรม การปฏิบัติงานตามหลักธรรมาภิบาลและต่อต้านการคอร์รัปชัน เมื่อวันที่ 7 กรกฎาคม 2566 ผู้เข้าร่วมกิจกรรม 100 คน เป็นการให้ความรู้ความเข้าใจเรื่องหลักบริหารจัดการที่ดี เพื่อนำมากำหนดเป็นแนวทางในการป้องกัน ป้องปราบ ประชาสัมพันธ์ ซึ่งสอดคล้องกับสโลแกนในการขับเคลื่อนงาน : “ยึดมั่นคุณธรรมความดี สามัคคีร่วมใจ สุจริต โปร่งใส พัฒนาชุมชนอย่างยั่งยืน”

ด้านที่ 4
การปฏิบัติการ
ต่อต้านการทุจริต

ส่งเสริมให้เกิดช่องทางผ่าน Application Line มีกลุ่ม Line ซึ่งมีผู้เข้าร่วม 55 คน เป็นกลุ่ม line ในการสร้างการเรียนรู้ รับรู้ ประชาสัมพันธ์การดำเนินงานการพัฒนาตำบลสีขาว และตั้งผู้รับเรื่องร้องเรียนไว้ตามพื้นที่ต่างๆ เช่น หน้าสำนักงานเทศบาล เพื่อเป็นช่องทางในการรับเรื่องที่ไม่เป็นธรรมในตำบล

4

การประสานความร่วมมือ และบูรณาการการทำงานร่วมกับภาคีพัฒนา

เป็นการผนึกพลังและจัดความสัมพันธ์การทำงานร่วมกันระหว่างสถาบันพัฒนาองค์กรชุมชน ขบวนการองค์กรชุมชน และภาคีพัฒนาในการหนุนเสริมการจัดการแก้ไขปัญหาในพื้นที่ พัฒนาชุมชนท้องถิ่นและผลักดันเชิงนโยบายสาธารณะ โดยมีรูปแบบความร่วมมือในลักษณะต่าง ๆ ทั้งในระดับพื้นที่และนโยบาย

เกิดการประสานความร่วมมือและบูรณาการการทำงานร่วมกับ 65 หน่วยงาน ประกอบด้วย ระดับนโยบาย 19 หน่วยงาน และระดับพื้นที่ 49 หน่วยงาน ดังนี้

4.1 ระดับนโยบาย 6 บันทึกความร่วมมือ รวม 19 หน่วยงาน

4.1.1 ความร่วมมือในการพัฒนาชุมชนเข้มแข็งสู่การพัฒนาที่ยั่งยืน ร่วมกับ วิทยาลัยพัฒนศาสตร์ ป๋วย อึ๊งภากรณ์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ เมื่อวันที่ 19 ตุลาคม 2565

มีเป้าหมายเพื่อพัฒนาชุมชนเข้มแข็งสู่การพัฒนาที่ยั่งยืน ชุมชนท้องถิ่นมีคุณภาพชีวิตที่ดี พึ่งตนเองได้ โดยวิทยาลัยพัฒนศาสตร์สนับสนุนภารกิจของ พอช. และบริการทางวิชาการ เพื่อพัฒนาศักยภาพผู้นำองค์กรและบุคลากรของ พอช. ผ่านการวิจัยร่วมกัน รวมถึงการพัฒนาชุมชนและสังคมที่จะนำไปสู่การสร้างนวัตกรรมการพัฒนาทางสังคม

ผลการดำเนินงานปี 2566 มีการจัดทำข้อมูลรายละเอียดเกี่ยวกับงานพัฒนาชุมชน วิเคราะห์พื้นที่ตำบลต้นแบบนวัตกรรม เทคโนโลยี และตำบลเข้มแข็งจำนวน 20 พื้นที่ เป็นพื้นที่พัฒนาระบบการประยุกต์ใช้นวัตกรรมและเทคโนโลยี จำนวน 10 พื้นที่ และพื้นที่พัฒนาตำบลเข้มแข็ง จำนวน 10 พื้นที่ ในพื้นที่ 7 จังหวัดในการถอดองค์ความรู้ และสังเคราะห์เนื้อหาวิชาการที่มุ่งเน้นการขับเคลื่อนงานพัฒนาชุมชนเข้มแข็งด้วยคนมีคุณภาพ

4.1.2 ความร่วมมือเพื่อสร้างความเข้มแข็งให้กับสหกรณ์โครงการบ้านมั่นคง ร่วมกับกรมส่งเสริมสหกรณ์ และกรมตรวจบัญชีสหกรณ์ กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ เมื่อวันที่ 28 พฤศจิกายน 2565

มีเป้าหมายเพื่อให้สหกรณ์มีระบบบริหารจัดการที่ดี สามารถดำเนินธุรกิจของสหกรณ์ได้อย่างมีประสิทธิภาพ และมีธรรมาภิบาล โดยมีนาวาตรี สุธรรม ระหงส์ เลขาธิการรัฐมนตรีว่าการกระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ เป็นประธานในพิธีลงนามความร่วมมือ และมีผู้เข้าร่วม 300 คน ณ สถาบันพัฒนาองค์กรชุมชน (องค์การมหาชน) ซึ่งมีวัตถุประสงค์เพื่อประสานความร่วมมือ เสริมสร้างความเข้มแข็งให้กับสหกรณ์ภายใต้โครงการบ้านมั่นคงให้มีระบบบริหารจัดการที่มีประสิทธิภาพ มีระบบบัญชีที่โปร่งใส ตรวจสอบได้ การจัดทำบัญชีเรียบร้อยเป็นปัจจุบัน สามารถอำนวยความสะดวกให้กับสมาชิกได้อย่างมั่นคงและยั่งยืนตามเจตนารมณ์ที่ได้จัดตั้งสหกรณ์ และสมาชิกมีคุณภาพชีวิตที่ดี สอดคล้องกับแนวทางการพัฒนาโครงการบ้านมั่นคง

ผลการดำเนินงานปี 2566 มีการพัฒนาคุณภาพองค์กรผู้ใช้สินเชื่อร่วมกับกรมตรวจบัญชีสหกรณ์และกรมส่งเสริมสหกรณ์ในการอบรมบัญชีให้กับกลุ่ม/สหกรณ์ โดยมีผู้เข้ารับการอบรมรวม 243 คน จาก 141 องค์กร

4.1.3 ความร่วมมือทางวิชาการ เรื่อง การเสริมสร้างชุมชนเข้มแข็งโดยใช้พื้นที่เป็นตัวตั้ง ร่วมกับสถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์ (นิด้า) เมื่อวันที่ 13 ธันวาคม 2565

โดยมีวัตถุประสงค์

(1) เพื่อร่วมขับเคลื่อนการพัฒนาชุมชน และสังคมฐานรากให้มีความเข้มแข็งสามารถพึ่งพาตนเองได้อย่างยั่งยืน โดยการประยุกต์ใช้องค์ความรู้ทางวิชาการสู่การปฏิบัติ

(2) เพื่อร่วมผลักดันข้อเสนอจากการปฏิบัติจริงของพื้นที่สู่สาธารณะ และส่งเสริมให้การทำงานด้านการพัฒนาชุมชนมีความเข้มแข็งอย่างยั่งยืน

(3) เพื่อร่วมกันพัฒนาองค์ความรู้ทางวิชาการ การเรียนการสอน การฝึกอบรม การศึกษาวิจัย และการบริการวิชาการสู่การพัฒนาชุมชนให้เข้มแข็ง

(4) เพื่อพัฒนาศักยภาพของบุคลากรที่เกี่ยวข้องของทั้ง 3 ฝ่ายในด้านการพัฒนาชุมชนท้องถิ่น กำหนดพื้นที่ปฏิบัติการ เป้าหมาย 15 จังหวัด และจะดำเนินการต่อเนื่อง 3 ปี

ความคืบหน้าการดำเนินงานปี 2566 สร้างความรู้ความเข้าใจให้กับผู้แทนและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องใน 5 จังหวัด ได้แก่ จังหวัดเชียงราย ขอนแก่น ชลบุรี พัทลุง และสุพรรณบุรี เพื่อให้ผู้ที่เกี่ยวข้องมีส่วนร่วมในการดำเนินงานพัฒนาจังหวัดสู่จังหวัดจัดการตนเอง

4.1.4 ความร่วมมือ ‘พัฒนาระบบดูแลช่วยเหลือเด็กเยาวชนด้อยโอกาสเพื่อความเสมอภาคทางการศึกษาและสังคม’ ร่วมกับ 4 หน่วยงาน เมื่อวันที่ 14 มีนาคม 2566

การพัฒนาระบบดูแลช่วยเหลือเด็กเยาวชนด้อยโอกาสเพื่อความเสมอภาคทางการศึกษาและสังคม (ระบบการขอรับความช่วยเหลือผู้ประสบปัญหาทางสังคมด้วยระบบอิเล็กทรอนิกส์ : พม. smart) ร่วมกับ 4 หน่วยงาน ประกอบด้วย (1) กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ (2) สำนักงานตำรวจแห่งชาติ (3) สำนักงานคณะกรรมการดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจ และ (4) กองทุนเพื่อความเสมอภาคทางการศึกษา

ผลการดำเนินงานปี 2566 คือการพัฒนาระบบแจ้งเหตุฉุกเฉินทางสังคม (Emergency Social Services : ESS Thailand) ผ่าน Line OA ESS Help Me ซึ่งเป็นเครือข่ายในการชี้เป้า ฝ้าระวัง ป้องกันเหตุฉุกเฉินทางสังคมตลอด 24 ชั่วโมง ในทุกจังหวัดทั่วประเทศ พบว่า มีประชาชนให้ความสนใจระบบ ESS เป็นจำนวนมาก มีการเพิ่มเพื่อน ผ่าน Line OA ESS Help Me จนถึงปัจจุบัน (ตุลาคม 2566) จำนวนรวมทั้งสิ้น 436,084 ราย ซึ่งในระบบจะสามารถแจ้งเหตุโดยระบุปัญหา แชร่พิกัด แจ้งเบอร์โทรติดต่อกลับ เพื่อให้เจ้าหน้าที่ติดต่อกลับได้

4.1.5 ความร่วมมือการสร้างความเข้มแข็งของชุมชนผ่านการพัฒนาคน โดยใช้การพัฒนาศูนย์เด็กเล็กเป็นฐาน ร่วมกับ 4 หน่วยงาน เมื่อวันที่ 7 มิถุนายน 2566

การส่งเสริมพัฒนาเด็กตามแนวทางการจัดประสบการณ์เรียนรู้ของเด็ก หรือ “Active Learning” ร่วมกับ 4 หน่วยงาน ได้แก่ (1) องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น (2) ศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก (3) สถาบันพัฒนาระบบบริการสุขภาพองค์รวม (สพ.บ.) (4) มูลนิธิยุวพัฒน์ ซึ่งจะช่วยส่งเสริมพัฒนาการของเด็กทั้งด้านร่างกาย สติปัญญา อารมณ์ และสังคม ทำให้เด็กเติบโตเป็นเยาวชนที่มีคุณภาพ มีภูมิคุ้มกันชีวิต เป็นผู้ใหญ่ที่จะช่วยพัฒนาชุมชนท้องถิ่นให้เจริญก้าวหน้าต่อไป และมีเป้าหมายการพัฒนาในระดับพื้นที่ คือ (1) การจัดและปรับสภาพแวดล้อมของศูนย์เด็กเล็กให้เหมาะสมกับเด็ก และ (2) การปรับหลักสูตร กิจกรรมการเรียนการสอน ทั้งนี้ต้องอาศัยการเปิดใจในการเรียนรู้และความช่วยเหลือจากคุณครูและบุคลากรของศูนย์เด็กเล็ก รวมถึงกำลังใจจากองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในการต่อยอดการทำงานและสร้างเครือข่ายแลกเปลี่ยนเรียนรู้การพัฒนาศูนย์เด็กเล็กในโอกาสความร่วมมือ

ความคืบหน้าในปี 2566 มีพื้นที่เป้าหมายในการพัฒนาเด็กปฐมวัยที่บูรณาการการเรียนรู้โดยเด็กเป็นศูนย์กลาง จำนวน 60 ศูนย์ทั่วประเทศ ประกอบด้วย ศูนย์ต้นแบบ 20 ศูนย์ และศูนย์ขยายผล 40 ศูนย์

ณ 30 กันยายน 2566 เกิดการพัฒนาศูนย์เด็กเล็ก จำนวน 37 ศูนย์ และจะดำเนินการต่อเนื่องเพื่อให้เกิดการพัฒนาคุณภาพเด็กปฐมวัยและเยาวชน อันเป็นสร้างความเข้มแข็งของชุมชนผ่านการพัฒนาคนตามเจตนารมณ์ของโครงการต่อไป

4.1.6 ความร่วมมือการสนับสนุนและขับเคลื่อนการบริหารจัดการป่าชุมชนและฝายมีชีวิตเพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืน ร่วมกับ 7 หน่วยงาน เมื่อวันที่ 7 กรกฎาคม 2566 เป็นการดำเนินงานร่วมกับ 7 หน่วยงาน ได้แก่ (1) กรมป่าไม้ (2) กรมทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่ง (3) สำนักงานกองทุนสนับสนุนการสร้างเสริมสุขภาพ (สสส.) (4) ศูนย์วนศาสตร์ชุมชนเพื่อคนกับป่า (5) มูลนิธิเพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืน (6) มูลนิธิชุมชนไท และ (7) มูลนิธิสืบนาคะเสถียร โดยมีวัตถุประสงค์บันทึกความร่วมมือ ดังนี้

(1) เสริมสร้างความรู้ความเข้าใจ โดยการพัฒนาศักยภาพขององค์กรชุมชน รวมถึงหน่วยงานภาคีที่เกี่ยวข้องในการอนุรักษ์ ฟื้นฟู บริหารจัดการ บำรุงรักษา

(2) สนับสนุนกระบวนการจัดทำหลักสูตรการฝึกอบรมให้กับเครือข่ายป่าชุมชนระดับจังหวัด เครือข่ายฝายมีชีวิต เพื่อเตรียมความพร้อม

ของชุมชนร่วมกับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นและหน่วยงานในพื้นที่ ในการบริหารจัดการป่าชุมชนและฝายมีชีวิตในพื้นที่นำร่องตามที่ทุกฝ่ายกำหนดร่วมกัน เพื่อนำไปสู่การจัดตั้งป่าชุมชนในพื้นที่ป่า

(3) ประสานความร่วมมือกับหน่วยงานภาคี ทั้งภาครัฐ ภาควิชาการ ภาคประชาชน ภาคประชาสังคม และภาคเอกชน เข้าร่วมสนับสนุนการขับเคลื่อนการบริหารจัดการป่าชุมชนและฝายมีชีวิตเพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืน

ความคืบหน้าการดำเนินงานปี 2566 เกิดการยกระดับศูนย์ประสานงานและเครือข่ายพื้นที่ต้นแบบปีที่ 1 จำนวน 15 พื้นที่ ได้แก่ ภาคเหนือ 4 จังหวัด ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ 3 จังหวัด ภาคกลางและตะวันตก 3 จังหวัด ภาคกรุงเทพฯปริมณฑลและตะวันออก 3 จังหวัด และภาคใต้ 2 จังหวัด ร่วมกันออกแบบโครงสร้างการบริหารจัดการและแผนปฏิบัติการเพื่อดำเนินงานตามกลไกแผนจัดการป่าชุมชนและฝายมีชีวิตสู่การพัฒนาที่ยั่งยืน ตลอดจนแลกเปลี่ยนเรียนรู้ KM และฝึกอบรมสู่การพัฒนานโยบายสาธารณะในการขับเคลื่อนการบริหารจัดการป่าชุมชนและฝายมีชีวิตเพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืน

4.2 ระดับพื้นที่ จำนวน 4 บัณฑิตความร่วมมือ รวม 49 หน่วยงาน

4.2.1 จังหวัดสงขลา: บัณฑิตความร่วมมือ
พัฒนาชุมชนริมคลองสำโรง ร่วมกับ 24 หน่วยงาน
ระหว่างวันที่ 31 ตุลาคม – 1 พฤศจิกายน 2565

ร่วมกับ 24 หน่วยงานในพื้นที่ ลงนามบัณฑิต
ความร่วมมือพัฒนาชุมชนริมคลองสำโรง จ.สงขลา เพื่อ
ฟื้นฟูคลองสำโรงที่เน่าเสียให้เป็น “คลองสวย น้ำใส ไร้อายุ
ชุมชนมีความสุข” เป้าหมายเพื่อ (1) เกิดความมั่นคงในการอยู่
อาศัย และเพื่อทำให้น้ำไหลเวียนตลอดทั้งปี (2) จัดทำ
แผนปฏิบัติการ ร่วมระหว่างชุมชน ท้องถิ่น และหน่วยงาน
เพื่อจัดระบบคลอง ปรับปรุงสิ่งก่อสร้าง และพัฒนา

ชุมชนให้มีความมั่นคง คลองสำโรงมีภูมิทัศน์สวยงาม
(3) เกิดแผนการพัฒนาทรัพยากรสิ่งแวดล้อม คุณภาพน้ำ
ในคลองสำโรงและคุณภาพชีวิตประชาชนริมคลองดีขึ้น
โดยการบูรณาการงบประมาณ จัดกลไกที่มีส่วนร่วม
ของทุกภาคส่วน (4) สนับสนุนให้ชุมชนร่วมกันทำงาน
ด้วยการเชื่อมโยงเป็นเครือข่ายการพัฒนา ทำให้เกิดการ
ทำงานเชิงบูรณาการในการแก้ไขปัญหาที่อยู่อาศัยและ
พัฒนาชุมชนอย่างต่อเนื่อง

ความคืบหน้าการดำเนินงานในปี 2566 (1) สำรวจ
แนวเขตพื้นที่คลองสำโรงทั้งสองฝั่งและส่งเสริมให้มีการ
ไหลเวียนของน้ำตลอดทั้งปี (2) จัดทำแผนปฏิบัติการร่วม
ชุมชน ท้องถิ่น หน่วยงานในการจัดระบบคลอง
จัดระเบียบอาคาร ปรับปรุง สิ่งก่อสร้าง และพัฒนาชุมชน
ให้มีความมั่นคง (3) ร่วมกันจัดทำแผนการพัฒนาทรัพยากร
สิ่งแวดล้อม คุณภาพริมคลองสำโรงและการพัฒนาคุณภาพ
ชีวิตให้อยู่ในระดับที่ดีขึ้น และ (4) สนับสนุนให้ชุมชน
ร่วมกันทำงานอย่างเป็นเครือข่ายการพัฒนา เพื่อให้เกิด
การทำงานอย่างบูรณาการในการแก้ไขปัญหาที่อยู่อาศัย
และสร้างการพัฒนาชุมชนอย่างยั่งยืน

หมายเหตุ : 24 หน่วยงานประกอบด้วย (1) สำนักงานจังหวัดสงขลา (2) ปลัดจังหวัดสงขลา (3) โยธาธิการและผังเมืองจังหวัดสงขลา (4)
อุตสาหกรรมจังหวัดสงขลา (5) ท้องถิ่นจังหวัดสงขลา (6) สำนักงานป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยจังหวัดสงขลา (7) สำนักงานที่ดินจังหวัด
สงขลา (8) เกษตรและสหกรณ์จังหวัดสงขลา (9) ประชาสัมพันธ์จังหวัดสงขลา (10) สำนักงานเจ้าท่าภูมิภาค สาขาสงขลา (11) อำเภอเมืองจังหวัด
สงขลา (12) องค์การบริหารส่วนจังหวัดสงขลา (13) นายกเทศมนตรีนครสงขลา (14) นายกเทศมนตรีเมืองเขารูปช้าง (15) นายกเทศมนตรีตำบล
เกาะแก้ว (16) สำนักงานทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมจังหวัดสงขลา (17) สำนักงานสิ่งแวดล้อมและควบคุมมลพิษที่ 16 (18) สำนักงาน
การจัดการน้ำเสียสาขา สงขลา (19) พัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์จังหวัดสงขลา (20) อธิการบดีมหาวิทยาลัยราชภัฏสงขลา (21)
มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลศรีวิชัย (22) ผู้บัญชาการทัพเรือภาคที่ 2 (23) ผู้บัญชาการกองพลพัฒนาที่ 4 และ (24) พนักงานจังหวัดสงขลา

4.2.2 กรุงเทพมหานคร : บันทึกความร่วมมือ พัฒนาขบวนองค์กรชุมชนในพื้นที่กรุงเทพฯ ปริมาณและตะวันออกร่วมกับ มูลนิธิ ttb ธนาคารทหารไทยธนชาติ จำกัด (มหาชน) เมื่อวันที่ 10 มีนาคม 2566

วัตถุประสงค์

(1) จุดประกายให้คนในชุมชนทุกเพศ ทุกวัย และองค์กรชุมชนร่วมกันส่งเสริมเพื่อเปลี่ยนแปลงสังคมให้ดีขึ้นอย่างยั่งยืน

(2) เพื่อปลูกพลังอาสาสมัคร ttb เจ้าหน้าที่ พอช. และผู้นำองค์กรชุมชน เข้าร่วมลงมือเปลี่ยนชุมชนผ่านกิจกรรม fai-fah for communities ให้ชุมชนได้มีชีวิตที่ดีขึ้น

(3) พัฒนาและต่อยอดแนวทางการ “ให้คืน” สู้สังคม

(4) นำองค์ความรู้ตามศักยภาพ ความถนัด และการเป็นอาสาสมัคร โดยเป็น “ผู้ให้” เพื่อตอบแทนชุมชน และสังคมให้ได้รับการพัฒนาและมีคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้น

(5) ร่วมกำหนดพื้นที่ดำเนินการสนับสนุนองค์ความรู้ตามความต้องการและตอบโจทย์ปัญหาที่เหมาะสมของแต่ละชุมชน

ความคืบหน้าการดำเนินงานในปี 2566 มูลนิธิ TTB สนับสนุนชุมชนในการพัฒนาคุณภาพชีวิตตามแผนชุมชนในหลากหลายโครงการ เช่น การสนับสนุนโครงการการพัฒนาอาชีพแปรรูปกล้วย กล้วย กล้วย by บ้านมั่นคงประชาสามัคคี เป็นการต่อยอดการสร้างอาชีพของคนในชุมชนอย่างมีส่วนร่วม ที่สหกรณ์เคหสถานบ้านมั่นคงประชาสามัคคี จำกัด เขตบางพลัด กรุงเทพฯ และการสนับสนุนงบประมาณโครงการ ECO PRINT ให้ชุมชนในตำบลเทศบาลเมืองเกล่ง จังหวัดระยอง เพื่อให้เกิดการพัฒนาคุณภาพชีวิตของคนในชุมชน ส่งเสริมให้เกิดการมีส่วนร่วมในการทำอาชีพ สร้างรายได้ร่วมกันในชุมชน

4.2.3 กรุงเทพมหานคร : บันทึกความร่วมมือ การพัฒนาชุมชนต้นแบบสุขภาวะในเขตคลองสามวา ร่วมกับ 5 หน่วยงาน เมื่อวันที่ 1 มิถุนายน 2566 ร่วมกับ 5 หน่วยงาน ได้แก่ (1) มูลนิธิพัฒนาที่อยู่อาศัย (มพศ.) (2) สำนักงานกองทุนสนับสนุนการสร้างเสริมสุขภาพ (สสส.) (3) สำนักงานเขตคลองสามวา (4) สำนักงานหลักประกันสุขภาพแห่งชาติ เขต 13 และ (5) ศูนย์บริการสาธารณสุข 64

เป็นการดำเนินงานตามยุทธศาสตร์ของแผนสุขภาวะชุมชน ใน 3 ประเด็น 1) การพัฒนาระบบและกลไกเพิ่มขีดความสามารถการจัดการสุขภาวะของพื้นที่ 2) พัฒนานวัตกรรม และ 3) ส่งเสริมการบูรณาการเข้าสู่งานประจำ โดย พอช. สนับสนุนการพัฒนาศูนย์พัฒนาเด็กของชุมชนในเขตคลองสามวา และขยายพื้นที่ทำงานร่วมกับชุมชนบ้านมั่นคงในเขตคลองสามวา เพื่อพัฒนาที่อยู่อาศัยและกายภาพชุมชนให้มีความมั่นคงนำไปสู่การพัฒนาคุณภาพชีวิตเพื่อให้ประชาชนมีที่อยู่อาศัยที่ยั่งยืนต่อไป

บันทึกข้อตกลงความร่วมมือสนับสนุนการพัฒนาพื้นที่ต้นแบบชุมชนเข้มแข็ง เพื่อพัฒนาสุขภาวะของคนทุกช่วงวัย ในพื้นที่นำร่องเขตคลองสามวา กรุงเทพมหานคร

4.2.4 จังหวัดแม่ฮ่องสอน : บันทึกความร่วมมือ พัฒนาความร่วมมือเพื่อขับเคลื่อนการพัฒนาที่อยู่อาศัย แก้ไขปัญหาความยากจน ร่วมกับ 19 หน่วยงาน ระหว่างวันที่ 16 – 17 มีนาคม 2566

โครงการพัฒนาความร่วมมือเพื่อขับเคลื่อนการพัฒนาที่อยู่อาศัย แก้ไขปัญหาความยากจน และส่งเสริมคุณภาพชีวิตผู้ด้อยโอกาสให้มีความสุข จังหวัดแม่ฮ่องสอน (Home Of Happiness) เพื่อเป็นการจัดการตำบลโดยใช้บ้านเป็นเครื่องมือ และขยายไปสู่สัมมาชีพในพื้นที่ในการแก้ปัญหาความยากจน ซึ่งไม่ใช่แค่การมุ่งหน้าให้เกิดการแก้ไขปัญหาความยากจนเพียงอย่างเดียว แต่ยังมีมุ่งเน้นไปสู่การสร้างความร่วมมือในการพัฒนาคุณภาพชีวิตของคนในชุมชนเป็นสำคัญ

ความคืบหน้าการดำเนินงานในปี 2566 เกิดแผนพัฒนาของภาคประชาชนเพื่อขับเคลื่อนการพัฒนาที่อยู่อาศัย แก้ไขปัญหาความยากจนและเสริมสร้างคุณภาพชีวิตผู้ด้อยโอกาสให้มีความสุข ภายใต้แนวคิด “บ้านแห่งความสุข” โดยแผนการพัฒนาด้านที่อยู่อาศัยของสภาองค์กรชุมชนทั้ง 12 แห่งได้รับการบรรจุในแผนพัฒนาจังหวัดแม่ฮ่องสอน ปี 2566-2570 เป้าประสงค์ที่ 3 กลุ่มคนเปราะบาง ผู้ด้อยโอกาส ได้รับการส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิต ภายใต้โครงการสำคัญที่ 2 โครงการพัฒนาคุณภาพชีวิตทุกช่วงวัยอย่างยั่งยืน งบประมาณรวม 7,698,850 บาท โดยมีสำนักงานพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์จังหวัดแม่ฮ่องสอนเป็นหน่วยในการรับงบประมาณ และจะเริ่มดำเนินงานตามแผนงานในปี 2567 ในกลุ่มเป้าหมายสภาองค์กรชุมชน 12 ตำบล 380 ครัวเรือน

หมายเหตุ : (1) สถาบันพัฒนาองค์กรชุมชน (องค์การมหาชน) (2) ที่ทำการปกครอง จังหวัดแม่ฮ่องสอน (3) ทหารการค้า จังหวัดแม่ฮ่องสอน (4) องค์การบริหารส่วนจังหวัดแม่ฮ่องสอน (5) สำนักงานพัฒนาชุมชน จังหวัดแม่ฮ่องสอน (6) สำนักงานสาธารณสุข จังหวัดแม่ฮ่องสอน (7) สำนักงานศึกษาธิการ จังหวัดแม่ฮ่องสอน (8) สำนักงานแรงงาน จังหวัดแม่ฮ่องสอน (9) สำนักงานพาณิชย์ จังหวัดแม่ฮ่องสอน (10) สำนักงานทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม จังหวัดแม่ฮ่องสอน (11) สำนักงานส่งเสริมการปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดแม่ฮ่องสอน (12) สำนักงานเกษตรและสหกรณ์ จังหวัดแม่ฮ่องสอน (13) สำนักงานปศุสัตว์ จังหวัดแม่ฮ่องสอน (14) สำนักงานประมง จังหวัดแม่ฮ่องสอน (15) สำนักงาน ก.ศ.น. จังหวัดแม่ฮ่องสอน (16) วิทยาลัยชุมชนแม่ฮ่องสอน (17) สำนักงานเหล่ากาชาด จังหวัดแม่ฮ่องสอน (18) เครือข่ายสภาองค์กรชุมชน จังหวัดแม่ฮ่องสอน (19) เครือข่ายสวัสดิการชุมชน จังหวัดแม่ฮ่องสอน (20) สำนักงานพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ จังหวัดแม่ฮ่องสอน

5

การพัฒนาขีดความสามารถ ของผู้นำ และคนรุ่นใหม่เข้าร่วม

ประเด็นการพัฒนา

การพัฒนาและเสริมสร้าง
ขีดความสามารถของผู้นำ
คนและขบวนการองค์กรชุมชน

การพัฒนาศักยภาพผู้นำและคนรุ่นใหม่ เพื่อ
ให้มีคุณภาพและรู้เท่าทันการเปลี่ยนแปลง เป็นการ
พัฒนาและเสริมสร้างความเข้าใจในการปรับตัว ความ
สามารถ ทักษะในการคิดวิเคราะห์ เทคนิคและรูปแบบ
การพัฒนาที่ทันสมัยในการบริหารจัดการที่สอดคล้อง
กับบริบทของพื้นที่และสังคมยุคใหม่ พัฒนาทักษะใน
การเชื่อมโยงและบูรณาการการทำงานร่วมระหว่าง
ขบวนการองค์กรชุมชนและการทำงานร่วมกับภาคีพัฒนา
ในพื้นที่พร้อมทั้งสร้างกระบวนการเรียนรู้อย่างต่อเนื่อง
ท่ามกลางการปฏิบัติภารกิจจริง เพื่อให้มีขีดความสามารถ
ในการพัฒนาชุมชนท้องถิ่น นำความรู้ความสามารถจาก
การพัฒนาไปใช้ในการพัฒนาตนเอง และพัฒนาชุมชน
ท้องถิ่นให้มีความเข้มแข็ง

เกิดการพัฒนาศักยภาพผู้นำและคนรุ่นใหม่
5,327 คน ครอบคลุมพื้นที่ทั้ง 5 ภาค โดยมีการจัดทำ
ทำเนียบผู้นำขบวนการองค์กรชุมชนที่ได้รับการพัฒนา และ
บันทึกข้อมูลผู้นำขบวนการองค์กรชุมชนในระบบโปรแกรม
ระบบบูรณาการพื้นที่ปฏิบัติการชุมชนท้องถิ่นจัดการ
ตนเอง (codi areainterop) เพื่อเป็นฐานข้อมูล ซึ่งมี
ผู้นำที่ได้รับการพัฒนาในด้านต่าง ๆ ดังนี้

(1) การบริหารจัดการที่ดี 531 คน ก่อให้เกิด
คณะทำงานเครือข่ายภาคประชาชนและองค์กรชุมชน
ต่อต้านการทุจริตใน 343 ตำบล เป็นกลไกขับเคลื่อนการ
ป้องกันและต่อต้านการทุจริต และเกิดการบริหารจัดการ
โครงการที่ถูกต้องตามหลักธรรมาภิบาล

(2) ความรู้ด้านงานพัฒนา 3,290 คน โดยเฉพาะ
การจัดทำแผนพัฒนาชุมชนท้องถิ่นของภาคประชาชน
ส่งผลให้ตำบลมีแผนพัฒนาชุมชนท้องถิ่นใน 1,135 ตำบล
สอดคล้องกับปัญหา/ความต้องการและบริบทของพื้นที่

(3) การสื่อสารและการประชาสัมพันธ์
“นักสื่อสารชุมชน” 990 คน โดยมีการนำเสนอข่าว
บทความ และคลิป เผยแพร่ผ่านช่องทางของสถาบันฯ
สู่สาธารณะ ไม่น้อยกว่า 20 ชิ้น/ผลงาน

(4) การใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ 152 คน ในการ
ใช้งานโปรแกรมบริหารการเงินและบัญชีกองทุน
สวัสดิการชุมชน (Social Welfare Fund) ก่อให้เกิด
ระบบการบริหารจัดการเงินกองทุนสวัสดิการชุมชนที่มี
ประสิทธิภาพ

(5) ผู้เชี่ยวชาญเฉพาะด้าน 364 คน โดยเกิด
การพัฒนายกระดับฝีมือ “ช่างชุมชน” สู่การแก้ไขปัญหา
ที่อยู่อาศัยผู้มีรายได้น้อย และเป็นการสร้างงาน
สร้างอาชีพ สร้างรายได้ให้กับคนในชุมชน

ตาราง แสดงจำนวนผู้นำที่ได้รับการพัฒนาในด้านต่างๆ จำแนกรายภาค

ประเภทหลักสูตร	ภาค					ส่วนกลาง	รวม
	กรุงเทพฯ ปริมณฑล และตะวันออก	กลางและ ตะวันตก	เหนือ	ตะวันออก เฉียงเหนือ	ใต้		
การบริหารจัดการที่ดี	291	66	-	714	-	-	531
การพัฒนาความรู้ด้านงานพัฒนา	203	50	1,232	947	858	-	3,290
การสื่อสาร/ประชาสัมพันธ์	-	12	-	13	-	965	990
เทคโนโลยีสารสนเทศ	43	-	-	30	79	-	152
ผู้เชี่ยวชาญงานชุมชนเฉพาะด้าน	35	-	-	-	329	-	364
รวม	572	128	1,232	1,164	1,266	965	5,327

การพัฒนาศักยภาพผู้นำสภาองค์กรชุมชน 5 กลุ่มจังหวัดตะวันออกเฉียงเหนือด้านการจัดทำแผนพัฒนาชุมชนท้องถิ่น

เมื่อวันที่ 5 ตุลาคม 2565 ณ ห้องประชุมสวนชุมชน แสง ตำบลท่าขอนยาง อำเภอกันทรวิชัย จังหวัดมหาสารคาม มีการพัฒนาศักยภาพผู้นำสภาองค์กรชุมชนด้านการจัดทำแผนพัฒนาชุมชนท้องถิ่น เพื่อสร้างความเข้าใจหลักการ แนวคิด เจตนารมณ์ การนำ พรบ.สภาองค์กรชุมชนตำบลไปใช้ หลักเกณฑ์ วิธีการ รับรองคุณภาพกลุ่มองค์กรชุมชนตำบล การจัดทำแผนพัฒนาชุมชนท้องถิ่นของสภาองค์กรชุมชนตำบล และการทำงานพัฒนาโดยใช้พื้นที่เป็นตัวตั้ง ร่วมกับเครือข่ายภาคีภาคประชาสังคม มีผู้เข้าร่วม 32 คน ได้แก่ ตัวแทนสภาองค์กรชุมชนตำบล 5 กลุ่มจังหวัด คณะกรรมการประสานงานสภาองค์กรชุมชนภาคตะวันออกเฉียงเหนือ และเจ้าหน้าที่ พอช.ภาคอีสาน

โดยหลังจากการพัฒนาดังกล่าวผู้เข้าร่วมได้นำแนวทางการจัดทำแผนพัฒนาไปฝึกปฏิบัติการ จัดทำแผนพัฒนาชุมชนท้องถิ่นของสภาองค์กรชุมชนตำบล ซึ่งแผนงานพัฒนาของตำบล โดยสภาองค์กรชุมชนสามารถเสนอแผนงานงบประมาณ โครงการ เพื่อให้เกิดการขับเคลื่อนงานเชื่อมโยงการทำงานกับหน่วยงานภาคีต่าง ๆ

6

การพัฒนาคุณภาพและเสริมสร้างศักยภาพ สภาองค์กรชุมชน ให้เป็นกลไกกลางในการพัฒนาชุมชนท้องถิ่น

การพัฒนาคุณภาพ สภาองค์กรชุมชน

เป็นการพัฒนาคุณภาพสภาองค์กรชุมชนให้มีความรู้ความเข้าใจและเชื่อมั่นเจตนาารมณัตามพระราชบัญญัติสภาองค์กรชุมชน พ.ศ.2551 ในการดำเนินงานตามบทบาทภารกิจ พร้อมทั้งเสริมสร้างศักยภาพของสภาองค์กรชุมชนให้เป็นกลไกกลางและเครื่องมือในการพัฒนาชุมชนท้องถิ่น ขับเคลื่อนการแก้ไขปัญหาของชุมชนและประเด็นสาธารณะ เสริมสร้างกระบวนการมีส่วนร่วมของคนในชุมชนและภาคีร่วมพัฒนาชุมชนท้องถิ่นสู่การพัฒนาชุมชนท้องถิ่นในการจัดการตนเอง

เกิดการพัฒนาคุณภาพสภาองค์กรชุมชน 1,162 ตำบล ใน 77 จังหวัด โดยสภาองค์กรชุมชนสามารถเป็นกลไกกลางในการแก้ไขและพัฒนาคุณภาพชีวิตของคนในตำบล จากการจัดทำแผนพัฒนาชุมชนท้องถิ่นระดับตำบล และพัฒนาคุณภาพชีวิตของคนในชุมชนผ่านประเด็นงานพัฒนาต่าง ๆ เช่น การพัฒนาที่อยู่อาศัย เศรษฐกิจชุมชน การป้องกันและต่อต้านการทุจริต การอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม การส่งเสริมสุขภาพชุมชน เป็นต้น ส่งผลให้ชุมชนเกิดการพัฒนาและแก้ไขปัญหาที่สอดคล้องกับปัญหา/ความต้องการของชุมชนอย่างแท้จริง โดยกระบวนการมีส่วนร่วมจากทุกภาคส่วน อันเป็นประชาธิปไตยชุมชนจากฐานราก

สภาองค์กรชุมชนสะสมทั่วประเทศ จำนวน 7,785 แห่ง มีสมาชิกสภาองค์กรชุมชนตำบล ประกอบด้วยผู้แทนของชุมชนและผู้ทรงคุณวุฒิรวม 254,326 คน และมีกลุ่มหรือองค์กรชุมชน/เครือข่ายองค์กรชุมชนที่จัดแจ้งจำนวนรวมทั้งสิ้น 156,497 องค์กร ครอบคลุมพื้นที่ 77 จังหวัด ดังนี้

ตาราง แสดงจำนวนการจัดตั้งสะสมสภาองค์กรชุมชนตำบล แยกตามรายภาค
(ข้อมูล ณ วันที่ 30 กันยายน 2566)

ภาค	จำนวนจัดตั้งสะสม (๓แห่ง)	จำนวนกลุ่มองค์กรชุมชนที่จัดแจ้ง (องค์กร)	จำนวนสมาชิก (ราย)
เหนือ	1,671	40,957	53,446
ตะวันออกเฉียงเหนือ	2,908	59,330	100,637
ใต้	1,166	18,019	32,806
กลางและตะวันตก	1,159	17,836	38,232
กรุงเทพฯปริมณฑลและตะวันออก	881	20,355	29,205
รวม	7,785	156,497	254,326

การจัดประชุมระดับชาติของสภาองค์กรชุมชนตำบล

ระหว่างวันที่ 29 - 30 พฤศจิกายน 2566 มี “การประชุมในระดับชาติของสภาองค์กรชุมชนตำบล ณ สถาบันพัฒนาองค์กรชุมชน (องค์การมหาชน)” โดยมีผู้แทนสภาองค์กรชุมชนทั่วประเทศในระดับจังหวัด 77 จังหวัด พร้อมด้วยผู้ทรงคุณวุฒิเจ้าหน้าที่ และผู้บริหาร พอช. เข้าร่วมประมาณ 200 คน โดยสาระสำคัญในการประชุม คือ “สภาองค์กรชุมชนเป็นหุ้นส่วนการพัฒนา สร้างการกระจายอำนาจ สู่ความเข้มแข็งของชุมชนท้องถิ่น ภายใต้วิถีสถาบันธรรมพื้นถิ่น” มีการหารือใน 5 ประเด็นหลัก คือ (1) สิทธิชุมชน (2) สิทธิมนุษยชน (3) การกระจายอำนาจ (4) เศรษฐกิจฐานราก และ (5) ผลกระทบจากนโยบายการพัฒนา เช่น เขตเศรษฐกิจพิเศษภาคตะวันออก โครงการผันน้ำยม จังหวัดแม่ฮ่องสอน ฯลฯ เพื่อนำข้อเสนอจากภาคประชาชนเสนอต่อคณะรัฐมนตรีต่อไป

รูปธรรมสภาองค์กรชุมชนในการขับเคลื่อนงานในชุมชน

สภาองค์กรชุมชนตำบลก้าโลน จังหวัดนครศรีธรรมราช พัฒนาคุณภาพชีวิตผู้มีรายได้น้อยในเมืองและชนบท ภายใต้กิจกรรมหัวข้อ “ส่งเสริมพัฒนาเส้นทางท่องเที่ยวเชิงวิถีชีวิต วัฒนธรรม และประวัติศาสตร์ - จัดทำเส้นทาง/แผนผัง/ประชาสัมพันธ์การท่องเที่ยวเชิงวิถีชีวิต วัฒนธรรมและประวัติศาสตร์” โดยการจัดทำแผนผังทำมือ เพื่อโยงเส้นทางท่องเที่ยวไปสู่ตำบลเขาแก้ว ตำบลท่าดี และเทศบาลตำบลขุนทะเล และมีการประเมินระดับเข้มแข็งของชุมชน เพื่อหาจุดอ่อน จุดแข็งของตำบล และนำข้อมูลมาใช้ในการจัดทำแผนพัฒนา 5 ปี โดยตำบลก้าโลน ต้องเร่งแก้ไข ปัญหาเพื่อให้คนภายนอก รู้จัก “ก้าโลน” เป็นพื้นที่น่าท่องเที่ยว ก้าโลนมีดีเกินกว่าที่คิด โดยมุ่งหวังให้เกิดความร่วมมือการบูรณาการร่วมของทุกภาคส่วนในพื้นที่ เพื่อช่วยประชาสัมพันธ์ให้คนรู้จักก้าโลน

7

การยกระดับคุณภาพ และมาตรฐานกองทุนสวัสดิการชุมชน

7.1 การสนับสนุนการจัดสวัสดิการชุมชน

เป็นการสร้างหลักประกันความมั่นคงในชีวิตของคนในชุมชนให้มีความเป็นอยู่ที่ดีขึ้น บนพื้นฐาน “ให้อย่างมีคุณค่า รับอย่างมีศักดิ์ศรี” ซึ่งมีแนวทางการดำเนินงานสำคัญ คือ การใช้ทุนทางสังคมที่มีอยู่ แต่ละชุมชนเป็นฐานในการจัดสวัสดิการครอบคลุมตั้งแต่เกิดจนตาย บนฐานของการช่วยเหลือเกื้อกูลกัน สร้างพลังในการพึ่งตนเอง และสร้างความร่วมมือกับภาครัฐ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในการสนับสนุนให้เกิดการจัดสวัสดิการอย่างต่อเนื่อง

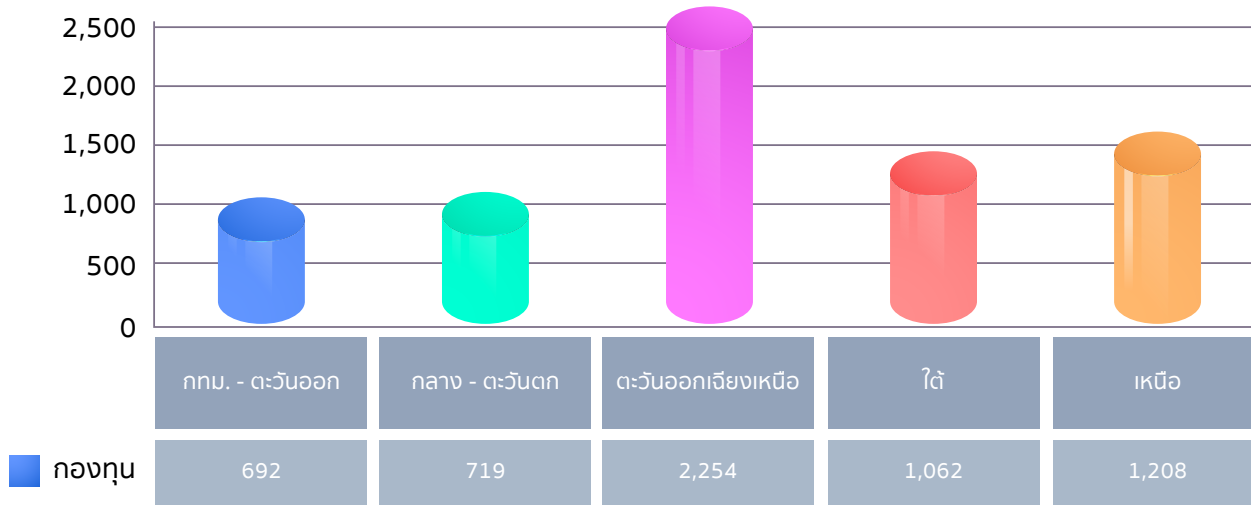
เกิดการสมทบงบประมาณกองทุนสวัสดิการชุมชนรวม 1,663 กองทุน ครอบคลุมสมาชิก 1,130,315 คน งบประมาณสมทบรวม 233.82 ล้านบาท ส่งผลให้กองทุนสวัสดิการชุมชนสามารถจัดสวัสดิการพื้นฐานให้กับสมาชิกครอบคลุมทุกช่วงวัยตั้งแต่เกิด แก่ เจ็บ ตาย ณ วันที่ 30 กันยายน 2566 มีการจัดตั้งกองทุนสวัสดิการชุมชนตำบล/เมือง 5,935 กองทุน จำนวน

สมาชิกกองทุน 6,760,604 ราย และมีเงินกองทุน (สะสม) รวม 20,755,556,074 บาท จำแนกเป็น

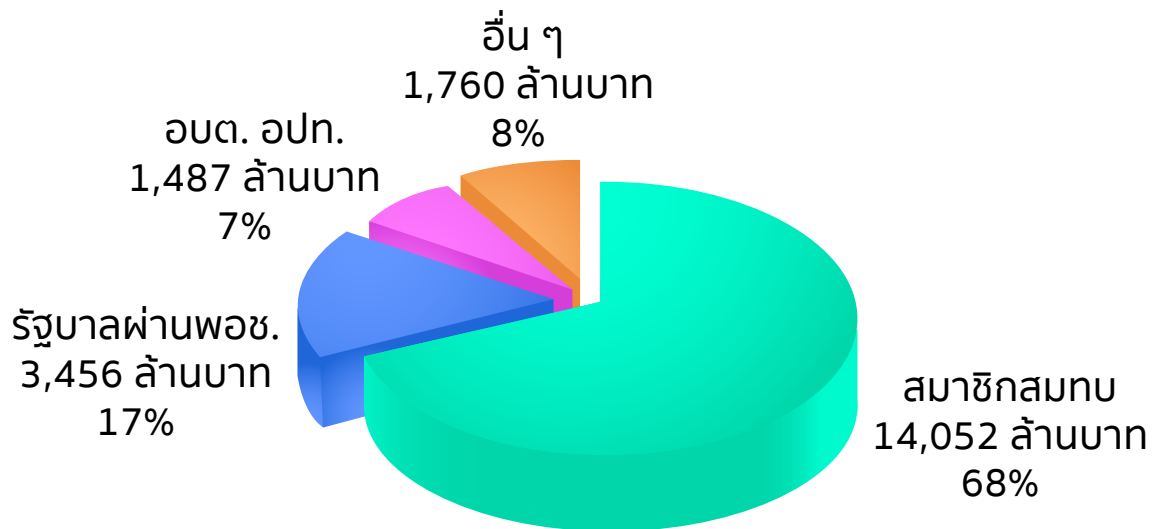
- (1) เงินสมทบจากสมาชิก
14,052,008,978.94 บาท
คิดเป็นร้อยละ **68**
- (2) เงินสมทบจากรัฐบาลผ่าน พอช.
3,456,108,210.24 บาท
คิดเป็นร้อยละ **17**
- (3) เงินสมทบจากองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น
1,487,151,589.11 บาท
คิดเป็นร้อยละ **7**
- (4) เงินสมทบจากแหล่งอื่น ๆ เช่น
ภาคเอกชน เงินบริจาค ฯลฯ
1,760,287,298.67 บาท
คิดเป็นร้อยละ **8**

ส่งผลให้เกิดการจัดสวัสดิการพื้นฐานให้สมาชิกครอบคลุมตั้งแต่ เกิด แก่ เจ็บ ตาย ซึ่งมีรูปแบบสวัสดิการ 13 ประเภท เช่น สวัสดิการรับขวัญเด็กแรกเกิด ทุนการศึกษา จ่ายกรณีเข้ารับรักษาตัวในโรงพยาบาล งานอุปสมบท งานแต่งงาน บำนาญผู้สูงอายุ สวัสดิการเสียชีวิตจัดงานศพ สวัสดิการผู้ด้อยโอกาส คนพิการ ทุนประกอบอาชีพ ภัยพิบัติ ฯลฯ โดยมีผู้รับสวัสดิการตรง 5,602,437 ราย เงินจ่ายสวัสดิการรวม 3,981,010,726.04 บาท

ตาราง/แผนภูมิแสดงจำนวนกองทุนสวัสดิการชุมชน
จำนวน 5,935 กองทุน

แผนภูมิแสดงที่มาของเงินกองทุนสวัสดิการชุมชน (สะสม)
จำนวน 20,755,556,074 บาท จำแนกตามแหล่งงบประมาณ

ตารางแสดงข้อมูลกองทุนสวัสดิการชุมชนเปรียบเทียบกับจำนวนข้อมูลตำบล/
หมู่บ้าน/สมาชิก/เงินกองทุน (สะสม) และจำนวนคณะกรรมการ โดยมีรายละเอียด ดังนี้

ภาค	จำนวน ตำบล ทั้งหมด	จำนวน กองทุน/ ร้อยละของ ตำบล	จำนวนหมู่บ้าน		จำนวน สมาชิก	จำนวน เงินกองทุน (สะสม)	จำนวน คณะ กรรมการ (คน)
			ทั้งหมด	เข้าร่วม			
กทม. - ตะวันออก	976	692 70.90%	7,096	6,483	765,191	2,478,369,150	80,590
กลาง - ตะวันตก	1,143	719 62.90%	6,389	6,062	567,551	2,000,179,772	100,566
ตะวันออกเฉียงเหนือ	2,709	2,254 83.20%	60,878	25,767	2,598,520	7,579,651,783	199,200
ใต้	1,086	1,062 97.79%	7,406	7,237	1,350,325	4,080,769,224	148,555
เหนือ	1,566	1,208 77.14%	17,968	13,755	1,479,017	4,616,586,145	125,510
รวมทั้งสิ้น	7,480	5,935 79.34%	99,737	59,304	6,760,604	20,755,556,074	654,421

7.2 การรับรองมาตรฐานกองทุนสวัสดิการชุมชน

เป็นการยกระดับการรับรองสถานภาพองค์กรชุมชนที่มากกว่าการรับรองการมีตัวตนขององค์กร เป็นการรับรองคุณภาพและมาตรฐานในการดำเนินงานอย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผล และได้รับการยอมรับจากทุกภาค โดยมี

การรับรองมาตรฐานกองทุนสวัสดิการชุมชน :

เกณฑ์การรับรองมาตรฐานกองทุนสวัสดิการชุมชน ประกอบด้วย 4 ข้อ

- 1) มีข้อมูลกองทุนสวัสดิการชุมชนที่เป็นปัจจุบันในระบบสารสนเทศโปรแกรมบริหารกองทุนสวัสดิการชุมชน
- 2) มีโครงสร้างคณะกรรมการกองทุนสวัสดิการชุมชน
- 3) มีข้อบังคับ/ระเบียบกองทุนสวัสดิการชุมชน
- 4) กองทุนมีการจัดสวัสดิการช่วยเหลือสมาชิกและชุมชน/สังคมให้มีชีวิตความเป็นอยู่ที่ดีขึ้น

คณะอนุกรรมการสวัสดิการชุมชนพิจารณารับรองมาตรฐานกองทุนสวัสดิการชุมชนที่มีคุณสมบัติตามเกณฑ์มาตรฐาน จำนวน 1,005 กองทุน โดยสถาบันพัฒนาองค์กรชุมชน ประกาศรับรองมาตรฐานกองทุนสวัสดิการชุมชน ณ วันที่ 18 สิงหาคม 2566 และเผยแพร่บนเว็บไซต์สถาบันฯ อันเป็นการสะท้อนคุณภาพและมาตรฐานการดำเนินงานของกองทุนสวัสดิการชุมชนในการมีระบบบริหารจัดการที่ดีและเป็นปัจจุบัน รวมถึงบทบาทของกองทุนสวัสดิการชุมชนในการช่วยเหลือสมาชิก กลุ่มเปราะบางและชุมชนได้เข้าถึงสวัสดิการของชุมชนที่ร่วมกันดำเนินการตามบริบทและศักยภาพของกองทุนสวัสดิการชุมชนในแต่ละพื้นที่ ประกอบด้วย

- ภาคเหนือ 205 กองทุน
- ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ 381 กองทุน
- ภาคใต้ 180 กองทุน
- ภาคกลางและตะวันตก 122 กองทุน
- ภาคกรุงเทพมหานครและตะวันออก 117

กองทุน

QR Code

รายชื่อกองทุนสวัสดิการชุมชน
ผ่านเกณฑ์ฯ ที่กำหนด

กองทุนสวัสดิการชุมชนมุ่งเน้นการพัฒนาคุณภาพชีวิตของคนในชุมชน

กองทุนสวัสดิการชุมชนตำบลวังกะพ้อ อำเภอมะนัง จังหวัดสตูลได้รับรางวัลป้วย อิงภากรณ์ ปี 2566 ด้านการพัฒนาสังคมสูงวัย เป็นกองทุนที่มีความโดดเด่นเรื่องการดูแลผู้สูงวัยได้ดีเยี่ยม โดยกองทุนใช้ข้อมูลตัวเลขประชากรและตัวเลขการจ่ายเงินค่ารักษาพยาบาลในแต่ละปีมาวิเคราะห์ แล้วนำมาแก้ปัญหา จัดโครงการและกิจกรรมเพื่อพัฒนาคุณภาพชีวิตและสุขภาพของผู้สูงอายุ จากความร่วมมือของคนในพื้นที่ ทั้งท้องถิ่น ท้องที่ ภาครัฐ เอกชน วัด ประชาชน เพื่อให้ (1) ผู้สูงอายุ ที่ติดบ้านได้ออกมาร่วมทำกิจกรรมกับชุมชนมากขึ้น (2) ผู้สูงอายุ ติดเตียง มีคนไปเยี่ยม เยือนถามไถ่สุขภาพ และมอบของให้เพื่อเป็นกำลังใจ

(3) ผู้สูงอายุ ติดสังคม กล้าแสดงออกได้ใช้ภูมิความรู้ สืบสานวิถีวัฒนธรรมให้กับลูกหลานต่อ จากการดำเนินงาน พบว่า ผู้สูงวัยในชุมชนเข้าร่วมกิจกรรมเพิ่มขึ้นไม่ว่าจะเป็นกิจกรรมกลองยาว เฝ้าข้าวหลาม ทำขนมเทียน บำปิ่น ข้าวต้มมัด ฯลฯ ทำให้มีรายได้เพิ่มขึ้นจากเดิม และมาเจอกันทำให้เกิดความสุข สนุกสนานมีรอยยิ้ม และจากการตรวจสอบค่าใช้จ่ายรักษาพยาบาล พบว่า สามารถลดค่าใช้จ่ายในการรักษาพยาบาลได้ถึง 70% อาจจะได้ถือว่าเป็นตัวบ่งชี้ถึงคุณภาพชีวิตของคนที่นี่ดีขึ้น แม้ไม่มากแต่ทำให้ค่าใช้จ่ายของกองทุนสวัสดิการนั้นไปทำแผนต่อยอดในด้านอื่น ๆ ที่ครอบคลุมคนทุกช่วงวัยต่อไป

8

การพัฒนาคุณภาพองค์กร ผู้ใช้สินเชื่อ

8.1 การพัฒนาคุณภาพระบบการบริหารจัดการ ขององค์กรผู้ใช้สินเชื่อ

เป็นการสนับสนุนกลไกการบริหารและพัฒนา
ระบบสินเชื่อ การประเมินคุณภาพและพัฒนาองค์กรผู้
ใช้สินเชื่อระดับพื้นที่ เน้นการเสริมสร้างความเข้มแข็งของ

องค์กรผู้ใช้สินเชื่อ และการฟื้นฟูแก้ปัญหาสินเชื่อผิดนัด
โดยดำเนินการพัฒนาคุณภาพระบบการบริหาร
จัดการขององค์กรผู้ใช้สินเชื่อร่วมกับกรมตรวจบัญชีสหกรณ์
และกรมส่งเสริมสหกรณ์ในการอบรมบัญชีให้กับกลุ่ม/
สหกรณ์ มีผู้เข้ารับการอบรม 243 คน จาก 141 องค์กร

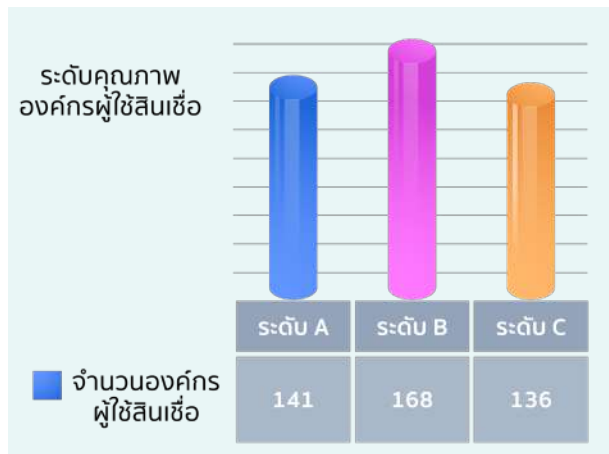
ระดับคุณภาพขององค์กรผู้ใช้สินเชื่อ สามารถ
จัดระดับความเข้มแข็งเป็น 3 ระดับ คือ

ระดับ A มีความเข้มแข็งดีมาก

ระดับ B มีความเข้มแข็งปานกลาง

ระดับ C มีความเข้มแข็งพอใช้/ต้องปรับปรุง

จากการประเมินคุณภาพองค์กรผู้ใช้สินเชื่อ
จำนวน 445 องค์กร ซึ่งมีคุณภาพระดับ A และ B รวม
309 องค์กร หรือร้อยละ 69.44

ภาค	จำนวน รวมทั้งสิ้น	จำนวนองค์กรตามระดับความเข้มแข็ง		
		ระดับดีมาก (A)	ระดับปานกลาง (B)	ระดับพอใช้ (C)
เหนือ	55	24	17	14
ตะวันออกเฉียงเหนือ	56	8	25	23
ใต้	50	22	23	5
กลางและตะวันตก	55	6	22	27
กรุงเทพฯ ปริมณฑลและตะวันออก	163	71	40	52
องค์กรผู้ใช้สินเชื่อที่อยู่อาศัยชุมชนริมคลอง	48	4	34	10
องค์กรผู้ใช้สินเชื่อบ้านมั่นคงส่วนกลาง	18	6	7	5
รวม	445	141	168	136

8.2 การฟื้นฟูและแก้ไขปัญหาสินเชื่อผิดนัด

1) การสนับสนุนสินเชื่อแก่องค์กรชุมชน ในปี 2566 ระหว่างเดือน ตุลาคม 2565 - กันยายน 2566 มีการสนับสนุนสินเชื่อแก่องค์กรชุมชน รวม 16 องค์กร วงเงิน 362.75 ล้านบาท โดยมีผู้รับประโยชน์ 45 ชุมชน 1,081 ครัวเรือน

ประเภทสินเชื่อ	สินเชื่ออนุมัติ				สินเชื่อเบิกจ่าย (ลบ.)
	องค์กร	ชุมชน	ครัวเรือน	จำนวนเงิน (ลบ.)	
สินเชื่อบ้านมั่นคง	13	42	862	262.04	312.92
สินเชื่อพัฒนาที่อยู่อาศัยริมคลองเปรมประชากร	3	3	219	100.71	154.51
รวม	16	45	1,081	362.75	467.43

2) ผลการดำเนินงานสินเชื่อสะสม ตั้งแต่เริ่มดำเนินงานถึงกันยายน 2566 รายละเอียด ดังนี้

ประเภทสินเชื่อ	สินเชื่ออนุมัติ				สินเชื่อเบิกจ่าย	รับชำระคืน	ตัดบัญชีเป็นสูญ		สินเชื่อคงเหลือ		สินเชื่อผิดนัด %		
	องค์กร	ชุมชน	ครัวเรือน	จำนวนเงิน			องค์กร	จำนวนเงิน	องค์กร	จำนวนเงิน	องค์กร	จำนวนเงิน	%
สินเชื่อบ้านมั่นคง	508	2,687	47,502	9,665.97	8,787.43	4,239.49			415	4,547.94	8	70.50	1.55
สินเชื่ออื่น ๆ	499	3,737	361,696	1,951.66	1,951.66	1,379.43	1	2.98	244	569.25	169	404.72	71.1
รวมทั้งสิ้น	1,007	6,424	409,198	11,617.63	10,739.09	5,618.92	1	2.98	655	5,117.19	177	475.22	9.29

** จำนวนองค์กรทั้งหมด 655 องค์กร ใช้สินเชื่อที่อยู่อาศัย (บ้านมั่นคง) 415 องค์กร สินเชื่ออื่นๆ 244 องค์กร (มี 4 องค์กรใช้สินเชื่อทั้ง 2 ประเภท) **

3) ผลการอนุมัติสินเชื่อโครงการบ้านมั่นคงไทยเข้มแข็ง วงเงินที่ได้รับความเห็นชอบจากคณะกรรมการและคณะกรรมการสถาบันแล้วสะสม รวม 2,996.49 ล้านบาท ผู้รับประโยชน์ 18,856 ครัวเรือน 234 องค์กร 60 จังหวัด

4) ผลการอนุมัติสินเชื่อโครงการบ้านมั่นคง (คลองเปรมประชากร) วงเงินที่ได้รับเห็นชอบจากคณะกรรมการและคณะกรรมการสถาบันสะสม รวม 630.67 ล้านบาท 12 องค์กร 1,679 ครัวเรือน

9

การยกระดับการใช้ข้อมูลสารสนเทศ เพื่อการพัฒนาชุมชนท้องถิ่น

ประเด็นการพัฒนา

การพัฒนาระบบบริหารจัดการองค์กรในการเป็นหุ้นส่วนการพัฒนาชุมชนท้องถิ่น

9.1 พัฒนาและส่งเสริมการใช้ข้อมูลสารสนเทศในการปฏิบัติงาน

- การพัฒนาศักยภาพขบวนองค์กรชุมชน

โดยการอบรมกองเลขาขบวนองค์กรชุมชน จำนวน 150 คน 77 จังหวัด ในการใช้ระบบสารสนเทศ เพื่อให้สามารถใช้ระบบสารสนเทศของสถาบันฯ ในการทำงานและบริหารโครงการของชุมชนเองได้อย่างมีประสิทธิภาพ ประกอบด้วย

(1) การใช้โปรแกรมระบบบูรณาการชุมชนท้องถิ่นจัดการตนเอง (Codi Area Interop) บันทึกข้อมูลการเงินกองทุนสวัสดิการชุมชน และข้อมูลการจ่ายสวัสดิการเพื่อให้ข้อมูลในระบบสารสนเทศของสถาบันให้เป็นปัจจุบัน สามารถนำข้อมูลไปประกอบการวางแผน

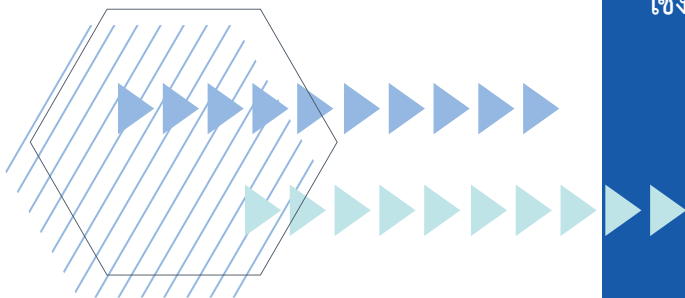
พัฒนา และสื่อสารได้อย่างถูกต้อง

(2) การใช้โปรแกรมบริหารจัดการโครงการ (CODI Project Management System) ในการเสนอโครงการขอรับงบประมาณสนับสนุนการทำงานพัฒนาจากสถาบัน และการรายงานผลการดำเนินงานตามตัวชี้วัด

- โครงการยกระดับตำบลเข้มแข็งด้วยการประยุกต์ใช้นวัตกรรมและเทคโนโลยี 10 ตำบล จัดอบรมเชิงปฏิบัติการ (workshop) การประยุกต์ใช้นวัตกรรมเกษตรอัจฉริยะระบบ IOT โดยมีนายนิรันดร์ สมพงษ์ เกษตรกรในพื้นที่โครงการบ้านมั่นคงชนบท เป็นวิทยากรต้นแบบถ่ายทอดองค์ความรู้ และมีวิทยาลัยพัฒนศาสตร์ ป๋วย อึ๊งภากรณ์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ เป็นภาคีวิชาการเข้าร่วมถอดบทเรียน ซึ่งมีพื้นที่ปฏิบัติการดังนี้

1. ต.บ้านโพธิ์ อ.บ้านโพธิ์ จ.พระนครศรีอยุธยา	วางแผนประยุกต์ใช้ Smart Farm IOT ในการปลูกสมุนไพร
2. ต.คลองน้อย อ.บ้านโพธิ์ จ.พระนครศรีอยุธยา	เตรียมการใช้งาน Smart Farm IOT ในการรดน้ำแปลงเกษตร
3. ต.สำพะเนียง อ.บ้านโพธิ์ จ.พระนครศรีอยุธยา	เตรียมประยุกต์ใช้ Smart Farm IOT ในการรดน้ำผัก

4. ต.ปากช่อง อ.ปากช่อง จ.นครราชสีมา	ประยุกต์ใช้ Smart Farm IOT ในแปลงเกษตร และพื้นที่ปลูกผักสลัด
5. ต.วังกระแจะ อ.ปากช่อง จ.นครราชสีมา	ประยุกต์ใช้ Smart Farm IOT บริหารจัดการน้ำอย่างประหยัด
6. ต.โนนสมบูรณ์ อ.เสิงสาง จ.นครราชสีมา	เตรียมประยุกต์ใช้ Smart Farm IOT ในโรงเพาะเห็ด และการเลี้ยงสัตว์น้ำ
7. ต.สามเมือง อ.สีดา จ.นครราชสีมา	เตรียมประยุกต์ใช้ Smart Farm IOT บริหารจัดการน้ำในแปลง และการเลี้ยงสัตว์
8. ต.นาगा อ.หลังสวน จ.ชุมพวง	ประยุกต์ใช้ Smart Farm IOT ในแปลงเกษตร และโรงเรือนปลูกผักอินทรีย์
9. ต.บ้านควน อ.หลังสวน จ.ชุมพวง	เตรียมประยุกต์ใช้ Smart Farm IOT ในโรงเรือนปลูกผักสลัด
10 เทศบาล ต.วังตะกอก อ.หลังสวน จ.ชุมพวง	เตรียมประยุกต์ใช้ Smart Farm IOT ในการบริหารจัดการน้ำ ในสวนปาล์ม

รายงานฉบับสมบูรณ์ โครงการ “การศึกษาเพื่อถอดองค์ความรู้การพัฒนาตำบลเข้มแข็งมีคุณภาพและมิติการประยุกต์ใช้นวัตกรรมและเทคโนโลยีเชิงพื้นที่” ประจำปี 2566

ผลจากการอบรมเชิงปฏิบัติการ ผู้เข้าร่วมกิจกรรม ได้รับความรู้และประยุกต์ใช้ระบบ IOT ตามบริบทและความพร้อมของพื้นที่ตนเอง และในระยะต่อไปจะมีการเตรียมความพร้อมของพื้นที่ที่สนใจ เพื่อขอรับการสนับสนุนจากหน่วยงานภายนอก เช่น สำนักงานพัฒนาเศรษฐกิจดิจิทัล (depa) และสำนักงานนวัตกรรมแห่งชาติ (NIA)

- **การพัฒนาระบบข้อมูลแผนที่ชุมชน (COPIN)** โดยการประสานงานกับทีมผู้เชี่ยวชาญในการประยุกต์ใช้งานระบบข้อมูล Urban Risk Map จาก Massachusetts Institute of Technology (MIT) พัฒนา ระบบข้อมูลแผนที่ชุมชน (COPIN) เพื่อเป็นเครื่องมือจัดเก็บข้อมูลที่ชุมชนสามารถป้อนได้ด้วยตนเอง แสดงข้อมูลพื้นที่บนแผนที่ มีรายงาน (Dashboard) และแสดงผลเปรียบเทียบความเข้มแข็งกับชุมชนและพื้นที่อื่น ทั้งในระดับจังหวัด ระดับประเทศได้ สามารถนำข้อมูลมาใช้ในการวางแผนพัฒนา หรือประสานความร่วมมือกับหน่วยงาน ภาคีที่เกี่ยวข้องได้ โดยการใช้งานผ่านช่องทางไลน์แอฟพลิเคชัน

- **การสนับสนุนพัฒนาและขยายผล การใช้งานแพลตฟอร์มต่าง ๆ** เช่น แพลตฟอร์ม Konthai.com ของบริษัทวิสาหกิจเพื่อสังคมเกษตรกรรม ลุ่มน้ำปากพนัง จำกัด แพลตฟอร์มรับซื้อของเก่า ยูนิ (UNII) โดยดำเนินการร่วมกับขบวนองค์กรชุมชนตำบลสะเม็ดได้ อำเภอบางคล้า จังหวัดฉะเชิงเทรา ที่มีความเข้มแข็งเรื่องจัดการขยะ และเว็บไซต์ตลาดนัดองค์กรชุมชนออนไลน์ (ตลาดนัดองค์กรชุมชน.com) เพื่อเป็นช่องทางการจำหน่ายสินค้าออนไลน์ให้แก่ขบวนองค์กรชุมชน

- **การใช้งานแพลตฟอร์มภาครัฐเพื่อรองรับการปฏิบัติตามกฎหมายคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคล (Government Platform for PDPA Compliance : GPPC)** ของสำนักงานคณะกรรมการดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ (สศช.) โดยสถาบันได้รับเลือกเป็นหน่วยงานเข้าร่วมโครงการเป็นระยะเวลา 1 ปี โดยไม่มีค่าใช้จ่าย มีผู้ปฏิบัติงานสถาบันจำนวน 10 คน เข้าร่วมอบรมความรู้เรื่องการปฏิบัติตามพระราชบัญญัติคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคล (PDPA) ผ่านระบบออนไลน์ MOOC (Massive Open Online Course) และได้รับสิทธิ์เข้าใช้งานแพลตฟอร์มภาครัฐเพื่อรองรับการปฏิบัติตามกฎหมายคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคล (Government Platform for PDPA Compliance : GPPC) ประกอบด้วย 5 ระบบย่อย ได้แก่

- (1) ระบบจัดการการขอความยินยอม (Consent Management)
- (2) ระบบบริหารบันทึกกิจกรรมการประมวลผลข้อมูลส่วนบุคคล (Record of Processing Activities Management)
- (3) ระบบจัดการแจ้งเหตุละเมิดข้อมูลส่วนบุคคล (Data Breach Notification Management)
- (4) ระบบจัดการคำขอใช้สิทธิของเจ้าของข้อมูลส่วนบุคคล (Data Subject Access Request Management)
- (5) ระบบงานสำหรับสำนักงานคณะกรรมการคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคล (Office of the Personal Data Protection Commission: OPDPC)

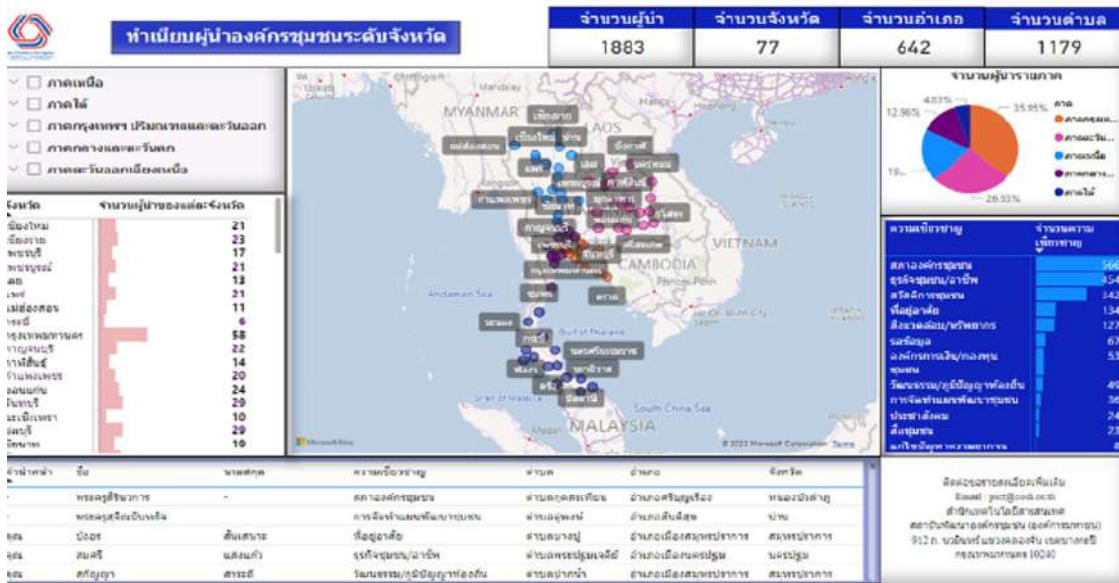
9.2 การพัฒนาระบบฐานข้อมูลสู่การเปิดเผยข้อมูลภาครัฐ (open data)

- จัดทำและประกาศใช้นโยบายมาตรฐานและแนวปฏิบัติเกี่ยวกับข้อมูลของสถาบันพัฒนาองค์กรชุมชน (องค์การมหาชน) ภายใต้ธรรมาภิบาลข้อมูลภาครัฐ
- ปรับปรุงข้อมูลในระบบฐานข้อมูลของสถาบัน ได้แก่ (1) ข้อมูลผู้รับผลประโยชน์โครงการด้านที่อยู่อาศัยจากครัวเรือนเป้าหมาย 197,992 ครัวเรือน (2) ข้อมูลสภาองค์กรชุมชนที่มีการควบรวบพื้นที่การดำเนินงาน (3) ทำเนียบผู้นำชุมชนระดับจังหวัด และ (4) ติดตามสถานะการปิดโครงการในโปรแกรม BMOS และ PMS
- การจัดทำรายงานข้อมูลทำเนียบผู้นำขบวนองค์กรชุมชนระดับจังหวัดที่อยู่ในหน้าจอเดียว (Dashboard) เพื่อเป็นเครื่องมือในการติดต่อประสาน

งาน และเผยแพร่แก่ผู้ที่ต้องการติดต่อขบวนองค์กรชุมชน

- เชื่อมโยงข้อมูลกับหน่วยงานภายนอก คือ

(1) ข้อมูลผู้รับประโยชน์โครงการด้านที่อยู่อาศัยในระบบติดตามการขอรับบริการกระทรวงการพัฒนาสังคมฯ (Social Welfare Data Management Platform) และระบบฐานข้อมูลกลางผู้รับสวัสดิการจากกระทรวง พม. (dbcenter.m-society.go.th) รวมถึงระบบศูนย์กลางการบริการประชาชนในการติดต่อราชการแบบเบ็ดเสร็จครบวงจร (Citizen Portal) ของสำนักงานพัฒนารัฐบาลดิจิทัล (สปร.) (2) ข้อมูลผู้รับประโยชน์โครงการด้านที่อยู่อาศัยกับระบบบริหารจัดการข้อมูลการพัฒนาคนแบบชี้เป้า (TPMAP) ของสำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ (สศค.) และหน่วยบริหารจัดการทุนด้านการพัฒนาระดับพื้นที่ (บพท.) www.ruamshare.com (3) ข้อมูลกองทุนสวัสดิการชุมชนกับแอปพลิเคชันทางรัฐด้วยการต่อประสานโปรแกรมประยุกต์ (API) ในการแสดงผลข้อมูลกองทุนสวัสดิการชุมชนผ่านระบบศูนย์รวมบริการของภาครัฐ (Citizen Portal) ของสำนักงานพัฒนารัฐบาลดิจิทัล (สปร.)

- พัฒนาระบบเปิดเผยข้อมูล (Open data) สถาบันฯ ดำเนินการลงทะเบียนชุดข้อมูล โครงการบ้านพอเพียง กับสำนักงานคณะกรรมการพัฒนาระบบราชการ (สำนักงาน ก.พ.ร.) ตามเกณฑ์การจัดทำตัวชี้วัดเรื่องการพัฒนาระบบบัญชีข้อมูล (Data Catalog) เพื่อนำไปสู่การเปิดเผยข้อมูลภาครัฐ (Open Data) ซึ่งมีชุดข้อมูลโครงการบ้านพอเพียงผ่านระบบเว็บไซต์ gdcatalog.codi.or.th ทั้งหมด 5 ชุดข้อมูล ประกอบด้วย

- (1) คู่มือบ้านพอเพียงปี 2566
- (2) รายชื่อโครงการบ้านพอเพียงที่ได้รับอนุมัติ
- (3) แบบฟอร์มเอกสารประกอบโครงการบ้านพอเพียง
- (4) จำนวนครัวเรือนที่ได้รับการช่วยเหลือในโครงการบ้านพอเพียง
- (5) รายงานตัวอย่างรูปธรรมการพัฒนาที่อยู่อาศัยโครงการบ้านพอเพียงที่ดำเนินการแล้วเสร็จ

10

การพัฒนานวัตกรรม และองค์ความรู้สื่อสารสู่สาธารณะ

10.1 การพัฒนาองค์ความรู้/นวัตกรรม การพัฒนาชุมชนท้องถิ่น

- จัดทำแผนการจัดการความรู้และการสื่อสารของสถาบันพัฒนาองค์กรชุมชน(องค์การมหาชน) และขบวนองค์กรชุมชน ประจำปีงบประมาณ 2566 เสนอต่คณะกรรมการสถาบัน ในการประชุมครั้งที่ 17/2565 วันที่ 23 พฤศจิกายน 2565 และมีการรายงานผลการดำเนินงานจัดการความรู้ ปี 2566 เสนอต่คณะกรรมการสถาบัน ในการประชุมครั้งที่ 9/2566 วันที่ 18 สิงหาคม 2566

- ส่งเสริมกระบวนการ Idea Hacks Young Phayao ร่วมกับภาคีหน่วยงานและวิชาการ ได้แก่ สำนักงานนวัตกรรมแห่งชาติ (NIA) ทีมวิชาการจากสถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง (สจล.) หน่วยบริหารและจัดการทุนด้านการพัฒนาระดับพื้นที่ (บพท.) และขบวนองค์กรชุมชน นักวิชาการ ภาคเอกชน ภาคประชาสังคม ภาครัฐ รวมถึงคนรุ่นใหม่ในจังหวัดพะเยา เพื่อพัฒนาองค์ความรู้และนวัตกรรมในการแก้ไขปัญหาและพัฒนาคุณภาพชีวิตของคนในพื้นที่ นำมาสู่กระบวนการส่งเสริมขบวนองค์กรชุมชนจัดหาระบบข้อมูลและความต้องการเพื่อเชื่อมโยงกับภาคีวิชาการที่จะพัฒนานวัตกรรมชุมชน และงานวิจัย

- ประสานความร่วมมือกับหน่วยงานภาคี 3 หน่วยงาน ในการพัฒนาองค์ความรู้/นวัตกรรมชุมชน ได้แก่

(1) **วิทยาลัยพัฒนศาสตร์ ป๋วย อึ๊งภากรณ์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์** : ดำเนินการภายในความร่วมมือกับสถาบัน ในโครงการถอดองค์ความรู้การพัฒนาตำบลเข้มแข็ง ประจำปี 2566” จำนวน 20 พื้นที่/ตำบล เพื่อให้ได้องค์ความรู้ของการขับเคลื่อนงานพัฒนาที่เป็นรูปธรรมในพื้นที่ และเกิดต้นแบบในการนำไปขยายผลการพัฒนาต่อไปในอนาคต

(2) **สำนักงานนวัตกรรมแห่งชาติ (องค์การมหาชน) หรือ NIA** : ดำเนินการโครงการ “Social Innovation Village Idea Hacks 2023” มีการส่งเสริมสนับสนุนให้เกิดการพัฒนา นวัตกรรมชุมชน ของขบวนองค์กรชุมชน โดยการเชื่อมโยงกับภาคีหน่วยงาน และภาคีวิชาการเข้ามาร่วม ยุกระดับและต่อยอดนวัตกรรมชุมชน และผลักดันขบวนองค์กรชุมชนให้สามารถออกแบบและสร้างนวัตกรรมชุมชนในบริบทพื้นที่ของตนเอง

(3) **สำนักงานคณะกรรมการสุขภาพแห่งชาติ (สช.)** : ดำเนินงานในเชิงวิชาการและข้อมูลเพื่อสร้างกระบวนการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ ร่วมกับสำนักงานคณะกรรมการสุขภาพแห่งชาติ (สช.) เครือข่ายสังคมสุขภาวะและนโยบาย โดยในแต่ละเวทีที่มีการหยิบยกประเด็นสำคัญเชิงสาธารณะแลกเปลี่ยนเรียนรู้และพัฒนาต่อยอดเป็นแนวทางหรือองค์ความรู้ในการพัฒนาประเด็นดังกล่าว

• **การดำเนินการโครงการถอดองค์ความรู้การพัฒนาตำบลเข้มแข็ง ประจำปี 2566** โดยความร่วมมือกับนักวิชาการ วิทยาลัยพัฒนศาสตร์ ป๋วย อึ๊งภากรณ์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ เพื่อสร้างกระบวนการถอดบทเรียนการพัฒนา รูปแบบโมเดลการพัฒนาตำบลเข้มแข็ง และกระบวนการเรียนรู้ร่วมกันของชุมชน ซึ่งเกิดชุดองค์ความรู้ใน 20 พื้นที่ ประกอบด้วย

● พื้นที่ประยุกต์ใช้นวัตกรรมและเทคโนโลยี

10 ตำบลใน 3 จังหวัด ได้แก่

- 1) ตำบลนาขา อำเภอหลังสวน จังหวัดชุมพร
- 2) ตำบลบ้านควน อำเภอหลังสวน จังหวัดชุมพร
- 3) เทศบาลตำบลวังตะกอก อำเภอหลังสวน จังหวัดชุมพร
- 4) ตำบลบ้านแพรง อำเภอบ้านแพรง จังหวัดพระนครศรีอยุธยา
- 5) ตำบลคลองน้อย อำเภอบ้านแพรง จังหวัดพระนครศรีอยุธยา
- 6) ตำบลสำพะเนียง อำเภอบ้านแพรง จังหวัดพระนครศรีอยุธยา
- 7) ตำบลปากช่อง อ.ปากช่อง จังหวัดนครราชสีมา
- 8) ตำบลท่ากระทะ อ.ปากช่อง จังหวัดนครราชสีมา
- 9) ตำบลโนนสมบูรณ์ อ.เสิงสาง จังหวัดนครราชสีมา
- 10) ตำบลสามเมือง อำเภอสีดา จังหวัดนครราชสีมา

● พื้นที่ตำบลเข้มแข็งมิตินมีคุณภาพ

10 ตำบลใน 7 จังหวัด ได้แก่

- 1) ตำบลเขื่อน อำเภอโกสุมพิสัย จังหวัดมหาสารคาม
- 2) ตำบลดงใหญ่ อำเภอวาปีปทุม จังหวัดมหาสารคาม
- 3) ตำบลท่าหมื่นราม อำเภอท่าวังทอง จังหวัดพิษณุโลก
- 4) ตำบลท้อแท้ อำเภอวัดโบสถ์ จังหวัดพิษณุโลก
- 5) ตำบลพระแท่น อำเภอท่ามะกา จังหวัดกาญจนบุรี
- 6) ต.หนองบัว อำเภอเมือง จังหวัดกาญจนบุรี
- 7) ตำบลนาทอน อำเภอทุ่งหว้า จังหวัดสตูล
- 8) ตำบลตะลุมป็น อ.สายบุรี จังหวัดปัตตานี
- 9) ตำบลคลองหินปูน อำเภอวังน้ำเย็น จังหวัดสระแก้ว
- 10) เขตธนบุรี กรุงเทพมหานคร

รูปแบบของเนื้อหาในการถอดองค์ความรู้ที่สำคัญ

- การบวนการประชุมเชิงปฏิบัติการ การสร้างเครื่องมือ Smart Farm IOT ของพื้นที่
- ผลจากการทดลองใช้นวัตกรรมราคาประหยัด สามารถช่วยลดต้นทุน ลดเวลา เพิ่มผลผลิต ให้กับพื้นที่ได้ อย่างไรก็ตาม
- ผลของการทดลองใช้นวัตกรรมที่สำเร็จ และไม่สำเร็จ มาจากสาเหตุใด และหากจะทำให้สำเร็จต้องดำเนินการอย่างไร

รูปแบบของเนื้อหาในการถอดองค์ความรู้ที่สำคัญ

- ศึกษาผลการประเมินตัวชี้วัดชุมชนเข้มแข็ง มิตินมีคุณภาพ
- ผู้นำขบวนองค์กรชุมชน มีหลักคิด (mindset) ทักษะ (skillset) เครื่องมือ (toolset) อะไรในการทำงานร่วมกับชุมชนและหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง
- ผู้นำใช้กระบวนการ ทำอย่างไร (what) ทำเมื่อไหร่ (when) ทำอย่างไร (How) ทำร่วมกับใคร (who) ในการดำเนินงานพัฒนาในพื้นที่
- ระบุธรรมความสำเร็จ ผลงานที่เกิดขึ้นและการขยายผลการดำเนินงาน

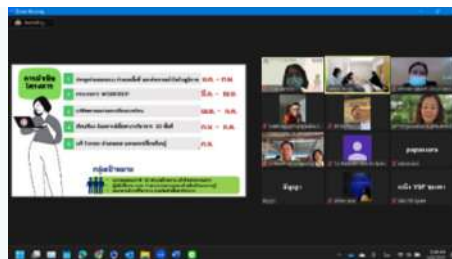
รายงานฉบับสมบูรณ์ โครงการ “การศึกษาเพื่อถอดองค์ความรู้การพัฒนาตำบลเข้มแข็งมิตินมีคุณภาพ และมิติการประยุกต์ใช้นวัตกรรมและเทคโนโลยีเชิงพื้นที่” ประจำปี 2566

โดยมีขั้นตอนการทำงาน 4 ขั้นตอน ดังนี้

ขั้นที่
1

สร้างความเข้าใจ และวางแผนการดำเนินการ
ในพื้นที่เป้าหมายร่วมกับภาคีวิชาการ
ขบวนการองค์กรชุมชน และผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้อง

ขั้นที่
2

กระบวนการฝึกอบรมรับฟังความคิดเห็นจากบทเรียนที่ผ่านมา และการจัดเวที workshop 3 ฝ่าย
ได้แก่ (1) วิทยากร / นักวิชาการ (2) พื้นที่ตำบลเป้าหมาย 20 พื้นที่ และ (3) เจ้าหน้าที่ พอช.
ในการนำเครื่องมือไปใช้ในการทดลองทำจริง

ขั้นที่
3

วิเคราะห์ ประมวลผล และติดตามผลการดำเนินงาน โดยนำผลการดำเนินงานที่เกิดขึ้น รวบรวม
จากการลงพื้นที่ การ workshop สะท้อนกลับไปยังพื้นที่เพื่อให้พื้นที่ได้เพิ่มเติมและรวบรวม
ผลการดำเนินงานสำหรับการจัดทำชุดความรู้

ณ ตำบลท้อแท้ อำเภอวัดโบสถ์
จังหวัดพิษณุโลก
วันที่ 21 เมษายน 2566

ณ ตำบลดงใหญ่ อำเภอลำปาง จังหวัดพิจิตร
วันที่ 25 เมษายน 2566

ขั้นที่
4

จัดเวที Forum ชุดความรู้ รับฟังข้อคิดเห็นและขยายผลการศึกษา

พอช. ขับเคลื่อน “ชุมชนเข้มแข็ง” ผ่านมิติ คนมีคุณภาพ ส่งเสริมการใช้นวัตกรรมและเทคโนโลยี ดิจิทัล

เวทีการขับเคลื่อนนวัตกรรมชุมชนเข้มแข็ง ส่งเสริมการประยุกต์เทคโนโลยีและนวัตกรรมดิจิทัล ระหว่างวันที่ 24 - 25 สิงหาคม 2566 เพื่อลดต้นทุน ลดเวลา เพิ่มผลผลิต ด้วยนวัตกรรมราคาประหยัด ในการทำเกษตรกรรม โดยมีผู้เข้าร่วมจากตำบลเป้าหมายทั่วประเทศ 20 ตำบล จำนวนกว่า 100 คน ณ สหกรณ์การเกษตรในเขตปฏิรูปที่ดินปากช่อง (คทช.) ภูวิรีสอร์ท ตำบลปากช่อง อำเภอปากช่อง จังหวัดนครราชสีมา วัตถุประสงค์คือ การสร้างกระบวนการพัฒนารูปแบบ (Model) การพัฒนาตำบลต้นแบบเข้มแข็งมิติคนมีคุณภาพ และการประยุกต์ใช้นวัตกรรมและเทคโนโลยี สร้างเครือข่ายการเรียนรู้ข้ามพื้นที่ ในการยกระดับตำบลเข้มแข็ง ร่วมกันของขบวนองค์กรชุมชน ในการจัดกระบวนการ

ครั้งนี้ ผู้เข้าร่วมได้ลงพื้นที่เรียนรู้การใช้ Smart Farm IOT 3 ฐาน คือ 1. ระบบให้อาหาร กำจัดศัตรูพืช 2. ระบบการดูแลฝรั่งไส้แดงอินทรีย์ 3. ระบบการดูแลผักสลัดยกพื้น และฟาร์มไส้เดือน การนำ IOT มาประยุกต์ใช้เป็นการพัฒนาระบบการรดน้ำอัตโนมัติที่สามารถควบคุมผ่านระบบมือถือและรีโมทคอนโทรล เพื่อบริหารจัดการการใช้น้ำเพื่อการเกษตรของชุมชน ร่นระยะเวลาในการให้น้ำพืช เพิ่มประสิทธิภาพในการผลิต และลดภาระค่าใช้จ่ายให้แก่เกษตรกร เป็นการลดต้นทุนในการผลิต

เป้าหมายในการจัดเวที ทำให้องค์กรชุมชนและภาคประชาสังคมมี Model นวัตกรรมชุมชน เพื่อเป็นต้นแบบในการขยายผล สู่พื้นที่รูปธรรมในมิติต่างๆ พร้อมทั้งการนำข้อมูลยกระดับสู่การพัฒนาเชิงวิชาการ เกิดการพัฒนาศักยภาพ ขบวนองค์กรชุมชนผ่านกระบวนการถอดองค์ความรู้ “การพัฒนาตำบลเข้มแข็ง” “Smart Farm IOT” เกิดการปฏิบัติการจริง และผลิตเครื่องมือผ่านนวัตกรรม “ระบบการจัดการน้ำ” เพื่อใช้ในแปลงเกษตรในพื้นที่ การถอดบทเรียน “คนมีคุณภาพ” ทำให้เห็นถึงเครื่องมือในการประเมินและบ่งชี้ถึงความเข้มแข็งของชุมชนมากขึ้นเกิดนวัตกรรม และขยายผลสู่การยกระดับการพัฒนา เชื่อมโยงภาคีเข้ามาช่วยหนุนเสริมความเข้มแข็งของชุมชน

การพัฒนาศักยภาพนักสื่อสารชุมชน

โครงการ ‘พัฒนาศักยภาพนักสื่อสารชุมชน สื่อสารงานพัฒนาสู่การพัฒนาที่ยั่งยืน’ ประจำปี 2566 จัดอบรมระหว่างเดือนพฤษภาคม - กรกฎาคม 2566 ในรูปแบบอบรมในห้องประชุมหรือ ‘Onsite’ และผ่านระบบ Zoom แบบ Online มีเป้าหมายเพื่อพัฒนาผู้นำ ผู้แทนขบวนองค์กรชุมชน คนรุ่นใหม่ ผู้ปฏิบัติงาน พอช. และผู้ที่สนใจทั่วไปที่มีความสนใจพัฒนาศักยภาพ เพื่อเป็น ‘นักสื่อสารชุมชน’ จำนวน 823 คน แบ่งเป็น (1) บุคลากร พอช. 56 คน และ (2) ขบวนองค์กรชุมชน/นักศึกษา/ผู้สนใจ/สาธารณะชน 767 คน โดยมีหลักสูตรต่าง ๆ ดังนี้

- หลักสูตร สร้างแรงบันดาลใจ “เรื่องเล่าจากชุมชน” และสร้าง Contents ให้โดน ให้สร้างสรรค โดย คุณปรัชญา ปิ่นแก้ว ผู้กำกับภาพยนตร์องค์บาก ต้มยำกุ้ง ซ็อกโกแลต วันพุธที่ 17 พฤษภาคม 2566 เวลา 09.00-12.00 น. ณ ห้องประชุมไพบูลย์ วัฒนศิริธรรม สถาบันพัฒนาองค์กรชุมชน(องค์การมหาชน) มีผู้เข้าร่วมออนไลน์ 283 คน และผู้เข้าร่วมห้องประชุม 78 คน

- หลักสูตร การเล่าให้เป็นเรื่อง : การเล่าเรื่องผ่านคลิป “ชื่อ สื่อ ชื่อ สื่อ สื่อ” เรียนทำสื่อแบบเริ่มต้น ให้ประชาชนเป็นนักสื่อสาร โดย นายโทวิท โพธิสาร บรรณาธิการ The Isaan Record อาชีวิษฐ์ อินทร์หา ผู้ช่วยบรรณาธิการ The Isaan Record และกษกร บัวลำลำ เจ้าของเพจแก้วใส Daily Life Story วันพฤหัสบดีที่ 15 มิถุนายน 2566 เวลา 09.00 - 16.00 น. ณ ห้องประชุมไพบูลย์ วัฒนศิริธรรม สถาบันพัฒนาองค์กรชุมชน(องค์การมหาชน) มีผู้เข้าร่วมออนไลน์ 114 คน และผู้เข้าร่วมห้องประชุม 70 คน

- หลักสูตร นักการตลาดชุมชน “ขายยังไงให้สุดปัง!” โดย นายอนุรักษ์ สรรฤทัย หรือ บังฮาซัน สูดยอดนักขายออนไลน์ “บังฮาซัน” อาหารทะเลตากแห้ง จ.สตูล สู้ยอดขายกว่า 10 ล้านบาทต่อเดือน วันพฤหัสบดีที่ 6 กรกฎาคม 2566 เวลา 09.00 น. - 12.00 น. ณ ห้องประชุมไพบูลย์ วัฒนศิริธรรม สถาบันพัฒนาองค์กรชุมชน(องค์การมหาชน) และระบบสื่ออิเล็กทรอนิกส์ (Zoom Meeting) มีผู้เข้าร่วม 99 คน ซึ่งมีผู้เข้าชมย้อนหลังผ่านช่องทาง FB เพจสถาบัน รวม 863 คน

- หลักสูตร “จากรากหญ้าสู่อินฟลูเอนเซอร์” ในโลกโซเชียลมีเดีย โดยนายภาสुकคนเพ็ชร หรือ ‘ดร.ตุ๋’ TikTok Influencer ผู้โด่งดังในโลกออนไลน์ เป็นวิทยากรแลกเปลี่ยนเรียนรู้ วันเสาร์ที่ 22 กรกฎาคม 2566 เวลา 08.30 - 16.00 น. โดยมี ดร.กอบศักดิ์ ภูตระกูล ประธานบอร์ด พอช. ให้เกียรติเป็นผู้ปิดอบรมหลักสูตรนักสื่อสารชุมชน ประจำปี 2566 และประกาศ 3 รางวัลแก่ผู้เข้าอบรมที่ส่งผลงานเข้าประกวด มีผู้เข้าร่วม 92 คน ซึ่งมีผู้เข้าชมย้อนหลังผ่านช่องทาง FB เพจสถาบัน รวม 890 คน

10.2 การผลิตสื่อและการสื่อสาร สู่สาธารณะ

สถาบันได้มีการจัดทำและนำเสนอข้อมูลข่าวสาร เพื่อสร้างความเข้าใจอันดี โดยมีการวางแผนการสื่อสารเพื่อสร้างความรู้ความเข้าใจแก่ประชาชน และวิเคราะห์ พร้อมทั้งเปิดพื้นที่การนำเสนอข้อมูลข่าวสารในทุกรูปแบบหรือช่องทาง ไม่ว่าจะเป็นสื่อสิ่งพิมพ์ สื่อวิทยุ สื่อโทรทัศน์ และสื่อ Social Media ล้วนเป็นการสร้างความสัมพันธ์ระหว่างหน่วยงานกับกลุ่มเป้าหมาย ชุมชน ประชาชน สังคม หรือ ระหว่างองค์กรชุมชนกับหน่วยงาน ก็ถือเป็นสิ่งจำเป็นและสำคัญ โดยมีการดำเนินงาน ดังนี้

- การสร้างความรู้ความเข้าใจแก่ประชาชน และกำกับการดำเนินงานด้านการสื่อสารให้เกิดประสิทธิภาพ และมีช่องทางการสื่อสารที่หลากหลาย โดยส่วนงานในสถาบันฯ ร่วมออกแบบ วางแผน

กำหนดประเด็นการสื่อสาร และจัดส่งประเด็น/ข้อมูล งานพัฒนาในพื้นที่หรือการขับเคลื่อนงานตามนโยบายของสถาบันฯ ทั้งรายวัน/รายสัปดาห์/รายเดือน/รายไตรมาส/รายปี เพื่อนำมาสู่การจัดทำเนื้อหาข้อมูลข่าวสาร สื่อสารภายใน สื่อสารชุมชน และสื่อสารสาธารณะ โดยรายงานผ่านช่องทางต่าง ๆ ที่หลากหลาย ทั้งสื่อวิทยุ โทรทัศน์ สิ่งพิมพ์ และออนไลน์

พร้อมทั้งรวบรวมประมวลข้อมูลข่าวสาร หรือกิจกรรมสำคัญบนเว็บไซต์เพจ facebook รวมถึงช่องทางต่าง ๆ ของสถาบันในรอบเดือน เผยแพร่ และสื่อสารต่อคณะทำงานและอนุกรรมการชุดต่าง ๆ ได้รับทราบข้อมูลอย่างต่อเนื่องและกว้างขวางมากขึ้น

- การพัฒนาระบบการสื่อสาร/ ประชาสัมพันธ์ พัฒนาระบบ Line Official Account ของสถาบันฯ ปัจจุบันมีจำนวนสมาชิก 1,303 คน นับเป็นช่องทางในการสื่อสารกับชุมชนและสาธารณะอย่างทั่วถึงและต่อเนื่อง

- มีช่องทางที่บุคคลภายนอกสามารถขอรับบริการตามอำนาจหน้าที่ภารกิจของหน่วยงานผ่านช่องทางออนไลน์ เพื่อช่วยอำนวยความสะดวกแก่ผู้ขอรับบริการ ผ่านช่องทางเว็บไซต์สถาบัน <https://web.codi.or.th/recommendation/> และเชื่อมโยงผ่านแพลตฟอร์ม/ช่องทางการสื่อสารในรูปแบบ Social Media ในรูปแบบต่างๆ

11 การเพิ่มประสิทธิภาพระบบบริหารจัดการและการกำกับติดตาม

11.1 การพัฒนาการกำกับดูแล การประเมินองค์กรและระบบงานสำคัญ

11.1 ระบบตรวจสอบภายใน มีวัตถุประสงค์การตรวจสอบเพื่อให้มั่นใจในความครบถ้วน ถูกต้อง เพียงพอ และเชื่อถือได้ในการปฏิบัติงาน สอบทานความเพียงพอเหมาะสมของระบบการควบคุมภายใน และการบริหารจัดการความเสี่ยง เพื่อให้การปฏิบัติงานเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ ประสิทธิภาพและคุ้มค่า เป็นไปตามกฎหมายและหลักเกณฑ์ต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง

ผลจากการตรวจสอบภายใน หน่วยรับตรวจมีการปฏิบัติตามข้อคิดเห็น ข้อเสนอแนะจากการตรวจสอบ

พร้อมทั้งมีกระบวนการติดตามการปรับปรุงแก้ไขตามข้อคิดเห็นข้อเสนอแนะ ซึ่งสรุปสาระสำคัญของการตรวจสอบภายในตามแผนงานการตรวจสอบ ประจำปีงบประมาณ 2566 ดังนี้

- การตรวจสอบการเงิน จากการตรวจสอบผลการปฏิบัติงานด้านการเงินของส่วนงานปี 2566 เปรียบเทียบกับปีก่อน ๆ ที่ผ่านมา พบว่า ส่วนงานต่าง ๆ มีการปฏิบัติงานดีขึ้น โดยส่วนใหญ่มีการปฏิบัติงานเป็นไปตามหลักเกณฑ์และระเบียบที่กำหนด มีข้อผิดพลาดเพียงเล็กน้อยที่เกิดจากการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่ เพื่อให้การปฏิบัติด้านการเงินมีความถูกต้อง และเป็นไปตามหลักเกณฑ์และระเบียบที่เกี่ยวข้อง

- **การตรวจสอบการจัดซื้อจัดจ้าง และการบริหารพัสดุ** พบว่า สำนักบริหารงานกลางควรวางระบบการติดตามและการรายงานผลการดำเนินงานด้านการบริหารงานพัสดุที่กระจายการบริหารแก่ส่วนงานให้ครบถ้วน และวางระบบควบคุมวัสดุคงคลังส่วนกลาง ส่วนงาน และสำนักงานภาคให้สอดคล้องกับการดำเนินงาน และมีการสอบทานรายการผลตรวจสอบพัสดุให้ถูกต้อง ตรงกันกับรายการในทะเบียนควบคุมครุภัณฑ์ ครุภัณฑ์ ต่ำกว่าเกณฑ์ เพื่อให้การปฏิบัติงานเป็นไปตามระเบียบกระทรวงการคลังว่าด้วย การจัดซื้อจัดจ้างและการบริหารพัสดุภาครัฐ พ.ศ. 2560

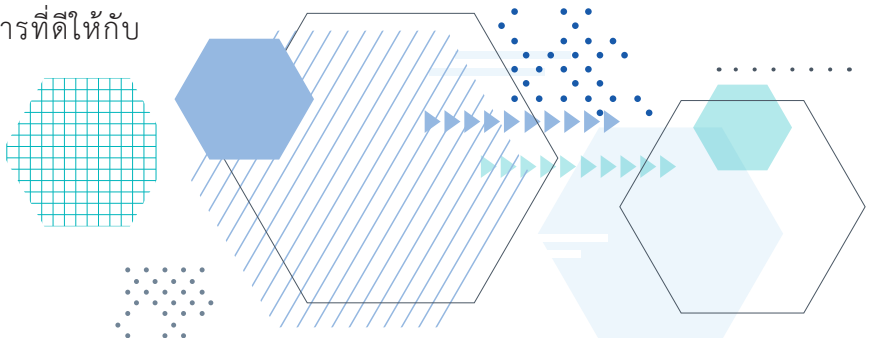
- **การตรวจสอบสินเชื่อ** เพื่อป้องกันความเสี่ยงที่อาจเกิดขึ้นก่อนดำเนินโครงการ (การพัฒนาโครงการฯ) ควรสนับสนุนให้ความรู้ คำแนะนำเรื่องระบบการบริหารจัดการที่ดี และช่วงดำเนินการควรมีกระบวนการติดตามหนุนเสริมและพัฒนาฟื้นฟูคุณภาพองค์กรผู้สินเชื่ออย่างใกล้ชิดและต่อเนื่อง หากองค์กรชุมชนได้รับการแก้ไขปัญหาและฟื้นฟูองค์กรแล้ว จะทำให้การดำเนินงานขององค์กรชุมชนไม่บรรลุวัตถุประสงค์ เป้าหมายของโครงการ โดยเฉพาะประเภทสินเชื่อพัฒนาที่อยู่อาศัย (โครงการบ้านมั่นคง)

- **การตรวจสอบการสนับสนุนการบริหารงบประมาณสนับสนุนของสำนักงานภาค** สถาบันต้องเร่งดำเนินการติดตามผลการดำเนินงาน และรายงานข้อมูลความก้าวหน้า เพื่อปิดโครงการในระบบโปรแกรมบริหารจัดการโครงการ (CODI Project Management System) ให้ครบถ้วน และมีการปฏิบัติตามคู่มือการบริหารโครงการต่าง ๆ ของสถาบัน พร้อมทั้งมีการเสริมสร้างระบบการบริหารจัดการที่ดีให้กับองค์กรชุมชน

- **การตรวจสอบระบบงานบุคลากร** เพื่อให้การปฏิบัติงานด้านบุคลากรสอดคล้องตามพระราชบัญญัติคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคล พ.ศ. 2562 ควรมีกำหนดข้อบังคับหรือระเบียบสถาบันว่าด้วยการคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคลสำหรับผู้ปฏิบัติงานของสถาบัน และมีการปฏิบัติงานให้เป็นไปตามข้อบังคับ ระเบียบ หลักเกณฑ์ที่เกี่ยวข้อง

- **การสอบทานการประเมินระบบควบคุมภายใน (CSA)** ของหน่วยงานภายใน 17 ส่วนงาน เป็นไปตามรายงานผลการสอบทานการประเมินการควบคุมภายใน แบบ ปค.6 จากผลการสอบทานดังกล่าว การควบคุมภายในของสถาบันพัฒนาองค์กรชุมชน (องค์การมหาชน) มีความเพียงพอ ปฏิบัติตามอย่างต่อเนื่อง และเป็นไปตามหลักเกณฑ์กระทรวงการคลังว่าด้วยมาตรฐานและหลักเกณฑ์ปฏิบัติการควบคุมภายในสำหรับหน่วยงานของรัฐ พ.ศ.2561

- **การสอบทานรายงานการเงิน** ประจำปีงบประมาณ 2565 สำหรับปีสิ้นสุดวันที่ 30 กันยายน 2565 และสอบทานรายงานการเงินประจำปีงบประมาณ 2566 รายไตรมาส (ไตรมาส 1 – 4) ซึ่งประกอบด้วยงบแสดงฐานะการเงิน งบแสดงผลการดำเนินงานทางการเงิน หมายเหตุประกอบงบการเงิน พบว่า มีการดำเนินการถูกต้องตามควรในสาระสำคัญตามมาตรฐานบัญชีที่รับรองโดยทั่วไปและนโยบายการบัญชีภาครัฐ กระทรวงการคลัง รวมทั้งมีการเปิดเผยข้อมูลอย่างเพียงพอ

11.2 ระบบการบริหารความเสี่ยง :

แผนบริหารความเสี่ยงของสถาบัน ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2566 มีแผนบริหารความเสี่ยง 2 ด้าน คือ ด้านการดำเนินงาน (Operational Risk) และ ด้านกลยุทธ์ (Strategic Risk) ใน 4 ประเด็น โดยจากผลการบริหารจัดการความเสี่ยง มีระดับความเสี่ยงลดลงและมีความเสี่ยงคงเหลือระดับปานกลางใน 4 ประเด็นหลัก คือ

(1) การดำเนินงานพัฒนาที่อยู่อาศัย โครงการบ้านมั่นคง ได้แก่ กระบวนการได้ใช้ประโยชน์ จากที่ดินของรัฐมีความล่าช้าเนื่องจากข้อจำกัดด้านกฎหมาย งานก่อสร้างในบางพื้นที่ยังไม่เป็นไปตามแผนที่กำหนดไว้ และการบริหารสัญญาเช่าที่ดินการรถไฟแห่งประเทศไทย ในโครงการบ้านมั่นคงไม่เป็นไปตามข้อกำหนด

(2) การดำเนินงานพัฒนาที่อยู่อาศัย โครงการพัฒนาที่อยู่อาศัยชุมชนริมคลอง ได้แก่ มีกลุ่มผู้ต่อต้านไม่เข้าร่วมโครงการ และแผนการก่อสร้างเชื่อม คลองลาดพร้าวของ สำนักระบายน้ำ กทม. หยุดดำเนินการส่งผลต่อแผนงานและเป้าหมายการพัฒนาที่อยู่อาศัย

(3) การพัฒนาศักยภาพกองทุนสวัสดิการชุมชน ได้แก่ คุณภาพของการบริหารจัดการกองทุน สวัสดิการชุมชนยังไม่เป็นไปตามเกณฑ์ที่กำหนด เช่น ระเบียบ โครงสร้างกองทุน การบริหารเงินกองทุน เป็นต้น

(4) การพัฒนาคุณภาพการบริหารจัดการองค์กรผู้ใช้สินเชื่อ ได้แก่ คุณภาพของการบริหารจัดการ องค์กรผู้ใช้สินเชื่อยังไม่เป็นไปตามเกณฑ์ที่กำหนด เช่น ระบบการบริหารจัดการที่ดี การจัดทำงบการเงินประจำปี เป็นต้น

ทั้งนี้ ความเสี่ยงคงเหลือในปี 2566 ทั้ง 4 ประเด็นหลัก จะดำเนินการต่อเนื่องในปี 2567 โดย จะสรุปปัญหา อุปสรรค ข้อจำกัด พร้อมทั้งประเมินและ

วิเคราะห์ปัจจัยเสี่ยง ระดับความเสี่ยง ทั้งที่เป็นโอกาสและ ผลกระทบในแต่ละด้าน เพื่อจัดทำแผนบริหารจัดการ ความเสี่ยงในปี 2567 ต่อไป

11.3 แผนการควบคุมภายใน :

แผนการควบคุมภายใน (CSA) ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2566 มีการวิเคราะห์ความเสี่ยง ตามแผนงาน/โครงการ จำนวน 56 แผนงาน/โครงการ จาก 17 ส่วนงาน ตามโครงสร้างองค์กร จากแผนงาน/โครงการที่มีความเสี่ยงระดับสูง - ปานกลาง จำนวน 40 แผน/โครงการ

ผลการดำเนินงานตามแผนการควบคุม ภายใน มีแผนงาน/โครงการที่มีความเสี่ยงลดลง จำนวน 22 แผนงาน/โครงการ คิดเป็นร้อยละ 55 ของแผน/โครงการที่มีการควบคุมภายใน และมีแผนงาน/โครงการที่มีความเสี่ยงคงเหลือในปี 2566 จำนวน 18 แผนงาน/โครงการ เป็นความเสี่ยงระดับปานกลาง

11.4 การประเมินความพึงพอใจของผู้รับบริการ

โดยคณะสังคมวิทยาและมานุษยวิทยา มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ ดำเนินการสำรวจความ พึงพอใจของผู้รับบริการ ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2566 โดยกลุ่มเป้าหมายในการสำรวจ ประกอบด้วย (1) กลุ่มผู้รับ บริการหรือกลุ่มที่ได้รับการสนับสนุนจาก พอช. ภายใต้ 4 โครงการหลัก จำนวน 664 คน และ (2) กลุ่มคณะ อนุกรรมการ จำนวน 120 คน รวมทั้งสิ้น 784 คน สรุปผลการสำรวจความพึงพอใจในการให้บริการของ สถาบันฯ ดังนี้

ความพึงพอใจของผู้รับบริการ จำนวน 664 คน มีความพึงพอใจต่อการให้บริการของสถาบันฯ ในภาพรวม

ระดับมากที่สุด ค่าคะแนนร้อยละ 87.40 โดยด้านที่มีความพึงพอใจมากที่สุด คือ ด้านเจ้าหน้าที่/ ผู้ส่งเสริมงานพัฒนาของ พอช. ค่าคะแนนร้อยละ 88.03 รองลงมา คือ ด้านผลที่ได้รับการสนับสนุนจาก พอช. (ประสิทธิผล) และด้านกระบวนการ ขั้นตอนการให้บริการ (ประสิทธิภาพ) มีค่าคะแนนใกล้เคียงกัน คือ ร้อยละ 87.09 และร้อยละ 87.03 ตามลำดับ

ตาราง แสดงค่าเฉลี่ยความพึงพอใจของผู้รับบริการ ปี 2566 จำแนกรายด้าน

ประเด็นการประเมินความพึงพอใจ	ระดับความพึงพอใจ			
	ร้อยละ	ค่าเฉลี่ย	ค่า STD.	ผลประเมิน
ความพึงพอใจภาพรวมของผู้รับบริการ	87.40	4.48	0.47	มากที่สุด
1. ด้านผลที่ได้รับการสนับสนุนจาก พอช. (ประสิทธิผล)	87.09	4.42	0.52	มากที่สุด
2. ด้านกระบวนการ ขั้นตอนการให้บริการ (ประสิทธิภาพ)	87.03	4.41	0.54	มากที่สุด
3. ด้านเจ้าหน้าที่/ ผู้ส่งเสริมงานพัฒนาของ พอช.	88.04	4.61	0.49	มากที่สุด

ระดับความพึงพอใจแยกตามโครงการ พบว่า โครงการบ้านพอเพียงและโครงการสนับสนุนสวัสดิการชุมชน ผู้รับบริการมีความพึงพอใจในระดับมากที่สุด โดยมีค่าคะแนนที่ใกล้เคียงกัน ดังนี้

- 1) โครงการเสริมสร้างขีดความสามารถของชุมชน ร้อยละ 88.05
- 2) โครงการบ้านพอเพียง ร้อยละ 87.75
- 3) โครงการพัฒนาคุณภาพชีวิตผู้มีรายได้น้อยฯ ร้อยละ 87.70
- 4) โครงการสนับสนุนสวัสดิการชุมชน ร้อยละ 87.40

ระดับความพึงพอใจแยกตามพื้นที่ดำเนินงานโครงการ (ภาค) พบว่า ระดับความพึงพอใจภาพรวมใน 5 ภาค อยู่ในระดับมากที่สุด เรียงตามลำดับ ดังนี้

- 1) ภาคกลางและตะวันตก ร้อยละ 87.55
- 2) ภาคเหนือ ร้อยละ 87.45
- 3) ภาคกรุงเทพฯ ปริมณฑลและตะวันออก ร้อยละ 87.41
- 4) ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ร้อยละ 87.41
- 5) ภาคใต้ ร้อยละ 87.26

นอกจากนี้ จากการสำรวจความพึงพอใจของคณะกรรมการ จำนวน 120 คน พบว่า มีความพึงพอใจโดยเฉลี่ยในภาพรวมที่ 7.90 คะแนน จากเต็ม 10 คะแนน ซึ่งคะแนนความพึงพอใจในแต่ละด้านต่างกันเล็กน้อย โดยด้านผลที่ได้รับการสนับสนุนจาก พอช. (ประสิทธิผล) และด้านเจ้าหน้าที่/ ผู้ส่งเสริมงานพัฒนาของ พอช. มีคะแนนความพึงพอใจโดยเฉลี่ยสูงกว่าด้านกระบวนการ ขั้นตอนการให้บริการ (ประสิทธิภาพ)

ตารางค่าคะแนนความพึงพอใจของคณะกรรมการ (คะแนนเต็ม 10 คะแนน) จำแนกรายด้าน

ประเด็นการประเมินความพึงพอใจ	คะแนน	ค่า STD
ความพึงพอใจภาพรวมคณะกรรมการ	7.90	1.16
ด้านผลที่ได้รับการสนับสนุนจาก พอช. (ประสิทธิผล)	7.94	1.21
ด้านกระบวนการ ขั้นตอนการให้บริการ (ประสิทธิภาพ)	7.79	1.20
ด้านเจ้าหน้าที่/ ผู้ส่งเสริมงานพัฒนาของ พอช.	7.96	1.31

11.5 การประเมินคุณธรรมและความโปร่งใสในการดำเนินงานของสถาบันพัฒนาองค์กรชุมชน ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2566 มีคะแนนรวม 93.82 คะแนน ระดับผ่าน โดยสรุปผลการประเมินดังนี้

แบบวัดการประเมิน	ผลคะแนน
1. แบบวัดความรับรู้ของผู้มีส่วนได้ส่วนเสียภายใน (IIT)	98.29 คะแนน
2. แบบวัดความรับรู้ของผู้มีส่วนได้ส่วนเสียภายนอก (EIT)	
ส่วนที่ 1 ผู้รับบริการหรือติดต่อราชการเข้าตอบด้วยตนเองทางระบบ ITAS (Eit Public)	91.59 คะแนน
ส่วนที่ 2 ผู้ประเมิน (สำนักงาน ป.ป.ช.) จัดเก็บข้อมูลด้วยตนเอง (Eit Survey)	83.94 คะแนน
3. แบบวัดการเปิดเผยข้อมูลสาธารณะ (OIT)	95.00 คะแนน

โดยมีผลการประเมินคุณธรรมและความโปร่งใสในการดำเนินงานสถาบันฯ ใน 10 ตัวชี้วัด ดังนี้

แบบวัด	ที่	รายละเอียดตัวชี้วัด	ปี 2566
ความรู้ของผู้มีส่วนได้ส่วนเสียภายใน (IIT)	1	การปฏิบัติหน้าที่	99.86
	2	การใช้งบประมาณ	97.93
	3	การใช้อำนาจ	98.21
	4	การใช้ทรัพย์สินของราชการ	97.66
	5	การแก้ไขปัญหาการทุจริต	97.80
ความรู้ของผู้มีส่วนได้ส่วนเสียภายนอก (EIT)	6	คุณภาพการดำเนินงาน	90.36
	7	ประสิทธิภาพการสื่อสาร	85.67
	8	การปรับปรุงการทำงาน	87.26
การเปิดเผยข้อมูลสาธารณะ (OIT)	9	การเปิดเผยข้อมูล	100.00
	10	การป้องกันการทุจริต	90.00
สรุปคะแนนรวม			93.82

12

การบริหารและพัฒนาสมรรถนะบุคลากร

ปี 2566 กรอบอัตรากำลังผู้ปฏิบัติงานสถาบัน จำนวน 310 อัตรา ข้อมูล ณ วันที่ 30 กันยายน 2566 ผู้ปฏิบัติงานที่บรรจุอยู่ จำนวน 300 คน แบ่งตามกลุ่มงานได้ ดังนี้

อัตรากำลัง	ผู้บริหารระดับสูง	กลุ่มบริหารองค์กร	กลุ่มนโยบาย	กลุ่มที่อยู่อาศัยและสินเชื่อ	กลุ่มยุทธศาสตร์และขบวนการชุมชนเข้มแข็ง	กลุ่มงานพื้นที่	ผู้ตรวจสอบภายใน	รวม
กรอบอัตรากำลัง	11	35	39	56	13	150	6	310
จำนวนผู้ปฏิบัติงาน (คน)	8	34	36	54	13	149	6	300

12.1 การเพิ่มประสิทธิภาพการบริหารจัดการทรัพยากรบุคคล

โดยมีแผนบริหารทรัพยากรบุคคลของสถาบันฯ 5 ปี (พ.ศ.2566 - 2570) และแผนปฏิบัติงานด้านการบริหารทรัพยากรบุคคล ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2566 เพื่อเป็นเครื่องมือในการออกแบบระบบการบริหารทรัพยากรบุคคลของสถาบัน ครอบคลุมทั้งด้านบริหารงานบุคคล และด้านการพัฒนาบุคลากร

- **หลักเกณฑ์และวิธีการประเมินผลการปฏิบัติงานของผู้อำนวยการสถาบันพัฒนาองค์กรชุมชน** โดยคณะกรรมการสถาบันมีมติในการประชุมครั้งที่ 1/2566 เมื่อวันที่ 20 มกราคม 2566 เห็นชอบหลักเกณฑ์และวิธีการประเมินผลการปฏิบัติงานของผู้อำนวยการสถาบันพัฒนาองค์กรชุมชน สำหรับรอบปีแรกของสัญญาจ้าง และการกำหนดค่าตอบแทนของผู้อำนวยการ และเห็นชอบผลการปฏิบัติงานของผู้อำนวยการในรอบ 6 เดือน ซึ่งผ่านเกณฑ์ที่เหมาะสมที่จะดำรงตำแหน่งผู้อำนวยการต่อไป

- **การจัดทำ/ทบทวน ระเบียบ ข้อบังคับ ประกาศ หรือข้อกำหนดเกี่ยวกับการบริหารงานบุคคล** คณะกรรมการสถาบันมีมติในการประชุมครั้งที่ 3/2566 เมื่อวันที่ 17 มีนาคม 2566 เห็นชอบการจัดทำ/ทบทวน ระเบียบ ข้อบังคับ ประกาศ หรือข้อกำหนดเกี่ยวกับการบริหารงานบุคคล ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2566 เพื่อให้มีความเหมาะสม ทันสมัย รวม 4 ฉบับ

- **ทบทวนโครงสร้างเงินเดือนและสมรรถนะ (Competency) ของผู้ปฏิบัติงาน** ซึ่งดำเนินการร่วมกับ ศ.ดร.กัลยาณี ใสนาสุ คณะพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์ (NIDA) โดยมีรายงานแผนการดำเนินโครงการความร่วมมือเพื่อทบทวนอัตราเงินเดือนแรกรับ โครงสร้างเงินเดือน และระบบการประเมินสมรรถนะผู้ปฏิบัติงานสถาบันพัฒนาองค์กรชุมชน (องค์การมหาชน)

12.2 การพัฒนาบุคลากร

- **สำรวจความคิดเห็นต่อการนำระบบ IT Digital มาปรับใช้ในระบบงานบริหารและพัฒนาทรัพยากรบุคคล** เพื่อตอบสนองนโยบายภาครัฐที่มุ่งสู่การเป็นหน่วยงานรัฐ 4.0 เช่น ระบบสารสนเทศการบริหารทรัพยากรบุคคล (HRIS) การจัดทำแบบสำรวจการพัฒนาบุคลากรผ่าน Google Form การขอหนังสือรับรองผ่าน QR Code และการรายงานผลการปฏิบัติงานประจำปีผ่าน Google Drive เพื่อให้ระบบบุคลากรที่นำสารสนเทศมาใช้มีประสิทธิภาพมากขึ้น ซึ่งมีผู้ตอบแบบสำรวจส่วนใหญ่เห็นด้วยกับการนำระบบสารสนเทศมาใช้ในงานบริหารและพัฒนาทรัพยากรบุคคล

- **การพัฒนาบุคลากรตามตำแหน่งงานตามสมรรถนะและทักษะของผู้ปฏิบัติงานทุกระดับ รวมทั้งผู้ปฏิบัติงานใหม่** ตัวอย่างเช่น

โครงการสัมมนาเชิงปฏิบัติการผู้ปฏิบัติงานใหม่ ประจำปีงบประมาณ 2566 เตรียมความพร้อมปฏิบัติงานพัฒนาชุมชนท้องถิ่น “คนรุ่นใหม่กับการมุ่งสร้างชุมชนเข้มแข็ง” ระหว่างวันที่ 16 - 19 ธันวาคม 2565 ณ ห้องประชุม ไพบูลย์ วัฒนศิริธรรม สถาบันพัฒนาองค์กรชุมชน และ

พื้นที่เรียนรู้ เขตวังทองหลาง กรุงเทพฯ และ จังหวัด กาญจนบุรี มีผู้ปฏิบัติงานใหม่เข้าร่วม จำนวน 20 คน หรือคิดเป็นร้อยละ 100 ของจำนวนผู้ปฏิบัติงานใหม่ ที่ผ่านการคัดเลือก ในรอบปี พ.ช. 2566

โครงการอบรมการพัฒนาบุคลิกภาพผู้ปฏิบัติงาน พ.ช. การเสริมพลังในตัวคุณด้วย ภาพลักษณ์ (Image) ความประทับใจ (Impress) ผลลัพธ์ (Impact) ในวันที่ 27 - 28 มีนาคม 2566 ณ ห้องไพบูลย์ วัฒนศิริธรรม ถนนนวมินทร์

คลองจั่น บางกะปิ กรุงเทพมหานคร มีผู้ปฏิบัติงานเข้าร่วม จำนวน 36 คน หรือ คิดเป็นร้อยละ 12 ของผู้ปฏิบัติงาน ทั้งหมดของสถาบัน

พัฒนาศักยภาพผู้ปฏิบัติงาน พอช. หลักสูตร “การเขียนหนังสือราชการและการจัดทำงานรายงานการประชุมอย่างมืออาชีพ” ระหว่าง วันที่ 26 - 27 เมษายน

2566 โดยมีผู้ปฏิบัติงานเข้าร่วม จำนวน 45 คน หรือคิดเป็นร้อยละ 12 ของผู้ปฏิบัติงานทั้งหมดของสถาบัน

การพัฒนาศักยภาพผู้ปฏิบัติงาน พอช. เรียนรู้ แลกเปลี่ยน งานพัฒนา ว่าด้วยเรื่อง “**สินเชื่อเพื่อการพัฒนา ชุมชน และ พอช.ต้องเข้มแข็งไปพร้อมกัน**” เพื่อแลกเปลี่ยนแนวทางการดำเนินงานด้านสินเชื่อและการสนับสนุนงานด้านสินเชื่อให้กับองค์กรชุมชน ความเข้าใจด้าน “**สินเชื่อเพื่อการพัฒนา**” เจตนาารมณั้กับความจรงึในปัจจุบัน และเพิ่มพูนความรู้จากหน่วยงานที่มีประสบการณ์

เกี่ยวกับการส่งเสริมและให้บริการประชาชน ซึ่งเป็นหน่วยงานรัฐกับการบริหารสินเชื่อเพื่อประชาชน ได้แก่ เรื่องการสนองนโยบายกับการรักษางค์กร และเรื่อง ศาสตร์และศิลป์ของการแก้ปัญหาหนี้เสีย ตลอดจนความรู้มาตรการกฎหมายในกระบวนการสินเชื่อเพื่อประโยชน์ของชุมชนและพอช. โดยมีกลุ่มเป้าหมายเป็นผู้ปฏิบัติงาน พอช. เข้าร่วม จำนวน 50 คน ณ ห้องโพบูลย์ วัฒนศิริธรรม

โครงการพัฒนาศักยภาพผู้ปฏิบัติงาน พอช. : กลุ่มผู้ปฏิบัติงานปฏิบัติการพื้นที่ ประชุมเชิงปฏิบัติการ “ทิศทางการหน้ากักการทำงานแนวใหม่ภายใต้

การปฏิรูปองค์กร พอช.” ระหว่างวันที่ 31 พฤษภาคม – 2 มิถุนายน 2566 โดยมีผู้ปฏิบัติงานเข้าร่วม จำนวน 140 คน หรือคิดเป็นร้อยละ 37 ของผู้ปฏิบัติงานทั้งหมดของสถาบัน

โครงการพัฒนาศักยภาพผู้ปฏิบัติงาน พอช. : กลุ่มผู้ปฏิบัติงานสนับสนุนระบบงานพื้นที่ “ถอดบทเรียนการทำงานและการออกแบบการพัฒนาระบบงานสนับสนุนงานพื้นที่” ครั้งที่ 1 ระหว่างวันที่ 23 - 24 มิถุนายน 2566 เพื่อ 1) ถอดบทเรียนระบบงานสนับสนุนงานพื้นที่ที่ได้แก่ ระบบการบริหารโครงการ ระบบเทคโนโลยี

สารสนเทศ (ข้อมูล โปรแกรม) ระบบตัวชี้วัด การรายงาน และระบบการเงิน เบิกจ่าย 2) ออกแบบการพัฒนาระบบการบริหารโครงการ ระบบเทคโนโลยีสารสนเทศ (ข้อมูล โปรแกรม) ระบบตัวชี้วัด การรายงาน และระบบการเงิน เบิกจ่าย ในการจัดทำเป็นคู่มือการสนับสนุนงานพื้นที่ โดยมีผู้ปฏิบัติงานเข้าร่วมจำนวน 85 คน

12.3 การส่งเสริมค่านิยมและวัฒนธรรมองค์กร

มีวัตถุประสงค์เพื่อให้ผู้ปฏิบัติงานรับทราบและรับรู้เกี่ยวกับค่านิยมขององค์กร ผ่านการสื่อสารช่องทางหรือรูปแบบต่าง ๆ เข้าใจภารกิจองค์กร บทบาทของตนเองที่สัมพันธ์กับการบรรลุเป้าหมายขององค์กร และสถาบันมีคู่มือหรือสื่อประชาสัมพันธ์เกี่ยวกับค่านิยมองค์กร และผู้ปฏิบัติงานได้รับการยกย่องเป็นคนดีศรี พอช. ที่เป็นแบบอย่างที่ดีในองค์กร

- ดำเนินงานตามแนวทางการดำเนินงานข้อกำหนดว่าด้วยกระบวนการรักษาจริยธรรม : โดยจัดทำข้อกำหนดจริยธรรมสำหรับกรรมการผู้อำนวยการ และผู้ปฏิบัติงานของสถาบันพัฒนาองค์กรชุมชน

(องค์การมหาชน) พ.ศ. 2565 และมีการสื่อสารแจ้งเวียนให้ผู้ปฏิบัติงาน

- การแต่งตั้งคณะทำงานส่งเสริมคุณธรรมและความโปร่งใสในการดำเนินงานของสถาบันพัฒนาองค์กรชุมชน (องค์การมหาชน) เพื่อกำกับติดตาม และให้ข้อเสนอแนะการประเมินผลคุณธรรมและความโปร่งใสในการดำเนินงานของหน่วยงานภาครัฐ (ITA)

- จัดทำแนวทางการส่งเสริมพฤติกรรมที่ควรกระทำและไม่ควรกระทำ (Dos & Don'ts) โดยมีรายละเอียดจากข้อกำหนดจริยธรรมข้อกำหนดจริยธรรมสำหรับกรรมการ ผู้อำนวยการ และผู้ปฏิบัติงานของสถาบันพัฒนาองค์กรชุมชน (องค์การมหาชน) พ.ศ. 2566

กิจกรรมประกาศเจตนารมณ์ต่อต้านการทุจริต ภายใต้แนวคิด “พอช.โปร่งใส ร่วมใจต่อต้านการทุจริต” และประกาศเจตนารมณ์นโยบายไม่รับของขวัญและของกำนัลจากการปฏิบัติหน้าที่ (No Gift Policy) ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2566 ในวันศุกร์ที่ 9 ธันวาคม 2565 ณ ห้องสมุด ชั้น 1 สถาบันพัฒนาองค์กรชุมชน โดยมีผู้บริหาร พอช. นำโดย นายกฤษดา สมประสงค์ ผู้อำนวยการ พอช. ผู้บริหาร และเจ้าหน้าที่เข้าร่วมกิจกรรมประมาณ 100 คน

กิจกรรมพิธีถวายสัตย์ปฏิญาณเพื่อเป็นข้าราชการที่ดีและพลังของแผ่นดิน และถวายพระพรชัยมงคล เนื่องในโอกาสวันเฉลิมพระชนมพรรษา ครบ 71 พรรษา วันที่ 28 กรกฎาคม 2566 ของพระบาทสมเด็จพระปรเมนทรรามาธิบดีศรีสินทรมหาวชิราลงกรณ พระวชิรเกล้าเจ้าอยู่หัว ในหลวงรัชกาลที่ 10 เมื่อวันที่ 26 กรกฎาคม 2566 ณ ห้องโถงบุปผาลัย วัดมณีศรีธรรม โดยมีคณะเจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติงานของสถาบันเข้าร่วมพิธีการเจริญพระพุทธมนต์ ซึ่งมีนายกฤษฎา สมประสงค์ ผู้อำนวยการสถาบันพัฒนาองค์กรชุมชน เป็นประธาน โดยมีผู้ปฏิบัติงานเข้าร่วมจำนวน 78 คน

กิจกรรมภายใต้โครงการ กิจกรรมจิตอาสา “เราทำความดี ด้วยหัวใจ” ของผู้ปฏิบัติงานสถาบันพัฒนาองค์กรชุมชน (องค์การมหาชน) ประจำปีงบประมาณ 2566 เมื่อวันที่ 26 กรกฎาคม 2566 เพื่อถวายเป็นพระราชกุศล เนื่องในโอกาสวันเฉลิมพระชนมพรรษา 28 กรกฎาคม 2566 ส่งเสริมการสร้างกิจกรรมจิตอาสาเพื่อสังคม ของผู้ปฏิบัติงานของสถาบัน เชื่อมสัมพันธ์กับชุมชน และการอยู่ร่วมกันของหน่วยงานและชุมชน สร้างการมีส่วนร่วมของผู้ปฏิบัติงานในการทำความดี และสามารถข้อมูลการบันทึกข้อมูลการทำความดีของตัวเอง โดยมีผู้บริหารและผู้ปฏิบัติงานพอชร่วมเป็นจิตอาสาด้วยการบำเพ็ญประโยชน์ทำความสะอาดบริเวณชุมชนรอบที่ตั้งขององค์กร โดยมีผู้ปฏิบัติงานเข้าร่วมจำนวน 78 คน

3.2

งานตามนโยบายรัฐบาล

การสนับสนุนการพัฒนาที่อยู่อาศัยผู้มีรายได้น้อย ในเมืองและชนบท

สถาบันพัฒนาองค์กรชุมชนดำเนินการสนับสนุนการพัฒนาที่อยู่อาศัยผู้มีรายได้น้อยในเมืองและชนบท ภายใต้ แผนแม่บทการพัฒนาที่อยู่อาศัยระยะ 20 ปี (พ.ศ.2560 – 2579) มุ่งเน้นการส่งเสริมและสร้างโอกาสด้านที่อยู่อาศัย พร้อมพัฒนาคุณภาพชีวิตให้แก่กลุ่มผู้มีรายได้น้อย โดยการแก้ไขปัญหาและพัฒนาที่อยู่อาศัยที่ได้มาตรฐาน มีสภาพแวดล้อมที่ดี สร้างโอกาสในการเข้าถึงระบบการเงินและสินเชื่อเพื่อการอยู่อาศัย และส่งเสริมการมีส่วนร่วมในทุกระดับเพื่อนำไปสู่ชุมชนเข้มแข็งอย่างยั่งยืน

ภายใต้วิสัยทัศน์ “คนไทยทุกคนมีที่อยู่อาศัย
ถื่นหนาและมีคุณภาพชีวิตที่ดีในปี 2579 (Housing
For All)”

โดยยึดโยงกับปฏิญญาสากลที่ประเทศไทยให้การรับรอง ได้แก่ เป้าหมายการพัฒนาอย่างยั่งยืน เป้าหมายที่ 11 ของสหประชาชาติ และวาระใหม่แห่งการพัฒนา ซึ่งเป็นเจตนารมณ์ในการพัฒนาเมืองและที่อยู่อาศัยที่เหมาะสมและยั่งยืนสำหรับทุกคน โดยเน้นการแบ่งระดับตามรายได้ และการพัฒนาที่อยู่อาศัยที่สอดคล้องกับวงจรชีวิต (Life-cycle)

โดยในปีงบประมาณ พ.ศ. 2566 มีผลการดำเนินงานตามแผนพัฒนาที่อยู่อาศัยผู้มีรายได้น้อยในเมืองและชนบท ดังนี้

1 โครงการบ้านมั่นคง

เป็นการพัฒนาที่อยู่อาศัยให้กับผู้มีรายได้น้อยในชุมชนแออัด/ชุมชนบุกรุก โดยมีเป้าหมายแก้ปัญหาความไม่มั่นคงในการอยู่อาศัย เพื่อสร้างชุมชนที่มั่นคงตามนโยบายของรัฐบาล ซึ่งดำเนินงานต่อเนื่องมาตั้งแต่ปี 2546 นอกจากสนับสนุนการพัฒนาที่อยู่อาศัยให้กับผู้มีรายได้น้อยแล้ว ยังเป็นการพัฒนาคุณภาพชีวิตของผู้อยู่อาศัยในชุมชนให้ดีขึ้น รวมถึงการจัดระบบดูแลเพื่อรักษาดินและบ้านให้มั่นคงยั่งยืน หรือที่เรียกว่า การทำ “บ้าน” ที่ให้มากกว่าคำว่า “บ้าน” พร้อมทั้งส่งเสริมการทำงานของขบวนชุมชน ให้เกิดการเชื่อมโยงเครือข่ายและขับเคลื่อนการทำงานระดับภาคและส่วนกลาง อาทิ การจัดงานวันที่อยู่อาศัยโลก การส่งเสริมการจัดทำแผนพัฒนาที่อยู่อาศัยและการพัฒนาเมืองในทุกมิติ

จากการดำเนินงานโครงการบ้านมั่นคง ก่อให้เกิดกระบวนการมีส่วนร่วมในการแก้ไขปัญหาชุมชนเมือง และชนบทระหว่างขบวนองค์กรชุมชน ท้องถิ่นและหน่วยงานในพื้นที่ ส่งผลให้ชุมชนเกิดการรวมกลุ่มในลักษณะกลุ่มออมทรัพย์หรือสหกรณ์เพื่อการพัฒนาที่อยู่อาศัยสู่การสร้างความมั่นคงในการอยู่อาศัย

เกิดการสนับสนุนการพัฒนาระบบสาธารณสุขปึกและที่อยู่อาศัย 4,143 ครัวเรือน 146 ชุมชน ใน 14 จังหวัด ส่งผลให้ผู้มีรายได้น้อยมีความมั่นคงในการอยู่อาศัย มีคุณภาพชีวิตและการอยู่อาศัยที่ดีขึ้น สามารถแก้ปัญหาชุมชนแออัด ชุมชนบุกรุก สร้างสภาพแวดล้อมที่น่าอยู่ของเมืองและชุมชน รวมทั้งสมาชิกชุมชนในโครงการมีระบบการออมทรัพย์ที่จะต้องดำเนินการควบคู่กับการบริหารจัดการโครงการ เกิดการปรับเปลี่ยนสถานะ

จากผู้บุกรุกที่ดินของรัฐ/เอกชนซึ่งผิดกฎหมาย เป็นสถานะผู้อยู่อาศัยในชุมชนอย่างถูกกฎหมายและสามารถเข้าถึงสิทธิขั้นพื้นฐานและโครงสร้างสาธารณสุขปึกพื้นฐาน (น้ำ ไฟฟ้า) อันเป็นการยกระดับคุณภาพชีวิต (Well – Being) ที่ดียิ่งขึ้น

นอกจากนี้ ยังเกิดการขยายกิจกรรมการพัฒนาชุมชนด้านต่าง ๆ ที่นอกเหนือจากการแก้ไขปัญหาที่อยู่อาศัย “บ้านที่มากกว่าคำว่า.....บ้าน” เป็นจุดเริ่มต้นไปสู่การพัฒนาคุณภาพชีวิตทุกด้าน ทั้งสิทธิ สิ่งแวดล้อม สุขภาพ อาชีพ และรายได้ โดยเกิดการพัฒนาอาชีพในชุมชน เช่น การใช้บ้านเป็นที่ประกอบอาชีพ การใช้พื้นที่ในการปลูกพืชผักเพื่อลดค่าใช้จ่าย มีอาหารปลอดภัย การดูแลสุขภาพ การออกกำลังกาย การป้องกันแก้ไขปัญหา ยาเสพติด การจัดการขยะและพลังงานทดแทน เป็นต้น

เป้าหมาย 3,750 ครัวเรือน เกิดการสนับสนุนการพัฒนาระบบสาธารณสุขปึกและพัฒนาที่อยู่อาศัย จำนวน 4,143 ครัวเรือน 146 ชุมชน ใน 14 จังหวัด คิดเป็นร้อยละ 110.48 ของเป้าหมาย โดยดำเนินการบ้านมั่นคงในพื้นที่เมือง 1,362 ครัวเรือน และพื้นที่ชนบท 2,781 ครัวเรือน วงเงินงบประมาณอุดหนุนการพัฒนาที่อยู่อาศัยรวม 349.22 ล้านบาท จำแนกเป็น

- งบประมาณอุดหนุนการพัฒนาที่อยู่อาศัย 303.71 ล้านบาท
- สนับสนุนการดำเนินงานของภาคี ท้องถิ่น และขบวนเมือง 45.51 ล้านบาท

ปี 2566

พื้นที่	จำนวนจังหวัด	จำนวนชุมชน	จำนวนครัวเรือน
• ภาคเหนือ	3	58	1,312
• ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ	2	19	328
• ภาคใต้	-	-	-
• ภาคกลางและตะวันตก	1	12	214
• ภาคกรุงเทพ ปริมณฑลและตะวันออก	2	22	718
• สำนักบ้านมั่นคงและที่ดิน	4	11	659
• ที่อยู่อาศัยชุมชนริมรางฯ	2	24	912
รวม	14	146	4,143

ผลการดำเนินงานภายใต้แผนแม่บทการพัฒนาที่อยู่อาศัย ระยะ 20 ปี (พ.ศ.2560-2579)
ในช่วงปี พ.ศ. 2560 - 2566

- เป้าหมายตามงบประมาณในช่วงปี 2560 – 2566 รวม 36,210 ครัวเรือน
- เกิดการสนับสนุนการพัฒนาาระบบสาธารณูปโภคและพัฒนาที่อยู่อาศัย 38,466 ครัวเรือน คิดเป็นร้อยละ 106.23 สามารถดำเนินการได้สูงกว่าเป้าหมาย

ผลการดำเนินงานสะสม นับตั้งแต่ปี 2546 – ปัจจุบัน (ณ 30 ก.ย. 2566)

เกิดการสนับสนุนการพัฒนาที่อยู่อาศัย “โครงการบ้านมั่นคง” รวม 132,557 ครัวเรือน ใน 1,156 ชุมชน 75 จังหวัด ประกอบด้วย บ้านมั่นคงในพื้นที่เมือง 110,309 ครัวเรือน 1,156 ชุมชน และพื้นที่ชนบท 22,248 ครัวเรือน 481 ชุมชน

จากการศึกษามูลค่าที่อยู่อาศัยที่เพิ่มขึ้นจากการดำเนินงานพัฒนาที่อยู่อาศัยในชุมชนที่สร้างบ้านแล้วเสร็จ จำนวน 11 ชุมชน 7 จังหวัด 815 ครัวเรือน เกิดมูลค่าที่อยู่อาศัยที่เพิ่มขึ้นจากการดำเนินงานพัฒนาที่อยู่อาศัยในชุมชนที่สร้างบ้านแล้วเสร็จ โดยเปรียบเทียบจากการสนับสนุนสินเชื่อเพื่อการพัฒนาที่อยู่อาศัย โครงการบ้านมั่นคงของสถาบัน และเงินสมทบจากชุมชน งบประมาณรวม 206,134,076 บาท กับมูลค่าที่เกิดขึ้นจากการพัฒนาที่อยู่อาศัยในรูปแบบสิ่งปลูกสร้างและที่ดินของชุมชน มูลค่ารวม 569,045,700 บาท ซึ่งจะเห็นได้ว่ามูลค่าที่อยู่อาศัยเพิ่มขึ้น 362,911,624 บาท คิดเป็นร้อยละ 176.06 เป็นการใช่ “เงินเป็นเครื่องมือในการแก้ไขปัญหาที่อยู่อาศัยและพัฒนาศักยภาพคน” ตามแนวทางการดำเนินงาน 3 ลักษณะคือ

- 1) สนับสนุนแบบให้เปล่า โดยพัฒนาระบบสาธารณูปโภค ถนน ไฟฟ้า น้ำประปา เพื่อเปิดโอกาสให้เข้าถึงบริการของรัฐได้อย่างเท่าเทียม
- 2) สนับสนุนในรูปแบบทุนหมุนเวียนกู้ยืมดอกเบี้ยต่ำระยะเวลาในการผ่อนชำระยาว ทำให้ผู้มีรายได้น้อยสามารถการเข้าถึงแหล่งเงินกู้

3) สนับสนุนด้านการบริหารจัดการและงานพัฒนาศักยภาพคนและผู้นำ ซึ่งเป็นรูปแบบของการกระจายเม็ดเงินลงสู่ชุมชนควบคู่กับกระบวนการพัฒนาศักยภาพของชุมชนให้เข้มแข็งสามารถจัดการตนเองได้ เพื่อให้เกิดความยั่งยืนของการแก้ไขปัญหา

ผลจากการศึกษาผลลัพธ์ที่เกิดขึ้นในพื้นที่เป้าหมาย 11 ชุมชน พบว่า

- ชุมชนมีความมั่นคงในที่ดินและที่อยู่อาศัย มีกรรมสิทธิ์ในที่ดินร่วมกันผ่านการรวมกลุ่มอย่างถูกต้องตามกฎหมาย ทั้งในรูปแบบของการซื้อที่ดินเพื่อสร้างชุมชนใหม่ การรับรองการอยู่อาศัยในที่ดินรัฐและภาคเอกชน การขอเช่าที่ดินรัฐระยะสั้น/ยาว
- สมาชิกโครงการบ้านมั่นคงเกิดการรวมกลุ่มเพื่อสร้างทุนหมุนเวียนในชุมชน ได้แก่ กลุ่มออมทรัพย์เพื่อที่อยู่อาศัย สหกรณ์เคหสถาน กองทุนชุมชน/กองทุนเมือง กองทุนสวัสดิการชุมชน/กองทุนวันละบาท และกองทุนรักษาดินรักษากัน เพื่อให้เกิดทุนหมุนเวียนในทุกชุมชนสำหรับการพัฒนาที่ดินและที่อยู่อาศัย รวมทั้งการลงทุนเพื่อการพัฒนาอาชีพ สร้างงาน สร้างรายได้ และบรรเทาความจำเป็นเร่งด่วนของสมาชิกในชุมชน

- สมาชิกในชุมชนเกิดทักษะ และศักยภาพ ในงานพัฒนาเพิ่มขึ้น เช่น ด้านการบริหารงานก่อสร้าง ซึ่งสมาชิกที่เข้าร่วมโครงการบ้านมั่นคงมีการเรียนรู้และลงมือทำด้วยตนเอง หรือสมาชิกเจ้าของบ้านที่จะอยู่อาศัยเป็นผู้ตรวจรับบ้านเอง จึงทำให้มีความเชี่ยวชาญ ด้านงานก่อสร้างเพิ่มมากขึ้น ด้านการบริหารจัดการงาน บัญชี/การเงิน โดยชุมชนเป็นผู้บริหารจัดการงบประมาณ ที่ภาครัฐสนับสนุน สถาบันมีหน้าที่ในการส่งเสริมการจัดระบบเอกสารการเงิน การใช้จ่ายให้ถูกต้องตามระเบียบ รวมทั้งพัฒนาศักยภาพด้านอื่น ๆ เพิ่มขึ้น เช่น การติดต่อ

ประสานงานราชการ การบริหารจัดการที่ดี การเกษตร ในชุมชน การจัดการสิ่งแวดล้อม เป็นต้น

- เกิดการเชื่อมโยงกับหน่วยงานและภาคีต่าง ๆ ในการสนับสนุนการพัฒนาที่อยู่อาศัย โดยสถาบันเป็นกลไกกลางเชื่อมโยงให้เกิดการบูรณาการการทำงาน ของทุกหน่วยงานในระดับพื้นที่ เช่น การไฟฟ้า การประปา สนับสนุนการติดตั้งระบบโครงสร้างพื้นฐานให้กับโครงการ บ้านมั่นคง โรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบล (รพ.สต.) สนับสนุนเรื่องหลักประกันทางสุขภาพ การตรวจเยี่ยม โดยเครือข่าย อสม. ในพื้นที่ชุมชน เป็นต้น

โครงการบ้านมั่นคงในที่ดิน สปก.บ้านดงกล้วย ตำบลนาจำปา อำเภอดอนจาน จังหวัดกาฬสินธุ์

สถาบันพัฒนาองค์กรชุมชน (องค์การมหาชน) และ สำนักงานการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรมรวมทั้งหน่วยงานต่าง ๆ สนับสนุนการสร้างที่อยู่อาศัย พัฒนาอาชีพ แหล่งน้ำ สาธารณูปโภค ในที่ดิน ส.ป.ก. จำนวน 12 จังหวัด เช่น กาฬสินธุ์, อุทัยธานี, ลพบุรี , นครราชสีมา และชุมพร เป็นต้น

โดยจังหวัดกาฬสินธุ์มีเกษตรกรยากไร้ที่ได้รับการจัดสรรที่ดิน และรวมตัวกันเป็น ‘สหกรณ์การเกษตร

บ้านดงกล้วย จำกัด’ แปลงที่ดิน ส.ป.ก.อยู่ที่ ต.นาจำปา อ.ดอนจาน จังหวัดกาฬสินธุ์ เนื้อที่ 881 ไร่ จัดสรรให้เกษตรกรจำนวน 75 ครัวเรือน แบ่งเป็นที่อยู่อาศัย จำนวน 225 ไร่ ครอบครัพละ 2.5 ไร่ ทำให้เกษตรกรยากไร้มีบ้านใหม่ ชีวิตใหม่ โดยมีการแบ่งพื้นที่แปลงรวมใช้ในการปลูกหญ้า เลี้ยงสัตว์ และไม้ยืนต้น อีกทั้งยังมีการแบ่งพื้นที่ส่วนกลางในการปลูกหม่อนเลี้ยงไหม ทำให้เกษตรกรที่ยากไร้ มีที่อยู่อาศัยที่มั่นคง มีที่ดินทำกิน และมีอาชีพจนนำไปสู่การมีรายได้จากการทำเกษตรแบบผสมผสาน เกษตรอินทรีย์ ทำให้มีชีวิตที่ดีกว่าเดิม

ความสำเร็จของบ้านมั่นคง ตำบลนาจำปา ระบบการเงินของสหกรณ์ต้องดี สมาชิกต้องมีส่วนร่วม ซึ่งนาง เกศราภรณ์ โพธิ์ศรี ผู้แทนสหกรณ์การเกษตรบ้านดงกล้วย กล่าวว่า หัวใจหลักการทำงาน คือ สร้างความเชื่อมั่น และมั่นใจในการบริหารสหกรณ์ คณะกรรมการ และระบบการเงิน แก่สมาชิกให้มากที่สุด ทำให้สมาชิกมีส่วนร่วม และเข้าร่วมธุรกิจสหกรณ์ เมื่อสมาชิกเชื่อใจ สหกรณ์ จะกระตุ้นการมีส่วนร่วม หาช่องทางตลาด โดยใช้ธุรกิจสหกรณ์ และทำให้สหกรณ์ดำเนินงานได้มีประสิทธิภาพมากขึ้น และสามารถนำไปสู่การประสานกลไกร่วมกับ ส.ป.ก. และหน่วยงานรัฐต่างๆ ในเรื่องการขอเช่าที่ดิน และนำไปสู่การสร้างบ้านที่มั่นคงได้สำเร็จ โดยปัจจุบัน บ้านมั่นคงนาจำปา ถือเป็นรายการยกระดับคุณภาพชีวิตให้กับคนในชุมชน มีที่อยู่อาศัยที่มั่นคง มีกลุ่มมีสหกรณ์ มีอาชีพมีรายได้

"คนบ้านดงกล้วย มั่นคง ชีวแม่แต่บ้าน"

วิถีทัศน์โครงการ
บ้านมั่นคง
ตำบลนาจำปา
อำเภอตอนจาน
จังหวัดกาฬสินธุ์

โครงการบ้านมั่นคงชนบทตำบลดอยเต่า อำเภอ ดอยเต่า จังหวัดเชียงใหม่

สถานการณ์ในพื้นที่

- มีผู้ที่เดือดร้อนด้านที่อยู่อาศัย เนื่องจากประสบปัญหา ด้านการถือครองที่ดินในพื้นที่ที่ดินทำกิน และที่อยู่อาศัย 350 ครัวเรือนอยู่ในที่ป่าสงวน
- ปัญหาที่ดินหลุดมือ เนื่องจากหนี้สินจากการผลิตในภาคการเกษตร
- ปัญหาการเข้าถึงสาธารณูปโภคต่างๆ ถนน ไฟฟ้า และแหล่งน้ำไม่ทั่วถึง

กระบวนการ

- ประชุมทำความเข้าใจกับผู้ผู้นำ ท้องถิ่น ท้องที่ ชุมชน แต่งตั้งกรรมการเมืองและทำความเข้าใจระดับหมู่บ้าน กำหนดเกณฑ์การซ่อมแซมบ้าน
- สำรวจข้อมูลความเดือดร้อนด้านที่อยู่อาศัย และที่ดินทำกิน ทั้ง 6 ตำบล (43 หมู่บ้าน)
- จัดทำแผนเศรษฐกิจ พัฒนาที่อยู่อาศัย และด้าน สังคม เพื่อให้เกิดแผนในการขอรับงบประมาณในการสนับสนุน
- ดำเนินการขออนุญาตการใช้ประโยชน์ที่ดินจาก คทช. และ ขอเช่าที่ดินระยะยาวกับกรมธนารักษ์เพื่อรองรับกับการสร้างที่อยู่อาศัยใหม่

กลไกความร่วมมือ

MOU การขับเคลื่อนการแก้ไขปัญหาที่ดินที่อยู่อาศัยเศรษฐกิจ สังคม และพัฒนาคุณภาพชีวิตประชาชน อำเภอดอยเต่า จังหวัดเชียงใหม่ มีหน่วยงานเข้าร่วม เช่น กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ กรมการพัฒนาชุมชน กระทรวงมหาดไทย กรมปศุสัตว์ กระทรวงสาธารณสุข เป็นต้น เพื่อยกระดับคุณภาพชีวิตและที่อยู่อาศัยที่ดินทำกินให้กับคนในชุมชน มีสังคมและสิ่งแวดล้อมที่เหมาะสม และเกิดคุณภาพชีวิตที่ดีในทุกมิติแบบมีส่วนร่วม

รูปธรรม/ความสำเร็จ

ที่อยู่อาศัยที่ได้รับการปรับปรุงมีความมั่นคง และมีการวางแผนการปรับปรุงที่อยู่อาศัยให้ครอบคลุมครัวเรือนที่ได้รับความเดือดร้อน

2

โครงการพัฒนาที่อยู่อาศัย ชุมชนริมคลอง

เป็นการดำเนินงานตามนโยบายรัฐบาลในการกำหนดมาตรการจัดระเบียบและแก้ไขปัญหาชุมชนแออัดและการสร้างที่อยู่อาศัยรुक้าแนวลำคลองและทางระบายน้ำ ซึ่งคณะรัฐมนตรีมีมติเห็นชอบโครงการพัฒนาที่อยู่อาศัยชุมชนริมคลองเมื่อวันที่ 8 มีนาคม 2559 โดยดำเนินการในพื้นที่คลองลาดพร้าวและคลองเปรมประชากร เน้นหลักการสำคัญคือ “การจัดการร่วมกันของชุมชนในรูปแบบของกลุ่มออมทรัพย์และสหกรณ์”

2.1 โครงการพัฒนาที่อยู่อาศัยชุมชนริมคลอง เป็นกรดำเนินงานในพื้นที่คลองเปรมประชากร : เป้าหมายรวม 38 ชุมชน 6,386 ครัวเรือน (กทม. ดำเนินการใน 3 เขต 32 ชุมชน และพื้นที่เทศบาลตำบลหลักหก จังหวัดปทุมธานี 6 หมู่บ้าน) จำแนกเป็น

- เขตดอนเมือง 2,695 ครัวเรือน
- เขตหลักสี่ 2,519 ครัวเรือน
- เขตจตุจักร 402 ครัวเรือน
- จังหวัดปทุมธานี 770 ครัวเรือน

จากการดำเนินการนับตั้งแต่ปี 2563 ถึงปัจจุบัน สามารถดำเนินการพัฒนาใน 17 ชุมชน 1,503 ครัวเรือน คิดเป็นร้อยละ 23.32 ของกลุ่มเป้าหมายทั้งหมด จำแนกเป็น

- บ้านที่ก่อสร้างแล้วเสร็จ 1,034 ครัวเรือน
- บ้านที่อยู่ระหว่างการก่อสร้าง 368 ครัวเรือน
- พื้นที่รื้อย้ายแล้วพร้อมก่อสร้างบ้าน 101 ครัวเรือน

IVต	ชุมชนเป้าหมาย	ครัวเรือนเป้าหมาย	ผลการดำเนินงาน		
			ก่อสร้างเสร็จ	กำลังก่อสร้าง	พร้อมก่อสร้าง
จตุจักร	5	608	489	-	-
หลักสี่	13	2,098	176	112	26
ดอนเมือง	4	2,506	151	170	75
ต.หลักหก	6	929	218	86	-
รวม	38	6,141	1,034	368	101

ปี 2566 เป้าหมาย 100 ครัวเรือน ผลการดำเนินงาน ณ วันที่ 30 กันยายน 2566 มีการอนุมัติโครงการและงบประมาณ จำนวน 100 ครัวเรือน คิดเป็นร้อยละ 100.00 ของเป้าหมาย

ผลจากการพัฒนาที่อยู่อาศัยชุมชนริมคลอง ก่อให้เกิดระบบจัดการร่วมในรูปแบบของกลุ่มออมทรัพย์ และสหกรณ์ เกิดการออมทรัพย์ร่วมกัน สร้างการมีส่วนร่วม และเป็นเจ้าของร่วมกัน เป็นการขยับบ้านเรือน/ครัวเรือน ที่รูก้ำคลองขึ้นมาจัดระเบียบร่วมกัน โดยมีรูปแบบ การพัฒนาที่อยู่อาศัยที่หลากหลาย เช่น การปรับปรุงใน ที่ดินเดิม มีการเช่าที่ดินร่วมกัน จัดระเบียบการอยู่อาศัย เพื่อรองรับครัวเรือนที่รูก้ำคลอง การสร้างชุมชนใน ที่ดินใหม่ที่ชุมชนจัดการที่อยู่อาศัยร่วมกันในลักษณะการ ซื้อหรือเช่าที่ดินและปลูกสร้างที่พักอาศัยร่วมกัน ในกรณี

ที่ไม่สามารถปรับปรุงในที่ดินเดิมได้ และเกิดการแก้ไข ปัญหาการรูก้ำของชุมชนริมคลองและพัฒนาที่อยู่อาศัย โดยผู้มีรายได้น้อยสามารถมีที่อยู่อาศัยเป็นของตนเอง มีระบบสาธารณูปโภค สาธารณูปการและสิ่งแวดล้อมที่ดี สอดคล้องกับวิถีชีวิตและความสามารถในการใช้จ่ายของ คนในชุมชน ส่งผลให้เกิดการปรับเปลี่ยนสถานะ จากผู้ รูก้ำ/ก่อสร้างไม่ถูกต้องตามกฎหมาย เป็น “ผู้อยู่อาศัย ถูกกฎหมาย” และได้รับสิทธิขั้นพื้นฐานที่สามารถเข้าถึง บริการของรัฐ ส่งผลให้ชุมชนมีคุณภาพชีวิตที่ดี มีบ้านที่ มั่นคง และอยู่อาศัยอย่างถูกต้องตามกฎหมาย

สหกรณ์เคหสถานบ้านมั่นคงชุมชนวัดรังสิต จำกัด ตำบลหลักหก จังหวัดปทุมธานี

ชุมชนวัดรังสิต ตั้งอยู่ในพื้นที่ตำบลหลักหก จังหวัดปทุมธานี มีสมาชิกมาจาก 2 หมู่บ้าน (หมู่ที่ 5/หมู่ 7) ชุมชนมีพื้นที่ 1,650 เมตร ได้รับการพัฒนาที่อยู่อาศัยชุมชนริมคลองเปรมประชากร ปัจจุบันสร้างบ้านแล้วเสร็จ 218 หลัง

สหกรณ์เคหสถานชุมชนประชาร่วมใจ 1 จำกัด เขตจตุจักร กรุงเทพมหานคร

ชุมชนประชาร่วมใจ 1 ตั้งอยู่หลังวัดเสมียนนารี เขตจตุจักร มีพื้นที่ชุมชน 1,166 เมตร ได้รับการพัฒนาที่อยู่อาศัยชุมชนริมคลองเปรมประชากร ปัจจุบันอยู่ สร้างบ้านแล้วเสร็จ 291 ครั้วเรือน

สหกรณ์เคหสถานประชาร่วมใจ 2 จำกัด เขตจตุจักร กรุงเทพมหานคร

ชุมชนประชาร่วมใจ 2 ตั้งอยู่ใกล้กับวัดเสมียนนารี บริเวณถนนเทศบาลสงเคราะห์ เขตจตุจักร มีพื้นที่ชุมชน 772 เมตร ได้รับการพัฒนาที่อยู่อาศัยชุมชนริมคลองเปรมประชากร มีสมาชิกจำนวน 203 ครั้วเรือน ดำเนินการเช่าที่ดินนารักษ์ 10 ไร่ 2 งาน 9 ตารางวา ปัจจุบันสร้างบ้านแล้วเสร็จ 198 หลัง

สหกรณ์เคหสถานพัฒนา 99 มีสุขร่วมใจ จำกัด เขตหลักสี่ กรุงเทพมหานคร

ชุมชนหลักสี่พัฒนา 99 ตั้งอยู่ติดกับศูนย์การค้าไอทีสแคว์และวัดหลักสี่ เขตหลักสี่ มีพื้นที่ชุมชน 260 เมตร ได้รับการพัฒนาที่อยู่อาศัยชุมชนริมคลองเปรมประชากร มีสมาชิกจำนวน 98 ครอบครัว ดำเนินการเช่าที่ดินธนารักษ์ 3 ไร่ 1 งาน 45 ตารางวา ปัจจุบันอยู่ระหว่างการรื้อย้ายและกำลังก่อสร้างบ้าน

วิดิทัศน์
รักนี้ที่คลองเปรม
ชุมชนเปรมประชาสมบุญณ์
เขตดอนเมือง

3

โครงการบ้านพอเพียง

เป็นการพัฒนาที่อยู่อาศัยให้กับประชาชนที่มีรายได้น้อยประสบปัญหาความเดือดร้อนที่อยู่อาศัย ทั้งบ้านที่ก่อสร้างมานานแล้วมีสภาพชำรุดทรุดโทรม ก่อสร้างด้วยวัสดุที่ไม่มั่นคง ไม่ได้ปรับปรุงซ่อมแซม และครอบครัวขยายที่มีความจำเป็นต้องก่อสร้างที่อยู่อาศัยใหม่ แต่ไม่สามารถดำเนินการได้ เนื่องจากมีรายได้น้อยเพียงพอนำมาใช้ในการเติมซ่อมแซม ปรับปรุง ต่อเติมบ้าน หรือการสร้างใหม่แทนบ้านเดิมที่มีสภาพทรุดโทรม ซึ่งอาจเป็นภัยต่อชีวิตและทรัพย์สินของผู้อยู่อาศัย โดยมีหลักการสำคัญในการดำเนินงาน คือ ใช้กระบวนการทำงานที่ชุมชนเป็นแกนหลักในการร่วมกันแก้ไขปัญหา เชื่อมโยงเครือข่าย กลุ่ม/องค์กรชุมชนในตำบลหรือองค์กรชุมชนตำบลที่มีทุนด้านการพัฒนาต่างๆ เช่น สภาองค์กรชุมชน กองทุนสวัสดิการชุมชน องค์กรการเงินชุมชน ฯลฯ กับกลุ่มผู้เดือดร้อนด้านที่อยู่อาศัยในการจัดการปัญหาาร่วมกัน

การดำเนินงานโครงการบ้านพอเพียง ภายใต้แผนแม่บทการพัฒนาที่อยู่อาศัยระยะ 20 ปี (พ.ศ. 2560 - 2579) มีเป้าหมายรวม 352,000 ครัวเรือน จากการทำงานในปี 2560 - 2566 เกิดการพัฒนาที่อยู่อาศัยในการปรับปรุง ซ่อมแซมและก่อสร้างที่อยู่อาศัยให้กับผู้มีรายได้น้อยครอบครัว 77 จังหวัด 129,434 ครัวเรือน คิดเป็นร้อยละ 36.77 ของเป้าหมายรวม

ในปี 2566 เกิดการซ่อมแซม/ปรับปรุง/สร้างที่อยู่อาศัยให้กับครัวเรือนยากจน 25,655 ครัวเรือน 2,248 ตำบลใน 77 จังหวัด ส่งผลให้ครัวเรือนยากจนที่มีปัญหาความเดือดร้อนด้านที่อยู่อาศัยในชุมชน มีที่อยู่อาศัยที่มั่นคงและคุณภาพชีวิตในการอยู่อาศัยที่ดีขึ้น ซึ่งส่งผลต่อสุขภาวะของผู้อยู่อาศัยที่เป็นครัวเรือนยากจนภายใต้แนวคิด “สร้างบ้าน สร้างสุข สร้างความมั่นคงในชีวิต” โดยการสนับสนุนให้ชุมชนเป็นแกนหลักในการสร้าง/ซ่อมแซมที่อยู่อาศัยของผู้เดือดร้อนในพื้นที่ ทำให้ชุมชนต่าง ๆ เกิดการตื่นตัวร่วมกันดำเนินงานในทุกชั้น

ตอนของการแก้ไขปัญหาที่อยู่อาศัย ตั้งแต่การสำรวจ กลั่นกรองข้อมูล ผู้เดือดร้อน การคัดเลือก การรวมกลุ่มผู้เดือดร้อน จัดซื้อวัสดุและดำเนินการก่อสร้างร่วมกัน ซึ่งทำให้สามารถดำเนินการได้รวดเร็ว ภายใต้งบประมาณที่ได้รับการสนับสนุน โดยการสมทบ/ร่วมแรงก่อสร้างของผู้เดือดร้อนและคนในชุมชน และเกิดความร่วมมือระหว่างชุมชน หน่วยงานท้องถิ่น ภาครัฐ ภาคประชาสังคมในการสนับสนุนงบประมาณและทรัพยากรร่วมดำเนินการ ทำให้ผู้มีรายได้น้อยสามารถเข้าถึงสวัสดิการพื้นฐานด้านที่อยู่อาศัย อันเป็นปัจจัยสำคัญในการดำรงชีวิตเป็นการสร้างโอกาสและความเสมอภาคทางสังคมตามยุทธศาสตร์ชาติ 20 ปี อันเป็นการลดปัญหาความเหลื่อมล้ำและแก้ไขปัญหาความยากจนตามเป้าหมายแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ตลอดจนสอดคล้องกับนโยบายรัฐบาลด้านการพัฒนาสร้างความเข้มแข็งจากฐานรากในการแก้ไขปัญหาที่อยู่อาศัยและสร้างชุมชนที่นาอยู่

รูปธรรมบ้านพอเพียง

บ้านพอเพียงตำบลสบง อำเภอกุฉินารายณ์ จังหวัดพะเยา โดย สภาองค์กรชุมชนตำบลสบง

บริบทพื้นที่/เป้าหมายสำคัญการพัฒนาที่อยู่อาศัย :

ตำบลสบง มีพื้นที่ 23,125 ไร่ หมู่บ้านทั้งหมด 12 หมู่บ้าน จำนวนครัวเรือน 3,567 ครัวเรือน ประชากร 8,146 คน โดยมีเป้าหมายสำคัญในการพัฒนา ประกอบด้วย (1) ครัวเรือนยากจนในพื้นที่ชนบทที่มีปัญหาความเดือดร้อนด้านที่ดินและที่อยู่อาศัย (2) สภาพที่อยู่อาศัยไม่มั่นคงแข็งแรง รวมทั้งพื้นที่ที่ประสบภัยพิบัติ ไล้รื้อ และที่อยู่อาศัยได้รับความเสียหาย (3) คนยากจน/รายได้น้อยเดือดร้อนเรื่องที่อยู่อาศัย/บ้านทรุดโทรม/แออัด

กระบวนการดำเนินงาน

1. สำรวจข้อมูลผู้เดือดร้อนทั้งตำบล โดยบูรณาการการทำงานร่วมกับท้องที่ ท้องถิ่น ภาคี ในการจัดทำแผนงาน ข้อมูล กลไก และงบประมาณดำเนินการ

2. กำหนดเป้าหมายสร้างการเปลี่ยนแปลงโดยจัดทำแผนระยะยาว 3-5 ปี ภายใต้หลักคิด “สบง นำอยู่ ยั่งยืน” ใช้ข้อมูลจากการสำรวจข้อมูลผู้เดือดร้อน 5 ปี จำนวน 74 ครัวเรือน ในการจัดทำแผนงานและให้คนทั้งตำบลเป็นเจ้าของร่วมแก้ไขปัญหา

3. โครงการบ้านพอเพียง เป็นเครื่องมือในการประสานความร่วมมือจากทุกภาคส่วน และเชื่อมโยงขบวนการอย่างบูรณาการ ทั้งผู้เดือดร้อน กลุ่ม/องค์กร ชุมชน ท้องที่ ท้องถิ่น หน่วยงานภาคเอกชน และภาคีพัฒนาต่าง ๆ ร่วมหนุนเสริม ใช้ความรู้ความสามารถและทรัพยากรจากทุกประเด็นงาน บูรณาการทำงานและบริหารร่วมกัน เพื่อสร้างความรู้ใหม่และเสริมสร้างความเข้มแข็งของชุมชนท้องถิ่น

4. บูรณาการแผนการพัฒนาครอบคลุมทุกมิติ ทั้งด้านที่อยู่อาศัย คุณภาพชีวิต และด้านอื่น ๆ โดยแผนของชุมชนได้รับการบรรจุในแผนขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

ความร่วมมือการพัฒนาในพื้นที่และการบูรณาการทุนร่วม

- พอช. สนับสนุนงบประมาณ 250,800 บาท
- กองทุนเพื่อความเสมอภาคทางการศึกษา (กสศ.) สนับสนุนบูรณาการกลุ่มเป้าหมายร่วมดำเนินกิจกรรมพัฒนาอาชีพ
- สำนักงานพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์จังหวัดพะเยาสนับสนุนการสำรวจข้อมูลผู้เดือดร้อน โดยความร่วมมือการสำรวจ อพม. และสภาองค์กรชุมชนตำบลสบง
- หน่วยงานท้องถิ่น สนับสนุน สถานที่/บุคลากร/แผนงาน
- กองทุนสวัสดิการชุมชน สนับสนุนค่าแรง/ค่าอาหาร งบประมาณ 20,000 บาท
- ร้านค้าวัสดุก่อสร้าง สนับสนุนวัสดุอุปกรณ์ 5,000 บาท
- ผู้รับผลประโยชน์ เครื่องญาติ ผู้นำชุมชน สนับสนุน ค่าอาหาร/ค่าแรง 10,000 บาท

ตัวอย่าง ภูมิธรรม/ความสำเร็จ

นางสุข ต๊ะใจ

บ้านเลขที่ 499 หมู่ที่ 1 จำนวนสมาชิกในครัวเรือน 1 คน

จุดซ่อมแซม ผนังบ้าน/ระเบียบหน้าบ้าน

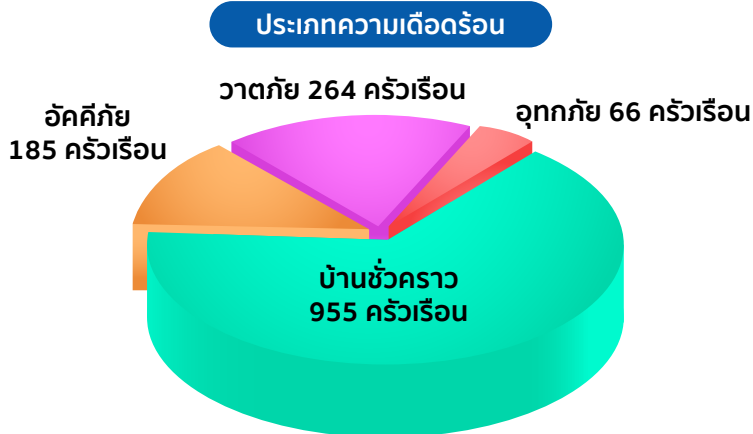
4

โครงการพัฒนา ที่อยู่อาศัยชั่วคราว/ภัยพิบัติ

ปัญหาไฟไหม้ไล้หรือที่อยู่อาศัยและภัยพิบัติต่างๆ เป็นภาวะฉุกเฉินที่ชุมชนมักประสบในปัจจุบัน มีแนวโน้มที่จะเกิดขึ้นกับชุมชนค่อนข้างมาก โดยเฉพาะการเกิดภัยพิบัติต่าง ๆ ซึ่งเป็นปัญหาที่ชุมชนไม่อาจคาดการณ์ได้ เป็นความเดือดร้อนเฉพาะหน้า ทั้งนี้ในกระบวนการเตรียมความพร้อมจัดหาที่อยู่อาศัยใหม่ ต้องใช้ระยะเวลาานาน ชุมชนที่ประสบเหตุจึงมีความจำเป็นต้องมีที่พักอาศัยชั่วคราวรองรับ

โครงการพัฒนาที่อยู่อาศัยชั่วคราว กรณีไฟไหม้ ไล้หรือ ภัยพิบัติ เป็นการสนับสนุนชุมชนที่ประสบภัยพิบัติ ไฟไหม้ ไล้หรือ หรือจำเป็นต้องรื้อย้ายเพื่อสร้างชุมชนใหม่ ในปี 2566 เกิดการสนับสนุนที่อยู่อาศัยชั่วคราวให้แก่ชุมชนที่ประสบภัย 1,470 คริวเรือนใน 30 จังหวัด วงเงิน 26.46 ล้านบาทครอบคลุมพื้นที่ต่าง ๆ ดังนี้

(1) ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ	10 จังหวัด	60 คริวเรือน
(2) ภาคใต้	6 จังหวัด	163 คริวเรือน
(3) ภาคกรุงเทพฯ ปริมณฑลและตะวันออก	7 จังหวัด	951 คริวเรือน
(4) ภาคกลางและตะวันตก	1 จังหวัด	10 คริวเรือน
(5) ภาคเหนือ	6 จังหวัด	286 คริวเรือน

ผลจากการสนับสนุนการพัฒนาที่อยู่อาศัยชั่วคราว ส่งผลให้กลุ่มคนด้อยโอกาสหรือคนจนที่สุดในสังคมและเป็นผู้ที่ได้รับความเดือดร้อนเร่งด่วน/เฉพาะหน้าจากกรณีเพลิงไหม้ ไล้หรือ หรือต้องรื้อย้ายได้รับการดูแลในการมีที่อยู่อาศัยรองรับเฉพาะหน้าและได้รับโอกาสในการพัฒนา เพื่อสร้างที่อยู่อาศัยที่มั่นคงต่อไป

พอช. ช่วยเหลือผู้ประสบภัยเหตุเพลิงไหม้ เขตตลิ่งชัน กรุงเทพมหานคร

เกิดเหตุเพลิงไหม้บ้านเรือนประชาชนในชุมชน หลังวัดกาญจนสิงหาสน์ (วัดทอง) ถ.วัดแก้ว-เงินทอง แขวงคลองชักพระ เขตตลิ่งชัน กทม. ที่เกิดเหตุเป็นชุมชนที่ปลูกสร้างหนาแน่น ลักษณะเป็นบ้านไม้ 2 ชั้น เก่าแก่อติดกับคลองชักพระ ทางเข้าชุมชนคับแคบ รถบรรทุกน้ำไม่สามารถเข้าถึงได้ หลังจากควบคุมไฟได้เรียบร้อย ตรวจสอบพบว่า มีครัวเรือนที่ได้รับความเสียหายทั้งสิ้น 9 ครัวเรือน โดยจากสภาพความเป็นอยู่พบว่าจุดต้นเพลิงมาจากบ้านเช่าที่เป็นไม้ทั้งหลังซึ่งสภาพบ้านเป็นบ้านไม้ติดกัน เมื่อเกิดประกายไฟ ทำให้ลุกลามไปห้องเช่าข้างเคียงอย่างรวดเร็ว

คณะกรรมการสภาองค์กรชุมชนเขตตลิ่งชัน ร่วมกับสถาบันพัฒนาองค์กรชุมชน (องค์การมหาชน) ลงพื้นที่สำรวจพื้นที่เพื่อประเมินสถานการณ์วางแผนให้ความช่วยเหลือ และเริ่มต้นทำความเข้าใจกับผู้เดือดร้อน พร้อมทั้งประสานหน่วยงานในพื้นที่เพื่อเยียวยาความเดือดร้อนอย่างเร่งด่วน พร้อมมอบงบประมาณโครงการพัฒนาที่อยู่อาศัยชั่วคราวกรณีไฟไหม้ไร่เรือแก่ชุมชนเขตตลิ่งชัน จำนวน 9 ครัวเรือน ครัวเรือนละ 18,000 บาท รวม เป็นเงิน 162,000 บาท

สรุปผลการปฏิบัติงาน

สรุปผลการปฏิบัติงาน ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2566 เทียบกับเป้าหมายใน 13 แผนงาน ดังนี้

แผนงาน	เป้าหมาย	ผลการดำเนินงาน
1. การพัฒนาชุมชนท้องถิ่น โดยใช้พื้นที่เป็นตัวตั้ง		
1.1 การจัดทำแผนพัฒนาชุมชนระดับตำบล	1,050 ตำบล	↑ 1,135 ตำบล (ร้อยละ 108.10)
1.2 การพัฒนาความเข้มแข็งของชุมชนท้องถิ่น	1,162 ตำบล	↑ 1,366 ตำบล (ร้อยละ 117.56)
2. การพัฒนาเศรษฐกิจและคุณภาพชีวิตชุมชนท้องถิ่น		
2.1 การพัฒนาคุณภาพชีวิตผู้มีรายได้น้อยในเมืองและชนบท	500 ตำบล/เมือง	↑ 512 ตำบล (ร้อยละ 102.40)
3. การพัฒนาที่อยู่อาศัยผู้มีรายได้น้อยในเมืองและชนบท	29,850 ครั้วเรือน	↑ 31,368 ครั้วเรือน (ร้อยละ 105.09)
3.1 การแก้ไขปัญหาที่อยู่อาศัย “บ้านมั่นคง”	3,750 ครั้วเรือน	↑ 4,143 ครั้วเรือน (ร้อยละ 110.48)
3.2 บ้านพอเพียง	25,000 ครั้วเรือน	↑ 25,655 ครั้วเรือน (ร้อยละ 102.62)
3.3 การพัฒนาที่อยู่อาศัยชุมชนริมคลองเปรมประชากร	100 ครั้วเรือน	↑ 100 ครั้วเรือน (ร้อยละ 100.00)
3.4 การพัฒนาที่อยู่อาศัยชั่วคราว กรณีไฟไหม้ ไล่อ้อ ภัยพิบัติ	1,000 ครั้วเรือน	↑ 1,470 ครั้วเรือน (ร้อยละ 147.00)
4. การเสริมสร้างความเข้มแข็งขององค์กรชุมชนและเครือข่ายประชาสังคมในการป้องกันการทุจริตและประพฤติมิชอบ	210 ตำบล/เมือง	↑ 343 ตำบล (ร้อยละ 163.33)
5. การพัฒนากลไกความร่วมมือในการพัฒนาชุมชนท้องถิ่น	50 หน่วยงาน/องค์กร	↑ 65 หน่วยงาน (ร้อยละ 130.00)
6. การพัฒนาขีดความสามารถของผู้นำและคนรุ่นใหม่เข้าร่วมกระบวนการพัฒนา	ร้อยละ 80 (2,910 คน)	↑ 5,327 คน (ร้อยละ 183.06)

แผนงาน	เป้าหมาย	ผลการดำเนินงาน
7. การพัฒนาคุณภาพและเสริมสร้างศักยภาพสภาองค์กรชุมชนเป็นกลไกกลางการพัฒนาชุมชนท้องถิ่น	1,050 ตำบล	↑ 1,162 ตำบล (ร้อยละ 110.67)
8. การยกระดับคุณภาพและมาตรฐานกองทุนสวัสดิการชุมชน		
8.1 โครงการสนับสนุนการจัดสวัสดิการชุมชน	780 กองทุน	↑ พัฒนาและสมทบงบประมาณกองทุนสวัสดิการชุมชน 1,663 กองทุน (ร้อยละ 213.21) ครอบคลุมสมาชิก 1,130,315 คน
8.2 รับรองมาตรฐานกองทุนสวัสดิการชุมชน	500 กองทุน	↑ 1,005 กองทุน (ร้อยละ 201.00)
9. การพัฒนาคุณภาพองค์กรผู้ใช้สินเชื่อ		
9.1 การพัฒนาคุณภาพระบบการบริหารจัดการขององค์กรผู้ใช้สินเชื่อ	ร้อยละ 80 (เป้าหมาย 100 องค์กร)	↑ ร่วมกับกรมตรวจบัญชีสหกรณ์และกรมส่งเสริมสหกรณ์อบรมบัญชีให้กับกลุ่ม/สหกรณ์ รวม 243 คน จาก 141 องค์กร (ร้อยละ 141.00)
9.2 การฟื้นฟูและแก้ไขปัญหาสินเชื่อผิดนัด	NPL ร้อยละ 10	↑ NPL ร้อยละ 9.29
10. การยกระดับการใช้ข้อมูลสารสนเทศเพื่อการพัฒนาชุมชนท้องถิ่น		
10.1 พัฒนาและส่งเสริมการใช้ข้อมูลสารสนเทศในการปฏิบัติงาน	4 ระบบ	↑ พัฒนาทักษะการใช้ระบบสารสนเทศ 4 ระบบผ่านการอบรมการใช้งานโปรแกรมของสถาบันให้กับเจ้าหน้าที่และขบวนองค์กรชุมชน
10.2 การพัฒนาระบบฐานข้อมูลสู่การเปิดเผยข้อมูลภาครัฐ	75 คະແນ	↑ พัฒนาระบบข้อมูลให้เป็นดิจิทัล เพื่อการเปิดเผยข้อมูลภาครัฐ (Open data) ในข้อมูลบ้านพอเพียงสามารถจัดทำชุดข้อมูลได้ครบถ้วนตามเกณฑ์การประเมินขั้นสูง (100 คະແນ)

แผนงาน	เป้าหมาย	ผลการดำเนินงาน
<p>11. การพัฒนานวัตกรรมและองค์ความรู้สื่อสารสู่สาธารณะ</p> <p>11.1 การพัฒนาองค์ความรู้/นวัตกรรม การพัฒนาชุมชนท้องถิ่น</p> <p>11.2 การผลิตสื่อและการสื่อสารสู่สาธารณะ</p>	<p>20 ชุด</p>	<p>↑ ชุดองค์ความรู้ 20 พื้นที่ ประกอบด้วย ชุดพื้นที่ พัฒนาระบบการประยุกต์ใช้นวัตกรรมและเทคโนโลยี 10 พื้นที่ใน 3 จังหวัด และ ชุดพื้นที่ตำบลเข้มแข็งคนมีคุณภาพ 10 พื้นที่ใน 7 จังหวัด</p> <ul style="list-style-type: none"> - พัฒนาศักยภาพนักสื่อสารชุมชน 823 คน - ผลิตและสื่อสารผ่านรายการวิทยุ สื่อโทรทัศน์ และระบบ Line Official Account ของสถาบัน ปัจจุบันมีสมาชิก 1,303 คน นับเป็นช่องทางในการสื่อสารกับชุมชนและสาธารณะอย่างทั่วถึงและต่อเนื่อง
<p>12. การเพิ่มประสิทธิภาพระบบการบริหารจัดการและกำกับติดตาม</p> <p>12.1 รายได้ที่เพิ่มขึ้นจากการบริหารเงินทุน</p> <p>12.2 การประเมินสถานะของหน่วยงานภาครัฐในการเป็นระบบราชการ 4.0 (PMQA 4.0)</p> <p>12.3 ร้อยละความสำเร็จของการพัฒนาด้านการควบคุมดูแลกิจการของคณะกรรมการฯ</p>	<p>166.34 ล้านบาท 400 คะแนน</p> <p>100 คะแนน</p>	<p>↑ 195.72 ล้านบาท (ร้อยละ 117.66)</p> <p>↑ 456.11 คะแนน</p> <p>↑ 95 คะแนน (ร้อยละ 95.00)</p>
<p>13. การบริหารและพัฒนาบุคลากร</p>	<p>ร้อยละ 30 ของบุคลากรที่ได้รับการพัฒนา และมีค่าคะแนนสมรรถนะไม่น้อยกว่าร้อยละ 90</p>	<p>↓ พัฒนาศักยภาพบุคลากร โดยหน่วยงานภายนอกและภายในหน่วยงาน จำนวน 144 คน และศึกษา ทบทวนระบบการประเมินสมรรถนะของผู้ปฏิบัติงานที่สอดคล้องกับโครงสร้างองค์กร ดังนั้น การประเมินสมรรถนะบุคลากรจึงยังไม่สามารถดำเนินการได้ตามแผนงานและเป้าหมาย</p>

ดร.กอบศักดิ์ ปรธานบอร์ดี พอช. : เดินหน้าเปลี่ยนประเทศไทย !! สร้างชุมชนเข้มแข็ง ใช้ศูนย์เด็กเป็นฐานพัฒนาคนตั้งแต่ปฐมวัย นำร่อง 60 แห่งทั่วประเทศ

ดร.กอบศักดิ์ ภูตระกูล พร้อมด้วยผู้บริหาร พอช. ผู้นำขบวนองค์กรชุมชน รวมทั้งภาคีเครือข่าย ได้ริเริ่มขับเคลื่อนการพัฒนาชุมชนในมิติใหม่ ๆ หลายด้าน เพื่อลดความเหลื่อมล้ำ เชิญชวนภาคเอกชน หน่วยงานรัฐ องค์กรต่างประเทศ มาร่วมกันสนับสนุนชุมชน มุ่งเน้นการให้ความสำคัญกับการพัฒนาคน โดยมีแนวคิดในการสร้างผู้นำรุ่นใหม่ ๆ ให้มีความรู้ สามารถใช้เทคโนโลยีและนวัตกรรมมาพัฒนาชุมชน นำไปสู่การสร้างเศรษฐกิจชุมชนใช้ศูนย์เด็กเล็กเป็นฐาน พัฒนาคนตั้งแต่ปฐมวัย หากจะพัฒนาคนในประเทศก็ต้องเริ่มพัฒนาคนตั้งแต่เด็ก โดยเฉพาะในช่วง 6 ปีแรกของชีวิต เพราะเป็นช่วงที่เด็กกำลังมีพัฒนาการ ทั้งด้านร่างกาย สติปัญญา อารมณ์ และสังคม

ในช่วงเดือนมกราคม-กุมภาพันธ์ 2566 ดร.กอบศักดิ์ พร้อมผู้บริหาร พอช. และผู้นำชุมชน ได้เดินทางไปศึกษาดูงานที่ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กองค์การบริหารส่วนตำบลบางคู้อ.ท่าวัง จ.ลพบุรี จากนั้นจึงนำไปสู่การนำร่องพัฒนาศูนย์เด็กเล็ก 60 แห่งทั่วประเทศ ผ่าน ‘โครงการสร้างความเข้มแข็งของชุมชนผ่านการพัฒนาคน โดยใช้การพัฒนาศูนย์เด็กเป็นฐาน’ ขึ้นมา เพื่อทำงานร่วมกับผู้นำชุมชน เครือข่ายองค์กรชุมชน และองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น โดยพอช. จะเปิดเวทีทำความเข้าใจกับชุมชนที่มีความสนใจและมีความพร้อมที่จะพัฒนาศูนย์เด็กเล็กเข้ามาร่วมดำเนินการต่อไป

ความคืบหน้าการดำเนินงานในปี 2566

จัดทำบันทึกความร่วมมือการสร้างเสริมความเข้มแข็งของชุมชนผ่านการพัฒนาคน โดยใช้การพัฒนาศูนย์เด็กเล็กเป็นฐาน ร่วมกับ 4 หน่วยงาน วันที่ 7 มิถุนายน 2566 ร่วมกับ 4 หน่วยงาน ได้แก่ (1) องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น (2) ศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก (3) สถาบันพัฒนาระบบบริการสุขภาพองค์กรรวม (สพบ.) (4) มูลนิธิยุวพัฒน์ ในการพัฒนาคุณภาพชีวิตเด็กปฐมวัย/เด็กเล็กในชุมชน ส่งเสริม สนับสนุน สร้างการเรียนรู้ ประสานความร่วมมือกับหน่วยงานรัฐ เอกชน และองค์กรชุมชน ซึ่งแต่ละ

ศูนย์จะใช้ระยะเวลา 10 วัน ในการสร้างการเปลี่ยนแปลง ประกอบด้วย 5 วันแรกในการปรับเปลี่ยนสภาพแวดล้อม และ 5 วันต่อมา จะเป็นเสริมสร้างการเรียนรู้เพื่อพัฒนาการที่สมวัย ภายใต้แนวคิดการพัฒนาเด็กปฐมวัยแบบบูรณาการโดยยึดเด็กเป็นศูนย์กลาง ในรูปแบบการจัดการเรียนการสอน Active learning ตามแนวทาง Hing Scope/RIELE Thailand และเด็กได้เรียนรู้ผ่านการลงมือกระทำอย่างสร้างสรรค์

การดำเนินการปรับสภาพแวดล้อมของศูนย์เด็ก

มูลนิธิทาน มุมศิลปะ มุมวิทยาศาสตร์ มุมบล็อก การจัดพื้นที่ของศูนย์เด็กเล็ก พลิกโฉมห้องเรียน โดยแบ่งเป็น 4 โซนหลัก คือ โซนหน้าเสาธง จุดล้างมือ โซนเช็คอิน จุดเก็บของ โซนกิจกรรม 5 มุม โซนโรงอาหารและห้องน้ำ

มูลนิธิทาน

มุมศิลปะ

มุมวิทยาศาสตร์

มุมบล็อก

การดำเนินการปรับการเรียนสอน

1. การพัฒนาครู 81 คน - ฝึกกระบวนการโดยยึดเด็กเป็นศูนย์กลางตามแนวทางเรียนรู้ของ ICAP
2. การพัฒนาเจ้าหน้าที่ภาคสนาม 8 คน - ฝึกอบรมความรู้ความเชี่ยวชาญในการจัดการเรียนการสอนตามแนวคิดของ High Scope ซึ่งเป็นการสอนที่เน้นการลงมือทำผ่านมุมเล่นที่หลากหลาย ด้วยสื่อและกิจกรรมที่เหมาะสมกับพัฒนาการของเด็ก
3. การพัฒนาเด็กปฐมวัยในชุมชน 1,548 คน - มีการพัฒนาทักษะสมองส่วนหน้า (Executive Function: EF) และวินัยเชิงบวก

จากเป้าหมายการพัฒนาศูนย์เด็กเล็กจำนวน 60 ศูนย์ ประกอบด้วย ศูนย์ต้นแบบ 20 ศูนย์และศูนย์ขยายผล 40 ศูนย์ ความสำเร็จในปี 2566 มีการดำเนินการใน 37 ศูนย์ ดังนี้

ภาค	เป้าหมายศูนย์ต้นแบบ	ผลการดำเนินงานพัฒนาศูนย์ต้นแบบ	เป้าหมายศูนย์ขยายผล	ผลการดำเนินงานพัฒนาศูนย์ขยายผล
เหนือ	5	4	12	8
ตะวันออกเฉียงเหนือ	4	4	2	2
ใต้	5	3	14	4
กลางและตะวันตก	3	2	9	6
กทม.และตะวันออก	3	2	3	2
รวม	20	15	40	22

ตัวอย่างกิจกรรม : ลงพื้นที่ทำความเข้าใจโครงการ เพื่อปรับกายภาพห้องเรียน ปรับหลักสูตรการเรียนรู้อ และสร้างกิจกรรมการเรียนรู้ร่วมกับเด็กเล็ก ณ ศูนย์เด็กเล็กชุมชนเย็นอากาศ 2 เขตยานนาวา กรุงเทพฯ ร่วมกับคุณครูศูนย์เด็กเล็ก เจ้าหน้าที่เขตยานนาวา และคณะกรรมการชุมชนเย็นอากาศ 2

ตัวอย่างกิจกรรม : เยี่ยมชมศูนย์พัฒนาเด็กเล็กตำบลเนินก้ว อำเภอกงหรา จังหวัดนครสวรรค์ เพื่อให้กำลังใจและพบปะผู้บริหารท้องถิ่น รวมถึงทีมงาน ผู้ดูแลศูนย์เด็ก พร้อมทั้งวางแนวทางการขยับงานเรื่องศูนย์พัฒนาเด็กเล็กต้นแบบต่อไป

3.4.2 การขับเคลื่อนป่าชุมชนและฝายมีชีวิต

ป่าชุมชนและฝายมีชีวิต เป็นอีกโครงการหนึ่งที่ พอช.และหน่วยงานภาคีเครือข่ายร่วมกันขับเคลื่อน โดยมีการแต่งตั้ง คณะทำงานสนับสนุนการขับเคลื่อนป่าชุมชนและฝายมีชีวิต ซึ่งมีนายเดโช ไชยทัก ที่ปรึกษาคณะกรรมการสถาบันฯ เป็นประธานคณะทำงาน และมีผู้แทนหน่วยงานร่วมเป็นคณะทำงาน ได้แก่ สถาบันพัฒนาองค์กรชุมชน (พอช.) สำนักงานกองทุนการสร้างเสริมสุขภาพ (สสส.) กรมทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่ง สำนักจัดการป่าชุมชน กรมป่าไม้ มูลนิธิชุมชนไท ศูนย์วนศาสตร์ชุมชนเพื่อคนกับป่า ประเทศไทย สถาบันการเรือนรัฐจัดการตนเอง และมูลนิธิสืบนาคะเสถียร มีบทบาทหน้าที่กำหนดแนวทางในการสนับสนุนการขับเคลื่อนป่าชุมชนและฝายมีชีวิตสู่การพัฒนาอย่างยั่งยืน โดยชุมชนท้องถิ่นมีบทบาทสำคัญ และจัดทำแผนปฏิบัติการร่วมกับภาคีพัฒนา พร้อมทั้งออกแบบเครื่องมือในการสนับสนุนและส่งเสริมการพัฒนาความเข้มแข็งในการบริหารจัดการป่าชุมชนและฝายมีชีวิต เพื่อเป็นไปตามแนวทางที่กำหนด

ในช่วงหลายสิบปีที่ผ่านมา มีการจัดตั้งป่าชุมชนในพื้นที่ป่าต่าง ๆ ทั่วประเทศก่อนจะมี พ.ร.บ. ป่าชุมชน และหลังจากมี พ.ร.บ. แล้วจนถึงปัจจุบัน มีประมาณ 12,000 แห่ง เนื้อที่รวมประมาณ 6.6 ล้านไร่ และกรมป่าไม้มีเป้าหมายภายในปี 2570 จะเพิ่มจำนวนป่าชุมชนที่ความพร้อมและอยากจัดตั้งป่าชุมชน รวมทั้งชุมชนที่มีการจัดตั้งป่าชุมชนแล้ว จัดทำแผนจัดการป่าชุมชนและฝายมีชีวิต และใช้ประโยชน์จากป่าตาม พ.ร.บ. ฉบับนี้ เพื่อเป็นพื้นที่นำร่องประมาณ 15 แห่งภายในปีนี้ และนำไปขยายผลในพื้นที่อื่น ๆ ต่อไป

ข้อมูลจากกรมป่าไม้ระบุว่า ปัจจุบันกรมป่าไม้ได้ส่งเสริมการจัดตั้งป่าชุมชนทั่วประเทศแล้วจำนวน 12,117 แห่ง ชุมชนมีส่วนร่วม 13,855 หมู่บ้าน เนื้อที่รวม 6.6 ล้านไร่ จากการประเมินกรมป่าไม้ มีประชาชนได้รับประโยชน์จากป่า 3,948,675 คน ครัวเรือน เกิดมูลค่าการพึ่งพาป่าชุมชน ลดรายจ่าย เพิ่มรายได้ จำนวน 4,907 ล้านบาท การกักเก็บคาร์บอนของต้นไม้ในป่าชุมชนเพื่อช่วยลดภาวะโลกร้อน รวม 42 ล้านตันคาร์บอน การกักเก็บน้ำในดินและการปล่อยน้ำท่า 4.562 ล้านลูกบาศก์เมตร และการประเมินมูลค่าของระบบนิเวศน์ของป่า 595,857 ล้านบาท

นอกจากการสนับสนุนการจัดตั้งป่าชุมชนแล้ว พอช.และภาคีเครือข่ายร่วมกันสนับสนุนการสร้างฝายชะลอน้ำเพื่อกักเก็บน้ำเอาไว้ใช้ยามฤดูแล้ง นอกจากนี้ยังมีประโยชน์มากมาย เช่น

- (1) ช่วยชะลอการไหลของน้ำ ทำให้น้ำซึมลงไปได้ดิน จากเดิมที่ฤดูน้ำหลาก น้ำจะไหลลงสู่ที่ต่ำอย่างรวดเร็ว
- (2) ชะลอความแรงของน้ำ ช่วยลดการกัดเซาะของตลิ่ง
- (3) ช่วยดักตะกอน กิ่งไม้ เศษไม้ ดิน หิน โคลนทราย ทำให้น้ำหลังฝายต้นเขินช้าลง
- (4) ช่วยเก็บกักน้ำ ทำให้เกิดความชุ่มชื้นบริเวณและพื้นที่เหนือฝาย ช่วยป้องกันไฟป่า
- (5) ช่วยให้เกษตรกรมีน้ำใช้ตลอดทั้งปี เช่น ปลูกผัก เลี้ยงสัตว์ ทำไร่ ทำนา ทำสวน
- (6) เป็นแหล่งเพาะพันธุ์สัตว์น้ำ เช่น ปลา ปู กุ้ง หอย
- (7) เป็นแหล่งอาหารของชาวบ้าน มีเห็ด หน่อไม้ สมุนไพร บนพื้นที่ริมตลิ่ง ริมห้วย
- (8) เก็บความชุ่มชื้น เพิ่มปริมาณน้ำใต้ดิน ใช้ประโยชน์ในการทำประปาหมู่บ้าน

ส่วนวิธีการสร้างฝายชะลอน้ำนั้น มีหลายวิธีขึ้นอยู่กับสภาพพื้นที่ และภูมิปัญญาของชาวบ้าน เช่น ภาคเหนือพื้นที่ส่วนใหญ่เป็นที่ราบเชิงเขา ชาวบ้านจะช่วยกันสร้างฝายในลำห้วยที่ไหลมาจากตอย โดยใช้ไม้

นำมาปักขวางกันลำห้วย ใช้ดิน หิน และปูนซีเมนต์มาเสริมความแข็งแรงเพื่อดำเนินงานกระแสน้ำ เป็นภูมิปัญญาชาวบ้านที่สืบทอดกันมานาน เรียกว่า ฝายแม้ว เพราะมีที่มาจากชาวแม้ว ที่คิดค้นสร้างฝายชนิดนี้ขึ้นมา

หนุนเศรษฐกิจชุมชนเข้มแข็ง ส่งเสริมปลูกไม้มีค่าไร่ละ 2 ล้านบาท-สร้างป่าชุมชน-ฝายมีชีวิต

ประธานบอร์ด พอช. หนุนโครงการส่งเสริมชุมชนเข้มแข็ง สร้างเศรษฐกิจชุมชน โดยส่งเสริมการปลูกไม้มีค่าต้นละ 2-3 หมื่นบาท ไร่ละ 2 ล้านบาท พร้อมร่วมมือกับกรมป่าไม้ส่งเสริมป่าชุมชน ตั้งเป้าปีพ.ศ. 2570 สร้างป่าชุมชน 15,000 แห่งทั่วประเทศ เนื้อที่รวม 10 ล้านไร่ เพื่อเป็นแหล่งอาหาร สร้างระบบนิเวศน์ ดิน น้ำ ป่า ส่วนการสร้างฝายมีชีวิตนั้น ประธานบอร์ดได้ให้ความสำคัญตั้งแต่สมัยดำรงตำแหน่งรัฐมนตรีประจำ

สำนักนายกรัฐมนตรี ในปี 2561 โดยสนับสนุนโครงการ ‘ประชารัฐร่วมใจสร้างฝายมีชีวิต’ เพื่อเป็นแหล่งกักเก็บน้ำ สร้างความชุ่มชื้นให้ผืนดิน ตามแนวพระราชดำริของในหลวงรัชกาลที่ 9 เรื่องการพัฒนาและฟื้นฟูป่าไม้ โดยใช้ “ฝายกันน้ำ” และมีกรรณานโยบายนั้นมาทำต่อเนื่องเพื่อส่งเสริมให้เกิดฝายกันน้ำ ช่วยสร้างความชุ่มชื้นเพื่ออนุรักษ์และฟื้นฟูป่าไม้ ต้นน้ำลำธาร คืนความอุดมสมบูรณ์ให้แก่แผ่นดิน

ความคืบหน้าการดำเนินงานในปี 2566

โครงการฯ มุ่งเน้นค้นหาพื้นที่ที่มีต้นทุนและศักยภาพ เพื่อให้เกิดศูนย์ประสานงานในการขับเคลื่อนการบริหารจัดการป่าชุมชนและฝ่ายมีชีวิตสู่การพัฒนาที่ยั่งยืน โดยให้ความสำคัญเรื่องระบบบริหารจัดการที่มีความพร้อมในการทำหน้าที่เป็นศูนย์ประสานงานบริหารจัดการป่าชุมชน พร้อมการขยายผลขับเคลื่อนงานใน 4 มิติ

มิติที่ 1 กลไกทางด้านสังคม ผ่านคณะทำงานระดับต่างๆ

มิติที่ 2 การสร้างเศรษฐกิจจากการบริหารจัดการทรัพยากรป่าชุมชน เพื่อสร้างรายได้จากท่องเที่ยว สมุนไพร เรือนเพาะชำ 8 จุด

มิติที่ 3 ด้านสิ่งแวดล้อม ทั้งในเรื่องการฟื้นฟู/ฝ่ายชะลอน้ำ/แนวกันไฟ การเสริมสร้างความอุดมสมบูรณ์ ด้วยการปลูกป่า 2,400 ไร่ รวมถึงการพัฒนาพื้นที่ที่รองรับต่อการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศของสิ่งแวดล้อมโลก

มิติที่ 4 การสร้างเครือข่ายความร่วมมือทั้งในระดับชุมชน จังหวัด ภาคและระดับประเทศ

นำไปสู่การพัฒนาศูนย์ประสานงานขับเคลื่อนป่าชุมชนฯ ชุมชนต้นแบบ 15 พื้นที่ ประกอบด้วย

1. ภาคเหนือ : จ.เชียงใหม่ จ.น่าน จ.นครสวรรค์ และจ.อุทัยธานี

1.1. ป่าชุมชนบ้านยางเปียง ต.ยางเปียง อ.อมก๋อย จ.เชียงใหม่

1.2. ป่าชุมชนบ้านนาเลา ต.พงษ์ อ.สันติสุข จ.น่าน

1.3. ป่าชุมชนแม่เปิน-แม่वंก-ชุมตาบง อ.แม่เปิน จ.นครสวรรค์

1.4. ป่าชุมชนตำบลแก่นมะกรูด อ.บ้านไร่ จ.อุทัยธานี

2. ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ : จ.สกลนคร จ.อุดรธานี และจ.เลย

2.1. ป่าชุมชนบ้านดอนกอย ต.สว่าง อ.พรรณานิคม จ.สกลนคร

2.2. ป่าชุมชน ต.กุดหมากไฟ อ.หนองวัวซอ จ.อุดรธานี

2.3. ป่าชุมชนสะนาแป ป่าชำเตย บ้านน้ำพุ ต.โป่ง อ.ด่านซ้าย จ.เลย

3. ภาคกลางตะวันตก : จ.ราชบุรี จ.เพชรบุรี และจ.กาญจนบุรี

3.1. ป่าชุมชนบ้านสระสี่มุม ต.เขาขลุ่ย อ.บ้านโป่ง จ.ราชบุรี

3.2. ป่าชุมชนบ้านถ้ำเสือ ต.แก่งกระจาน อ.แก่งกระจาน จ.เพชรบุรี

3.3. ป่าชุมชนบ้านหนองหิน-เขาสูง ต.เขาสามลึบหาบ อ.ท่ามะกา จ.กาญจนบุรี

4. ภาคกลางตะวันออก : จ.ฉะเชิงเทรา จ.ระยอง และจ.ตราด

- 4.1. ป่าชุมชนบ้านร่มโพธิ์ทอง ต.คอลตะเกรา อ.ท่าตะเกียบ จ.ฉะเชิงเทรา
- 4.2. ป่าชุมชนบ้านหนองม่วง ต.ชุมแสง อ.วังจันทร์ จ.ระยอง
- 4.3. ป่าชุมชน ต.ท่ากุ่ม อ.เมืองตราด จ.ตราด

5. ภาคใต้ : จ.สุราษฎร์ธานี จ.นครศรีธรรมราช

- 5.1. ป่าชุมชนทุ่งจ้อ ต.เสวีียด อ.ท่าฉาง จ.สุราษฎร์ธานี
- 5.2. ป่าชุมชนอ่าวอ้ายยอ อ.ทุ่งสง จ.นครศรีธรรมราช

ชุมชนต้นแบบ 15 พื้นที่

ที่มีการจัดทำข้อมูลประเมินสถานะ ทุนและศักยภาพ ความพร้อมของพื้นที่ป่า พร้อมการขยายผลขับเคลื่อนงานใน 4 มิติ

- กลไกทางด้านสังคม ผ่านคณะทำงานระดับต่างๆ
- การสร้างเศรษฐกิจจากการบริหารจัดการทรัพยากรป่าชุมชน เพื่อสร้างรายได้จากท่องเที่ยว สมุนไพร เรือยนต์เช่า 8 จุด
- ดำเนินสิ่งแวดล้อม ทั้งในเรื่องการฟื้นฟูป่า/ฝ่ายชะลอน้ำ/แนวกันไฟ การเสริมสร้างความอุดมสมบูรณ์ ด้วยการปลูกป่า 2,400 ไร่ รวมถึงการพัฒนาพื้นที่ที่รองรับต่อการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ ของสิ่งแวดล้อมโลก
- การสร้างเครือข่ายความร่วมมือ ทั้งในระดับชุมชน จังหวัด ภาคและระดับประเทศ

ทั้งนี้ ในปี 2566 ภายใต้การขับเคลื่อนป่าชุมชน และฝายมีชีวิต มีการสนับสนุนการจัดการความรู้และพัฒนานโยบายสาธารณะ ผ่านการจัดเวทีแลกเปลี่ยนเรียนรู้ เพื่อสร้างเครือข่ายหนุนเสริมการทำงานระดับภาคีเครือข่าย และการขับเคลื่อนเวทีธรรมรงค์ในเครือข่าย เพื่อการพัฒนาแผนชุมชนด้านการบริหารจัดการป่าชุมชน และฝายมีชีวิตสู่การพัฒนาที่ยั่งยืน เป็นเครื่องมือในการบูรณาการงานในพื้นที่

เวทีที่ 1 ระหว่างวันที่ 22- 23 มิถุนายน 66 สถาบันพัฒนาองค์กรชุมชน (องค์การมหาชน) สำนักงานกองทุนสนับสนุนการสร้างเสริมสุขภาพ (สสส.) ร่วมกับกรมป่าไม้ ได้มีการจัดเวทีประชุมเชิงปฏิบัติการจัดประชุมเชิงปฏิบัติ

การขับเคลื่อนการจัดการป่าชุมชนเพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืน โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อให้เกิดแผนพัฒนายุทธศาสตร์การพัฒนาเครือข่ายป่าชุมชน ในระดับพื้นที่ ในระดับจังหวัด และในระดับชาติ ก่อให้เกิดการบูรณาการ หน่วยงานภาครัฐ และเอกชน ในการสนับสนุนงานพัฒนาป่าชุมชน และให้เกิดกลไกการพัฒนาแนวทาง/นวัตกรรม ในการขับเคลื่อนการจัดการบริหารป่าชุมชนและฝายมีชีวิตสู่การพัฒนาที่ยั่งยืน และตอบโจทย์ด้านเศรษฐกิจท้องถิ่น โดยมีภาคีเครือข่ายหน่วยงานที่เกี่ยวข้องและคณะทำงานป่าชุมชนฯ ใน 15 พื้นที่ทั่วประเทศ จำนวนกว่า 60 คน ณ โรงแรมเอปಿನ่า เฮ้าส์ กรุงเทพมหานคร

ในการพัฒนาพื้นที่ต้นแบบ ที่จะมีการเสริมการ
พัฒนาความเข้มแข็งของคณะกรรมการป่าชุมชน ด้วย
การสร้างต้นแบบการจัดการ และนวัตกรรมการเรียนรู้
ด้วยกลไกการพัฒนาที่ยั่งยืนและมีส่วนร่วมในการเป็น
เจ้าของ ทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงในการบุคคลชุมชน
หรือการขับเคลื่อนนโยบายสาธารณะในระดับพื้นที่และ
เครือข่าย ทำให้สังคมเห็นความสำคัญหรือของการ
บริหารจัดการป่าชุมชนและฝายอย่างยั่งยืน รวมทั้งปัจจัย
เสี่ยงสุขภาพที่เป็นผลจากสิ่งแวดล้อมมากขึ้น ว่าถ้าหาก
ไม่มีการจัดการป่าชุมชนที่ดีและเข้มแข็งแล้วนั้น สุดท้าย
ก็จะกลายเป็นวิกฤตสิ่งแวดล้อม “Climate Crisis” หรือ
วิกฤตโลกร้อน ที่ส่งผลกระทบต่อมนุษย์ เพื่อให้เกิดการ
พัฒนาต่อยอดสร้างรายได้ การพัฒนาการท่องเที่ยวเชิง
นิเวศน์โดยชุมชน ในพื้นที่ที่มีศักยภาพในการท่องเที่ยว
และให้บริการ ซึ่งรูปแบบการดำเนินการต้องดำเนินการ
ในรูปแบบกลุ่ม/วิสาหกิจชุมชน และการใช้ไม้ต้องไม่ใช่
การใช้ไม้หวงห้ามในพื้นที่ป่าสงวน เพื่อนำมาใช้ในการ
ขายไม้ท่อน การแก้ไขปัญหาเศรษฐกิจชุมชนจากฐานราก
(BCG) เป็นต้น

เวทีที่ 2 วันที่ 7 ก.ค. 2566 ที่ สถาบันพัฒนา
องค์กรชุมชน (องค์การมหาชน) (พอช.) กรุงเทพฯ
สำนักงานกองทุนสนับสนุนการสร้างเสริมสุขภาพ (สสส.)
ร่วมกับ พอช. กรมป่าไม้ กรมทรัพยากรทางทะเลและ
ชายฝั่ง ศูนย์วนศาสตร์ชุมชนเพื่อคนกับป่า-ประเทศไทย
(RECOFTC-Thailand) มูลนิธิเพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืน
มูลนิธิชุมชนไท และมูลนิธิสืบนาคะเสถียร ร่วมลงนาม
ในบันทึกความร่วมมือ (MOU) โดยมี ดร.กอบศักดิ์ ภูตระกูล
ประธานกรรมการ พอช. ร่วมเป็นสักขีพยานการลงนาม
มีผู้แทนหน่วยงานต่าง ๆ และผู้แทนชุมชนที่จะขับเคลื่อน
โครงการป่าชุมชนนำร่อง 15 แห่งทั่วประเทศ รวมกว่า
80 คน เพื่อสนับสนุนและขับเคลื่อนการบริหารจัดการ
ป่าชุมชนและฝายมีชีวิตเพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืน มุ่งมั่น
ร่วมกันสนับสนุนการบริหารจัดการป่าชุมชนและฝาย
มีชีวิตในพื้นที่ป่าชุมชน สร้างความตระหนักให้ทุกภาคส่วน
เห็นความสำคัญของการจัดการป่าชุมชนและฝายมีชีวิต
ให้เกิดความยั่งยืน เสริมความเข้มแข็งชุมชน เสริมรายได้
ครัวเรือน และพัฒนาคุณภาพชีวิตของคนในชุมชนท้องถิ่น

การประเมินการปฏิบัติงาน และการประเมิน คุณธรรมและความโปร่งใสในการดำเนินงาน ของหน่วยงานภาครัฐ

3.5.1 การประเมินการปฏิบัติงาน : เป็นการประเมินผลการปฏิบัติขององค์การมหาชน ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2566 เป็นการดำเนินงานใน 4 องค์ประกอบ 10 ตัวชี้วัด โดยสรุปผลประเมินภาพรวมองค์กรอยู่ในระดับดีมาก ค่าคะแนน 99.50 คะแนน

สรุปผลการประเมินระดับองค์กรของสถาบันพัฒนาองค์กรชุมชน (องค์การมหาชน) ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2566

ตัวชี้วัด	น้ำหนัก (ร้อยละ)	เกณฑ์การประเมิน			ผลการดำเนินงาน		
		เป้าหมาย ขั้นต้น (50)	เป้าหมาย มาตรฐาน (75)	เป้าหมาย ขั้นสูง (100)	ผลการดำเนินงาน	คะแนนที่ได้ (เทียบจาก ค่าเป้าหมาย)	คะแนน กว้าง น้ำหนัก
Performance Perspective							
องค์ประกอบที่ 1 ประสิทธิภาพการดำเนินงาน							
1.1 ร้อยละของกองทุนสวัสดิการชุมชนได้รับการรับรองมาตรฐาน การสร้างหลักประกันความมั่นคงในชีวิตให้กับชุมชน (ตัวชี้วัดใหม่)	9	-	ร้อยละ 9.09 (500/5,500 กองทุน)	ร้อยละ 18.18 (1,000/5,500 กองทุน)	ร้อยละ 18.27 (1,005/5,500 กองทุน)	100	9
1.2 ร้อยละตำบลรูปธรรมการพัฒนาชุมชนท้องถิ่นสู่การพึ่งพาตนเองได้อย่างมั่นคงและสมดุล	8	ร้อยละ 24.71 (1,000/4,047 ตำบล)	ร้อยละ 25.94 (1,050/4,047 ตำบล)	ร้อยละ 27.18 (1,100/4,047 ตำบล)	ร้อยละ 28.04 (1,135/4,047 ตำบล)	100	8
1.3 ร้อยละของตำบลต้นแบบชุมชนเข้มแข็งในการจัดการตนเอง	10	ร้อยละ 16.99 (1,000/5,885 ตำบล)	ร้อยละ 19.75 (1,162/5,885 ตำบล)	ร้อยละ 22.50 (1,324/5,885 ตำบล)	ร้อยละ 23.21 (1,366/5,885 ตำบล)	100	10

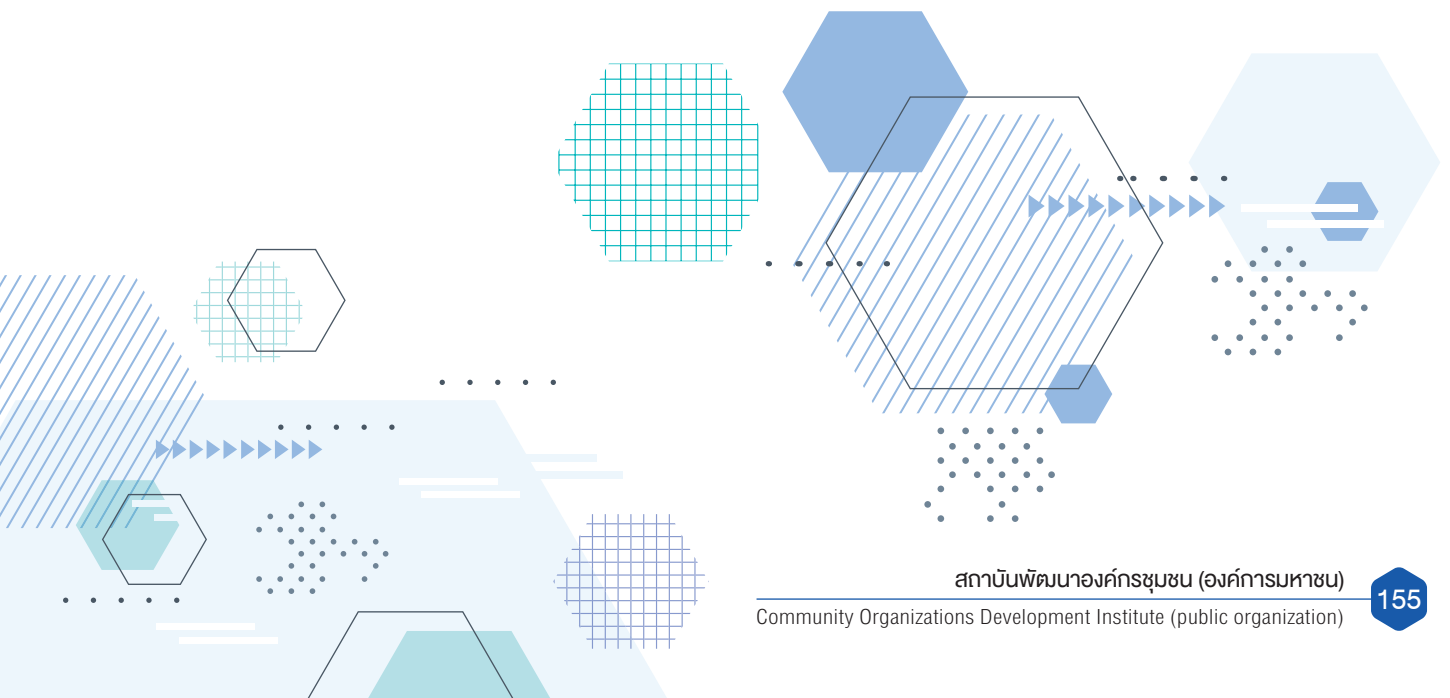
ตัวชี้วัด	น้ำหนัก (ร้อยละ)	เกณฑ์การประเมิน			ผลการดำเนินงาน		
		เป้าหมาย ขั้นต้น (50)	เป้าหมาย มาตรฐาน (75)	เป้าหมาย ขั้นสูง (100)	ผลการ ดำเนินงาน	คะแนนที่ได้ (เทียบจาก ค่าเป้าหมาย)	คะแนน ถ่วง น้ำหนัก
1.4 จำนวนครัวเรือนผู้มีรายได้น้อย ในเมืองและชนบทที่มีความมั่นคง ในที่อยู่อาศัย	10	28,175 ครัวเรือน	28,750 ครัวเรือน	29,325 ครัวเรือน	29,444 ครัวเรือน	100	10
1.5 จำนวนตำบล/เมืองที่องค์กรชุมชน และเครือข่ายภาคประชาชนมี ความเข้มแข็งในการป้องกันและ ต่อต้านการทุจริต (ตัวชี้วัดใหม่)	3	145 ตำบล/เมือง	210 ตำบล/เมือง	275 ตำบล/เมือง	343 ตำบล/เมือง	100	3
องค์ประกอบที่ 2 ประสิทธิภาพและความคุ้มค่าในการดำเนินงาน							
2.1 ตัวชี้วัดที่แสดงถึงประสิทธิภาพ ในการบริหารงาน 2.1.1) รายได้ที่เพิ่มขึ้นจากการ บริหารเงินทุน เพื่อลดภาระงบประมาณ ภาครัฐ	10	126.23 ล้านบาท	146.29 ล้านบาท	166.34 ล้านบาท	195.72 ล้านบาท	100	10
2.2 ตัวชี้วัดความคุ้มค่าในการ ดำเนินงาน • การจัดทำห่วงโซ่ผลการ ดำเนินงาน (Result Chain: RC)	20	Result Chain พร้อมราย ละเอียด ครบถ้วน ตามที่ สำนักงาน ก.พ.ร. กำหนด	Result Chain พร้อม รายละเอียด ครบถ้วนตาม ที่สำนักงาน ก.พ.ร. กำหนด (เป้า หมายขั้นต้น) ที่ได้รับการ ปรับปรุงตาม ความเห็น จากผู้ที่มีส่วน เกี่ยวข้อง ครบทุกกลุ่ม แล้วเสร็จ	Result Chain พร้อม ราย ละเอียดครบ ถ้วนที่ได้รับ การปรับปรุง ตามความ เห็นจาก ผู้ที่มีส่วน เกี่ยวข้อง ครบ ทุกกลุ่ม (เป้า หมายขั้น มาตรฐาน) และคณะ กรรมการ องค์การ มหาชน พิจารณาเห็น ชอบ	Result Chain พร้อมราย ละเอียดครบ ถ้วนที่ได้รับ การปรับปรุง ตามความ เห็นจาก ผู้ที่มีส่วน เกี่ยวข้อง ครบทุก กลุ่ม (เป้า หมายขั้น มาตรฐาน) และคณะ กรรมการ องค์การ มหาชน พิจารณา เห็นชอบ	100	20

ตัวชี้วัด	น้ำหนัก (ร้อยละ)	เกณฑ์การประเมิน			ผลการดำเนินงาน		
		เป้าหมาย ขั้นต้น (50)	เป้าหมาย มาตรฐาน (75)	เป้าหมาย ขั้นสูง (100)	ผลการดำเนินงาน	คะแนนที่ได้ (เทียบจาก ค่าเป้าหมาย)	คะแนน กว้าง ทั่วถึง
Performance Perspective							
องค์ประกอบที่ 3 ศักยภาพขององค์กรมหาชน (ผลการพัฒนาศักยภาพองค์กรสู่การเป็นระบบราชการ 4.0)							
3.1 การพัฒนาองค์การสู่ดิจิทัล 1) การพัฒนาระบบบัญชีข้อมูล (Data Catalog) เพื่อนำไปสู่การเปิดเผยข้อมูลภาครัฐ (Open Data) : บ้านพอเพียง	10	- มีรายชื่อชุดข้อมูลที่มีคุณค่าสามารถนำไปใช้ตอบโจทย์การพัฒนาประเทศหรือการบริการประชาชน - มีคำอธิบายชุดข้อมูล (Metadata) ที่สอดคล้องตามมาตรฐานที่ สพร. กำหนด (14 รายการ) ของทุกชุดข้อมูล - มีคำอธิบายทรัพยากรข้อมูล (Resource) ของชุดข้อมูลเปิดทั้งหมด	- มีระบบบัญชีข้อมูลหน่วยงาน (Agency Data Catalog) พร้อมแจ้ง URL ระบบบัญชีข้อมูลหน่วยงาน และชุดข้อมูล คำอธิบายชุดข้อมูล ถูกนำขึ้นที่ระบบบัญชีข้อมูลหน่วยงาน และทรัพยากรข้อมูล (Resource) ของชุดข้อมูลเปิดทั้งหมด (15 คะแนน) - ชุดข้อมูลเปิดทั้งหมด ถูกนำมาลงทะเบียนในระบบบัญชีข้อมูลภาครัฐ (GD Catalog) (10 คะแนน)	- คุณภาพทุกชุดข้อมูลเป็นไปตามมาตรฐานคุณลักษณะแบบเปิดที่ สพร. กำหนด (20 คะแนน) - นำข้อมูลเปิดไปใช้ประโยชน์ได้อย่างเป็นรูปธรรม ตอบโจทย์ตามประเด็นขอบเขตการนำข้อมูลไปใช้ประโยชน์อย่างน้อย 1 ชุดข้อมูล (5 คะแนน)	- คุณภาพทุกชุดข้อมูลเป็นไปตามมาตรฐานคุณลักษณะแบบเปิดที่ สพร. กำหนด (20 คะแนน) - นำข้อมูลเปิดไปใช้ประโยชน์ได้อย่างเป็นรูปธรรม ตอบโจทย์ตามประเด็นขอบเขตการนำข้อมูลไปใช้ประโยชน์อย่างน้อย 1 ชุดข้อมูล (5 คะแนน)	100	10
3.2 การประเมินสถานะของหน่วยงานภาครัฐในการเป็นระบบราชการ 4.0 (PMQA 4.0)	10	428.94 คะแนน	437.69 คะแนน	446.44 คะแนน	456.11 คะแนน	100	10

ตัวชี้วัด	น้ำหนัก (ร้อยละ)	เกณฑ์การประเมิน			ผลการดำเนินงาน		
		เป้าหมาย ขั้นต่ำ (50)	เป้าหมาย มาตรฐาน (75)	เป้าหมาย ขั้นสูง (100)	ผลการ ดำเนินงาน	คะแนนที่ได้ (เทียบจาก ค่าเป้าหมาย)	คะแนน ถ่วง น้ำหนัก
องค์ประกอบที่ 4 การควบคุมดูแลกิจการของคณะกรรมการองค์การมหาชน							
4.1 ร้อยละความสำเร็จของการพัฒนาด้านการควบคุมดูแลกิจการของคณะกรรมการองค์การมหาชน	10	50 คะแนน	75 คะแนน	100 คะแนน	ร้อยละ 100	100	9.50
						คะแนนรวม	99.50
						สรุปผลการประเมินระดับองค์กร	ดีมาก

หมายเหตุ : สรุปผลการประเมินระดับองค์กร

- ระดับดีมาก หมายถึง องค์กรมหาชนที่มีผลคะแนนเฉลี่ยทุกองค์ประกอบ ตั้งแต่ 90 คะแนนขึ้นไป
- ระดับดี หมายถึง องค์กรมหาชนที่มีผลคะแนนเฉลี่ยทุกองค์ประกอบ ตั้งแต่ 75 – 89.99 คะแนน
- ระดับพอใช้ หมายถึง องค์กรมหาชนที่มีผลคะแนนเฉลี่ยทุกองค์ประกอบ ตั้งแต่ 60 – 74.99 คะแนน
- ระดับต้องปรับปรุง หมายถึง องค์กรมหาชนที่มีผลคะแนนเฉลี่ยทุกองค์ประกอบ ต่ำกว่า 60 คะแนน

3.5.2 สถาบันพัฒนาองค์กรชุมชน (องค์การมหาชน) รับรางวัล ‘เลิศรัฐ’ หน่วยงานรัฐที่มีผลงานเป็นเลิศปี 2566 ประเภท ‘ร่วมใจแก้จน’ บ้านมั่นคงเมืองชุมแพ จ.ขอนแก่น

สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาระบบข้าราชการ (ก.พ.ร.) จัดสัมมนาวิชาการและมอบรางวัลเลิศรัฐประจำปี 2566 ในวันที่ 7 กันยายน 2566 อาคารอิมแพคฟอรัม ศูนย์ประชุมเมืองทองธานี มีหน่วยงานต่าง ๆ ส่งผลงานเข้าประกวด 1,946 ผลงาน และมีผลงานที่ได้รับรางวัลรวม 238 รางวัล ทั้งส่วนราชการ รัฐวิสาหกิจ และองค์การมหาชน

โดยสถาบันพัฒนาองค์กรชุมชน (องค์การมหาชน) ได้รับรางวัลเลิศรัฐประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2566 สาขา การบริหารราชการแบบมีส่วนร่วม ประเภทร่วมใจแก้จน (Collaboration towards Poverty Eradication) เรื่อง “การแก้ไขปัญหที่อยู่อาศัย

ผู้มีรายได้น้อยเมืองชุมแพ บ้านที่มากกว่า คำว่าบ้าน ที่ชุมชนร่วมสร้าง” โดยเป็นการนำเสนอเรื่องราวการแก้ไขปัญหที่อยู่อาศัยของผู้มีรายได้น้อยในเมืองชุมแพ จังหวัดขอนแก่น ซึ่งรางวัลเลิศรัฐ เป็นรางวัลที่สำนักงาน ก.พ.ร. มอบให้กับหน่วยงานของรัฐที่มีความมุ่งมั่นตั้งใจในการพัฒนาประสิทธิภาพการบริหารราชการบนพื้นฐานความรับผิดชอบต่อสังคมและการมีส่วนร่วมของประชาชน เพื่อตอบสนองความต้องการของประชาชนได้อย่างแท้จริง

รายงานผลการดำเนินงาน คณะกรรมการตรวจสอบ ปีงบประมาณ 2566

คณะกรรมการตรวจสอบได้ปฏิบัติหน้าที่อย่างเป็นอิสระตามขอบเขตที่ระบุไว้ในระเบียบคณะกรรมการสถาบันพัฒนาองค์กรชุมชนว่าด้วยคณะกรรมการตรวจสอบและผู้ตรวจสอบภายในของสถาบันพัฒนาองค์กรชุมชน (องค์การมหาชน) พ.ศ. 2566 ซึ่งสอดคล้องกับหลักเกณฑ์กระทรวงการคลังว่าด้วยมาตรฐานและหลักเกณฑ์ปฏิบัติการตรวจสอบภายในสำหรับหน่วยงานของรัฐ พ.ศ. 2561 และฉบับแก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2562 และ (ฉบับที่ 3) พ.ศ. 2564 และ (ฉบับที่ 4) พ.ศ. 2566 ซึ่งมีการพิจารณาผลการตรวจสอบเป็นไปแผนการตรวจสอบประจำปีงบประมาณ 2566 และสอบทานการบริหารความเสี่ยงและระบบควบคุมภายในของสถาบันฯ ตามรายละเอียดดังนี้

1. การสอบทานการประเมินระบบควบคุมภายใน และการบริหารความเสี่ยง

1.1 คณะกรรมการตรวจสอบได้สอบทานการประเมินระบบควบคุมภายใน ในการประชุมครั้งที่ 1/2566 เมื่อวันที่ 10 มกราคม 2566 ซึ่งคณะกรรมการตรวจสอบมีข้อคิดเห็น การรายงานผลการสอบทานประเมินการควบคุมภายใน ตามแบบ ปค. 6 ควรมีการวิเคราะห์การประเมินการควบคุมภายใน โดยแยกเป็นปัจจัยภายในองค์กรและปัจจัยภายนอกองค์กร

1.2 ในการปฏิบัติหน้าที่ของคณะกรรมการตรวจสอบในช่วงปีที่ผ่านมาในการสอบทานการดำเนินงานของสถาบันฯ จากรายงานผลการตรวจสอบตามแผนการตรวจสอบประจำปี พบว่ามีการควบคุมภายในที่เพียงพอและไม่พบว่าการปฏิบัติเกี่ยวกับความขัดแย้งทางผลประโยชน์

2. การสอบทานการควบคุมภายในด้านการเงิน

คณะกรรมการตรวจสอบได้สอบทานรายงานการเงินประจำปีงบประมาณ 2565 สำหรับปีสิ้นสุดวันที่ 30 กันยายน 2565 และสอบทานรายงานการเงินประจำปีงบประมาณ 2566 รายไตรมาส (ไตรมาส 1 – 3) ซึ่งประกอบด้วย งบแสดงฐานะการเงิน งบแสดงผลการดำเนินงานทางการเงิน หมายเหตุประกอบงบการเงิน พบว่ามีการดำเนินการถูกต้องตามควรในสาระสำคัญตามมาตรฐานบัญชีที่รับรองโดยทั่วไปและนโยบายการบัญชีภาครัฐกระทรวงการคลัง รวมทั้งมีการเปิดเผยข้อมูลอย่างเพียงพอ

3. การจัดประชุมคณะกรรมการตรวจสอบ

ในปีงบประมาณ 2566 คณะกรรมการตรวจสอบมีการประชุมรวม 6 ครั้ง มีกรรมการเข้าร่วมประชุมดังนี้

ลำดับ	รายชื่อ	การประชุมครั้งที่ 1/2566 วันที่ 10 ม.ค. 66	การประชุมครั้งที่ 2/2566 วันที่ 9 มี.ค. 66	การประชุมครั้งที่ 3/2566 วันที่ 29 เม.ย. 66	การประชุมครั้งที่ 4/2566 วันที่ 26 พ.ค. 66	การประชุมครั้งที่ 5/2566 วันที่ 12 ก.ค. 66	การประชุมครั้งที่ 6/2566 วันที่ 21 ก.ย. 66
1	นายวิฑูรย์ นวลนุกูล	✓	✓	✓	✓	✓	✓
2	นายนเรศ สลิตยพงศ์	✓	✓	x	✓	✓	✓
3	นางมุกดา อินต๊ะสาร	✓	✓	✓	✓	✓	✓
4	นางสาวเพ็ญรุ่ง เสาะแสวง	x	✓	✓	✓	✓	✓

4. การปฏิบัติตามกฎหมายและระเบียบที่เกี่ยวข้อง

คณะกรรมการตรวจสอบได้สอบทานรายงานผลการตรวจสอบตามแผนการตรวจสอบประจำปีงบประมาณ 2566 ได้แก่ 1) การตรวจสอบการปฏิบัติงานด้านการเงิน 2) การตรวจสอบการจัดซื้อจัดจ้างและการบริหารพัสดุ 3) การตรวจสอบสินเชื่อ 4) การตรวจสอบระบบงานบุคลากร 5) การตรวจสอบการบริหารงบประมาณสนับสนุนของสำนักงานภาค คณะกรรมการตรวจสอบมีความเห็นว่าโดยภาพรวมสถาบันมีการปฏิบัติตามข้อบังคับระเบียบ หลักเกณฑ์การปฏิบัติงานตลอดจนกฎหมายอื่นที่เกี่ยวข้องกับสถาบันฯ และมีข้อเสนอแนะในการปรับปรุงแก้ไขการปฏิบัติงานบางประการ ซึ่งไม่มีผลกระทบต่อการทำงานของสถาบันฯ ซึ่งสถาบันฯ รับผิดชอบดำเนินการปรับปรุงแก้ไขแล้ว

5. การกำกับดูแลงานตรวจสอบภายใน

คณะกรรมการตรวจสอบได้พิจารณาทบทวนระเบียบว่าด้วยกฎบัตรคณะกรรมการตรวจสอบ กฎบัตรของสำนักตรวจสอบ รวมทั้งสอบทานผลการปฏิบัติงานตามแผนงาน ติดตามความคืบหน้าการแก้ไขหรือการปรับปรุงการดำเนินงานตามข้อตรวจพบตามหลักเกณฑ์กระทรวงการคลังว่าด้วยมาตรฐานและหลักเกณฑ์ปฏิบัติการ

ตรวจสอบภายในสำหรับหน่วยงานของรัฐ พ.ศ. 2561 และฉบับแก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2562 และ (ฉบับที่ 3) พ.ศ. 2564 และ (ฉบับที่ 4) พ.ศ. 2566 กำหนด และได้ให้ความสำคัญต่อการพัฒนาบุคลากรของสำนักตรวจสอบตามแนวปฏิบัติการประกันและการปรับปรุงคุณภาพงานตรวจสอบภายในของกรมบัญชีกลาง ในหลักสูตรด้านการตรวจสอบภายใน เพื่อให้งานตรวจสอบมีความถูกต้อง สมบูรณ์ และสามารถวิเคราะห์ปัญหาต่างๆ ได้อย่างครบถ้วน

6. การประเมินตนเองของคณะกรรมการตรวจสอบ

คณะกรรมการตรวจสอบได้ทำการประเมินผลการปฏิบัติงานของคณะกรรมการตรวจสอบทั้งคณะและเป็นรายบุคคลประจำปีงบประมาณ 2566 ตามหลักเกณฑ์กระทรวงการคลังว่าด้วยมาตรฐานและหลักเกณฑ์ปฏิบัติการตรวจสอบภายในสำหรับหน่วยงานของรัฐ (ฉบับที่ 3) พ.ศ. 2564 กำหนด ผลการประเมินคณะกรรมการตรวจสอบมีการประเมินผลการปฏิบัติงานในภาพรวม มีคะแนนรวมคิดเป็นร้อยละ 99.48 ของคะแนนทั้งหมด อยู่ในระดับดีเยี่ยม และคณะกรรมการตรวจสอบมีการประเมินผลการปฏิบัติงานรายบุคคล มีคะแนนรายบุคคลคิดเป็นค่าเฉลี่ยร้อยละ 99.43 ของคะแนนทั้งหมด อยู่ในระดับดีเยี่ยม

(นายวิฑูรย์ นวลนุกูล)

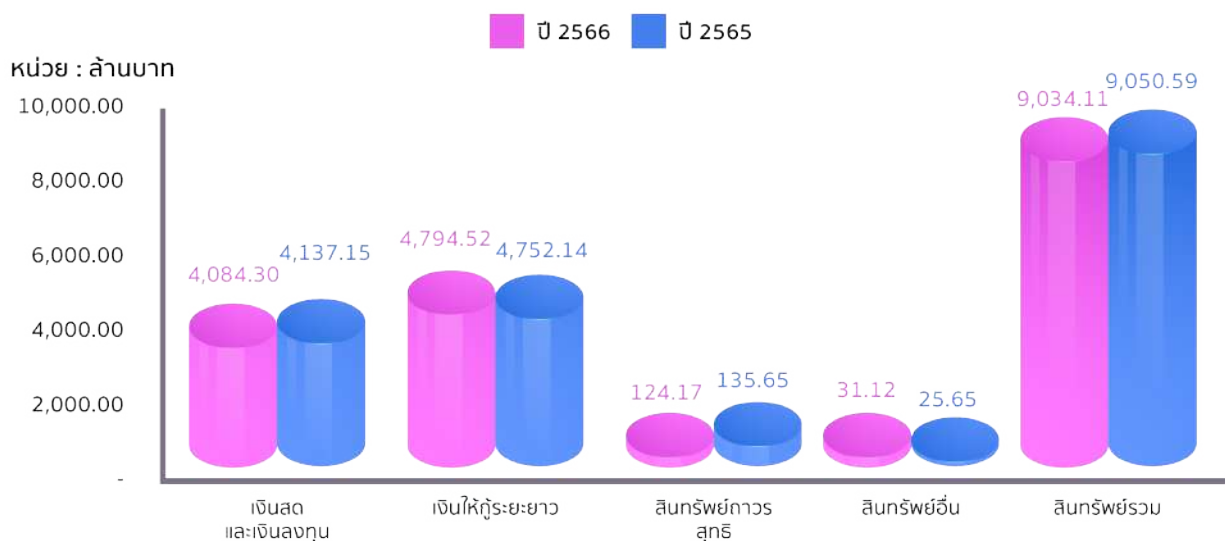
ประธานกรรมการตรวจสอบ

รายงานสถานะการเงินและผลการดำเนินงาน ประจำปีงบประมาณ 2566

1. สถานะการเงิน ณ วันที่ 30 กันยายน 2566

สินทรัพย์

การเปลี่ยนแปลงสินทรัพย์

สถาบันมีสินทรัพย์รวมทั้งสิ้น จำนวน 9,034.11 ล้านบาท ลดลงจากปีก่อน จำนวน 16.48 ล้านบาท โดยสินทรัพย์ส่วนใหญ่เป็นเงินให้กู้ระยะยาว จำนวน 4,794.52 ล้านบาท คิดเป็นร้อยละ 53.07 ของสินทรัพย์รวม และเงินสดและเงินลงทุนอื่น จำนวน 4,084.30 ล้านบาท คิดเป็นร้อยละ 45.21 ของสินทรัพย์รวม

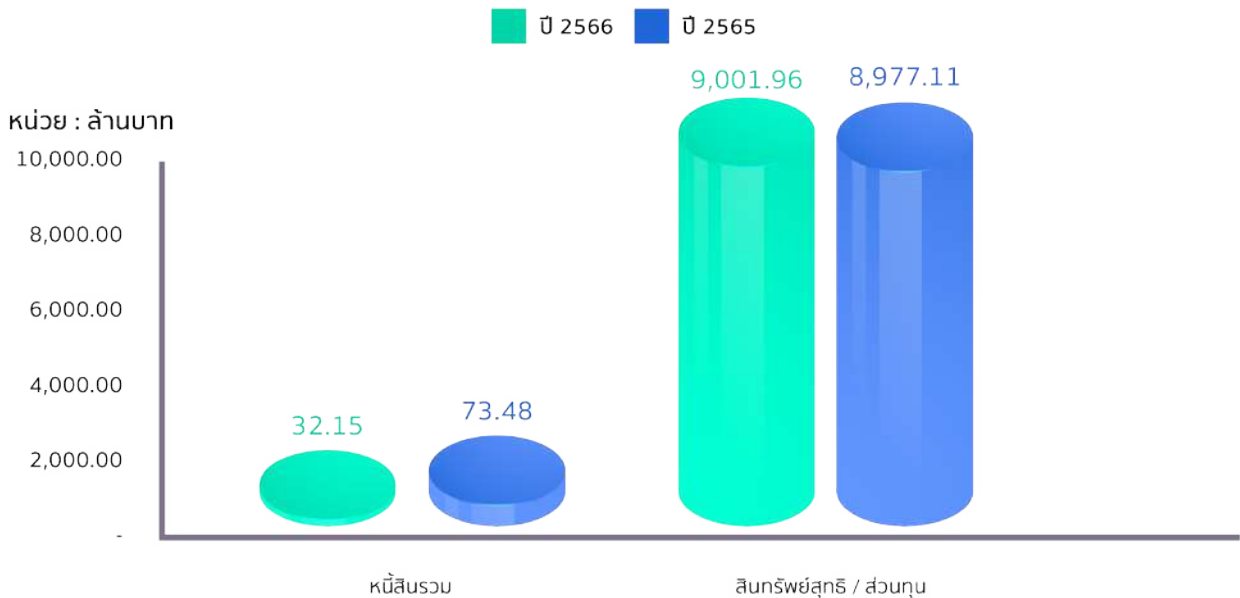
เงินให้กู้ระยะยาว จำนวน 4,794.52 ล้านบาท เพิ่มขึ้นจากปีก่อน จำนวน 42.38 ล้านบาท โดยเป็นสินเชื่อพัฒนาที่อยู่อาศัยบ้านมั่นคงและสินเชื่อพัฒนาที่อยู่อาศัย

คิดเป็นร้อยละ 86.69 ของเงินให้กู้ระยะยาว ซึ่งสถาบันจ่ายเงินกู้สินเชื่อสะสมในปีงบประมาณ 2566 รวมจำนวน 467.43 ล้านบาท

เงินสดและเงินลงทุนอื่น จำนวน 4,084.30 ล้านบาท ลดลงจากปีก่อน จำนวน 52.85 ล้านบาท คิดเป็นร้อยละ 1.28 เนื่องจากสถาบันมีการจ่ายเงินกู้สินเชื่อพัฒนาที่อยู่อาศัยบ้านมั่นคงและสินเชื่อพัฒนาที่อยู่อาศัยริมคลองเปรมประชากรเพิ่มขึ้น ส่งผลให้เงินสดและเงินลงทุนลดลง

หนังสือ

การเปลี่ยนแปลงหนังสือและทุน

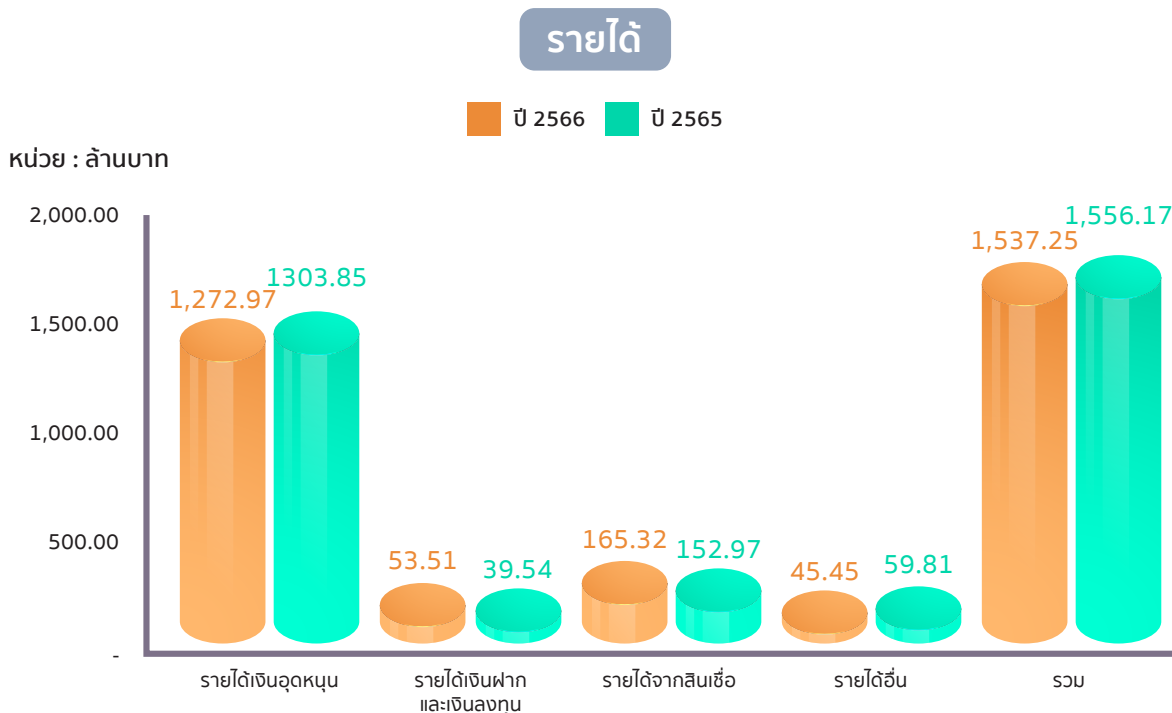
สถาบันมีหนังสือรวมทั้งสิ้น จำนวน 32.15 ล้านบาท ลดลงจากปีก่อน จำนวน 41.33 ล้านบาท คิดเป็นร้อยละ 56.25 ส่วนใหญ่เป็นเจ้าหน้าที่อื่นระยะสั้น จำนวน 14.20 ล้านบาท หรือคิดเป็นร้อยละ 44.17 ของหนังสือรวมทั้งสิ้น เนื่องจากในปีงบประมาณ 2566 สถาบันมีการจัดทำโครงการสร้างแรงจูงใจให้กับองค์กรผู้ใช้สินเชื่อที่มีวินัยด้านการชำระคืนสินเชื่อ ซึ่งได้จัดสรรงบประมาณเป็นรางวัล

ให้แก่องค์กรผู้ใช้สินเชื่อตามกลุ่มเป้าหมาย จำนวน 469 องค์กร เป็นเงินจำนวน 7.99 ล้านบาท โดยได้รับรู้ทางบัญชีเป็นค่าใช้จ่ายค้ำจ่ายอื่นทั้งจำนวน และสถาบันมีเงินรับฝากระยะสั้น จำนวน 9.78 หรือคิดเป็นร้อยละ 30.42 ของหนังสือรวมทั้งสิ้น และหนังสือหมุนเวียนอื่น จำนวน 8.17 หรือคิดเป็นร้อยละ 25.41 ของหนังสือรวมทั้งสิ้น

ส่วนทศ

สถาบันมีเงินทุนรวม จำนวน 9,001.96 ล้านบาท เพิ่มขึ้นร้อยละ 0.28 จากปีก่อน เนื่องจากมีรายได้สูงกว่า ค่าใช้จ่าย จำนวน 24.85 ล้านบาท

2. ผลการดำเนินงานด้านการเงิน

ด้านรายได้

1) รายได้เงินอุดหนุนปี 2566 มีจำนวน 1,272.97 ล้านบาท ลดลงจากปีก่อนจำนวน 30.88 ล้านบาท หรือร้อยละ 2.37 โดยรายได้เงินอุดหนุนที่ได้รับการจัดสรรจากรัฐบาลส่วนใหญ่เป็นรายได้เงินอุดหนุนภาย

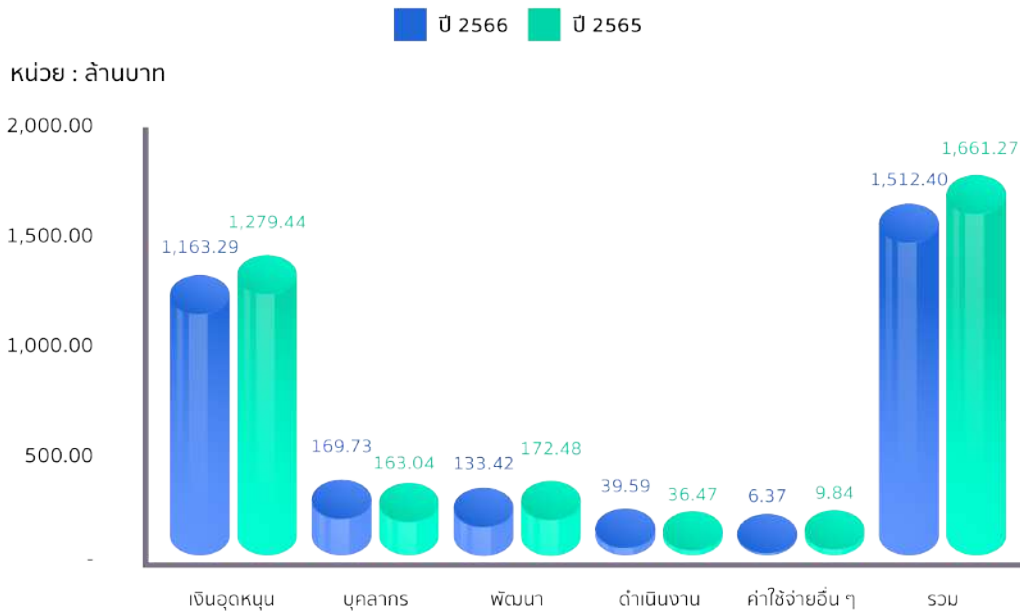
ใต้โครงการบ้านพอเพียง โครงการแก้ไขปัญหาคูหาที่อยู่อาศัย บ้านมั่นคง โครงการสนับสนุนการจัดสวัสดิการชุมชน และโครงการพัฒนาคุณภาพชีวิตผู้มีรายได้น้อยในเมือง และชนบท เป็นต้น

- 2) รายได้จากการบริหารกองทุน ประกอบด้วย
- รายได้ดอกเบี้ยเงินฝากธนาคาร พันธบัตรรัฐบาล และเงินลงทุน จำนวน 53.51 ล้านบาท เพิ่มขึ้นจากปีก่อน จำนวน 13.97 ล้านบาท หรือร้อยละ 35.33 เป็นผลมาจากสถาบันมีการลงทุนในเงินฝากประจำและหุ้นกู้เพิ่มขึ้น
 - รายได้จากสินเชื่อ มีจำนวน 165.32 ล้านบาท เพิ่มขึ้นจากปีก่อน จำนวน 12.35 ล้านบาท

หรือร้อยละ 8.07 ส่วนใหญ่เป็นรายได้ดอกเบี้ยเงินให้กู้เพื่อพัฒนาที่อยู่อาศัยโครงการบ้านมั่นคง

- รายได้อื่น มีจำนวน 45.45 ล้านบาท ลดลงจากปีก่อน จำนวน 14.36 ล้านบาท หรือร้อยละ 24.01 ส่วนใหญ่เป็นรายได้จากการรับคืนเงินสนับสนุนจากองค์กรชุมชนที่เบิกจ่ายให้กับโครงการที่ได้รับอนุมัติของงวดปีก่อนแล้วมีการคืนเงินเหลือจ่ายในปี 2566 จำนวน 43.19 ล้านบาท และรายได้อื่น จำนวน 2.26 ล้านบาท

ค่าใช้จ่าย

ด้านค่าใช้จ่าย

- 1) ค่าใช้จ่ายเงินอุดหนุน มีจำนวน 1,163.29 ล้านบาท ลดลงจากปีก่อน จำนวน 116.15 ล้านบาท หรือร้อยละ 9.08 ซึ่งส่วนใหญ่เป็นค่าใช้จ่ายเงินอุดหนุนโครงการ

บ้านพอเพียง โครงการแก้ไขปัญหาที่อยู่อาศัยบ้านมั่นคง โครงการสนับสนุนการจัดสวัสดิการชุมชน และโครงการพัฒนาที่อยู่อาศัยชุมชนริมคลองเปรมประชากร เป็นต้น

2) ค่าใช้จ่ายในการดำเนินงาน ประกอบด้วย

- **ค่าใช้จ่ายบุคลากร** ประกอบด้วย เงินเดือน ค่าจ้าง ค่าตอบแทน และค่าใช้จ่ายสวัสดิการต่าง ๆ มีจำนวน 169.73 ล้านบาท เพิ่มขึ้นจากปีก่อน จำนวน 6.69 ล้านบาท หรือร้อยละ 4.10
- **ค่าใช้จ่ายยบพัฒนา** มีจำนวน 133.42 ล้านบาท ลดลงจากปีก่อน จำนวน 39.06 ล้านบาท หรือร้อยละ 22.65

• **ค่าใช้จ่ายในการดำเนินงาน** มีจำนวน 39.59 ล้านบาท เพิ่มขึ้นจากปีก่อน จำนวน 3.12 ล้านบาท หรือร้อยละ 8.55

• **ค่าใช้จ่ายอื่น** ประกอบด้วย ค่าเสื่อมราคาและค่าตัดจำหน่าย หนี้สงสัยจะสูญ และค่าใช้จ่ายอื่น มีจำนวน 6.37 ล้านบาท ลดลงจากปีก่อน จำนวน 3.47 ล้านบาท หรือร้อยละ 35.26

สรุปผลการดำเนินงาน

ผลการดำเนินงานในปีงบประมาณ 2566 สถาบันมีรายได้รวม จำนวน 1,537.25 ล้านบาท ลดลงจากปีก่อน จำนวน 18.92 ล้านบาท หรือร้อยละ 1.22 และมีค่าใช้จ่ายรวม จำนวน 1,512.40 ล้านบาท ลดลงจากปีก่อน

จำนวน 148.87 ล้านบาท หรือร้อยละ 8.96 ทำให้ในงวดบัญชีปี 2566 สถาบันมีรายได้สูงกว่าค่าใช้จ่าย จำนวน 24.85 ล้านบาท

3. ปัญหา อุปสรรค และแนวทางการแก้ไข

การจ่ายเงินสนับสนุนโครงการต่าง ๆ ให้แก่องค์กรชุมชนที่ขอรับเงินสนับสนุนจากสถาบัน โดยสถาบันมีกระบวนการในการกำกับ ติดตาม และเร่งรัดการเบิกจ่ายงบประมาณทุกโครงการให้มีประสิทธิภาพ เพื่อให้การบริหารจัดการสถานะโครงการเป็นปัจจุบันตามแผนการบริหารโครงการและแผนการเบิกจ่าย แต่ยังคงพบว่าการดำเนินการภายใต้โครงการพัฒนาที่อยู่อาศัยชุมชนริมคลองและโครงการบ้านมั่นคง มีปัญหาด้านการดำเนินโครงการ ดังนี้

- การดำเนินงานตามโครงการพัฒนาที่อยู่อาศัยชุมชนริมคลอง พบว่า

1. ผู้ไม่เข้าร่วมและต่อต้านโครงการ ไม้รื้อย้ายบ้านเดิม มีกลุ่มแกนนำต่อต้านโครงการให้ข้อมูลบิดเบือนไม่เป็นความจริง เช่น ที่ดินริมคลองไม่ใช่ที่ดินราชพัสดุและสามารถออกโฉนดได้ การรื้อย้ายบ้านเดิมจะต้องได้รับความชัดเจนจากภาครัฐ เป็นต้น ทำให้ชาวบ้านเกิดความลังเลไม่มั่นใจที่จะเข้าร่วมการพัฒนาโครงการ ซึ่งในบางชุมชนมีการรวมตัวปิดล้อมพื้นที่งานก่อสร้าง ทำให้ไม่สามารถชี้แจงสร้างความเข้าใจและก่อสร้างตามแผนงานได้

2. ระยะเวลาดำเนินการของหน่วยงาน ไม่สอดคล้องกับแผนงานของชุมชน การดำเนินการของหน่วยงานร่วมบูรณาการล่าช้ากว่ากรอบระยะเวลาที่ได้มีการกำหนดร่วมกัน อาทิ การอนุญาตให้เช่าที่ดินและก่อสร้างบ้านของกรมธนารักษ์ การลงพื้นที่เพื่อกำหนด

ขอบเขตที่ดินของกรมที่ดินและกรมธนารักษ์ และการอนุญาตก่อสร้างเรือนโดยกรมชลประทานไม่สอดคล้องกับการก่อสร้างบ้าน

3. บางชุมชนในพื้นที่คลองลาดพร้าวหยุดดำเนินการไม่ดำเนินการตามแผนงานพัฒนาโครงการเนื่องจากขาดความมั่นใจในแผนการก่อสร้างเรือนของสำนักการระบายน้ำ กทม.

แนวทางการแก้ไข

1. ประสานงานกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องร่วมกันชี้แจงข้อเท็จจริงและสร้างความเข้าใจกับประชาชนอย่างต่อเนื่อง เช่น กรมธนารักษ์ชี้แจงเรื่องขอบเขตที่ดินราชพัสดุ กรมที่ดินชี้แจงยืนยันเรื่องการไม่สามารถออกโฉนดพื้นที่ริมคลอง โดยทุกหน่วยงานให้ข้อมูลกับประชาชนตรงกันเรื่องแนวทางการดำเนินโครงการตามแผนแม่บทฯ ซึ่งมีเป้าหมายการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานไปพร้อมกับการจัดระเบียบที่อยู่อาศัย เพื่อพัฒนาคุณภาพชีวิตประชาชนและพิจารณาการใช้กฎหมายเพิ่มเติม

2. ประสานงานกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เร่งรัดขั้นตอนการดำเนินงานให้เป็นไปตามกรอบเวลา ซึ่งจะช่วยให้การรื้อย้ายบ้านของประชาชนและการก่อสร้างเรือนดำเนินการไปได้ตามแผนงาน

3. ประสานงานกับสำนักการระบายน้ำ กทม. ดำเนินการก่อสร้างเรือนและชี้แจงสร้างความเชื่อมั่นกับประชาชนอย่างต่อเนื่อง

สถาบันพัฒนาองค์กรชุมชน (องค์การมหาชน)
งบแสดงฐานะการเงิน
ณ วันที่ 30 กันยายน 2566

	2566	หน่วย : บาท 2565
สินทรัพย์		
สินทรัพย์หมุนเวียน		
เงินสดและรายการเทียบเท่าเงินสด	2,469,667,929.25	2,372,522,829.57
ลูกหนี้อื่นระยะสั้น	29,569,828.91	24,168,901.49
เงินให้กู้ยืมระยะยาว ส่วนที่จะถึงกำหนดชำระภายใน 1 ปี	735,233,127.89	704,036,378.37
เงินลงทุนระยะสั้น	714,628,500.00	764,628,500.00
วัสดุคงเหลือ	1,510,117.80	1,432,087.01
สินทรัพย์หมุนเวียนอื่น	40,766.34	51,874.85
รวมสินทรัพย์หมุนเวียน	3,950,650,270.19	3,866,840,571.29
สินทรัพย์ไม่หมุนเวียน		
เงินให้กู้ยืมระยะยาว	4,059,287,767.34	4,048,104,578.61
เงินลงทุนระยะยาว	900,000,000.00	1,000,000,000.00
ที่ดิน อาคาร และอุปกรณ์ - สุทธิ	116,739,594.15	124,364,755.20
สินทรัพย์ไม่มีตัวตน - สุทธิ	7,428,467.82	11,282,526.80
รวมสินทรัพย์ไม่หมุนเวียน	5,083,455,829.31	5,183,751,860.61
รวมสินทรัพย์	9,034,106,099.50	9,050,592,431.90

สถาบันพัฒนาองค์กรชุมชน (องค์การมหาชน)
งบแสดงฐานะการเงิน
ณ วันที่ 30 กันยายน 2566

หน่วย : บาท

2566

2565

หนี้สินและสินทรัพย์สุทธิ/ส่วนทุน

หนี้สิน

หนี้สินหมุนเวียน

เจ้าหนี้ยื่นระยะสั้น

14,199,913.06

47,227,428.85

เงินรับฝากระยะสั้น

9,777,192.39

13,772,454.01

หนี้สินหมุนเวียนอื่น

8,167,101.42

12,484,297.50

รวมหนี้สินหมุนเวียน

32,144,206.87

73,484,180.36

หนี้สินไม่หมุนเวียน

เจ้าหนี้ยื่นเงินโอนและรายการอุดหนุนระยะยาว

-

1.00

รวมหนี้สินไม่หมุนเวียน

-

1.00

รวมหนี้สิน

32,144,206.87

73,484,181.36

สินทรัพย์สุทธิ/ส่วนทุน

ทุน

2,979,453,401.47

2,979,453,401.47

รายได้สูงกว่าค่าใช้จ่ายสะสม

6,022,508,491.16

5,997,654,849.07

รวมสินทรัพย์สุทธิ/ส่วนทุน

9,001,961,892.63

8,977,108,250.54

รวมหนี้สินและสินทรัพย์สุทธิ/ส่วนทุน

9,034,106,099.50

9,050,592,431.90

หมายเหตุ : งบการเงินนี้ผ่านการรับรองของผู้สอบบัญชีแล้ว

สถาบันพัฒนาองค์กรชุมชน (องค์การมหาชน)
งบแสดงผลการดำเนินงานทางการเงิน
สำหรับปีสิ้นสุดวันที่ 30 กันยายน 2566

หน่วย : บาท

	2566	2565
รายได้		
รายได้จากเงินงบประมาณ	1,272,973,500.00	1,303,850,900.00
รายได้จากการดำเนินงาน	165,315,688.40	152,965,599.88
รายได้อื่น	98,961,782.04	99,350,016.45
รวมรายได้	1,537,250,970.44	1,556,166,516.33
ค่าใช้จ่าย		
ค่าใช้จ่ายบุคลากร	168,992,895.74	162,589,475.13
ค่าตอบแทน	730,200.00	447,031.00
ค่าใช้จ่ายสอย	26,853,285.48	24,067,221.99
ค่าวัสดุ	4,267,805.04	4,908,989.45
ค่าสาธารณูปโภค	8,469,819.64	7,494,688.80
ค่าเสื่อมราคาและค่าตัดจำหน่าย	17,416,503.30	18,673,869.92
ค่าใช้จ่ายในการพัฒนา	133,423,621.23	172,480,468.67
ค่าใช้จ่ายจากเงินอุดหนุน	1,163,294,402.00	1,279,442,213.60
ค่าใช้จ่ายอื่น	(11,051,204.08)	(8,833,378.03)
รวมค่าใช้จ่าย	1,512,397,328.35	1,661,270,580.53
รายได้สูง (ต่ำ) กว่าค่าใช้จ่ายสุทธิ	24,853,642.09	(105,104,064.20)

หมายเหตุ : งบการเงินนี้ผ่านการรับรองของผู้สอบบัญชีแล้ว

สถาบันพัฒนาองค์กรชุมชน (องค์การมหาชน)
งบกระแสเงินสด
สำหรับปีสิ้นสุดวันที่ 30 กันยายน 2566

หน่วย : บาท

	2566	2565
กระแสเงินสดจากกิจกรรมดำเนินงาน		
รายได้สูง (ต่ำ) กว่าค่าใช้จ่ายสุทธิ	24,853,642.09	(105,104,064.20)
รายการปรับกระทบรายได้สูง(ต่ำ)กว่าค่าใช้จ่ายสุทธิเป็นเงินสดรับ(จ่าย) จากกิจกรรมดำเนินงาน		
กำไรสุทธิจากการจำหน่ายสินทรัพย์	(114,857.24)	(305,423.74)
ค่าเสื่อมราคาและค่าตัดจำหน่าย	17,416,503.30	18,673,869.92
กลับรายการหนี้สงสัยจะสูญ	(13,411,451.81)	(14,693,721.91)
รายได้เงินอุดหนุนส่วนต่างดอกเบี้ย	-	(3,139,262.96)
รายได้จากการบริจาค	(1.00)	-
รายได้สูง (ต่ำ) กว่าค่าใช้จ่ายจากการดำเนินงานก่อนการเปลี่ยนแปลง ในสินทรัพย์ และหนี้สินดำเนินงาน	28,743,835.34	(104,568,602.89)
การเปลี่ยนแปลงในสินทรัพย์ดำเนินงาน (เพิ่มขึ้น) ลดลง		
ลูกหนี้อื่นระยะสั้น	(4,705,232.19)	760,629.38
วัสดุคงเหลือ	(78,030.79)	100,676.32
สินทรัพย์หมุนเวียนอื่น	11,108.51	132,839.00
เงินให้กู้ยืม	(29,664,181.67)	11,377,479.90

สถาบันพัฒนาองค์กรชุมชน (องค์การมหาชน)

งบกระแสเงินสด

สำหรับปีสิ้นสุดวันที่ 30 กันยายน 2566

หน่วย : บาท

	2566	2565
การเปลี่ยนแปลงในหนี้สินดำเนินงานเพิ่มขึ้น (ลดลง)		
เจ้าหนี้อื่นระยะสั้น	(33,027,515.79)	34,937,835.77
เงินรับฝากระยะสั้น	(3,995,261.62)	(2,341,835.35)
หนี้สินหมุนเวียนอื่น	(4,317,196.08)	4,068,986.13
เงินสดสุทธิใช้ไปในกิจกรรมดำเนินงาน	(47,032,474.29)	(55,531,991.74)
กระแสเงินสดจากกิจกรรมลงทุน		
เงินสดรับจากการจำหน่ายสินทรัพย์ถาวร	163,910.00	305,888.00
เงินสดจ่ายซื้อที่ดิน อาคาร และอุปกรณ์	(5,526,336.03)	(1,335,296.29)
เงินสดจ่ายซื้อสินทรัพย์ไม่มีตัวตน	(460,000.00)	(3,338,245.00)
เงินสดรับสุทธิจากเงินลงทุนระยะสั้นครบกำหนด	50,000,000.00	150,000,000.00
เงินสดรับ (จ่าย) สุทธิจากเงินลงทุนระยะยาวครบกำหนด	100,000,000.00	(400,000,000.00)
เงินสดสุทธิได้มาจาก (ใช้ไปใน) กิจกรรมลงทุน	144,177,573.97	(254,367,653.29)
เงินสดและรายการเทียบเท่าเงินสดเพิ่มขึ้น(ลดลง)สุทธิ	97,145,099.68	(309,899,645.03)
เงินสดและรายการเทียบเท่าเงินสดคงเหลือ ณ วันต้นปี	2,372,522,829.57	2,682,422,474.60
เงินสดและรายการเทียบเท่าเงินสดคงเหลือ ณ วันปลายปี	2,469,667,929.25	2,372,522,829.57

หมายเหตุ : งบการเงินนี้ผ่านการรับรองผู้สอบบัญชีแล้ว

สถาบันพัฒนาองค์กรชุมชน (องค์การมหาชน)

หมายเหตุประกอบงบการเงิน สำหรับปีสิ้นสุดวันที่ 30 กันยายน 2566

หมายเหตุ 1 ข้อมูลทั่วไป

สถาบันพัฒนาองค์กรชุมชน (องค์การมหาชน) (พอช.) (Community Organizations Development Institute (Public Organization) CODI) เป็นองค์การมหาชนตามกฎหมายว่าด้วยองค์การมหาชน สังกัดกระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ โดยพระราชกฤษฎีกาจัดตั้งสถาบันพัฒนาองค์กรชุมชน (องค์การมหาชน) พ.ศ. 2543 (ประกาศในราชกิจจานุเบกษา เมื่อวันที่ 27 กรกฎาคม 2543 มีผลบังคับใช้เมื่อพ้นกำหนดเก้าสิบวันนับแต่วันถัดจากวันประกาศในราชกิจจานุเบกษาเป็นต้นไป) โดยให้ยุบรวมสำนักงานพัฒนาชุมชนเมือง สังกัดการเคหะแห่งชาติและสำนักงานกองทุนพัฒนาชนบท สังกัดสำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติเข้าด้วยกัน โดยมีวัตถุประสงค์ดังนี้

1.1 สนับสนุนและให้การช่วยเหลือแก่องค์กรชุมชนและเครือข่ายองค์กรชุมชนเกี่ยวกับการประกอบอาชีพ การพัฒนาอาชีพ การเพิ่มรายได้ การพัฒนาที่อยู่อาศัยและสิ่งแวดล้อม และการพัฒนาชีวิตความเป็นอยู่ของสมาชิกในชุมชนทั้งในเมืองและชนบท โดยยึดหลักการพัฒนาแบบองค์รวมหรือบูรณาการ และหลักการพัฒนาที่สมาชิกชุมชนมีส่วนร่วมเป็นแนวทางสำคัญ ทั้งนี้ เพื่อเสริมสร้างความเข้มแข็งของชุมชนและประชาสังคม

1.2 สนับสนุนและให้การช่วยเหลือทางการเงินแก่องค์กรชุมชนและเครือข่ายองค์กรชุมชน

1.3 สนับสนุนและให้การช่วยเหลือเพื่อการพัฒนาองค์กรชุมชนและเครือข่ายองค์กรชุมชนตลอดจนประสานงานการสนับสนุนการให้การช่วยเหลือดังกล่าวจากหน่วยงานต่าง ๆ ทั้งภาครัฐและเอกชน

1.4 ส่งเสริมสนับสนุนและสร้างความร่วมมือขององค์กรชุมชนและเครือข่ายองค์กรชุมชนทั้งในระดับท้องถิ่น ระดับจังหวัด และระดับประเทศ

หมายเหตุ 2 เกณฑ์การจัดทำรายงานการเงิน

รายงานการเงินของสถาบันพัฒนาองค์กรชุมชน (องค์การมหาชน) ฉบับนี้จัดทำขึ้นตามพระราชบัญญัติวินัยการเงินการคลังของรัฐ พ.ศ. 2561 รายการที่ปรากฏในรายงานการเงินฉบับนี้เป็นไปตามมาตรฐานการบัญชีภาครัฐและนโยบายการบัญชีภาครัฐที่กระทรวงการคลังประกาศใช้ และการจัดทำรายงานการเงินถือปฏิบัติตามหลักเกณฑ์และวิธีการจัดทำรายงานการเงินประจำปี ตามหนังสือกระทรวงการคลัง ที่ กค 0410.2/ว 15 ลงวันที่ 4 กุมภาพันธ์ 2563 และแสดงรูปแบบในการนำเสนอรายงานการเงินของหน่วยงานของรัฐ ตามหนังสือกรมบัญชีกลาง ที่ กค 0410.2/ว 479 ลงวันที่ 2 ตุลาคม 2563

รายงานการเงินนี้จัดทำขึ้นโดยใช้เกณฑ์ราคาทุนเดิม เว้นแต่จะได้เปิดเผยเป็นอย่างอื่นในนโยบายการบัญชี

หมายเหตุ 3 สรุปนโยบายการบัญชีที่สำคัญ

3.1 การนำเสนอรายงานการเงิน

สถาบันพัฒนาองค์กรชุมชน (องค์การมหาชน) นำเสนอรายงานการเงินในภาพรวม โดยรวมรายงานการเงินของโครงการกองทุนพัฒนาชนบท ธนาคารออมสิน (สพช.) ไว้ด้วยกัน

3.2 การบันทึกบัญชี

การบันทึกบัญชีของสถาบันพัฒนาองค์กรชุมชน (องค์การมหาชน) จัดทำขึ้นตามเกณฑ์คงค้างซึ่งเป็นไปตามมาตรฐานการบัญชีภาครัฐและนโยบายการบัญชีภาครัฐ พ.ศ. 2561 ส่วนโครงการกองทุนพัฒนาชนบท ธนาคารออมสิน (สพช.) แยกการบันทึกบัญชีต่างหาก

3.3 เงินสดและรายการเทียบเท่าเงินสด

เงินสด หมายถึง เงินสดในมือ เช็ค ดราฟต์ และธนาคาติ หน่วยงานจะรับรู้เงินสดและเงินฝากธนาคารในราคาตามมูลค่าที่ตราไว้ และแสดงรายการดังกล่าวไว้ในเงินสดและรายการเทียบเท่าเงินสดในงบแสดงฐานะการเงิน

รายการเทียบเท่าเงินสด หมายถึง เงินลงทุนระยะสั้นที่มีสภาพคล่องสูงซึ่งพร้อมที่จะเปลี่ยนเป็นเงินสดในจำนวนเงินที่เท่ากันหรือใกล้เคียงกับมูลค่าเดิม ซึ่งความแตกต่างในมูลค่าดังกล่าวไม่มีนัยสำคัญ

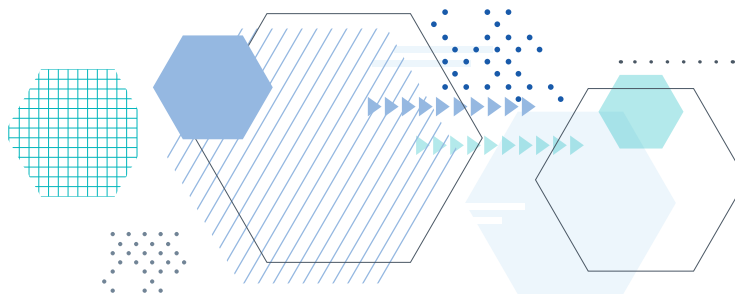
3.4 ลูกหนี้

ลูกหนี้โครงการคอมพิวเตอร์ หมายถึง ลูกหนี้ภายใน พอช. เพื่อให้ผู้ปฏิบัติงานยืมเงินในการจัดหา ซ่อมแซมหรือปรับปรุงคอมพิวเตอร์หรืออุปกรณ์อิเล็กทรอนิกส์ เพื่อสนับสนุนการปฏิบัติงานของสถาบันได้อย่างมีประสิทธิภาพ และเพื่อเป็นการช่วยเหลือแบ่งเบาภาระและความเดือดร้อนให้กับผู้ปฏิบัติงานโดยไม่มีดอกเบี้ยและค่าธรรมเนียม แสดงตามมูลค่าที่จะได้รับโดยไม่ตั้งบัญชีค่าเผื่อหนี้สงสัยจะสูญ

ลูกหนี้โครงการซ่อมแซมรถยนต์ หมายถึง ลูกหนี้ภายใน พอช. เพื่อให้ผู้ปฏิบัติงานยืมเงินในการซ่อมแซมรถยนต์ที่ใช้ปฏิบัติงาน เพื่อสนับสนุนการปฏิบัติงานของสถาบันได้อย่างมีประสิทธิภาพ และเพื่อเป็นการช่วยเหลือแบ่งเบาภาระและความเดือดร้อนให้กับผู้ปฏิบัติงานโดยไม่มีดอกเบี้ยและค่าธรรมเนียม แสดงตามมูลค่าที่จะได้รับโดยไม่ตั้งบัญชีค่าเผื่อหนี้สงสัยจะสูญ

3.5 เงินให้กู้

เงินให้กู้ หมายถึง เงินที่ พอช. ให้องค์กรชุมชนและบุคคลภายนอกกู้ยืม โดยมีสัญญาการกู้ยืมเป็นหลักฐาน และมีการคิดดอกเบี้ย แสดงรายการตามมูลค่าสุทธิตามบัญชี โดยมีการประมาณการค่าเผื่อหนี้สงสัยจะสูญสำหรับเงินให้กู้ส่วนที่คาดว่าจะไม่สามารถเรียกเก็บเงินได้

3.6 ค่าเผื่อนี้สงสัยจะสูญ

สถาบันพัฒนาองค์กรชุมชน (องค์การมหาชน) กำหนดหลักเกณฑ์การประมาณค่าเผื่อนี้สงสัยจะสูญ ตามหลักเกณฑ์การจัดชั้นสินทรัพย์และการกันเงินสำรอง สำหรับยอดเงินให้กู้และดอกเบี้ยเงินให้กู้ค้างรับ

ส่วนที่เกินมูลค่าหลักทรัพย์ที่นำมาค้ำประกันตามระเบียบสถาบันพัฒนาองค์กรชุมชน (องค์การมหาชน) ว่าด้วยหลักเกณฑ์การจัดชั้นสินทรัพย์และการกันเงินสำรอง พ.ศ. 2552 ดังนี้

ระดับ	ลูกหนี้จัดชั้น	ระยะเวลาค้างชำระ	อัตราการกันเงินสำรองร้อยละ
1	จัดชั้นปกติ	ไม่เกิน 1 เดือน	-
2	จัดชั้นกล่าวถึงเป็นพิเศษ	เกิน 1 เดือนไม่เกิน 3 เดือน	-
3	จัดชั้นต่ำกว่ามาตรฐาน	เกิน 3 เดือนไม่เกิน 12 เดือน	25
4	จัดชั้นสงสัย	เกิน 12 เดือนไม่เกิน 24 เดือน	75
5	จัดชั้นสงสัยจะสูญ	เกินกว่า 24 เดือน	100
6	จัดชั้นสูญ	ไม่มีทางที่จะได้รับชำระหนี้แล้ว	100

3.7 เงินลงทุน

เงินลงทุน หมายถึง เงินฝากธนาคารประเภทประจำที่มีกำหนดจ่ายคืนเกินกว่า 3 เดือน ตราสารหนี้ ตราสารทุน และสินทรัพย์อื่นที่ถือไว้เพื่อรับผลตอบแทน พอช. จัดประเภทเป็นเงินลงทุนระยะสั้นหรือจัดประเภทเป็นเงินลงทุนระยะยาว ดังนี้

เงินลงทุนระยะสั้น หมายถึง เงินลงทุนที่ พอช. ตั้งใจจะถือไว้ไม่เกิน 1 ปี หรือมีกำหนดจ่ายคืนไม่เกิน 1 ปี นับตั้งแต่วันสิ้นสุดรอบระยะเวลาการรายงาน

เงินลงทุนระยะยาว หมายถึง เงินลงทุนที่ พอช. ตั้งใจจะถือไว้เกิน 1 ปี หรือมีกำหนดจ่ายคืนเกินกว่า 1 ปี นับตั้งแต่วันสิ้นสุดรอบระยะเวลาการรายงาน

ตราสารหนี้ หมายถึง ตราสารที่แสดงว่าผู้ออกตราสารมีภาระผูกพันทั้งทางตรงและทางอ้อมที่จะต้องจ่ายเงินสดหรือสินทรัพย์อื่นให้แก่ผู้ถือตราสารตามจำนวนและเงื่อนไขที่กำหนดไว้โดยชัดเจนหรือโดยปริยาย พอช. จัดประเภทดังนี้

ตราสารหนี้ที่จะถือจนครบกำหนด หมายถึง เงินลงทุนในหลักทรัพย์ประเภทตราสารหนี้ที่ พอช. มีความตั้งใจแน่วแน่และมีความสามารถที่จะถือไว้จนครบกำหนดได้ถนัด โดยที่ พอช. จะไม่ขายตราสารดังกล่าว ก่อนครบกำหนดหรือจะไม่โอนเปลี่ยนแปลงตราสารดังกล่าว พอช. วัดมูลค่าเงินลงทุนในตราสารหนี้ทุกชนิดที่ พอช. ตั้งใจจะถือจนครบกำหนด ด้วยราคาทุนตัดจำหน่ายหักด้วยค่าเผื่อการด้อยค่า ณ วันสิ้นสุดรอบระยะเวลาการรายงาน

3.8 วัสดุคงเหลือ

วัสดุคงเหลือ หมายถึง สินทรัพย์ที่ พอช. มีไว้เพื่อใช้ในการดำเนินงานตามปกติ โดยทั่วไปมีมูลค่าไม่สูง และไม่มีลักษณะคงทนถาวร พอช. วัสดุคงเหลือในราคาทุนตามวิธีเข้าก่อนออกก่อน

3.9 ที่ดิน อาคาร และอุปกรณ์

พอช. แสดงรายการที่ดิน อาคารและอุปกรณ์ตามราคาทุนหักค่าเสื่อมราคาสะสม

พอช. รับรู้รายการอุปกรณ์ เฉพาะรายการที่มีมูลค่าขั้นต่ำต่อหน่วยหรือต่อชุดตั้งแต่ 10,000 บาท ขึ้นไป ยกเว้นรายการที่ได้มาก่อนปี 2563 รับรู้เป็นอุปกรณ์เมื่อมูลค่าขั้นต่ำตั้งแต่ 5,000 บาท ขึ้นไป

ราคาทุนรวมต้นทุนทางตรงที่เกี่ยวข้องกับการจัดหาสินทรัพย์ เพื่อให้สินทรัพย์นั้นอยู่ในสภาพและสถานที่ที่พร้อมจะใช้งานได้ตามประสงค์ของฝ่ายบริหาร ราคาทุนของสินทรัพย์ที่ก่อสร้างขึ้นเองประกอบด้วยต้นทุนค่าวัสดุ ค่าแรงงานทางตรง และต้นทุนทางตรงอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการจัดหาสินทรัพย์

ส่วนประกอบของรายการที่ดิน อาคาร และอุปกรณ์แต่ละรายการที่มีรูปแบบและอายุการให้ประโยชน์ที่แตกต่างกัน และมีต้นทุนที่มีนัยสำคัญจะบันทึกส่วนประกอบนั้นแยกต่างหากหากจากกัน

ต้นทุนที่เกิดขึ้นในภายหลัง ต้นทุนในการเปลี่ยนแปลงส่วนประกอบจะรับรู้เป็นส่วนหนึ่งของมูลค่าตามบัญชีของรายการที่ดิน อาคาร และอุปกรณ์ เมื่อมีความเป็นไปได้ค่อนข้างแน่ที่ พอช. จะได้รับประโยชน์เชิงเศรษฐกิจในอนาคตหรือศักยภาพในการให้บริการเพิ่มขึ้นจากรายการนั้น และสามารถวัดมูลค่าต้นทุนของรายการนั้นได้อย่างน่าเชื่อถือ และตัดมูลค่าของชิ้นส่วนที่ถูกเปลี่ยนแปลงออกจากบัญชีด้วยมูลค่าตามบัญชี ส่วนต้นทุนที่เกิดขึ้นในการซ่อมบำรุงที่ดิน อาคาร และอุปกรณ์ที่เกิดขึ้นเป็นประจำจะรับรู้เป็นค่าใช้จ่ายเมื่อเกิดขึ้น

ค่าเสื่อมราคามูลค่าบันทึกเป็นค่าใช้จ่ายในงบแสดงผลการดำเนินงานทางการเงิน คำนวณโดยวิธีเส้นตรงตามอายุการให้ประโยชน์โดยประมาณ ดังนี้

อาคารและสิ่งปลูกสร้าง	20 ปี
ครุภัณฑ์สำนักงาน	5 ปี
ครุภัณฑ์คอมพิวเตอร์	5 ปี
ครุภัณฑ์โฆษณาและเผยแพร่	5 ปี
ครุภัณฑ์ไฟฟ้าและวิทยุสื่อสาร	5 ปี
ครุภัณฑ์ยานพาหนะ	5 ปี
ครุภัณฑ์งานบ้าน	5 ปี
เครื่องตกแต่งสำนักงาน	5 ปี

ไม่มีการคิดค่าเสื่อมราคาสำหรับที่ดิน และสินทรัพย์ระหว่างก่อสร้าง

3.10 สินทรัพย์ไม่มีตัวตน

สินทรัพย์ไม่มีตัวตน ได้แก่ ต้นทุนที่เกี่ยวข้องโดยตรงในการพัฒนาโปรแกรมคอมพิวเตอร์ รวมถึงระบบงานต่าง ๆ และต้นทุนเว็บไซต์ ทั้งที่ได้มาจากการจัดซื้อและการจ้างพัฒนาขึ้น โดย พอช. มีสิทธิ์ควบคุมการใช้ประโยชน์จากสินทรัพย์นั้น และคาดว่าจะได้รับประโยชน์เชิงเศรษฐกิจหรือศักยภาพในการให้บริการจากสินทรัพย์นั้นเกินกว่าหนึ่งปี พอช. แสดงรายการสินทรัพย์ไม่มีตัวตนตามราคาทุนหักค่าตัดจำหน่ายสะสม

ค่าตัดจำหน่ายสินทรัพย์ไม่มีตัวตนบันทึกเป็นค่าใช้จ่ายในงบแสดงผลการดำเนินงานทางการเงิน คำนวณโดยวิธีเส้นตรงตามอายุการให้ประโยชน์โดยประมาณ 5 ปี

3.11 รายได้รอการรับรู้ระยะยาว ประกอบด้วย

(1) สินทรัพย์ได้รับบริจาค บันทึกเป็นรายได้รอการรับรู้และทยอยรับรู้เป็นรายได้คู่กับค่าใช้จ่ายที่เกี่ยวข้องตามอายุการใช้งานของสินทรัพย์นั้น

(2) รายได้เงินอุดหนุนส่วนต่างดอกเบี้ยรอรับรู้ จะบันทึกเมื่อ พอช. ได้มีการอนุมัติสินเชื่อแล้ว และทยอยรับรู้เป็นรายได้เงินอุดหนุนส่วนต่างดอกเบี้ยตามสัดส่วนการเบิกจ่ายจริงตลอดอายุของสัญญา

3.12 สัญญาเช่าดำเนินงาน

พอช. รับรู้จำนวนเงินที่จ่ายตามสัญญาเช่าดำเนินงานเป็นค่าใช้จ่ายตามวิธีเส้นตรงตลอดอายุสัญญาเช่า นอกจากนี้จะมีเกณฑ์อื่นที่เป็นระบบซึ่งสะท้อนถึงระยะเวลาที่ผู้เช่าได้รับประโยชน์ได้ดีกว่า

3.13 ประเมินการหนี้สิน

ประเมินการหนี้สิน หมายถึง หนี้สินที่มีความไม่แน่นอนเกี่ยวกับจังหวะเวลา หรือจำนวนที่ต้องจ่ายชำระ แต่เป็นภาระผูกพันในปัจจุบันซึ่งมีความเป็นไปได้ค่อนข้างแน่ที่ พอช. จะต้องจ่ายชำระภาระผูกพันนั้นในอนาคต และสามารถประมาณมูลค่าภาระผูกพันนั้นได้อย่างน่าเชื่อถือ เช่น หนี้สินค่าชดเชยความเสียหาย พอช. จะรับรู้ประมาณการหนี้สินด้วยจำนวนประมาณการที่ดีที่สุดของรายจ่ายที่จะต้องจ่าย ณ วันที่ในงบแสดงฐานะการเงินเพื่อชำระภาระผูกพันนั้น

3.14 รายได้จากเงินงบประมาณ

รายได้เงินงบประมาณที่ได้รับจัดสรรจากรัฐบาลประจำปีงบประมาณ ประกอบด้วย

(1) เงินอุดหนุนที่เป็นงบบริหารจัดการโครงการและเงินอุดหนุนที่เป็นงบสนับสนุนการพัฒนาองค์กรชุมชนรับรู้เมื่อได้รับอนุมัติเงินจากกรมบัญชีกลาง

สำหรับงบสนับสนุนการพัฒนาองค์กรชุมชน พอช. จะดำเนินการสนับสนุนพัฒนาองค์กรชุมชนทั้งหมดและรับรู้เป็นค่าใช้จ่ายเงินอุดหนุนเมื่อ พอช. อนุมัติการจ่ายเงินให้แก่องค์กรชุมชนตามงวดที่ขอเบิก

(2) รายได้เงินอุดหนุนส่วนต่างดอกเบี้ยเป็นเงินอุดหนุนที่รัฐชดเชยให้สถาบันพัฒนาองค์กรชุมชน (องค์การมหาชน) เนื่องจาก พอช. ได้ให้องค์กรชุมชนกู้ยืมเงินเพื่อพัฒนาที่อยู่อาศัย โดย พอช. คิดดอกเบี้ยเงินกู้จากองค์กรชุมชนในอัตราร้อยละ 1 ของวงเงินสินเชื่อที่ได้รับอนุมัติจาก พอช. โดย พอช. บันทึกเงินอุดหนุนที่ได้รับจากรัฐบาลเป็นรายได้เงินอุดหนุนส่วนต่างดอกเบี้ยรับล่วงหน้า เมื่อมีการอนุมัติสินเชื่อจะบันทึกเป็นรายได้เงินอุดหนุนส่วนต่างดอกเบี้ยรอรับรู้ในส่วนที่ได้รับอนุมัติสินเชื่อแล้ว และทยอยรับรู้เป็นรายได้เงินอุดหนุนส่วนต่างดอกเบี้ยตามสัดส่วนการเบิกจ่ายจริงตลอดอายุของสัญญา

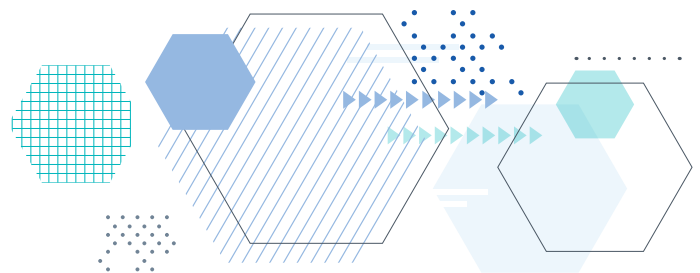
3.15 รายได้ดอกเบี้ยเงินให้กู้ รับรู้รายได้ตาม

เกณฑ์สัดส่วนของเวลาโดยคำนึงถึงอัตราผลตอบแทนที่แท้จริง ยกเว้นดอกเบี้ยเงินให้กู้ที่ผิดนัดชำระเกิน 3 งวดติดต่อกัน จะยังไม่มีกรรับรู้รายได้ แต่หากเมื่อมีการรับชำระดอกเบี้ยจริงจะรับรู้ตามเกณฑ์เงินสด

3.16 รายได้ค่าปรับ รับรู้เมื่อรับชำระเงิน

3.17 ค่าใช้จ่าย รับรู้เมื่อเกิดรายการ และบันทึก

บัญชีตามเกณฑ์คงค้าง

การค้นพบ

1

นโยบายคณะกรรมการสถาบันพัฒนาองค์กรชุมชน (องค์การมหาชน) พ.ศ. 2566 – 2568

ประกอบด้วย ประเด็นการบริหารและพัฒนา
ใน 6 ด้าน ดังนี้

(1) ด้านการพัฒนาบุคลากร ผู้นำองค์กรชุมชน และเครือข่ายองค์กรชุมชน

(1.1) พัฒนาความสามารถในการบูรณา
การการทำงานร่วมกันกับทุกภาคส่วนสู่การพัฒนาโดยมี
ชุมชนท้องถิ่นเป็นฐาน

(1.2) เสริมสร้างผู้นำรุ่นใหม่ให้มีความ
พร้อมรับการเปลี่ยนแปลง

(1.3) สนับสนุนการพัฒนาองค์ความรู้
ขององค์กรและพัฒนานวัตกรรมงานพัฒนาองค์กรชุมชน
(CODI ACADEMY)

(2) ด้านการบริหารงบประมาณให้มีประสิทธิภาพ และเป็นไปตามเป้าหมาย

(2.1) พัฒนาความสามารถขององค์กร
และผู้นำองค์กรชุมชน และเครือข่ายในการเชื่อมโยงการ
ทำงานกับงบประมาณแหล่งอื่น ๆ ทั้งภาครัฐ ภาคธุรกิจ/
เอกชน หรือองค์กรชุมชนด้วยกัน

(2.2) ประสานหาหน่วยงานในการสนับสนุน
งบประมาณ ทั้งภายในและต่างประเทศ

(2.3) ศึกษาแนวทางการร่วมลงทุนเพื่อ
การพัฒนา

(3) ด้านการบริหารองค์กร

(3.1) ส่งเสริมระบบธรรมาภิบาลในองค์กร
ให้เป็นที่ยอมรับจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง

(3.2) เชื่อมประสานบูรณาการทำงานกับ
ทุกภาคส่วน เพื่อนำศักยภาพและทรัพยากรของแต่ละ
ภาคส่วนมาหนุนเสริมการดำเนินงานของสถาบันพัฒนา
องค์กรชุมชน เครือข่ายองค์กรชุมชน และประชาสังคม
สู่การพัฒนาชุมชนท้องถิ่นฐานราก

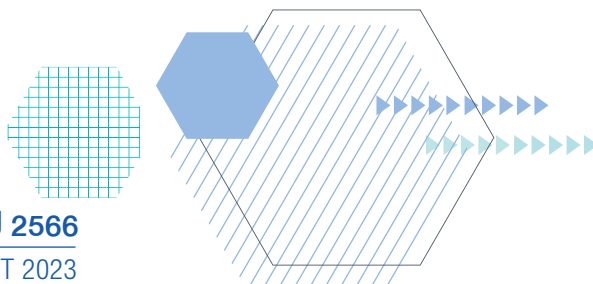
(3.3) พัฒนาระบบการกำกับ ติดตาม
ประเมินผลการดำเนินงานที่มีประสิทธิภาพและความ
คุ้มค่าทางสังคม

(3.4) เป็นหน่วยประสานในการพัฒนาตัว
ชี้วัดการเปลี่ยนแปลงเชิงพื้นที่

(3.5) ปรับปรุงโครงสร้างและกลไกการ
บริหารองค์กรที่เอื้อให้องค์กรชุมชนเป็นแกนหลักในการ
พัฒนา

(3.6) พัฒนาระบบสนับสนุนการดำเนิน
งานขององค์กรชุมชนและเครือข่าย และสร้างเสริมระบบ
บริหารจัดการเพื่อให้เกิดชุมชนเข้มแข็งจัดการตนเอง

(3.7) เพิ่มสมรรถนะของระบบเทคโนโลยี
สารสนเทศในการบริหารจัดการทั้งภายในองค์กรและ
สนับสนุนการพัฒนาองค์กรชุมชน ประสานให้เกิดการ
เชื่อมโยงข้อมูลด้านการพัฒนาองค์กรชุมชนที่ทุกฝ่าย
สามารถใช้ประโยชน์ร่วมกัน

(4) ด้านการสื่อสารองค์กร

(4.1) ยกกระตบการสื่อสารงานพัฒนาสู่สาธารณะเพื่อให้องค์กรเป็นที่รู้จักอย่างกว้างขวาง

(4.2) สนับสนุนการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ การพัฒนาองค์ความรู้ทั้งภายในประเทศและนานาชาติ เพื่อเผยแพร่ผลงานรูปธรรมการพัฒนาของขบวนองค์กรชุมชน

(5) ด้านการพัฒนาปรับปรุงระเบียบ กฎหมาย

(5.1) ปรับปรุงระเบียบ กฎหมาย ให้เอื้อต่อการดำเนินงานเพื่อเสริมสร้างชุมชนท้องถิ่นเข้มแข็งและซ้ด ลด ปรับระเบียบกฎหมายที่เป็นอุปสรรคต่อการดำเนินงานในการเสริมสร้างชุมชนเข้มแข็ง

(5.2) เสริมสร้างความรู้ความเข้าใจด้านระเบียบ กฎหมาย ให้กับองค์กรชุมชนและเครือข่าย

(6) ด้านการสนับสนุนการดำเนินงานตามนโยบายรัฐบาล

(6.1) สนับสนุนและเสริมสร้างการดำเนินงานตามนโยบายของรัฐบาล ด้านการลดความเหลื่อมล้ำในสังคมและด้านสิ่งแวดล้อม

(6.2) พัฒนานโยบายจากข้อเสนอของขบวนองค์กรชุมชนสู่การพัฒนาที่ยั่งยืน

แผนปฏิบัติการ ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2567 สถาบันพัฒนาองค์กรชุมชน (องค์การมหาชน)

ประเด็นการพัฒนา

แผนงาน

1. การพัฒนาโดยใช้พื้นที่เป็นตัวตั้ง สนับสนุนให้ชุมชนท้องถิ่นมีระบบที่พัฒนาไปสู่การจัดการตนเอง	- แผนงานที่ 1 การพัฒนาชุมชนท้องถิ่น โดยใช้พื้นที่เป็นตัวตั้ง 1,230 ตำบล - แผนงานที่ 2 การพัฒนาเศรษฐกิจและคุณภาพชีวิตชุมชนท้องถิ่น 325 ตำบล - แผนงานที่ 3 การพัฒนาที่อยู่อาศัยผู้มีรายได้น้อยในเมืองและชนบท 30,918 ครัวเรือน
2. การสานพลังความสัมพันธ์ของชุมชนท้องถิ่นและภาคีเครือข่ายพัฒนาสู่ความเปลี่ยนแปลงโครงสร้างและนโยบาย	- แผนงานที่ 4 การเสริมสร้างความเข้มแข็งขององค์กรชุมชนและเครือข่ายภาคประชาสังคมในการป้องกันการทุจริตและประพฤติมิชอบ 210 ตำบล - แผนงานที่ 5 การพัฒนากลไกความร่วมมือในการพัฒนาชุมชนท้องถิ่น 50 หน่วยงาน/องค์กร
3. การพัฒนาและเสริมสร้างขีดความสามารถของผู้นำคนและขบวนองค์กรชุมชน	- แผนงานที่ 6 การพัฒนาขีดความสามารถของผู้นำและคนในขบวนองค์กรชุมชนสู่กระบวนการพัฒนา 2,000 คน - แผนงานที่ 7 การพัฒนาคุณภาพและเสริมสร้างศักยภาพสภาองค์กรชุมชนเป็นกลไกกลางในการพัฒนาชุมชนท้องถิ่น 800 ตำบล - แผนงานที่ 8 การพัฒนาคุณภาพและมาตรฐานกองทุนสวัสดิการชุมชน 1,600 กองทุน - แผนงานที่ 9 การพัฒนาคุณภาพองค์กรผู้ใช้สินเชื่อ ร้อยละ 80
4. การพัฒนาระบบบริหารจัดการองค์กรในการเป็นหุ้นส่วนการพัฒนาชุมชนท้องถิ่น	- แผนงานที่ 10 การยกระดับการใช้ข้อมูลสารสนเทศเพื่อการพัฒนาชุมชนท้องถิ่น 77 จังหวัด - แผนงานที่ 11 การพัฒนานวัตกรรมและองค์ความรู้สื่อสารสู่สาธารณะ 20 ชุด - แผนงานที่ 12 การเพิ่มประสิทธิภาพระบบการบริหารจัดการและกำกับติดตาม ร้อยละ 85 - แผนงานที่ 13 การบริหารและพัฒนาสมรรถนะบุคลากร ร้อยละ 30 ของบุคลากรที่ได้รับการพัฒนาและมีค่าคะแนนสมรรถนะไม่น้อยกว่าร้อยละ 80

22 ปี พอช.

“เปลี่ยนผ่าน สานต่อ สู่ชุมชนเข้มแข็ง”

“ตั้งใจจะให้ พอช. เป็นเครื่องมือของประชาชน เป็นกลไกการพัฒนาใหม่ที่ชาวบ้านเป็นผู้กำหนด แนวทางการพัฒนาของตนเอง พอช.จะเป็นองค์กรที่ขับเคลื่อนงานไปพร้อมกับขบวนการขององค์กรชุมชนขนาดใหญ่ทั่วประเทศ พอช.จะมีการจัดองค์กรไปพร้อมกับการพัฒนาความคิด ความรู้ ความสามารถของคนในขบวนการชุมชนและผู้ที่เกี่ยวข้อง คน พอช. มีตัวตนเล็ก ให้ความสำคัญกับการทำงานให้บรรลุเป้าหมายมากกว่าตัวตนขององค์กรและของคนทำงาน โดยระยะยาวมีเจตนารมณ์ให้องค์กรนี้เป็นองค์กรของประชาชน”

ถ้อยความข้างต้นนี้ คือปณิธานของ ‘อาจารย์ไพบูลย์ วัฒนศิริธรรม’ ผู้ซึ่งมีบทบาทสำคัญในการก่อตั้งสถาบันพัฒนาองค์กรชุมชน (องค์การมหาชน) หรือ ‘พอช.’ ขึ้นมาในปี 2543

แม้ว่าวันนี้ อาจารย์ไพบูลย์จะจากไปแล้ว (เสียชีวิตในปี 2555) และ พอช. ได้ผ่านร้อน ผ่านหนาว จนก้าวข้ามปีที่ 22 เข้าสู่ปีที่ 23 แต่ปณิธานของท่านมิได้เลือนหาย ยังได้รับการสานต่อ โดยเฉพาะแนวคิด “การพัฒนาที่ชุมชนเป็นแกนหลัก และเป็นเจ้าของการพัฒนา” ผ่านรูปธรรมโครงการต่างๆ โดย พอช. เป็นฝ่ายสนับสนุนการพัฒนาของภาคประชาชน เช่น กองทุนสวัสดิการชุมชน สภาองค์กรชุมชน ฯลฯ

ในเดือนกรกฎาคม 2543 มี ‘พระราชกฤษฎีกาจัดตั้งสถาบันพัฒนาองค์กรชุมชน (องค์การมหาชน)’ โดยโอนภารกิจของสำนักงานพัฒนาชุมชนเมือง (พชม.) และสำนักงานกองทุนพัฒนาชนบทเข้าด้วยกัน ต่อมาในวันที่ 26 ตุลาคม 2543 สถาบันพัฒนาองค์กรชุมชน (องค์การมหาชน) หรือ ‘พอช.’ เปิดดำเนินการอย่างเป็นทางการ โดยในช่วงแรก พอช. สังกัดกระทรวงการคลัง ต่อมาเปลี่ยนมาสังกัดกระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ (พม.) จนถึงปัจจุบัน

พอช. เป็นหน่วยงานรัฐรูปแบบ ‘องค์กรมหาชน’ โดยมี ‘พ.ร.บ. องค์กรมหาชน พ.ศ. 2542’ รองรับ (ปัจจุบันมีองค์กรมหาชนรวม 45 แห่ง) ทำหน้าที่ให้บริการสาธารณะหรือพัฒนาในด้านต่าง ๆ เพื่อการบริหารงานที่คล่องตัวแตกต่างจากส่วนราชการหรือรัฐวิสาหกิจ

มีภารกิจสำคัญในการเสริมสร้างให้ชุมชนและชาวบ้านองค์กรชุมชนทั่วประเทศเกิดความเข้มแข็ง โดยยึดหลักการ ‘ชุมชนและชาวบ้านองค์กรชุมชนเป็นแกนหลักในการพัฒนาและแก้ไขปัญหา’ พอช. และภาคีเครือข่ายมีบทบาทในการสนับสนุน ผ่านกิจกรรมและโครงการต่าง ๆ มากมาย เช่น **การแก้ไขปัญหาที่อยู่อาศัยชุมชนผู้มีรายได้น้อยทั้งในเมืองและชนบททั่วประเทศ** มีโครงการที่สำคัญ คือ ‘โครงการบ้านมั่นคง’ การพัฒนาที่อยู่อาศัยชุมชนริมคลอง การซ่อมสร้างบ้านเรือนที่ยากจนหรือ ‘บ้านพอเพียง’ การพัฒนาที่อยู่อาศัย ‘กลุ่มคนไร้บ้าน’ ทำให้ชุมชนผู้มีรายได้น้อยและขาดแคลนที่อยู่อาศัยทั่วประเทศมีความมั่นคงในที่อยู่อาศัย มีคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้นมากกว่า 3,000 โครงการ/ชุมชน รวมกว่า 200,000ครัวเรือน **ส่งเสริมการจัดสวัสดิการชุมชน** เพื่อให้ชุมชนท้องถิ่นในระดับตำบล/เทศบาลมีกองทุนเอาไว้ช่วยเหลือดูแลสมาชิกและผู้ด้อยโอกาสตั้งแต่เกิดจนตาย ปัจจุบันมีการจัดตั้งกองทุนสวัสดิการชุมชนทั่วประเทศแล้วกว่า 5,900 กองทุน มีเงินกองทุนรวมกันเกือบ 20,000 ล้านบาท **ส่งเสริมการจัดตั้งสภาองค์กรชุมชนตำบล/เทศบาล** ตามภารกิจที่กำหนดเอาไว้ใน พ.ร.บ.สภาองค์กรชุมชน พ.ศ. 2551 เพื่อให้สภาองค์กรชุมชนเป็นเวทีกลางในการแก้ไขปัญหาและพัฒนาชุมชนในด้านต่าง ๆ ของพี่น้องชาวชุมชน ปัจจุบันมีการจัดตั้งสภาองค์กรชุมชนในระดับตำบลและเทศบาลทั่วประเทศแล้วเกือบ 8,000 แห่ง

นอกจากนี้ พอช. ยังมีภารกิจในการเสริมสร้างเศรษฐกิจและทุนชุมชน ส่งเสริมด้านอาชีพและรายได้ การดูแลรักษาสิ่งแวดล้อม ทรัพยากรธรรมชาติ การจัดการภัยพิบัติ การพัฒนาคุณภาพชีวิต เสริมสร้างศักยภาพผู้นำชุมชนและชาวบ้านองค์กรชุมชน ฯลฯ

ตลอดระยะเวลา 22 ปีที่ผ่านมา พอช. ยึดหลักการพัฒนาแบบองค์รวม เปลี่ยนแนวความคิดการพัฒนาจากเดิมแบบ “สั่งการ” หรือ “จากบนลงล่าง เป็นล่างขึ้นบน” โดยชุมชนเป็นแกนหลักในการพัฒนา สามารถคิด วิเคราะห์ ปัญหา เสนอโครงการ และบริหารโครงการต่าง ๆ ได้เอง ไม่ใช่เป็น “ผู้รอรับการพัฒนา” มีเป้าหมายเพื่อให้ชุมชนและเครือข่ายชาวบ้านองค์กรชุมชนเกิดความเข้มแข็งพึ่งพาตนเองได้

เหลียวหลัง 22 ปี... กบถวนเพื่อก้าวต่อไป

ตลอดระยะเวลา 22 ปีที่ผ่านมา พอช. ชุมชน และชาวบ้านองค์กรชุมชนได้ร่วมกันทบทวน สรุบบทเรียน เพื่อนำมาปรับปรุงวิธีทำงาน ปรับแนวความคิดพัฒนาให้สอดคล้องกับการเปลี่ยนแปลงของสังคมและสถานการณ์โลกอยู่เสมอ โดยเฉพาะความผันผวนแปรปรวนของโลก (Disruption) รวมทั้งการเปลี่ยนแปลงของสังคมไทยในปัจจุบัน ทำให้ พอช. ชุมชน และชาวบ้านองค์กรชุมชนไม่สามารถอยู่นิ่งเฉยได้ จึงมีความพยายามที่จะปรับปรุงระบบการทำงานและปรับโครงสร้างขององค์กรเพื่อรับมือกับการเปลี่ยนแปลงนี้

นายไมตรี อินทุสุต อธิบดีประธานกรรมการสถาบันพัฒนาองค์กรชุมชนฯ เคยกล่าวเอาไว้ว่า **“พอช.เราไปสร้างความเข้มแข็งของชุมชน โดยกระบวนการชุมชนให้มีกระบวนการมีส่วนร่วมทุกขั้นตอน และแสดงความ เป็นเจ้าของที่รับผิดชอบร่วมกัน วันนี้คน พอช. ไปหนุน**

เสริมให้เกิดพลังแห่งความเปลี่ยนแปลงที่ยิ่งใหญ่ แล้วยังถอยกลับเมื่อชาวบ้านเกิดความเข้มแข็ง เกิดความยั่งยืน และสุดท้ายเกิดเป็นความมั่นคงของมนุษย์”

โดยเมื่อวันที่ 26 กันยายน 2565 ที่ผ่านมา พอช. โดย นายกฤษดา สมประสงค์ ผู้อำนวยการ พอช. มีคำสั่งแต่งตั้ง ‘คณะทำงานศึกษาแนวทางการปรับระบบการปฏิบัติงานและโครงสร้างการบริหารองค์กรของสถาบันพัฒนาองค์กรชุมชน (องค์การมหาชน)’ โดยมี นางสาวสมสุข บุญญะบัญชา ที่ปรึกษาคณะกรรมการสถาบันฯ เป็นประธานคณะทำงาน พร้อมด้วยทรงคุณวุฒิ ผู้แทนขบวนองค์กรชุมชน ผู้แทนภาคประชาสังคม ผู้ปฏิบัติงาน พอช. รวมทั้งหมด 10 คน มีหน้าที่ คือ 1. ศึกษา รวบรวมข้อมูล และเอกสารที่เกี่ยวข้อง เพื่อนำมาสังเคราะห์เป็นข้อเสนอถึงแนวทางการปรับระบบการปฏิบัติงานในเบื้องต้น 2. สนับสนุนการจัดกระบวนการเข้าร่วมรับฟังความคิดเห็นและข้อเสนอแนะจากหน่วยงานภาคี บุคคลที่เกี่ยวข้อง เพื่อนำมาประกอบในการปรับระบบการปฏิบัติงานในระยะต่อไป 3. จัดทำข้อเสนอในการออกแบบระบบการปฏิบัติงานและโครงสร้างการบริหารองค์กรของสถาบันฯ ที่สอดคล้องและเหมาะสมกับสถานการณ์ปัจจุบัน เพื่อเสนอต่อคณะกรรมการสถาบันฯ และกลไกที่เกี่ยวข้อง

นางสาวสมสุข บุญญะบัญชา ที่ปรึกษาคณะกรรมการสถาบันฯ ในฐานะประธานคณะทำงานศึกษาแนวทางการปรับระบบการปฏิบัติงานและโครงสร้างการบริหารองค์กรของสถาบันฯ กล่าวว่า การปฏิรูปขบวนองค์กรชุมชน และ พอช. ในครั้งนี้ เป็นเหมือนการสร้างเครือข่าย โดยมีระบบข้อมูลจากข้างล่างเพื่อขับเคลื่อนร่วมกัน การปรับโครงสร้างครั้งนี้ทำให้เกิดระบบชุมชนที่จังหวัด มีการจัดทำรายงานเชิงพื้นที่ รายงานภาพรวม

การพัฒนาในระดับจังหวัดของขบวนองค์กรชุมชนได้ เช่น ชัยนาท พังงา อำนาจเจริญ สตูล ฯลฯ เหล่านี้เป็นระบบของชุมชนที่เชื่อมโยงกันจากชุมชน จังหวัด กลุ่มจังหวัด และกลุ่มจังหวัดมีบทบาทในการเชื่อมโยงหน่วยงานต่าง ๆ ผนวกรวมกับการบริหารจากส่วนกลางมาสร้างระบบร่วมกันที่เป็นระบบทั่วประเทศไทย

“เป้าหมายสำคัญของการปฏิรูปขบวนองค์กรชุมชนและ พอช. คือ เพื่อการแก้ปัญหาความยากจน ลดความเหลื่อมล้ำ มีกลไกกลางในการขับเคลื่อนงานในพื้นที่ระดับจังหวัด โดยขบวนองค์กรชุมชนเป็นหุ้นส่วนการทำงานที่สำคัญ มีบทบาทในการสร้างกระบวนการเพื่อให้เกิดการจัดทำแผน และผลักดันให้เกิดการทำงานร่วมกันกับหน่วยงานภาคี สร้างกระบวนการเรียนรู้แนวราบให้เกิดพื้นที่รูปธรรม จัดทำรายงานการพัฒนาจังหวัดของภาคประชาชน และเชื่อมโยงรูปธรรม”
นางสาวสมสุข กล่าว

ก้าวสู่จังหวัดจัดการตนเอง

“องค์กรชุมชนเป็นแกนหลัก พื้นที่เป็นตัวตั้ง” คือหลักคิดสำคัญที่จะนำมาใช้ในการปฏิรูปขบวนองค์กรชุมชน และ พอช. ซึ่งจะส่งผลทำให้ชุมชนท้องถิ่นเข้มแข็งสามารถเข้ามามีส่วนร่วมในการวางแผนพัฒนาจังหวัดร่วมบริหารจัดการโครงการและงบประมาณของ พอช. เพื่อนำไปสู่การแก้ไขปัญหาความยากจน ลดความเหลื่อมล้ำ โดย พอช. จะออกแบบระบบสนับสนุนงานต่าง ๆ เช่น ระบบเทคโนโลยีสารสนเทศ ระบบการบริหารโครงการ ระบบการหนุนเสริมการทำงานให้รวดเร็ว คล่องตัว เป็นระบบที่ถูกต้อง เปิดเผย โดยคนในจังหวัดและสาธารณะสามารถรู้เห็น และเป็นที่รับรู้ร่วมกัน

แนวทางการขับเคลื่อนในระดับจังหวัดสู่จังหวัดจัดการตนเอง มีการกำหนด 10 คุณสมบัติสำคัญของจังหวัดจัดการตนเองขึ้นมา เพื่อเป็นการกำหนดเกณฑ์ร่วมกันของขบวนการองค์กรชุมชน และประชาสังคม ประกอบด้วย (1.) การรวมกลุ่ม และเชื่อมโยงกันขององค์กรชุมชน และภาคีที่หลากหลายในระดับจังหวัด (2.) การจัดทำและเสนอแผนพัฒนาระดับจังหวัดของขบวนการชุมชน และประชาสังคมให้เป็นที่ยอมรับของภาคี หน่วยงาน เพื่อให้ได้รับการบรรจุในแผน หรือนโยบายการพัฒนาในจังหวัด (3.) มีระบบข้อมูล และตัวชี้วัดการพัฒนาของชุมชนท้องถิ่น มีการรายงานความก้าวหน้า การสื่อสารอย่างต่อเนื่อง (4.) ศึกษา วิเคราะห์ปัญหา และนโยบายสำคัญที่จะส่งผลกระทบต่อชุมชนท้องถิ่นในจังหวัด และจัดทำข้อเสนอแนวทางเพื่อแก้ไขปัญหาต่อหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง (5.) โครงสร้าง และกลไกการทำงานที่มีส่วนร่วม ครอบคลุมหลากหลายประเด็นงาน เป็นที่ยอมรับของขบวนการชุมชนท้องถิ่น ภาคีทุกภาคส่วน (6.) ระบบการบริหารจัดการการทำงานร่วมกันระดับจังหวัด และการส่งเสริม กำกับให้ขบวนการชุมชนในจังหวัด เป็นระบบที่เปิดเผย โปร่งใส และตรวจสอบได้ (7.) การทำงาน และตัวแทนของขบวนการชุมชนจังหวัดเป็นที่รู้จักยอมรับของทุกฝ่าย (visibility) มีที่ทำการศูนย์ที่สามารถใช้ติดต่อประสานงานกลางที่ชัดเจน (8.) ส่งเสริม สนับสนุนชุมชนเข้มแข็งครอบคลุมทั้งจังหวัด เชื่อมโยงเป็นเครือข่ายการทำงานระหว่างชุมชน และกับภาคีที่หลากหลาย ทำงานเชื่อมโยงกับกลุ่มจังหวัด ภาค และประเทศ (9.) พัฒนาคณะทุกระดับ ทุกกลุ่ม มีระบบการเรียนรู้ จัดการความรู้ และการสื่อสารต่อสาธารณะอย่างต่อเนื่อง และ (10.) ประชุมร่วมกันของชุมชน เครือข่ายชุมชน และภาคีอย่างสม่ำเสมอ และจัดประชุมประจำปี เป็นสมัชชาจังหวัด ระหว่างขบวนการชุมชน ประชาสังคม และภาคีทุกภาคส่วน

ทั้งนี้จะมีการพิจารณาความพร้อมในการบริหารจัดการโครงการ งบประมาณของ พอช. ร่วมกันระดับจังหวัด ซึ่งใน 77 จังหวัดนั้น ได้มีการเสนอพื้นที่ในกลุ่มจังหวัด เพื่อเป็นพื้นที่นำร่องขับเคลื่อนใน 20 จังหวัด จะเริ่มดำเนินการในปี 2567 เพื่อให้เกิดการรับรองสถานภาพในระดับจังหวัด เกิดการพัฒนาแลกเปลี่ยนกันระหว่างจังหวัด กลุ่มจังหวัด ตลอดจนถึงงบประมาณปี 2567 จะต้องออกแบบให้สอดคล้องกับจังหวัดนำร่อง และจังหวัดขยายผล โดยจะต้องมีการพัฒนา คุณภาพ แลกเปลี่ยนความรู้ วิธีการทำงานของจังหวัดจัดการตนเองชุดนำร่อง พร้อมทั้งการวางแผน พัฒนาความพร้อมสำหรับจังหวัดอื่น ๆ ในกลุ่มจังหวัด พัฒนาวิธีการทำงานของขบวนการ พอช. ต่อไป

พอช. ปรับโครงสร้างการบริหาร-สร้างกลไกร่วมการทำงาน

ในส่วนของ การปรับโครงสร้างระบบการบริหารของ พอช. นั้น มีเป้าหมายเพื่อสนับสนุนการสร้างชุมชนเข้มแข็ง สอดคล้องกับทิศทางสถานการณ์ของขบวนการองค์กรชุมชน โดยเฉพาะโครงสร้างการบริหารและการทำงานจะแบ่งเป็น

- **ระดับกลุ่มจังหวัด** เป็นพื้นที่ในการขับเคลื่อนงานในพื้นที่ร่วมกับภาคี มีความหลากหลาย มีภาคส่วนต่าง ๆ มาร่วม ทั้งขบวนการองค์กรชุมชน ภาคประชาสังคม หน่วยงานภาคีในพื้นที่ ที่จะทำงานเชื่อมโยงกัน ขับเคลื่อนวาระและการดำเนินงานเชิงยุทธศาสตร์ ภารกิจที่สำคัญคือ 1. สนับสนุนการทำงานจังหวัดจัดการตนเองในระดับจังหวัด ทั้งเชิงประเด็นและพื้นที่ 2. เชื่อมโยงแผนระดับจังหวัด และนโยบายระดับกลุ่มจังหวัดกับรัฐ และภาคีที่เกี่ยวข้อง 3. ระดมพลัง สร้างทีมงาน สร้างโอกาสให้คนในกลุ่มจังหวัดเข้ามามีส่วนร่วมกำหนดทิศทาง วางแผน และ

วิธีการทำงานของกลุ่มจังหวัด 4. พัฒนาความรู้ ศักยภาพของผู้นำ และคนในชุมชนที่เกี่ยวข้อง 5. สร้างคุณภาพความสัมพันธ์ในการทำงานจังหวัดและระหว่างจังหวัด 6. บริหารภาพรวมแผนงาน โครงการ งบประมาณ และรายงานของกลุ่มจังหวัด โดยคำนึงถึงความเป็นธรรมชาติ ความทั่วถึง และยุทธศาสตร์ของพื้นที่ 7. พัฒนาตัวชี้วัดการพัฒนา ติดตามประเมินผล ศึกษา และจัดการความรู้ เผยแพร่สู่สาธารณะ และหน่วยงานภาคีที่เกี่ยวข้อง ตลอดจนร่วมกันพิจารณาคุณภาพจังหวัดจัดการตนเอง เลือกจังหวัดนำร่อง และวางแผนพัฒนาคุณภาพจังหวัดอื่นที่มีอยู่ ให้มีความสามารถเป็นจังหวัดจัดการตนเองให้ได้ครบทุกกลุ่มจังหวัดในเวลา 1-2 ปี

• **ระดับภาค** มีคณะส่งเสริมการพัฒนาชุมชน องค์การชุมชน ประชาสังคม และภาคี มีบทบาทในการเชื่อมโยงเครือข่ายและชุมชนชุมชนในจังหวัด กลุ่มจังหวัด เพื่อกำหนดยุทธศาสตร์ภาคประชาชนทั้งเชิงพื้นที่และเชิงประเด็น ขับเคลื่อนยุทธศาสตร์เพื่อการแก้ไขปัญหาของชุมชนชุมชน ประสานความร่วมมือกับภาคีเชิงยุทธศาสตร์ เพื่อสนับสนุนการสร้างเสริมความเข้มแข็งของชุมชนในพื้นที่ สนับสนุนการเสริมสร้างความเข้มแข็งของชุมชนในระดับจังหวัด และกลุ่มจังหวัด การสร้างกระบวนการเรียนรู้ภาคประชาชน

• **ระบบการบริหาร พอช.** มีการเสนอโครงสร้างใหม่ เพื่อให้สอดคล้องกับสถานการณ์ และการปรับระบบการขับเคลื่อนงานพัฒนาในพื้นที่ให้มากและหลากหลายมากขึ้น แบ่งเป็น 4 กลุ่มงาน ประกอบด้วย 1. กลุ่มสนับสนุนชุมชนองค์กรชุมชนและประชาสังคม 2. กลุ่มพัฒนาความมั่นคงที่อยู่อาศัยและคุณภาพชีวิตของชุมชน 3. กลุ่มบริหารเงินทุนและสินเชื่อเพื่อการพัฒนา และ 4. กลุ่มนโยบาย และบริหารองค์กร โดยจะมีพื้นที่กลางกลไกการบริหารร่วมกัน

เสียงสะท้อนจากมูลนิธิ

นางปริดา คงแป้น คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ ในฐานะที่เคยทำงานใกล้ชิดกับ พอช. มานาน เล่าย้อนถึงการก่อเกิด พอช. ว่า ‘พอช.’ ตั้งขึ้นโดยต่อยอดยกระดับจากสำนักงานพัฒนาชุมชนเมือง (พชม.) ซึ่งเป็นองค์กรที่ตั้งขึ้นจากการผลักดันของคนจนในเมือง ในการเข้าไปมีบทบาทสำคัญในการแก้ปัญหาและพัฒนาที่ดิน และที่อยู่อาศัยของคนจนในเมือง โดยรัฐบาลในยุคนั้น (ท่านอานันท์ ปันยารชุน) อนุมัติงบประมาณจำนวน 1,250 ล้านบาท เพื่อจัดตั้งกองทุนพัฒนาที่อยู่อาศัยของคนจนในเมืองผ่านการเคหะแห่งชาติ ซึ่งการเคหะแห่งชาติ

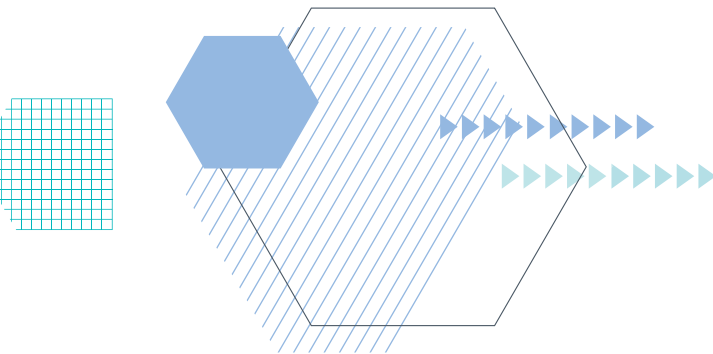
ได้จัดตั้ง ‘สำนักงานพัฒนาชุมชนเมือง’ ขึ้นมาบริหารกองทุนดังกล่าว โดยมีตัวแทนจากชุมชนแออัดเข้ามาเป็นกรรมการทุกระดับ ร่วมกับผู้แทนของภาคีพัฒนาต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง ทั้งภาครัฐและเอกชน นับเป็นมิติสำคัญของการพัฒนาชุมชนแออัดซึ่งไม่เคยเกิดขึ้นมาก่อน เพราะชาวบ้านได้เปลี่ยนสถานะจากผู้ถูกขับไล่ออกอย่างไม่มีทางเลือกมากนัก มาเป็นผู้กำหนดอนาคตของตนเอง จากบทเรียนนี้ถูกนำมาพัฒนาอย่างต่อเนื่องทั้งในเมืองและชนบท โดยการร่วมกันผลักดันให้เกิดสถาบันพัฒนาองค์กรชุมชน ด้วยการรวมกองทุนเมืองและชนบทเข้าด้วยกัน และจัดตั้งเป็นองค์การมหาชน ตาม พ.ร.บ. องค์การมหาชน พ.ศ. 2542

“หัวใจสำคัญในการทำงานของ พอช. คือ เคารพบทบาทขององค์กรชุมชนเป็นหลัก สร้างการมีส่วนร่วมจากทุกภาคส่วน มีความเป็นอิสระ และความคล่องตัวในการทำงาน เพื่อให้ผู้ด้อยโอกาสและกลุ่มเปราะบางเข้าถึงการพัฒนาของ พอช. ได้มากขึ้น โดย พอช. ควรให้ความสำคัญกับการส่งเสริมความเข้มแข็งขององค์กรชุมชนและประชาสังคม เพื่อให้ชุมชนฐานรากมีบทบาทสำคัญในการพัฒนาอันเป็นสิทธิขั้นพื้นฐานที่รัฐธรรมนูญรับรองไว้แล้ว รวมทั้งสอดคล้องกับสิทธิตามกติการะหว่างประเทศ

นางประไพ สานุสันต์ ประธานสภาองค์กรชุมชนเขตคลองเตย กล่าวว่า จากสำนักงานพัฒนาชุมชนเมือง (พชม.) ผู้สถาบันพัฒนาองค์กรชุมชน (พอช.) พ.ศ. 2543-ปัจจุบัน และยังคงก้าวทางการเดินทางด้วยอุดมการณ์ทำงานร่วมกับเพื่อน พี่น้อง ประชาชน กลุ่มฐานรากทั่วประเทศ ไม่ใช่เพียงร่วมสร้างบ้านมั่นคงให้กับประชาชนผู้ยากไร้ แต่ยังร่วมสร้างกระบวนการเรียนรู้ การทำงานที่พี่น้องร่วมช่วยเหลือกัน ในห้องเรียนธรรมชาติ ที่ทุกฝ่ายมีส่วนร่วมคิด ร่วมทำ ร่วมรับผิดชอบ ร่วมรับผลประโยชน์ และไม่เพียงสร้างสัมพันธ์ภาพคนทำงานในชุมชน เครือข่ายความมั่นคงยั่งยืนในที่อยู่อาศัย การศึกษา เศรษฐกิจอาชีพ ฯลฯ เพื่อตนเองเท่านั้น ทุกคนมองไกลให้ลูกหลานได้เรียนรู้ ร่วมทำงานสังสรรค์ประสพการณ์ เดินทางต่อ และมีคุณภาพชีวิตที่ดีกว่าคนรุ่นก่อน

“ในอดีต ยามศึกเรารบ ยามสงบเราพัฒนา เพื่อนพี่น้องต่างชุมชน ต่างเขต ต่างจังหวัด เตือนเตือน ต้องการแรงหนุนเสริม เราก็ไปช่วยเหลือกัน เวลาไม่มีเหตุกระตุ้นเร้าใจ เราก็พัฒนาตนเอง พัฒนาชุมชน เสริมศักยภาพคน

ดร. เตชรัตน์ สุขกำเนิด ผู้อำนวยการ Think Forward Center ระบุว่า พอช. เป็นองค์กรที่พยายามสร้างนวัตกรรมทางสังคม และการขับเคลื่อนภาคประชาสังคมอย่างต่อเนื่อง แต่ความเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นอย่างรวดเร็ว ทำให้ พอช. จำเป็นต้องปรับตัวอยู่เสมอ และในอีก 10 ปีข้างหน้าประเทศไทยกำลังก้าวเข้าสู่สังคมสูงวัย สังคมดิจิทัล สังคมเมือง และสังคมประชาธิปไตยเต็มรูป พอช. คงต้องพยายามสร้างนวัตกรรมทางสังคมที่เกี่ยวข้อง ไม่ว่าจะเป็น (1) การต่อ ยอดระบบสวัสดิการแบบถ้วนหน้า เพื่อรองรับความผันผวนทางเศรษฐกิจและสังคมในอนาคต และการลดความเหลื่อมล้ำในสังคมไทย (2) การสร้างและพัฒนาภาคประชาสังคมในรูปแบบใหม่ ๆ ที่สอดคล้องกับสังคมเมือง และสังคมดิจิทัล รวมถึงการเพิ่มบทบาทโดยตรงของภาคพลเมืองในสังคมประชาธิปไตย และ (3) การเข้าถึงที่อยู่อาศัย ที่ทำกิน และอาหารสำหรับผู้มีรายได้น้อยในเมือง ด้วยรูปแบบการลงทุนแบบใหม่ที่ตอบโจทย์ความมั่นคงในที่อยู่อาศัย และความมั่นคง

ศาสตราจารย์ ดร.บัวพันธ์ พรหมพักพิง หัวหน้ากลุ่มวิจัยความอยู่ดีมีสุขและการพัฒนาอย่างยั่งยืน (WeSD) กล่าวว่า พอช. รับผิดชอบต่อการกิจการในการสนับสนุนขบวนของประชาชนให้ก้าวเดินมากกว่า 2 ทศวรรษแล้ว งานแบบนี้เริ่มมาก่อน พอช. กว่า 3 ทศวรรษ ก่อนปี พ.ศ. 2540 (ความจริงแล้ว ขบวนของประชาชนก้าวเดินมาอย่างต่อเนื่องในประวัติศาสตร์ก่อนหน้านั้นแล้ว) พอช. มีส่วนในการ “รดน้ำ-พรวนดิน” ให้ขบวนประชาชนได้เติบโตก้าวไปข้างหน้าและเป็นสิ่งที่ควรได้รับการยกย่อง หากมองย้อนกลับไปข้างหลัง เราจะพบความจริงข้อหนึ่งก็คือ ที่ พอช. สามารถก้าวมาถึงวันนี้ได้ ก็เนื่องด้วยอาศัยพลังของราชการ ผสานกับพลังของขบวนประชาชน และหากมองไปข้างหน้า

แม้ว่า พอช. จะหนุนเนื่องขบวนประชาชนให้ก้าวหน้ามาไกลมากแล้ว แต่อนาคตข้างหน้าท้าทายยิ่งกว่าในอดีตที่ผ่านมา เพราะในปัจจุบันสังคมเราได้ก้าว

เข้าไปสู่ทาง 4 แพร่ง คือ 1. สถานการณ์ปัจจุบันมีความเสี่ยง ความท้าทายและผลกระทบที่สูงยิ่ง 2. มีความไม่แน่นอนในทุก ๆ ด้าน 3. ความเสี่ยงเหล่านี้และความไม่แน่นอนเหล่านี้ เรียกร้องและต้องการการตอบสนองอย่างเร่งด่วน 4. สังคมเรากำลังเข้าไปสู่ความขัดแย้งในเชิงคุณค่า ความไม่ลงรอยกัน เราจะจัดการกับสิ่งที่กำลังเผชิญหน้าเราอย่างไร หากเราไม่สามารถจัดการได้ จะก่อผลกระทบอย่างกว้างขวาง และอาจจะทำให้เราต้องกลับไปเริ่มต้นจากสถานะเดียวกับที่เราเผชิญเมื่อ 6 ทศวรรษที่แล้ว

นายประนอม เข็มชัยภูมิ ผู้แทนสภาองค์กรชุมชน จังหวัดเชียงราย บอกว่า พอช. ก้าวเข้าสู่ปีที่ 23 ในปีนี้ นับได้ว่าเป็นหน่วยงานของภาครัฐที่มีบทบาทและความสำคัญยิ่งต่อกระบวนการพัฒนาสังคมชุมชน พอช. ได้รับการยอมรับจากหน่วยงานทั้งภาครัฐ เอกชนเพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่อง แต่สิ่งที่น่าเป็นห่วงสำหรับบทบาทของ พอช. ก็คือการดำรงอยู่ภายใต้หลักปรัชญาความเชื่อ หน่วยงานของรัฐ และเครื่องมือของประชาชนนั้น จะสามารถได้กระแสคลื่นลม ระบอบราชการเป็นรวมศูนย์ได้อย่างไร โดยเฉพาะในสถานการณ์ที่ พอช. กำลังเผชิญอยู่ในขณะนี้ ดังนั้นจึงมีข้อเสนอกับสถานะและการดำรงอยู่ของ พอช. ดังต่อไปนี้

1. พอช. ต้องดำรงความเป็นองค์กรของรัฐ และเครื่องมือของประชาชนไว้อย่างเหนียวแน่น โดยมีเหตุผลสำคัญ คือ เพื่อสนับสนุนการสร้างเสริมความเข้มแข็งขององค์กรชุมชน ด้วยการสนับสนุนทั้งงบประมาณ และองค์ความรู้ให้กับองค์กรชุมชน
2. มีการปรับเปลี่ยนระบบการสนับสนุนงบประมาณให้กับองค์กรชุมชน เป็นลักษณะเชิงบูรณาการที่สอดคล้องกับปัญหาและความต้องการของชุมชนให้มากขึ้น แทนการสนับสนุนงบประมาณแบบเป็นแห่ง ๆ ตามรูปแบบของ พอช. ที่มีอยู่ โดยการใช้จ่ายที่เป็นตัวตั้งเป็นหลัก
3. พอช. ต้องเน้นการบริหาร โดยมีการกระจาย

อำนาจอย่างแท้จริง ความหมายคือ สนับสนุนให้กลไกของ พอช. ในระดับภูมิภาค มีอำนาจในการตัดสินใจในการอนุมัติโครงการและงบประมาณให้มากขึ้น และที่สำคัญกลไกการดำเนินงานในระดับภูมิภาคต้องเน้นกระบวนการมีส่วนร่วมขององค์กรชุมชนให้มากที่สุด 4. เจ้าหน้าที่ พอช. จะต้องทำหน้าที่ในการประสานงาน เชื่อมโยงการทำงานขององค์กรชุมชนกับหน่วยงานภาคีต่าง ๆ อย่างกว้างขวาง เพื่อสร้างโมเดลการทำงานเชิงบูรณาการให้กับหน่วยงานราชการอื่น ๆ ได้เรียนรู้ที่ชัดเจน 5. พอช. ต้องให้การสนับสนุนงบประมาณกับสภาองค์กรชุมชนทุกแห่งที่ตั้งขึ้นตาม พ.ร.บ. สภาองค์กรชุมชน พ.ศ. 2551 เนื่องจากสภาองค์กรชุมชนเป็นกลไกขององค์กรชุมชนในการขับเคลื่อนกระบวนการแก้ไขปัญหาของชุมชนที่ชัดเจน และในสถานการณ์ปัจจุบัน สภาองค์กรชุมชนได้รับการยอมรับจากหน่วยงานราชการอื่น ๆ เพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่อง โดยสังเกตได้จากการที่หน่วยงานราชการต่าง ๆ ได้เปิดโอกาสให้ผู้แทนของสภาองค์กรชุมชนเข้าไปมีบทบาทกับกลไกการทำงานของคณะกรรมการที่หน่วยงานราชการจัดตั้งขึ้นอย่างมากมาย เช่น คณะกรรมการบริหารงานจังหวัดแบบบูรณาการ (กบจ.) และอื่น ๆ อีกมากมาย ดังนั้นการสนับสนุนงบประมาณที่ต่อเนื่องและพอเพียงต่อการขับเคลื่อนงานของสภาองค์กรชุมชน จึงเป็นเรื่องสำคัญยิ่ง

“จากทั้งหมดที่กล่าวมาข้างต้นจะเกิดขึ้นไม่ได้เลย หากกลไกการทำงานของ พอช. ในระดับต่าง ๆ ไม่เปิดโอกาสให้ผู้แทนองค์กรชุมชนเข้าไปมีบทบาทมีส่วนร่วมในกระบวนการการปฏิรูปองค์กรอย่างจริงจัง และคิดว่าสิ่งที่สำคัญที่สุด พอช. จะต้องมีความกล้าหาญในการประกาศตนเองว่า เป็นหน่วยงานภาครัฐ เป็นเครื่องมือของประชาชน”

นางสาวนิ่มอนงค์ จันทรสุขศรี ผู้แทนเครือข่ายที่อยู่อาศัยบ้านมั่นคงเมือง จ.นครสวรรค์ บอกว่า เธอรู้จักพอช. เมื่อประมาณ 11 ปีที่แล้ว หรือในปี 2554 ตอนนั้นเธออาศัยอยู่กับครอบครัวในชุมชนสถานีรถไฟปากน้ำโพ ในเขตเทศบาลนครนครสวรรค์ เป็นชุมชนแออัด สภาพทรุดโทรม ขาดสาธารณูปโภค ขณะนั้นชุมชนกำลังโดนไล่ที่ เธอจึงเข้ามาช่วยงานชุมชนด้วยการสำรวจและเก็บข้อมูลครัวเรือนในชุมชน ปัญหาความเดือดร้อนและความต้องการของชาวบ้านเพื่อเตรียมจะทำโครงการบ้านมั่นคงที่ พอช. สนับสนุน (พอช.สนับสนุนโครงการบ้านมั่นคงในเขตเทศบาลนครนครสวรรค์ตั้งแต่ปี 2549) หลังจากนั้นจึงเข้าสู่กระบวนการจัดทำบ้านมั่นคง เช่น จัดตั้งกลุ่มออมทรัพย์

เพื่อเป็นทุน รวมคน รวมเงิน เพื่อใช้แก้ปัญหา มี พอช. เป็นที่ปรึกษา มีเทศบาลให้การสนับสนุน นำไปสู่การเจรจาขอเช่าที่ดินราชพัสดุ หลังสำนักงานอัยงานจังหวัดที่อยู่ไม่ไกลจากตัวเมือง เนื้อที่ 16 ไร่ รองรับชาวชุมชนที่เดือดร้อน จำนวน 102 ครัวเรือน เริ่มสร้างบ้านในปี 2560 โดย พอช.สนับสนุนสินเชื่อก่อสร้างบ้านประมาณ 26 ล้านบาทเศษ เป็นบ้านเดี่ยวชั้นเดียวและสองชั้น สร้างเสร็จตั้งแต่ช่วงปี 2562-2563 เป็นต้นมา ใช้ชื่อชุมชนว่า ‘บ้านมั่นคงสวรรค์เมืองใหม่’

“11 ปีที่ผ่านมา นอกจากชุมชนจะมีการเปลี่ยนแปลงทางกายภาพ คือ มีบ้านใหม่ที่มั่นคง ไม่ต้องกลัวโดนไล่ มีน้ำ ไฟ มีถนน มีสภาพแวดล้อมที่ดีแล้ว ยังทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงทางสังคม เพราะแต่ก่อนหน่วยงานรัฐในท้องถิ่น ไม่ให้การยอมรับชาวชุมชน ไม่เชื่อว่าชุมชนจะบริหารโครงการ หรือดูแลเรื่องเงินหลายล้านได้ พอโครงการเสร็จ มีรัฐมนตรีมาเปิดงาน ทำให้หน่วยงานต่าง ๆ ให้การยอมรับ เชื่อถือ และทำให้คนจนเข้าถึงสิทธิต่าง ๆ มากขึ้น แต่สิ่งที่ยากจะสะท้อนถึง พอช. คือ เมื่อก่อนชาวบ้านจะทำงานกับ พอช. ด้วยความคล่องตัว แต่เดี๋ยวนี้เริ่มมีระเบียบและขั้นตอนต่าง ๆ มากมาย เหมือนจะเป็นระบบราชการ และอีกอย่างคือ การทำงานของ พอช. ไม่ควรจะเน้นปริมาณ หรือทำงานตามตัวชี้วัด เช่น โครงการบ้านมั่นคง หากชาวบ้านยังไม่มีความพร้อมก็ยังไม่ควรทำ แต่ตอนนี้เหมือนจะเร่งทำเพื่อให้ได้ปริมาณตามตัวชี้วัด”

พอช. กับบทบาทหุ้นส่วนการพัฒนา สู่เป้าหมาย 'ชุมชนท้องถิ่นเข้มแข็งเต็มประเทศไทย'

นายฤชดา สมประสงค์ ผู้อำนวยการ พอช. กล่าวว่า พอช. ดำเนินงานครบ 23 ปี ถือเป็นปีแห่งการเปลี่ยนผ่าน (Transform) ที่สำคัญ อย่างไรก็ตาม ภายใต้ระบบงบประมาณและบุคลากรของ พอช. ที่มีจำกัด แต่มีพื้นที่ทำงานครอบคลุมทุกพื้นที่ของประเทศไทย

“พอช. จึงมีความจำเป็นอย่างยิ่งในการร่วมสร้างกลไกในการดำเนินงานที่สำคัญ คือ ขบวนการองค์กรชุมชน ประชาสังคมที่ทำงานร่วมกับภาคีการพัฒนา ด้วยการสร้างจุดร่วมและหนุนเสริมทรัพยากรในการทำงาน รวมทั้งการเชื่อมโยงกับองค์กรภาคีการพัฒนาต่าง ๆ ให้ขับเคลื่อนงานพัฒนาไปด้วยกัน จึงเป็นสิ่งสำคัญ ดังคำที่ว่า “เราจะหุ้นส่วนการพัฒนาด้วยกัน”

พอช. ยังคงมุ่งมั่นที่จะก้าวเดินเพื่อมุ่งสู่เป้าหมายตามวิสัยทัศน์ขององค์กร คือ “ปี 2579 ชุมชนท้องถิ่นมีความเข้มแข็งเต็มพื้นที่ประเทศไทย” โดยมีประเด็นการพัฒนาอันเป็นทิศทางสำคัญในช่วงต่อไป ดังนี้ 1. การพัฒนาโดยใช้พื้นที่เป็นตัวตั้ง สนับสนุนให้ชุมชนท้องถิ่นมีระบบที่พัฒนาไปสู่การจัดการตนเอง เพื่อให้ชุมชนท้องถิ่นมีความเข้มแข็ง สามารถจัดการตนเองบนพื้นฐานทุนชุมชนท้องถิ่น และผู้มียาได้น้อยในเมืองและชนบทที่มีความมั่นคงในที่อยู่อาศัยและคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้น 2. การสานพลังความสัมพันธ์ของชุมชนท้องถิ่นและภาคีเครือข่ายพัฒนาสู่การเปลี่ยนแปลงเชิงโครงสร้างและนโยบาย 3. การพัฒนาและเสริมสร้างขีดความสามารถของผู้นำ คน และขบวนการองค์กรชุมชน 4. การพัฒนาระบบบริหารจัดการองค์กรในการเป็นหุ้นส่วนการพัฒนาชุมชน

“พอช. ให้ความสำคัญกับการสร้างความเป็นหุ้นส่วนกับองค์กรชุมชน และประชาสังคม บูรณาการทุกภาคส่วนในการสนับสนุนองค์กรชุมชนและเครือข่ายดำเนินงานเพื่อเสริมสร้างความเข้มแข็งของชุมชนและประชาสังคม การพัฒนาองค์กรที่เอื้อต่อการทำงานของชุมชน นำไปสู่ชุมชนเข้มแข็งจัดการตนเอง” ผอ.พอช. กล่าว

นอกจากนี้ ผอ.พอช. ได้ย้ำว่า “ชุมชนท้องถิ่นเข้มแข็งคือทางรอดของประเทศไทย” โดยมี 4 เสาหลัก คือ 1. การเสริมสร้างประชาธิปไตยของชุมชน โดยมีสภาองค์กรชุมชนเป็นพื้นที่กลางในการสร้างทิศทางการอยู่ร่วมกันของคนในชุมชนท้องถิ่น 2. การรักษา พัฒนา และต่อยอดทุนชุมชน ทุนทางปัญญา ทุนทางวัฒนธรรม วิถีชีวิต การประกอบอาชีพ ท้องถิ่นพัฒนาเศรษฐกิจฐานราก องค์กรการเงินชุมชน และป่าชุมชน 3. การมีระบบสวัสดิการของชุมชนที่เกิดขึ้นมาจากการจัดตั้งของชุมชนเป็นภูมิคุ้มกันของชุมชน ทั้งการแก้ไขปัญหาที่ดินทำกิน

ที่อยู่อาศัย และกองทุนสวัสดิการชุมชน และ 4. การประกอบอาชีพที่ไม่เบียดเบียนผู้อื่น หรือสัมมาชีพชุมชน ส่วนการสร้างความร่วมมือขององค์กรชุมชน และเครือข่ายองค์กรชุมชนในทุกระดับของ พอช. จะดำเนินการผ่าน 6 พันธกิจสำคัญ ได้แก่ 1. พัฒนาคุณภาพชีวิตในองค์กร 2. สร้างหุ้นส่วนการพัฒนา 3. เพิ่มช่องทางการเข้าถึงแหล่งทุนที่หลากหลาย 4. เพิ่มศักยภาพผู้นำองค์กรชุมชน 5. ประยุกต์ใช้เทคโนโลยีที่เหมาะสม และ 6. มีระบบข้อมูลที่เชื่อมโยงการพัฒนาและเปิดเผย

“ทั้งหมดนี้...จะเป็นทิศทางและแนวทางการขับเคลื่อนกระบวนการทำงานที่สำคัญ...สู่เป้าหมายตามวิสัยทัศน์ของ พอช. คือ ชุมชนท้องถิ่นเข้มแข็งเต็มพื้นที่ประเทศไทยในปี 2579” ผอ.พอช. กล่าวไว้

แนวทางสำคัญในการสนับสนุนการทำงานขององค์กรชุมชน

พอช. ดำเนินการเสริมสร้างความเข้มแข็งขององค์กรชุมชน โดยมีหลักการทำงานสำคัญคือการพัฒนาโดยชุมชนเป็นแกนหลัก (Community-Driven Development) มีแนวทางการทำงานร่วมในทุกโครงการ/กิจกรรมดังนี้

- สนับสนุนให้ชุมชนท้องถิ่นเป็นผู้มีบทบาทหลัก (Key actors) ในการวางแผนและดำเนินการตามแผนพัฒนาชุมชน ภายใต้การสนับสนุนและร่วมมือกับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นและหน่วยงานกลาง
- สนับสนุนให้**ชาวบ้านชุมชนเจ้าของปัญหา** มีบทบาทสำคัญในการกำหนดและวางแผนการพัฒนา

เพื่อแก้ปัญหาของตนเอง (Demand driven) ด้วยทรัพยากรที่มีอยู่ในท้องถิ่น ไม่รอแต่การสนับสนุนจากภายนอก หรือรอทำตามแผนของหน่วยงาน (Supply driven)

- สนับสนุนการวางแผนพัฒนาที่มีพื้นที่เป้าหมายในแต่ละเรื่องให้เต็มพื้นที่ทั่วประเทศ (Nationwide development process) ไม่ใช่ดำเนินการเฉพาะพื้นที่นำร่อง โดยชุมชน ประชาคม และท้องถิ่น เห็นภาพรวมของการแก้ไขปัญหาและการพัฒนา

- **กิจกรรมและโครงการต่าง ๆ คือ “เครื่องมือ”** ในการเสริมสร้างความเข้มแข็งขององค์กรชุมชน

- จัดสรรและกระจายงบประมาณให้องค์กรชุมชนบริหารจัดการด้วยตนเอง

- บทบาทของ พอช. มี 2 ระดับ คือ การจัดกระบวนการพัฒนาองค์กรชุมชน (Community organizing) ในรูปแบบต่าง ๆ โดยใช้โครงการต่าง ๆ เป็นเครื่องมือ และทำหน้าที่เชื่อมโยง **ประสานงาน** กับหน่วยงาน และ**รัฐบาล** เพื่อพัฒนานโยบายที่สนับสนุนแผนพัฒนาของชุมชนท้องถิ่น

สำรวจความพึงพอใจและพัฒนาการให้บริการสู่การยกระดับการขับเคลื่อนงาน

จากการจัดทำ ‘**โครงการสำรวจความพึงพอใจและพัฒนาการให้บริการ ประจำปีงบประมาณ 2565**’ โดย คณะสังคมวิทยาและมานุษยวิทยา มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ ร่วมกับ พอช. ทำการสำรวจความพึงพอใจพบว่า กลุ่มเป้าหมายมีความพึงพอใจใน ระดับดีมากในหลายด้าน¹

¹ คณะสังคมวิทยาและมานุษยวิทยา มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ ร่วมกับ พอช. จัดทำ ‘โครงการสำรวจความพึงพอใจและพัฒนาการให้บริการ ประจำปีงบประมาณ 2565 พบ มีความพึงพอใจใน ระดับดีมากในหลายด้าน <https://web.codi.or.th/wp-admin/post.php?post=40722&action=edit>

โครงการดังกล่าวเป็นการวิจัยแบบผสมผสานแบบลำดับ (Sequential mixed method) มีวัตถุประสงค์เพื่อสำรวจระดับความพึงพอใจ การให้บริการของสถาบันพัฒนาองค์กรชุมชน (องค์การมหาชน) ประกอบด้วย ด้านเจ้าหน้าที่ผู้ให้บริการ ด้านกระบวนการ ขั้นตอนการให้บริการของสถาบันฯ และด้านผลที่ได้รับจากการสนับสนุนของสถาบัน และพัฒนาข้อเสนอแนะในการปรับปรุงและพัฒนาการให้บริการของสถาบันพัฒนาองค์กรชุมชนให้ดียิ่งขึ้น โดยมีกระบวนการวิจัย 2 ขั้นตอนตามลำดับ คือ ขั้นตอนแรก เป็นงานวิจัยเชิง ปริมาณ ทำการสำรวจระดับความพึงพอใจการให้บริการจากตัวแทนโครงการที่ได้รับการสนับสนุนงบประมาณจาก สถาบัน (ผู้รับบริการ) จำนวน 660 คน และคณะกรรมการและคณะอนุกรรมการชุดต่าง ๆ ของสถาบันจำนวน 100 คน โดยใช้แบบสอบถามเป็นเครื่องมือในการรวบรวมข้อมูลสัมภาษณ์ทางโทรศัพท์ และใช้การสุ่มตัวอย่าง แบบชั้นภูมิจำแนกตามโครงการและภูมิภาค และขั้นตอนที่ 2 เป็นงานวิจัยเชิงคุณภาพ ทำการสัมภาษณ์เชิงลึก จากคณะกรรมการและคณะอนุกรรมการ เพื่อทำความเข้าใจปัญหาอุปสรรคที่ทำให้ผลการประเมินในบางประเด็นมีระดับความพึงพอใจต่ำกว่าโดยเปรียบเทียบ และค้นหาข้อเสนอแนะในการพัฒนาคุณภาพการบริการ

จากผลการสำรวจจุดเด่นของสถาบันพัฒนาองค์กรชุมชน (องค์การมหาชน) ในการให้การสนับสนุนงานพัฒนาพบว่า กลุ่มผู้รับบริการ และคณะอนุกรรมการมีความเห็นสอดคล้องกันว่าจุดเด่นของสถาบันพัฒนาองค์กรชุมชน (องค์การมหาชน) คือ “เป็นหน่วยงานที่ใช้ชุมชนเป็นฐานในการแก้ไขปัญหาได้อย่างตรงจุด โดยมุ่งเน้นการศึกษาปัญหาเชิงพื้นที่และรับฟังปัญหาจากคนในพื้นที่เพื่อนำไปสู่การแก้ไขปัญหา” สอดคล้องกับเป้าหมายยุทธศาสตร์ขององค์กร

ผลการศึกษาเชิงคุณภาพในประเด็นการสร้าง ความเข้มแข็งของชุมชนพบว่า สถาบันพัฒนาองค์กรชุมชน (องค์การมหาชน) หรือ พอช. มีบทบาทในการสนับสนุนความเข้มแข็งของชุมชน 3 ลักษณะ ได้แก่ 1) การสนับสนุนงบประมาณผ่านโครงการที่ชุมชนนำเสนอ 2) การสร้างกระบวนการเรียนรู้เพื่อแก้ไขปัญหาตั้งแต่การจัดทำข้อมูล การวางแผน และการดำเนินการเพื่อให้เกิดการแก้ปัญหาอย่างเป็นระบบและสามารถพึ่งพาตนเองได้ และ 3) การเปิดพื้นที่ในการทดลองปฏิบัติการแก้ไขปัญหา หรือพัฒนาตามประเด็นที่ชุมชนต้องการด้วยตนเอง

อย่างไรก็ตามผลการศึกษาให้ข้อมูลเพิ่มเติมอีกแง่มุมหนึ่งว่า เนื่องจากข้อจำกัดจากโครงสร้างการจัดสรรงบประมาณ และการบริหารจัดการ ส่งผลให้สถาบันพัฒนาองค์กรชุมชน (องค์การมหาชน) หรือ พอช. มีบทบาทหน้าที่เพียงกำกับและจัดกลุ่มความเข้มแข็งของชุมชน แต่ยังไม่สามารถสนับสนุนให้เข้าถึงกลุ่มเปราะบางในชุมชนได้อย่างมีประสิทธิภาพ เจ้าหน้าที่ในระดับพื้นที่มีบทบาทสำคัญต่อกระบวนการพัฒนาชุมชนเข้มแข็งและการติดตามประเมินผลความสำเร็จของโครงการ การรักษากำลังคนทำงานกับพื้นที่ควรเป็นยุทธศาสตร์สำคัญ สถาบันพัฒนาองค์กรชุมชน (องค์การมหาชน) ควรใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและระบบฐานข้อมูลชุมชนเข้ามาช่วยลดภาระงานด้านตัวชี้วัดความสำเร็จของโครงการ เพิ่มทักษะการทำงานร่วมกับชุมชนตามวิถีขององค์กร ดังนั้น แม้ว่าผลการประเมินพึงพอใจในภาพรวมของสถาบันจะมีแนวโน้มดีขึ้นเมื่อเปรียบเทียบกับปีที่ผ่านมา ๆ มา สำหรับข้อเสนอแนะจากการสำรวจความพึงพอใจในปีงบประมาณ 2565 นี้ มุ่งให้ พอช. ปรับแนวคิด ยุทธศาสตร์การดำเนินงาน และความท้าทายใหม่ ๆ ในสังคมในหลากหลายด้าน และหลากหลายมิติ และพัฒนาระบบโครงสร้างตำแหน่งเงินเดือนของเจ้าหน้าที่ในระดับพื้นที่ให้มีความก้าวหน้าต่อไป

เหตุการณ์สำคัญ

สถาบันพัฒนาองค์กรชุมชน (องค์การมหาชน)

กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์
ปีงบประมาณ 2566 (ตุลาคม 2565-กันยายน 2566)

พ.ศ. 2565

3

ตุลาคม

● วันที่อยู่อาศัยโลก ปี

วันที่อยู่อาศัยโลกตรงกับวันจันทร์ที่ 3 ตุลาคม UN – HABITAT มีคำขวัญว่า “Mind the Gap Leave No One and Place Behind” หรือ “ใส่ใจช่องว่าง ไม่ทิ้งใครและที่ใดไว้ข้างหลัง” ภาคประชาชนและองค์กรพัฒนาเอกชนหรือ NGOs ทั่วโลก จะจัดกิจกรรมรณรงค์เนื่องในวันอยู่อาศัยโลกทุกปี เพื่อให้รัฐบาลในประเทศนั้น ๆ แก้ไขปัญหาเรื่องที่อยู่อาศัยรวมทั้งการพัฒนาคุณภาพชีวิตคนจน

พม. จัดงานวันที่อยู่อาศัยโลกปี 2565 ประเทศไทย ภายใต้แนวคิด ใส่ใจช่องว่าง ไม่ทิ้งใครและที่ใดไว้ข้างหลัง นายอนุทิน ชาญวีรกูล รองนายกรัฐมนตรี และรัฐมนตรีว่าการกระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ (ปลัด พม.) เป็นประธานเปิดงาน วันที่อยู่อาศัยโลกปี 2565 ประเทศไทย (World Habitat Day 2022-Thailand) ภายใต้แนวคิด “ใส่ใจช่องว่าง ไม่ทิ้งใครและที่ใดไว้ข้างหลัง” (Mind the Gap. Leave No One and No place Behind) ภายในงาน “20 ปี พม. เสริมพลัง สร้างโอกาส พัฒนาคชนทุกช่วงวัย มีนายกฤษฎา สมประสงค์ ผอ.พอช. นายทวีพงษ์ วิชัยดิษฐ ผู้ว่าการการเคหะแห่งชาติ ผู้บริหารกระทรวง พม. ผู้แทนองค์กรการสหประชาชาติประจำประเทศไทย และเครือข่ายขบวนองค์กรชุมชนประมาณ 300 คน เข้าร่วมงาน ณ ห้องประชุมชั้น 2 กระทรวง พม.

6
ตุลาคม

- **สวัสดิการชุมชน 5 ภาค จัดสัมมนาเครือข่ายฯ ตั้งเป้าปี 2566 ขับเคลื่อนงานสวัสดิการชุมชนแนวใหม่ ‘สร้างความเสมอภาคและโอกาสทางสังคมอย่างเท่าเทียม’**

เครือข่ายสวัสดิการชุมชน 5 ภาค ร่วมกับ พอช. จัดสัมมนาแผนปฏิบัติการเครือข่ายสวัสดิการชุมชน ปี พ.ศ. 2566 และออกแบบกำหนดทิศทางการทำงานในสถานการณ์ปัจจุบันและอนาคต สามารถหนุนเสริมการทำงานของเครือข่ายกองทุนสวัสดิการในทุกระดับประสานความร่วมมือกับสถาบันการศึกษาในการดำเนินงาน

19
ตุลาคม

- **เปิดปฏิบัติการป้องกันอุบัติเหตุทางสังคม “หนองบัวลำภูโมเดล”**

กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ และหน่วยงาน One home จังหวัดหนองบัวลำภู สถาบันพัฒนาองค์กรชุมชน (องค์การมหาชน) และผู้นำท้องที่ท้องถิ่นแกนนำองค์กรชุมชนตำบลอุทัยสวรรค์ ตำบลกุดแห่ และตำบลด่านช้าง ร่วมการประชุมเชิงปฏิบัติการป้องกันอุบัติเหตุทางสังคม “หนองบัวลำภูโมเดล” เพื่อวางแผนปฏิบัติการการดำเนินงานชุมชน และบูรณาการหน่วยงาน One home พม. ผนึกกำลังปฏิบัติการให้เป็นรูปธรรมช่วยเหลือญาติและผู้ประสบปัญหาจากกรณีกราดยิงที่ ต.อุทัยสวรรค์ อ.นาแก จ.หนองบัวลำภู

27
ตุลาคม

- **ประชุมบอร์ดใหม่ครั้งแรก**

สถาบันพัฒนาองค์กรชุมชน (องค์การมหาชน) จัดการประชุมคณะกรรมการสถาบันชุดที่ 6 เป็นครั้งแรก โดยมี นายกอบศักดิ์ ภูตระกูล เป็นประธานบอร์ด พอช. คนใหม่ สืบเนื่องมาจากการประชุมคณะรัฐมนตรีที่ทำเนียบรัฐบาล เมื่อวันที่ 27 กันยายน 2565 โดยมีพลเอก ประวิตร วงษ์สุวรรณ รองนายกรัฐมนตรี รักษาการนายกรัฐมนตรี เป็นประธาน ที่ประชุมมีมติอนุมัติตามที่รัฐมนตรีว่าการกระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ เสนอชื่อ นายกอบศักดิ์ ภูตระกูล เป็นประธานกรรมการสถาบันพัฒนาองค์กรชุมชน (องค์การมหาชน) แทนประธานกรรมการคนเก่าที่ครบวาระ 3 ปี (นายไมตรี อินทสุต) พร้อมแต่งตั้งกรรมการสถาบันฯ อีก 5 คนประกอบด้วย กรรมการผู้แทนองค์กรชุมชน 1. นางวารุณี สุกุลรัตน์ธรา 2. นายสังคม เจริญทรัพย์ 3. นางสาวจรรยา กลัดล้อม และกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิ 4. นางวิภาภรณ์ ชัยรัตน์ และ 5. นายปรนนต์ ฐิตะวโรโณ วันที่ 27 ตุลาคม มีการประชุมคณะกรรมการสถาบันชุดใหม่ โดยมี นายกฤษดา สมประสงค์ ผู้อำนวยการสถาบันพัฒนาองค์กรชุมชน กล่าวต้อนรับ ณ ห้องประชุมไพบูลย์ วัฒนศิริธรรม ชั้น 1 สถาบันพัฒนาองค์กรชุมชน (องค์การมหาชน)

27
ตุลาคม

● บอร์ดเห็นชอบพักชำระหนี้ชุมชนช่วงน้ำท่วม

คณะกรรมการสถาบัน มีมติเห็นชอบพักชำระหนี้และไม่คิดดอกเบี้ยให้แก่องค์กรผู้ใช้สินเชื่อ ในเขตพื้นที่ประสบภัยพิบัติ 2 ภูมิภาค คือ ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ 5 จังหวัด 10 องค์กร และ ภาคกลาง 5 จังหวัด 7 องค์กร รวม 17 องค์กร 1,159ครัวเรือน เงินต้นคงเหลือรวม 92.35 ล้านบาท ดอกเบี้ยรับ 0.81 ล้านบาท เป็นระยะเวลา 3 เดือน นับจากการชำระคืนสินเชื่อครั้งล่าสุดขององค์กรผู้ใช้สินเชื่อที่ขอพักชำระหนี้ ถือเป็นการแบ่งเบาภาระของพี่น้องชาวบ้านองค์กรชุมชนที่ได้รับผลกระทบจากสถานการณ์น้ำท่วมฉับพลัน และท่วมขังเป็นเวลานานในหลายพื้นที่ ทำให้บ้านเรือนและทรัพย์สินของประชาชนเสียหายขาดรายได้จากการประกอบอาชีพ

29
ตุลาคม

● 22 ปี พอช.

สถาบันพัฒนาองค์กรชุมชน (องค์การมหาชน) หรือ ‘พอช.’ จัดงานครบรอบวันสถาปนา พอช. 22 ปี โดยนายจตุติ ไกรฤกษ์ รัฐมนตรีว่าการกระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ (พม.) นายอนุกุล ปัดแก้ว ปลัดกระทรวง พม. พร้อมผู้แทนหน่วยงานต่าง ๆ ผู้นำชาวบ้านองค์กรชุมชน ผู้นำชุมชน ภาคีเครือข่าย และชาวชุมชนต่าง ๆ เข้าร่วมงานประมาณ 200 คน โดยมี นายกฤษดา สมประสงค์ ผู้อำนวยการ พอช. ดร.กอบศักดิ์ ภูตระกูล ประธานคณะกรรมการ พอช. คณะผู้บริหาร และเจ้าหน้าที่ พอช. ให้การต้อนรับ

31
ตุลาคม

● พอช. ร่วมกับ นิค้ำ หรือแนวทาง การทำความร่วมมือทางวิชาการว่าด้วย “การเสริมสร้างชุมชนเข้มแข็ง โดยใช้พื้นที่เป็นตัวตั้ง”

วันจันทร์ที่ 31 ตุลาคม 2565 สถาบันพัฒนาองค์กรชุมชน (องค์การมหาชน) ประชุมร่วมกับสถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์ (นิค้ำ) โดยมี ศ.ดร.บรรเจิด สิงคะเนติ และคณาจารย์คณะนิติศาสตร์ เพื่อทำความร่วมมือทางวิชาการว่าด้วย “การเสริมสร้างชุมชนเข้มแข็ง โดยใช้พื้นที่เป็นตัวตั้ง” ระหว่าง สถาบันพัฒนาองค์กรชุมชน สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์ และเครือข่ายองค์กรชุมชน

1

พฤศจิกายน

- พอช.จับมือ 25 หน่วยงานในจังหวัดสงขลาและส่วนกลาง MOU พัฒนาคุณภาพชีวิต-ฟื้นฟูคลองสำโรง จ.สงขลา เพื่อฟื้นฟูคลองสำโรงที่เน่าเสียให้เป็น “คลองสวย น้ำใส ไร้อะไร-ชุมชนมีสุข”

โดยมี นายกองเอกพุทธร กฤษคงพันธ์ รองผู้ว่าราชการจังหวัดสงขลา เป็นสักขีพยานการลงนาม พร้อมด้วยผู้บริหารท้องถิ่น อบจ.สงขลา เทศบาลนครสงขลา เทศบาลเมืองเขารูปช้าง ผู้แทนหน่วยงานต่าง ๆ เช่น พมจ.จังหวัดสงขลา เครือข่ายชุมชนจังหวัดสงขลา และชาวชุมชนริมคลองสำโรงเข้าร่วมงานประมาณ 200 คน

15

พฤศจิกายน

- เครือข่ายขบวนองค์กรชุมชน (ขบวนการประชาชนเพื่อสังคมที่เป็นธรรม (P-Move), ขบวนเครือข่ายชาติพันธุ์กะเหรี่ยงและชาวเล, ขบวนเครือข่ายที่ดินเทือกเขาบูโด-สุไหงปาตี และขบวนเครือข่ายที่ดินแนวใหม่ชุมชนท้องถิ่นจัดการตนเองแห่งชาติ) ร่วมกันประกาศเจตนารมณ์ความสำคัญ “สานพลังขบวนใหญ่ป่าไม้ที่ดิน” แก้ปัญหาที่ดินที่อยู่อาศัยคนจนทั่วประเทศ พร้อมยื่นข้อเสนอต่อนโยบายและพรรคการเมือง ณ อาคารรัฐสภา

24

พฤศจิกายน

- พอช. และ สำนักงานคณะกรรมการสุขภาพแห่งชาติ (สช.) ประชุมหารือบูรณาการแนวทางการทำงาน สร้างพื้นที่ “SHARING” ข้อมูลและการปฏิบัติงาน

28

พฤศจิกายน

- พอช.จับมือ กรมส่งเสริมสหกรณ์ - กรมตรวจบัญชีสหกรณ์กระทรวงเกษตร ลงนามบันทึกความร่วมมือ สร้างความเข้มแข็งให้สหกรณ์โครงการบ้านมั่นคงทั่วประเทศ เพื่อให้สหกรณ์มีระบบบริหารจัดการที่ดี สามารถดำเนินธุรกิจของสหกรณ์ได้อย่างมีประสิทธิภาพ และมีธรรมาภิบาล

29-30
พฤศจิกายน

- เปิดประชุมสภาองค์กรชุมชนระดับชาติปี 2565 ที่ พอช. ชูประเด็น “สภาฯ เป็นหุ้นส่วนการพัฒนา สร้างการกระจายอำนาจ”

ผู้แทนสภาองค์กรชุมชนตำบลทั่วประเทศ 200 คน เปิดประชุมสภาองค์กรชุมชนระดับชาติปี 2565 โดยมีการประชุมหารือใน 5 ประเด็นหลัก คือ สิทธิชุมชน สิทธิมนุษยชน การกระจายอำนาจ เศรษฐกิจฐานราก และผลกระทบจากนโยบายการพัฒนา เช่น เขตเศรษฐกิจพิเศษภาคตะวันออก โครงการผันน้ำยมแม่ฮ่องสอน ฯลฯ เพื่อนำข้อเสนอจากภาคประชาชนสู่ กรม. พิจารณาแก้ไขปัญหา

7-8
ธันวาคม

- ผู้นำขบวนองค์กรชุมชน จัดสัมมนา ‘ทิศทางการขับเคลื่อนงานของขบวนองค์กรชุมชน 5 ภาค’ ที่ พอช. เตรียมขับเคลื่อนงานเป้าหมายชุมชนท้องถิ่นเข้มแข็ง

ผู้แทนงานพัฒนาชุมชนด้านสวัสดิการชุมชน สภาองค์กรชุมชน ที่อยู่อาศัย เศรษฐกิจ และทุนชุมชน ผู้ประสานงานเครือข่ายองค์กรชุมชน ภาคประชาสังคม ผู้บริหารและเจ้าหน้าที่ พอช. เข้าร่วมสัมมนาประมาณ 90 คน โดยนายกอบศักดิ์ ภูตระกูล ประธานกรรมการสถาบันพัฒนาองค์กรชุมชนฯ และนายกฤษดา สมประสงค์ ผู้อำนวยการสถาบันฯ ร่วมรับฟังทิศทางการขับเคลื่อนงานของขบวนองค์กรชุมชน ตลอดจนปัญหาและอุปสรรคในการพัฒนาของภาคประชาชน และให้ข้อเสนอแนะการขับเคลื่อนงานพัฒนา

9
ธันวาคม

- กระทรวง พม.-พอช. จัดกิจกรรม ‘ร่วมใจต่อต้านการทุจริต’ พอช.ประกาศ 8 มาตรการป้องกันการทุจริต-นโยบาย ‘No Gift Policy’ โดยมีผู้บริหาร พอช. นำโดยนายกฤษดา สมประสงค์ ผู้อำนวยการ พอช. ผู้บริหาร และเจ้าหน้าที่เข้าร่วมกิจกรรม ประมาณ 100 คน

9 ธันวาคม

● 3 หน่วยงาน ‘กสศ.-พอช.-บพท.’ จับมือแก้ปัญหาความยากจน-ลดความเหลื่อมล้ำ

กองทุนเพื่อความเสมอภาคทางการศึกษา (กสศ.) สถาบันพัฒนาองค์กรชุมชน (องค์การมหาชน) หรือ ‘พอช.’ และ หน่วยบริหารและจัดการทุนด้านการพัฒนาระดับพื้นที่ (บพท.) ทราหรือแนวทางการประสานความร่วมมือเพื่อขับเคลื่อนการแก้ไขปัญหาความยากจนและลดความเหลื่อมล้ำ ณ สำนักงานสภานโยบายการอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรมแห่งชาติ (สอวช.) อาคารจัตุรัสจามจุรี กทม. มีการกำหนดทิศทางและจังหวัดก้าวต่อไปเพื่อแก้ไขปัญหาความยากจนลดความเหลื่อมล้ำ โดยการขยายพื้นที่ความร่วมมือใน 22 จังหวัด (บูรณาการ 1 แผน 1 จังหวัด) และ 20 จังหวัด (แก้ไขปัญหาความยากจน) ทั้งในระดับอำเภอและจังหวัด และ กสศ. การบูรณาการระบบข้อมูล (ความยากจน) พอช. กสศ. และ บพท. โดยเฉพาะการแก้ไขปัญหาความยากจน การพัฒนาเศรษฐกิจฐานรากระหว่างขบวนองค์กรชุมชน เทคโนโลยีที่เหมาะสม กับภาคธุรกิจ ซึ่งมีภาคีดำเนินงานทั้งชุมชนผู้ประกอบการในพื้นที่ และระดับนโยบาย ชุดความรู้ทางด้านนวัตกรรมและเทคโนโลยีพร้อมใช้ (Knowledge Stock) ป่าชุมชนกับเศรษฐกิจชุมชนฐานราก จะมีแนวทางในการยกระดับให้ชาวบ้านที่อยู่กับป่า เช่น พัฒนาระบบสมุนไพร การเพาะชำต้นกล้า ฯลฯ ความรู้ที่เกิดขึ้นต้องมีประมวผลผลการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นระหว่างการดำเนินงานว่าได้รับความรู้เรื่องอะไรบ้าง การเก็บเกี่ยวความรู้ระหว่างทาง เกิดความรู้อะไรขึ้นบ้าง เป็นต้น

15-16 ธันวาคม

● พอช. จับมือสำนักพัฒนาฯ บูรณาการสำรวจข้อมูลขับเคลื่อนแก้ไขปัญหาคืออยู่อาศัย คุณภาพชีวิตผู้มีรายได้น้อยใน กทม.

20
ธันวาคม

- พอช.หนุนแก้ปัญหาที่อยู่อาศัยชุมชนในที่ดิน รพท.ทั่วประเทศ รวม 346 ชุมชน 27,096 หลัง รออนุมัติงบ 9,478 ล้านบาท ด้านเครือข่ายริมรางทั่วประเทศ เร่งรัฐสนับสนุนงบประมาณ

จากแผนการพัฒนาระบบรางของการรถไฟแห่งประเทศไทย (รฟท.) เช่น โครงการรถไฟฟ้าความเร็วสูง โครงการรถไฟฟ้ามหานคร การพัฒนาเมืองรอบสถานี (TOD ฯลฯ พอช. ได้ดำเนินการตามมติคณะรัฐมนตรีร่วมกับชุมชนและเครือข่ายที่เกี่ยวข้อง ได้แก่ เครือข่ายสลัม 4 ภาค เครือข่ายสหพันธ์องค์กรพัฒนาองค์กรชุมชนคนจนเมืองแห่งชาติ (สอช.) เครือข่ายชุมชนคนเมืองผู้ได้รับผลกระทบรถไฟ (ชมพ.) และเครือข่ายริมรางรถไฟ 5 ภาค สรุวจข้อมูลผู้เดือดร้อนด้านที่อยู่อาศัยในที่ดิน รพท. ทั่วประเทศ เพื่อจัดทำโครงการแก้ไขปัญหาที่อยู่อาศัยผู้มีรายได้น้อยในชุมชนที่ได้รับผลกระทบจากการพัฒนาระบบรางตามโครงการ ‘บ้านมั่นคง’ ของ พอช.

4
มกราคม

- บอร์ด พอช. นำทีมลงพื้นที่ศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก อบต.บางคู เรียนรู้การขับเคลื่อนศูนย์พัฒนาเด็กปฐมวัย พร้อมนำร่อง 50 พื้นที่ทั่วประเทศ

สถาบันพัฒนาองค์กรชุมชน (องค์การมหาชน) นำโดย ดร.กอบศักดิ์ ภูตระกูล ประธานกรรมการสถาบันฯ พร้อมด้วย นายกฤษดา สมประสงค์ ผู้อำนวยการสถาบันฯ และคณะลงพื้นที่ศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก อบต.บางคู อ.ท่าม่วง จ.ลพบุรี เพื่อแลกเปลี่ยนเรียนรู้การดำเนินงานและการขับเคลื่อนศูนย์พัฒนาเด็กปฐมวัย เพื่อเป็นแนวทางขับเคลื่อนการพัฒนาศูนย์เด็กเล็กและการพัฒนาคุณภาพชีวิตชุมชน ร่วมกับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นและภาคีทุกภาคส่วนผ่านโครงการบ้านมั่นคง สวัสดิการชุมชน สภาองค์กรชุมชน ฯลฯ นำร่องจำนวน 50 พื้นที่ทั่วประเทศ

17
มกราคม

- **บอร์ด พอช. ลงพื้นที่ประชุมเชิงปฏิบัติการ หนุนเสริมขับเคลื่อนการส่งเสริมและสนับสนุนการมีส่วนร่วมของประชาชนในการต่อต้านการทุจริต ณ จังหวัดนครปฐม**

นายกอบศักดิ์ ภูตระกูล ประธานกรรมการสถาบันพัฒนาองค์กรชุมชน (องค์การมหาชน) ลงพื้นที่ประชุมเชิงปฏิบัติการ (ระดับจังหวัด : องค์กรชุมชน/ภาคประชาชน + เครือข่ายเยาวชน) หนุนเสริมขับเคลื่อนการส่งเสริมและสนับสนุนการมีส่วนร่วมของประชาชนในการต่อต้านการทุจริต โดย นายประชา เตรีตน์ กรรมการ สปท.ป.ป.ท. / ประธานอนุกรรมการสร้างความเข้มแข็งและเสริมสร้างการมีส่วนร่วมของภาคประชาสังคม ได้กล่าวเปิดการประชุมครั้งนี้ และกล่าวต้อนรับผู้เข้าร่วม โดยท่านผู้ว่าราชการจังหวัดนครปฐม พร้อมท่านรองผู้ว่าราชการจังหวัดนครปฐม ซึ่งทางสถาบันพัฒนาองค์กรชุมชน (องค์การมหาชน) โดยประธานกรรมการสถาบันพัฒนาองค์กรชุมชน (องค์การมหาชน) ได้กล่าวถึงวิสัยทัศน์ “2579 ชุมชนท้องถิ่นมีความเข้มแข็งเต็มพื้นที่ประเทศไทย” รวมถึงแนวนโยบายเรื่องการขับเคลื่อนสถาบันการเงิน การออม การเข้าถึงการจัดสวัสดิการชุมชน ผ่านการใช้เครื่องมือกองทุนสวัสดิการชุมชน, สภาองค์กรชุมชน, และเรื่องการพัฒนาที่อยู่อาศัย เพื่อร่วมสร้างชุมชนให้มีความเข้มแข็ง ปราศจากการทุจริต ในทุกระดับพื้นที่

26 - 28
มกราคม

- **ประธานบอร์ดให้แนวทาง ‘การทำงาน พอช.แนวใหม่’ พัฒนาเศรษฐกิจฐานราก สร้างชุมชนเข้มแข็ง ลดความเหลื่อมล้ำ**

ดร.กอบศักดิ์ ภูตระกูล ประธานกรรมการสถาบันพัฒนาองค์กรชุมชนฯ ปาฐกถาพิเศษหัวข้อ “เปลี่ยนผ่าน สานต่อ คน พอช. กับการทำงานแนวใหม่” ให้กับผู้บริหารและเจ้าหน้าที่ พอช.ทั่วประเทศประมาณ 300 คน ในงานสัมมนาองค์กรประจำปี ที่โรงแรมศุภาลัยปารีสกรีสมอร์ท อ.แก่งคอย จ.สระบุรี

23
กุมภาพันธ์

- **‘ดร.กอบศักดิ์’ ประธานบอร์ด พอช. : เดินหน้าเปลี่ยนประเทศไทย !! สร้างชุมชนเข้มแข็ง ใช้ศูนย์เด็กเป็นฐาน พัฒนาคอนดอตปุณณวัย น่าร่อง 60 แห่งทั่วประเทศ**

23
กุมภาพันธ์

● “ป่าชุมชน” งดความจน “ฟาย” สร้างชีวิต - เศรษฐกิจชุมชน

สถาบันพัฒนาองค์กรชุมชนฯ หรือ พอช. จึงร่วมกับกรมป่าไม้และภาคีเครือข่าย เช่น มูลนิธิสืบนาคะเสถียร มูลนิธิชุมชนไท สำนักงานกองทุนสนับสนุนการสร้างเสริมสุขภาพ (สสส.) ฯลฯ จัดตั้งคณะกรรมการขึ้นมาเพื่อสนับสนุนการขับเคลื่อนโครงการป่าชุมชนและฟายมีชีวิต เช่น ให้ความรู้เรื่อง พ.ร.บ. ป่าชุมชน การจัดตั้งป่าชุมชน การจัดทำแผนจัดการป่าชุมชน ฯลฯ

20-21
กุมภาพันธ์

● พอช.จัดสัมมนาผู้นำชุมชน ‘เพื่อขับเคลื่อนจังหวัดบูรณาการ’ ใช้ 29 จังหวัด นำร่องส่งเสริมชุมชนเข้มแข็ง-กระจายอำนาจสู่ท้องถิ่น

พอช.จัดสัมมนาผู้นำชุมชนเพื่อขับเคลื่อนจังหวัดบูรณาการ โดยมีพื้นที่นำร่อง 29 จังหวัดทั่วประเทศ เพื่อส่งเสริมให้เกิดการรวมพลังของภาคประชาชน นำไปสู่ชุมชนท้องถิ่นเข้มแข็ง สามารถจัดทำแผนพัฒนาจังหวัด และบูรณาการการทำงานร่วมกับหน่วยงานต่าง ๆ ในท้องถิ่น การจัดงาน ‘สัมมนาผู้นำชุมชนเพื่อขับเคลื่อนจังหวัดบูรณาการ’ นี้มีผู้นำชุมชน ผู้แทนสภาองค์กรชุมชนตำบล ภาคประชาสังคม ผู้แทนหน่วยงานต่าง ๆ เข้าร่วมกว่า 60 คน

14
มีนาคม

● เปิดแผน 5 ปีแก้ปัญหาชุมชนในที่ดิน สปก. 35 จังหวัด 27,084 ครัวเรือน ใช้งบ 7,718 ล้านบาท

คณะรัฐมนตรีมีมติเห็นชอบเมื่อวันที่ 14 มีนาคมที่ผ่านมา อนุมัติแผน 5 ปี (2566-2570) แก้ปัญหาที่อยู่อาศัยชุมชนผู้มีรายได้น้อยที่ได้รับผลกระทบจากการพัฒนาระบบรางรถไฟทั่วประเทศ รวม 35 จังหวัด 300 ชุมชน จำนวน 27,084 ครัวเรือน ใช้งบ 7,718 ล้านบาท โดยรัฐบาลมอบหมายให้สถาบันพัฒนาองค์กรชุมชนฯ หรือ พอช. กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ดำเนินการ เริ่มต้นในปี 939 ครอบคลุม ใน 6 จังหวัด เพื่อให้ประชาชนมีที่อยู่อาศัยใหม่ที่มั่นคง มีคุณภาพชีวิตที่ดีกว่าเดิม

23
มีนาคม

● **พม. และ พอช. ร่วมกับมูลนิธิพัฒนาที่อยู่อาศัย สํารวจพื้นที่อาคารร้าง ใน กทม. ตั้งเป้าโครงการนำร่อง โครงการบ้านสวัสดิการที่อยู่อาศัยคนจนเมือง**

เจ้าหน้าที่สำนักงานบ้านมั่นคง และสถาปนิก สถาบันพัฒนาองค์กรชุมชน (องค์การมหาชน) ร่วมเจ้าหน้าที่กับมูลนิธิพัฒนาที่อยู่อาศัย กรุงเทพมหานคร ศูนย์คุ้มครองคนไร้ที่พึ่ง กระทรวง พม. เครือข่ายสลัมสี่ภาค เครือข่ายคนไร้บ้าน ร่วมลงพื้นที่สำรวจอาคารร้าง ใน กทม. ทั้งหมดสามอาคารประกอบไปด้วย 1) อาคารย่านหัวลำโพงฝั่งวงเวียน 22 กรกฎาคม ตึกร้าง 3 ชั้น 2) อาคารร้างตั้งอยู่บริเวณจุดลงทางด่วนพระราม 4 แยกมหานคร ออกแบบการบริหารจัดการ 3) อาคารร้างย่านรามคำแหง 81 โดยการสำรวจในวันนี้มีเป้าหมายในการสำรวจโครงสร้างที่จะพัฒนาไปเป็นที่เช่าอยู่อาศัยของคนจนเมืองในราคาถูกลดปัญหาเรื่องความเหลื่อมล้ำที่อยู่อาศัยในเมือง โดยมีโมเดลการพัฒนาที่อยู่อาศัย 3 รูปแบบ คือ 1) ปรับปรุงห้องว่าง บ้านว่าง ศูนย์ชุมชน หรือสร้างใหม่ในที่ดินว่างของชุมชน จัดทำเป็นห้องเช่าราคาถูก ดำเนินการโดยชุมชนบ้านมั่นคง 2) พัฒนาตึกร้างในเมือง ให้เป็นห้องเช่าราคาถูก โดยการประสานงานกับเจ้าของอาคาร เช่น ธนาคาร สำนักงานทรัพย์สินพระมหากษัตริย์ หน่วยงานในท้องถิ่น กรุงเทพมหานคร ฯลฯ และ 3) สร้างใหม่ โดยใช้ที่ดินของหน่วยงานต่าง ๆ เช่น ที่ดินสาธารณะ สำนักงานทรัพย์สินพระมหากษัตริย์ ฯลฯ โดยเช่าที่ดินเพื่อนำมาทำห้องเช่าราคาถูก

29
มีนาคม

● **พอช. จัดเวที การประชุมเชิงปฏิบัติการ “สืบเชื้อเพื่อการพัฒนาความเข้มแข็ง และคุณภาพชีวิตของชุมชน” เพื่อระดมความเห็น ข้อเสนอแนะในประเด็นสถานการณ์ทางเศรษฐกิจ การเงินและสินเชื่อขององค์กรชุมชน**

พอช. ได้จัดเวที การประชุมเชิงปฏิบัติการ “สืบเชื้อเพื่อการพัฒนาความเข้มแข็งและคุณภาพชีวิตของชุมชน” เป้าหมาย แนวทางการฟื้นฟูและพัฒนาาระบบสินเชื่อของ พอช. เพื่อประกอบการศึกษาระบบสินเชื่อของ พอช. ของคณะทำงานฯ ในการประมวลผลภาพรวมของสถาบันปัจจุบันขององค์กรผู้ใช้สินเชื่อของ พอช. วิเคราะห์เป้าหมายสภาพปัญหา และสาเหตุของหนี้ที่ไม่เป็นไปตามสัญญา และจัดทำข้อเสนอแนวทางการพัฒนาระบบสินเชื่อแนวทางการแก้ไขปัญหาหนี้ที่เกิดขึ้น และมาตรการป้องกันความเสี่ยงที่อาจเกิดในอนาคต

29
มีนาคม

- 4 หน่วยงาน ร่วมวางเป้าความร่วมมือสนับสนุนการพัฒนาเศรษฐกิจฐานราก เพื่อแก้ไขปัญหาความยากจนและลดความเหลื่อมล้ำ

หน่วยความร่วมมือส่งเสริมเศรษฐกิจฐานรากแก้ไขปัญหาความยากจนและเหลื่อมล้ำ ประกอบด้วย สำนักงานส่งเสริมวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม (สสว.) สถาบันพัฒนาองค์กรชุมชน (พอช.) องค์การบริหารการพัฒนาพื้นที่พิเศษเพื่อการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน (อพท.) และ หน่วยบริหารและจัดการทุนด้านการพัฒนาระดับพื้นที่ (บพท.) จัดประชุม ออกแบบเตรียมความพร้อมการขับเคลื่อนการพัฒนาเศรษฐกิจฐานราก เพื่อการแก้ไขปัญหาความยากจนและลดความเหลื่อมล้ำ ณ ห้องประชุมหว่ากอ 1 (NXPO) อาคารจัตุรัสจามจุรี ชั้น 14 สำนักงานสภานโยบายการอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรมแห่งชาติ (สอวช.) กทม. มีผู้เข้ากว่า 40 คน ทั้งในระบบออนไลน์ และออนไซต์

30
มีนาคม

- พอช. เดินหน้าพัฒนาที่อยู่อาศัยชุมชนริมราง เปิดแผน 5 ปีแก้ปัญหาชุมชน ในที่ดิน สวท. 35 จังหวัด 27,084 ครัวเรือน ใช้งบ 7,718 ล้านบาท

22
เมษายน

- พอช. เดินหน้าสร้างชุมชนเข้มแข็งใช้งานวิจัยหนุนงานพัฒนา สร้างภาคีเครือข่ายร่วมพัฒนาสินค้า-ส่งเสริมเศรษฐกิจชุมชน

ดร.กอบศักดิ์ ภูตระกูล ประธานบอร์ด พอช. ย้ำเป้าหมาย พอช. สร้างชุมชนเข้มแข็ง โดยจะใช้งานวิจัยมาสนับสนุนการพัฒนาชุมชนสนับสนุน สร้างภาคีเครือข่ายความร่วมมือกับหน่วยงานต่าง ๆ เช่น สำนักงานส่งเสริมเศรษฐกิจสร้างสรรค์ สสว. สกสว. และสถาบันการศึกษา เพื่อส่งเสริมสินค้าชุมชน ร้านค้าชุมชน พัฒนาเศรษฐกิจฐานรากให้เข้มแข็ง

28
เมษายน

● พอช. ร่วมหารือแนวทางการส่งเสริมการพัฒนาเศรษฐกิจฐานรากเพื่อการแก้ไขปัญหาความยากจนและลดความเหลื่อมล้ำ

พอช. ร่วมประชุม 4 หน่วยงานเพื่อหารือแนวทางการส่งเสริมการพัฒนาเศรษฐกิจฐานรากเพื่อการแก้ไขปัญหาความยากจนและลดความเหลื่อมล้ำ ในประเด็น “แนวคิดและการขับเคลื่อน Local Business เพื่อสร้างเศรษฐกิจฐานรากและกระจายรายได้” นำโดย ดร.กอบศักดิ์ ภูตระกูล ประธานกรรมการสถาบันพัฒนาองค์กรชุมชน (องค์การมหาชน) และ ประธานการส่งเสริมวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม (สสว.) เพื่อนำเสนอข้อค้นพบ ข้อเสนอเชิงนโยบาย และเครื่องมือจากการพัฒนาขีดความสามารถของ ผู้ประกอบการในพื้นที่ (Local Enterprises) บนฐานทรัพยากรพื้นที่ เพื่อสร้างเศรษฐกิจฐานราก และเศรษฐกิจหมุนเวียนในพื้นที่ ของหน่วย บพท. พร้อมหารือแนวทางการขับเคลื่อนปฏิบัติการร่วมระดับพื้นที่ ในประเด็นพัฒนาเศรษฐกิจฐานรากและเศรษฐกิจชุมชนในพื้นที่เป้าหมาย นำร่อง ณ ห้องประชุมหว่ากอ 1 (NXPO) อาคารจัตุรัสจามจุรี ชั้น 14 สำนักงานสภานโยบายการอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรมแห่งชาติ (สอวช.) แขวงปทุมวัน เขตปทุมวัน กรุงเทพมหานคร

2
พฤษภาคม

● ‘พอช.’ จับมือวิทยาลัยโลกคดีศึกษา ม.ธรรมศาสตร์ ลงนามความร่วมมือสร้างนวัตกรรมการพัฒนาชุมชนที่ยั่งยืน

โดยมีแนวทางความร่วมมือดังนี้ 1. การแลกเปลี่ยนเรียนรู้นวัตกรรมทางวิชาการระหว่างสถาบันพัฒนาองค์กรชุมชนฯ กับวิทยาลัยโลกคดีศึกษา 2. ความร่วมมือทางการศึกษา การวิจัย และการสนับสนุนองค์ความรู้เพื่อสร้างนวัตกรรมและการพัฒนาชุมชนที่ยั่งยืน 3. การสนับสนุนแหล่งเรียนรู้ในพื้นที่เพื่อการศึกษาและการขับเคลื่อนชุมชน การลงพื้นที่เพื่อช่วยออกแบบนวัตกรรมชุมชนของนักศึกษาและชุมชน และ 4. การสื่อสารงานพัฒนาของสถาบันพัฒนาองค์กรชุมชนฯ ในระดับนานาชาติ รวมทั้งการจัดกิจกรรมต่าง ๆ ร่วมกัน

9
พฤษภาคม

- **พอช. จับมือการรถไฟฯ และภาคี หนุนเครื่องจ่ายริมรางรถไฟอีสาน พัฒนาที่อยู่อาศัยอย่างมั่นคง**

สถาบันพัฒนาองค์กรชุมชน (องค์การมหาชน) โดยงานการพัฒนาที่อยู่อาศัยชุมชนริมราง (พทร.) สำนักบ้านมั่นคงและที่ดิน และสำนักงานภาคตะวันออกเฉียงเหนือ จัดสัมมนาเพื่อหนุนเสริมการพัฒนาที่อยู่อาศัยริมทางรถไฟภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ณ หอประชุมยอดขวัญเมืองศิลา เทศบาลเมืองศิลา อ.เมือง จ.ขอนแก่น เพื่อติดตามสถานการณ์การพัฒนาระบบคมนาคมของประเทศ การพัฒนารถไฟรางคู่ การพัฒนารถไฟความเร็วสูง ซึ่งเป็นเรื่องความเจริญของบ้านเมือง แต่มีชาวบ้านได้รับผลกระทบ โดยสถาบันฯ มีแนวทางในการรับมือกับผู้ที่ได้รับผลกระทบจากการพัฒนาระบบราง เพื่อสนับสนุนการพัฒนาที่อยู่อาศัยให้ชีวิตพี่น้องดีขึ้นกว่าเก่า วันนี้เรามาเตรียมตัว รับรู้สถานการณ์ เตรียมการรับมือวางแผนเพื่อไปข้างหน้าให้ดีกว่าเก่า ให้ชาวบ้านมีความมั่นคงในที่อยู่อาศัย ไม่มีความหวาดผวากลัวใครต่อไป เราจะร่วมกันหาทางออกให้ดีที่สุด ให้พี่น้องได้รับผลกระทบน้อยที่สุด

11
พฤษภาคม

- **พอช. จัดอบรมสร้าง 'นักสื่อสารชุมชน' นำเรื่องดี ๆ สู่อารามะ 'ปรัชญา ปิ่นแก้ว' ผู้กำกับร้อยล้านร่วมจุดไฟสร้าง 'นักเล่าเรื่องชุมชน'**

สำนักพัฒนานวัตกรรมชุมชนจัดการความรู้และสื่อสาร ได้ขับเคลื่อนแผนงาน “การพัฒนาองค์กรชุมชนให้มีการสื่อสารสาธารณะ” โดยวางเป้าหมายในการพัฒนา 3 ด้าน คือ 1. พัฒนาคณะ เพื่อให้มีการพัฒนาศักยภาพขบวนองค์กรชุมชนเจ้าของประเด็นงานในพื้นที่ รูปแบบให้เป็นนักสื่อสารชุมชน 2. พัฒนาเนื้อหา โดยใช้กระบวนการส่งเสริมให้ขบวนองค์กรชุมชน นักสื่อสารชุมชน จัดทำข่าวสาร บทความ คลิป VDO. งานพัฒนา ฯลฯ เพื่อนำเสนอประเด็นการจัดการตนเองของชุมชนในด้านต่าง ๆ สื่อสารกับสังคมและสาธารณะ และ 3. พัฒนาช่องทาง สร้างเครือข่ายนักสื่อสารชุมชน และช่องทางในการเผยแพร่ประชาสัมพันธ์ เพื่อนำเสนอข้อมูลข่าวสารพื้นที่รูปธรรมงานพัฒนาในพื้นที่ของตนเองให้ขยายต้นแบบรูปธรรมงานพัฒนาให้กว้างขวางมากขึ้นต่อไป

31
พฤษภาคม

- **พอช. เข้าร่วมประชุมคณะทำงานจัดทำแผนพัฒนาที่อยู่อาศัย พ.ศ. 2566-2580 พิจารณากบทวนและปรับปรุงแผนแม่บทการพัฒนาที่อยู่อาศัยระยะ 20 ปี**

31
พฤษภาคม

- เครือข่ายเศรษฐกิจและชุมชนจัดสัมมนาเชิงปฏิบัติการขับเคลื่อนการพัฒนาคุณภาพชีวิต “Kick Off พัฒนาเศรษฐกิจฐานราก พัฒนาชุมชนเข้มแข็ง”

7
มิถุนายน

- พอช. จับมือหน่วยงานภาคีลงนามบันทึกความร่วมมือ “สร้างความเข้มแข็งชุมชนผ่านการพัฒนาคน โดยใช้ศูนย์เด็กเล็กเป็นฐาน” ที่ห้องประชุมโรงพยาบาลท่าม่วง อำเภอท่าม่วง จังหวัดลพบุรี

สาระสำคัญของการลงนามความร่วมมือ คือ ทุกฝ่ายเห็นถึงความสำคัญของการเสริมสร้างพัฒนาการของเด็กก่อนปฐมวัยอย่างบูรณาการ โดยเด็กเล็กเป็นศูนย์กลางของการเรียนรู้ ด้วยการส่งเสริมพัฒนาการเด็กตามแนวทางการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ของเด็ก หรือ Active learning ซึ่งจะช่วยให้ส่งเสริมพัฒนาการของเด็กในชุมชนได้อย่างชัดเจน และจะนำไปสู่การเสริมสร้างศักยภาพชุมชนท้องถิ่นและความเข้มแข็งขององค์กรชุมชนในอนาคต

8
มิถุนายน

- พอช. ร่วมประชุมกับ MIT ร่วมออกแบบ “ระบบข้อมูลชุมชนเข้มแข็ง” ตัวชี้วัดความเข้มแข็งของชุมชน

ดร.กอบศักดิ์ ภูตระกูล ประธานคณะกรรมการสถาบัน นายกฤษดา สมประสงค์ ผู้อำนวยการสถาบัน นางสาวจันทนา เบญจทรัพย์ ได้ร่วมประชุมกับ ดร.จิตติ มงคลชัยอรัญญา และทีม MIT เพื่อออกแบบระบบข้อมูลตัวชี้วัดความเข้มแข็งของชุมชน โดยการประยุกต์ใช้ระบบแผนที่ความเสี่ยง riskmap มาเป็น platform ให้ชุมชนร่วมแชร์ข้อมูลเพื่อแสดงถึงความเข้มแข็งของชุมชน 4 องค์ประกอบ ได้แก่ 1) ข้อมูลผู้นำ ประชาชน ชุมชน 2) ข้อมูล Collaboration องค์กร กลุ่มกิจกรรมต่าง ๆ 3) ข้อมูล soundness ความสมบูรณ์ มั่นคง (เงินออม หนี้สิน) 4) ข้อมูลรายได้ 5) ข้อมูลโครงสร้างพื้นฐาน

30
มิถุนายน

● **พอช. ตั้งเป้า “การพัฒนาศักยภาพของคนในขบวนการองค์กรชุมชนและผู้ปฏิบัติงาน” เตรียมจัด CODI Academy สร้าง พอช. เป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้**

เพื่อให้ พอช. เป็นองค์กรเชิงยุทธศาสตร์ เป็นองค์กรนวัตกรรม องค์กรแห่งการเรียนรู้ และองค์กรแห่งความสุข แนวทางการพัฒนาศักยภาพ คนในขบวนการองค์กรชุมชน (1) มุ่งสร้างและพัฒนาคนในขบวนการองค์กรชุมชน จนท.พอช. คนรุ่นใหม่ และบุคคลทั่วไป เพื่อขับเคลื่อนให้บรรลุเป้าหมายชุมชนท้องถิ่นเข้มแข็งเต็มพื้นที่ประเทศไทย และ (2) มุ่งให้เกิดการบูรณาการความร่วมมือกับทุกภาคส่วนภายใต้ทิศทางปฏิบัติการปฏิรูปโดยการใช้พื้นที่เป็นตัวตั้ง ซึ่งมีการวางวิธีการสำคัญคือ (1) มีการ mapping พื้นที่รูปธรรม ใช้ศูนย์เรียนรู้เป็นฐานการเรียนรู้ระดับพื้นที่ (2) จัดกระบวนการเรียนรู้เพื่อยกระดับความรู้เดิม ผสมผสานกับความรู้ใหม่ (3) การเรียนรู้ท่ามกลางการปฏิบัติโดยมีการจัดกระบวนการเรียนรู้อย่างเป็นระบบ และ (4) การจัดตั้งหน่วยสนับสนุนการพัฒนาบุคลากรโดยกลุ่มเป้าหมายเป็นบุคคลทั่วไป

4
กรกฎาคม

● **พอช. ตั้งเป้าจับคู่ชุมชนกับหน่วยส่งเสริมการขับเคลื่อนนวัตกรรมและเทคโนโลยีดิจิทัลชุมชน**

เล็งเห็นถึงความสำคัญในการพัฒนาเทคโนโลยีและนวัตกรรมของสถาบัน จึงได้มีการแต่งตั้ง “คณะทำงานส่งเสริมการขับเคลื่อนนวัตกรรมและเทคโนโลยีดิจิทัลชุมชน” ขึ้น โดยมีองค์ประกอบที่หลากหลายในการหนุนเสริมการพัฒนานวัตกรรมและเทคโนโลยีดิจิทัล เพื่อขับเคลื่อนแผนปฏิบัติการพัฒนาระบบบริหารจัดการองค์กรในการเป็นหุ้นส่วนการพัฒนาชุมชนท้องถิ่น กำหนดแนวทางสำคัญในการส่งเสริม สนับสนุนให้องค์กรชุมชนและภาคประชาสังคมมีการพัฒนาองค์ความรู้นวัตกรรมจากการขับเคลื่อนงาน รวมถึงยกระดับการใช้ข้อมูลสารสนเทศสู่องค์ความรู้เพื่อการพัฒนาชุมชนท้องถิ่นสู่การบริหารจัดการตนเองอย่างมีประสิทธิภาพ

7
กรกฎาคม

● **8 หน่วยงานภาคีลงนามบันทึกความร่วมมือจัดการป่าชุมชน-ฝายมีชีวิต เป้าหมายเพื่อการพัฒนายั่งยืน ชุมชนเข้มแข็ง-มีรายได้-ลดโลกร้อน**

8 หน่วยงานภาคี พอช. สสส. กรมป่าไม้ กรมทรัพยากรทางทะเลฯ RECOFTC Thailand มูลนิธิเพื่อการพัฒนายั่งยืน มูลนิธิชุมชนไท มูลนิธิสืบนาคะเสถียร ร่วมลงนามบันทึกความร่วมมือจัดการป่าชุมชน ฝายมีชีวิต ระยะเวลาความร่วมมือ 3 ปี เป้าหมายเพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืน ชุมชนมีอาชีพ มีรายได้ ลดโลกร้อน นำร่องขับเคลื่อนป่าชุมชนทั่วประเทศ ปีแรก 15 แห่ง ขณะนี้คณะทำงานขับเคลื่อนโครงการฯ คาดว่าจะสร้างผลตอบแทนทางสังคมจำนวน 21 ล้านบาทเศษ

14
กรกฎาคม

● **พอช. ร่วมกับสภาพัฒน์ นำร่อง 5 ตำบล หนุนทำ One Plan เสริมพื้นที่เข้มแข็ง**

กองศึกษาวิจัยเชิงยุทธศาสตร์ สภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ร่วมหารือสถาบันพัฒนาองค์กรชุมชน (องค์การมหาชน) ประชุมเพื่อหารือแนวทางการร่วมมือ การขับเคลื่อนแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 13 สู่การปฏิบัติการในระดับพื้นที่ เพื่อหนุนเสริมพื้นที่ ให้สามารถจัดทำแผนพัฒนาระดับตำบล เพื่อผลักดันเข้าสู่แผนพัฒนาจังหวัด

16
สิงหาคม

● **พอช. จัดประชุมหารือแนวทางส่งเสริมกิจกรรมเสริมสร้างความเข้มแข็งทาง เศรษฐกิจ พัฒนาคือครอบคลุมแก่ชุมชนในพื้นที่โครงการพัฒนารถไฟความเร็ว สูงระยะที่ 1**

ภายใต้โครงการ USAID and Australia Mekong Safeguards โดยมี ผู้แทน พอช. นายสยาม นนท์คำจันทร์ ผู้ช่วยผู้อำนวยการฯ ทน. โครงการ พท.บมค. ทีม พท. ภาคกลาง และภาค กทม. ร่วมกับผู้แทน มูลนิธิเอเชียในการประชุมมีการหารือ

● **พอช. และกรมส่งเสริมสหกรณ์ร่วมหารือแนวทางการแก้ไขปัญหาการปิดบัญชี และการจัดทำฐานข้อมูลสหกรณ์บริการภายใต้โครงการบ้านมั่นคง**

แนวทางการแก้ไขปัญหาการปิดบัญชีและการจัดทำฐานข้อมูลสหกรณ์บริการภายใต้ โครงการบ้านมั่นคง โดยมี นายนิรันดร์ มูลธิดา รองอธิบดีกรมส่งเสริมสหกรณ์ เป็นประธาน มีนายสยาม นนท์คำจันทร์ ผู้ช่วยผู้อำนวยการสถาบันฯ นางสาววรรณ สีสาทัพ หัวหน้า สำนักบ้านมั่นคงและที่ดิน พร้อมด้วยเจ้าหน้าที่สำนักงานภาค สำนักงานพัฒนาที่อยู่อาศัยชุมชน ริมคลอง เครือข่ายชุมชน เจ้าหน้าที่สำนักงานส่งเสริมสหกรณ์ สำนักงานตรวจบัญชีสหกรณ์ จากทุกพื้นที่จังหวัดเข้าร่วม

● **พอช. จัดเวทีการรับฟังความคิดเห็นพระราชบัญญัติสภาองค์กรชุมชน พ.ศ. 2551**

สถาบันพัฒนาองค์กรชุมชน (องค์การมหาชน) จัดเวทีการรับฟังความคิดเห็น พระราชบัญญัติสภาองค์กรชุมชน พ.ศ. 2551 เพื่อทบทวนแนวทางการดำเนินงานของ สภาองค์กรชุมชน ให้สามารถดำเนินการกิจได้อย่างมีประสิทธิภาพ และสอดคล้องกับ สถานการณ์ปัจจุบัน โดยมีผู้แทนสภาองค์กรชุมชนจากทั่วภูมิภาค นักวิชาการ ภาคประชาสังคม เข้าร่วม จำนวน 60 คน ณ ห้องประชุมไพบูลย์วัฒนศิริธรรม สถาบันพัฒนาองค์กรชุมชน (องค์การมหาชน) เขตบางกะปิ กรุงเทพฯ

18
สิงหาคม

● **บอร์ด พอช. รับลูกจัดทัพปรับโครงสร้างส่งเสริมชุมชนเข้มแข็งเต็มแผ่นดิน**

พอช. จัดทัพปฏิรูปขบวนองค์กรชุมชน และ พอช. พร้อมปรับโครงสร้าง และระบบการบริหาร พอช. เพื่อสนับสนุนการสร้างชุมชนเข้มแข็งเน้นการทำงานแนวราบสร้างระบบและทีมงานร่วมกันให้มากขึ้น มุ่งในการสร้างความเข้มแข็งขององค์กรชุมชนระดับตำบล เชื่อมโยงสู่ระดับจังหวัด และกลุ่มจังหวัด มีระบบการทำงานร่วมกับภาคประชาสังคม ภาครัฐพัฒนาในท้องถิ่น รวมถึงภาครัฐ โดยองค์กรชุมชนเป็นแกนหลักในการพัฒนา ในปี 2566

15
กันยายน

● **คนจนรวมพลังจัดงาน ‘วันที่อยู่อาศัยโลก 2566’ รณรงค์แก้ปัญหาทั่วประเทศ ‘ชุมชนในที่ดิน สฟท.-ท่าเรือคลองเตย-ห้องเช่าราคาถูก-ชุมชนริมคลอง-ชายฝั่งทะเล’**

26
กันยายน

● **พอช. ร่วมลงนาม 15 หน่วยงาน ยกระดับการพัฒนาที่อยู่อาศัยและที่ดินทำกินในพื้นที่เขตปฏิรูปที่ดิน**

นายกฤษดา สมประสงค์ ผู้อำนวยการสถาบัน พร้อมด้วยนางสาวเฉลิมศรี ระดากุล รองผู้อำนวยการ นายสยาม นนท์คำจันทร์ ผู้ช่วยผู้อำนวยการ พร้อมด้วยแกนนำขบวนองค์กรชุมชนเครือข่ายที่อยู่อาศัย 5 ภาค เข้าร่วมเสวนาอิทธิพลของการขับเคลื่อนบ้านมั่นคงชนบทในที่ดิน สปก. และร่วมพิธีลงนามบันทึกข้อตกลงความร่วมมือ (MOU) การบูรณาการขับเคลื่อนการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานในพื้นที่เขตปฏิรูปที่ดินระหว่าง สำนักงานการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม ร่วมกับ 15 หน่วยงาน ณ ศูนย์ส่งเสริมและพัฒนาอาชีพเสริมนอกภาคการเกษตร (ศูนย์ศิลปาชีพบางไทรเดิม) อำเภอบางไทร จังหวัดพระนครศรีอยุธยา โดยมีร้อยเอก ธรรมนัส พรหมเผ่า รัฐมนตรีว่าการกระทรวงเกษตรและสหกรณ์เป็นประธาน

พอช. - CODI

สถาบันพัฒนาองค์กรชุมชน(องค์การมหาชน)

Community Organizations Development Institute (public organization)

กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์

912 ถนนมิตรภาพ แขวงคลองจั่น เขตบางกะปิ กรุงเทพฯ 10240

โทรศัพท์ 0-2378-8300 โทรสาร 0-2378-8321

Website : www.codi.or.th E-mail : codi@codi.or.th

